68
5 G
15

M

R. II ed., To. II° p 35. n. 4.
con descrizione alla pag. 40

5. 10. C. 4 -

Edizione eseguita sulla 2ª romana in 7º
dello stesso anno.

CANONES, ET DECRETA SACROSANCTI OECVMENICI ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI,

SVB PAVLO III, IVLIO III, ET PIO IIII, PONTIFICIBVS MAX.

Index Dogmatum, & Reformationis.

BIBLIOTECA N... ROMA

AL DVS

VENETIIS, M. D. LXIIII.

PAVLVS MANVTIVS PIO LECTORI S.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

QVI de Catholica fide recte sentiunt, fatentur omnes utilissimum fuisse humano generi, atque adeo salutare Concilium Tridentinũ; quod eximia summi Dei erga nos clementia, Pij IIII. Pont. Max. sapientia singulari, mirifica Legatorum Cardinalium, qui præfuere, uigilantia, maximo etiam Imperatoris, Regum, Rerumpublicarum, Principum, & Patrum, qui interfuere, consensu, ita confectum absolutumq. uidemus, vt exitiosam illam animorum pestem, quæ quotidie serpebat latius, nunc quidem aliqua iam ex parte compressam esse, breui autem ope diuina, cunctis populis & nationibus ad communem salutem consentientibus, prorsus tolli posse omnes confidant. quo merito gratiæ sunt habendæ primum immortali Deo maximæ, unde bona manant omnia, deinde Pio IIII, qui hoc spectauit unum, & in hoc potissimum ab illo primum die, quo summam inter omnes homines potestatem, delatam diuinitus, accepit, fixit curas, & cogitationes omnes, vt communibus malis generali Concilio mederetur: quo sæpe remedio Christiana Resp. erumpentibus uitijs occurrit, & impendentes ex dissensione, atque discordia calamitates euitauit. Hoc benefi-

cium disseminari quamprimum, ac distribui per orbem terrarum, ad propagandam ueritatem, & diuulgandam Ecclesiæ Catholicæ sententiam, necesse est. itaque nunc eduntur puri Canones, & ipsa Decreta, cum appendice nulla: tantum vt ea cognoscantur, quæ primum sacrosancta Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata: deinde Pontifex ipse confirmando seruari pariter ab omnibus in perpetuum iussit. nam reliqua Concilij acta, diligentissime per scribas publicos in ipso Concilio excepta, & litteris mandata, mox ita emittentur, vt, quæcumque res in controuersiam uenerit, quæcumque uel sententia dicta, uel oratio habita sit, omnia denique agitata, quæsita, deliberata, suo quidque loco, distincte, & abundanter exponantur. Interim accipe summam rei lector optime, quæ ad salutem uehementer pertinet: uniuersam uero Tridentini Concilij, trium Pontificum distinctam temporibus, historiam, eodem, cuius ad gloriam hæc omnia diriguntur, iuuante Deo, propediem expecta. nullam enim tanti negotij partem ignorare, non modo iucundum est, uerum ad multa etiam utile, & accommodatum: quod aliorum Conciliorum lectio declarat.

Romæ, M. D. LXIV.

BVLLA INDICTIONIS SACRI OECVMENICI ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI

SVB PAVLO III, PONT. MAX.

PAVLVS EPISCOPVS, seruus seruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

INITIO *noſtri huius Pontificatus, quem non ob merita noſtra, ſed propter ſuam magnam bonitatem Dei omnipotentis prouidentia nobis commiſit, cernentes iam tum in quas perturbationes temporum, quotq. incommoda rerum fere omnium noſtra Paſtoralis ſolicitudo & uigilia eſſet uocata, cupiebamus quidem mederi Chriſtianæ Reip. malis, quibus illa iamdudum uexata, & propemodum oppreſſa eſt: ſed ipſi etiam, ut homines, circumdati infirmitate, ad tantum onus tollendum impares uires noſtras eſſe ſentiebamus. nam cum pace opus eſſe intelligeremus ad liberandam, & conſeruandam a plurimis impendentibus periculis Remp. omnia inuenimus odijs & diſſenſionibus plena, diſſentientibus præſertim Principibus ijs inter ſe, quibus ſumma rerum pene omnis a Deo permiſſa eſt. Cum unum Ouile, & unum Paſtorem Dominici eſſe gregis, ad inte-*

gritatem Christianæ religionis, et ad cælestium bonorum spem in nobis confirmandam, necessarium duceremus; schismatis, dissidijs, hæresibus erat Christiani nominis diuulsa iam pene, & lacerata unitas. Cum tutam, atque munitam ab infidelium armis, atque insidijs Remp. optaremus; nostris erratis, nostraq. cunctorum culpa, Dei uidelicet ira peccatis nostris imminente, Rhodus fuerat amissa; Hungaria uexata, conceptum, & meditatum contra Italiam, contraq. Austriam, & Illyricum terra mariq. bellum: cum impius & immitis hostis noster Turca nullo tempore requiesceret; nostrorumq. inter se odia, & dissensiones suam bene gerendæ rei occasionem duceret. Igitur, ut dicebamus, in tanta hæresum, dissensionum, bellorumq. tempestate, tantisq. excitatis fluctibus, cum essemus ad moderandam & gubernandam Petri nauiculam uocati, nec uiribus ipsi nostris satis fideremus; primum coniecimus in Domino cogitatus nostros, ut ipse nos nutriret, animumq. nostrum firmitate, & robore, mentem consilio, sapientiaq. instrueret: deinde, animo repetentes, maiores nostros, sapientia admirabili, & sanctitate præditos, sæpe in summis Christianæ Reip. periculis remedium optimum, atque opportunissimum, œcumenica Concilia, & Episcoporum generales conuentus adhibuisse; ipsi quoque animum ad generale habendum Concilium adiecimus; exquisitisq. Principum sententijs,

tijs, quorum nobis uidebatur utilis in primis, & opportuna ad hanc rem esse consensio; cum eos tunc non alienos ab hoc tam sancto opere inuenissemus, œcumenicum Concilium, & generalem eorum Episcoporum, aliorumq. Patrum, ad quos pertineret, conuentum in ciuitate Mantuæ indiximus, anno Incarnationis Domini, sicut litteris, & monumentis nostris testatum est, millesimo quingentesimo trigesimo septimo, Pontificatus nostri tertio, ad x *Kal. Iun. inchoandum; spem prope certam habentes fore, ut, cum illic in nomine Domini essemus congregati, ipse, sicut promisit, Dominus in medio nostrum affuturus, & bonitate, ac misericordia sua omnes temporum procellas, omniaq. pericula Spiritu oris sui facile depulsurus esset. Sed, ut semper insidiatur pijs actionibus humani generis hostis, primum contra omnem spem, & expectationem nostram denegata fuit nobis Mantuana ciuitas, nisi aliquas condiciones subiremus, ab institutis maiorum nostrorum, & condicione temporum, nostraq. ac huius sanctæ Sedis, ac nominis Ecclesiastici dignitate, libertateq. prorsus alienas, quas in alijs nostris litteris expressimus. Quapropter alium inuenire locum, aliamq. deligere ciuitatem necesse habuimus: quæ cum non statim nobis occurreret idonea, & apta; ad sequentes Kal. Nou. prorogare Concilij celebrationem fuimus coacti. Interim sæuus, et perpetuus hostis noster Turca, in-*

genti classe Italiam adortus, aliquot oppida in littoribus Apuliæ cepit, uastauit, diripuit, prædas hominũ abegit: nos in maximo timore, et periculo omnium, muniendis littoribus nostris, finitimisq. auxilio iuuandis fuimus occupati: nec tamen interea destitimus consulere, & hortari Christianos Principes, ut, de idoneo ad habendum Concilium loco quid sentirent, nobis exponerent: quorum cum essent incertæ, uariæq. sententiæ, tempusq. diutius, quam erat opus, uideretur extrahi; nos optimo animo, atque, ut arbitramur, etiam consilio Vincentiam elegimus, urbem copiosam, & Venetorum, qui eam nobis concedebant, uirtute, auctoritate, potentia cum aditum patentem, tum stationem omnibus liberam, atque tutam in primis in se habentem. sed, cum iam tempus longius progressum esset; nouæq. urbis electionem omnibus significari conueniret; iamq. Kalendæ Nou. appetentes facultatem huius diuulgationis excluderent, hiemsq. esset propinqua; rursus altera prorogatione tempus Concilij differre in proximum sequens uer, Maijq. futuras Kalendas, compulsi fuimus. Qua re firmiter constituta, atque decreta, cum & nos ipsos, & cetera omnia ad eum bene agendum, Deo iuuante, celebrandumq. conuentum pararemus, plurimum reputantes interesse cum celebrationis Concilij, tum uniuersæ Christianæ Reip. Christianos Principes pace inter se, & concordia consentire; carissimos

in

in Christo filios nostros, Carolum Romanorũ Imperatoré, semper Augustum, et Christianissimũ Regé Franciscum, duo præcipua Christiani nominis firmamenta, atque subsidia, orare, atque obsecrare instituimus, ut ad colloquium inter se, & nobiscum una conuenirent; quorum quidem apud utrumque litteris, Nuncijs, & a latere nostro missis, ex uenerabilium fratrum nostrorum numero, Legatis, sæpissime egeramus, ut ex simultate, et dissidijs ambo in unum fœdus, & piam amicitiam uellent conuenire, labentibusq. succurrere Christianis rebus; quarum seruandarum cum esset illis potestas ab Deo præcipue tributa, si id non agerent, & ad commune Christianorum bonum sua consilia non dirigerent, acris & seuera ratio eidem Deo ab ipsis reddenda esset. Qui aliquando precibus nostris annuentes, Nicæam se contulere. quo nos quoque longum iter, & senili ætati nostræ uehementer contrarium, Dei & pacis conciliandæ causa suscepimus: neque prætermisimus interea, cum tempus Concilij præstitutum, Kalendæ uidelicet Maiæ appropinquarent, tres Legatos summæ uirtutis, ac auctoritatis, a latere nostro, de numero eorundem fratrum nostrorum, S. R. E. Cardinalium, Vincentiam mittere; qui initium Concilij facerent; Prælatosq. undique uenientes exciperent; & ea, quæ iudicarent esse opus, agerent, & tractarent, quoad nos, ab itinere, & negotio pacis reuersi, omnia

accuratius

accuratius dirigere possemus. Interim uero in illud sanctum opus, maximeq. necessarium, tractationem uidelicet pacis inter Principes, incubuimus, & quidem omni animi studio, omni pietate, ac diligentia. Testis est nobis Deus; cuius freti clementia nosmet ipsos itineris, & uitæ periculo exposuimus. Nostra testis conscientia; quæ nihil habet in hac re quidem, in quo nos arguat aut prætermissæ, aut non quæsitæ ad pacificandum occasionis. Principes ipsi testes; quos tam sæpe, tamq. uehementer Nuncijs, litteris, Legatis, monitis, hortatu, precibusq. omnibus obsecraueramus, ut simultates deponerent, ut societatem coirent, ut Christianæ Reip. in maximum, & propinquum iam adductæ discrimen, communibus studijs, & subsidijs opitularentur. Iam uero testes illæ uigiliæ atque curæ, illi diurni, nocturniq. animi nostri labores, grauesq. solicitudines, quas ob hanc rem & causam plurimas iam suscepimus: nec tamen ad optatum exitum nostra consilia, & acta adhuc perducta sunt. ita enim uisum domino Deo est: quem tamen non desperamus aliquando optata nostra benignius respecturum. ipsi quidem, quantum in nobis fuit, nihil, quod esset nostro Pastorali officio debitum, in hac re omisimus. Quod si qui sunt, qui actiones pacis nostras in aliam interpretentur partem; dolemus quidem; sed tamen in dolore nostro gratias Deo omnipotenti agimus, qui ad exemplum, &

doctrinam

doctrinam patientiæ nostræ suos uoluit Apostolos haberi dignos, qui pro nomine Iesu, qui pax nostra est, contumeliam paterentur. Verum in illo congressu, colloquioq. nostro, quod Nicææ habitum est, etsi, peccatis nostris impedientibus, inter duos Principes uera & perpetua pax non potuit confici, indutiæ tamen decennales factæ sunt: quarum opportunitate nos sperantes & sacrum Concilium commodius celebratum iri, & deinde ex Concilij auctoritate perfici posse pacem; apud Principes institimus, ut & ipsi uenirent ad Concilium, & Prælatos suos præsentes ducerent, absentesq. accerserent. Qui cum de utroque se excusassent; quod & ipsis redire in regna sua tum necesse esset; & Prælatos, quos secum habuissent, itinere, atque impendijs fessos, atque exhaustos recreari, & refici oporteret, nos hortati sunt, ut aliam quoque prorogationem temporis habendi Concilij decerneremus. Qua in re concedenda cum essemus aliquantum difficiles, litteras interim a Legatis nostris, qui Vincentiæ erant, accepimus, transacto iam, & longius præterito Concilij ineundi die, unum uix, aut alterum ex externis nationibus Prælatum Vincentiam se contulisse. Quo nuncio accepto, cum uideremus eo tempore nulla iam ratione haberi Concilium posse, ipsis Principibus concessimus, ut differretur tempus agendi Concilij usque ad sanctum Pascha, diemq. festum futuræ Dominicæ resurre-

resurrectionis. Cuius nostri præcepti, expectationisq. decretæ litteræ Genuæ, anno incarnationis Domini M. D. XXXVIII, IIII *Kal. Iul. factæ, publicatæq. sunt. atque hanc dilationem eo propensius fecimus, quod pollicitus est nobis uterque Princeps Legatos suos Romam ad nos se missurum, ut ea, quæ ad perfectionem pacis reliqua essent, neque Nicææ ob breuitatem temporis potuerant omnia confici, Romæ commodius coram nobis agerentur, & tractarentur. & ob hanc rationem etiam a nobis ambo petierunt, ut hæc pacificationis procuratio Concilij celebrationi præponeretur, cum ipsum Concilium, pace facta, multo deinde utilius, & salutarius Christianæ Reip. futurum esset. semper enim hæc pacis spes nobis iniecta Principum nos uolũtatibus assentiri hortata est. quam spem uehementer auxit post discessum a Nicæa nostrum ipsorum duorum Principum inter se beneuola amicaq. congressio: quæ maxima nostra cum lætitia a nobis intellecta, confirmauit nos in bona spe, ut tandem aliquando nostras preces apud Deum exauditas, & uota pacis accepta esse crederemus. Hanc igitur pacis conclusionem cum & expeteremus, & urgeremus; nec solum duobus ante dictis Principibus, uerum etiam carissimo in Christo filio nostro, Ferdinando, Regi Romanorum, uideretur, actionem Concilij, nisi pace facta, suscipi non oportere; cunctiq. a nobis per litteras suosq. Ora-*

tores

tores contenderent, ut alias rursus temporis prorogationes faceremus; præcipue autem instaret Serenissimus Cæsar, promisisse se demonstrans ijs, qui a Catholica unitate dissentiunt, se operam suã apud nos interpositurum, ut aliqua concordiæ ratio iniretur; quod ante suam in Germaniam profectionem apte non posset fieri: Nos, eadem semper spe pacis, & tantorum Principum uoluntate adducti, cum præsertim cerneremus, ne ad dictum quidem Resurrectionis festum alios Prælatos Vincentiam conuenisse, prorogationis nomen iam fugientes, quod tam sæpe frustra fuerat repetitum, celebrationem generalis Concilij ad nostrũ & Sedis Apostolicæ beneplacitum suspendere maluimus: itaq. fecimus, & de suspensione huiusmodi litteras ad singulos supradictorum Principum decima die Iun. M.D. XXXIX, *dedimus, sicuti ex illis perspicue potest intelligi. Ea itaque suspensione necessario per nos facta, dum tempus illud magis idoneum a nobis, pacisq. aliqua conclusio expectatur; quæ & dignitatem postea frequentiamq. Concilio, & Christianæ Reip. præsentiorem salutem erat allatura; Christianæ interea res in deterius quotidie prolapsæ sunt, Hungaris, Rege ipsorum mortuo, Turcam uocantibus; Ferdinando Rege bellum in eos mouent; Belgis ad defectionem a Cæsare ex parte quadam incitatis: cuius defectionis comprimẽdæ causa per Galliam amicissime, & cum Rege Christianissimo concordissime,*

dissime, magno beneuolæ inter eos uoluntatis indicio, transiens in Belgas Serenissimus Cæsar, & illinc deinde in Germaniam profectus, conuentus Germaniæ Principum, & ciuitatum, tractandæ eius, quam dixerat, concordiæ causa habere cœpit. Sed cum, spe pacis iam deficiente, ille quoque modus curandæ in conuentibus, tractandæq. concordiæ ad maiores potius discordias concitandas aptus esse uideretur; inducti fuimus ad pristinum Concilij generalis remedium reuerti; idq. per Legatos nostros, S. R. E. Cardinales, ipsi Cæsari obtulimus; quod etiam postremo, & præcipue in Ratisponensi conuentu egimus; cum illic dilectus filius noster, Gaspar tit. S. Praxedis, Cardinalis Contarenus, summa doctrina, & integritate, Legatum nostrum ageret. nam cum, id quod ne accideret, antea ueriti eramus, ex eius conuentus sententia peteretur a nobis, ut ab Ecclesia dissentientium quosdam articulos tolerandos declararemus, quoad per œcumenicum Concilium illi excuterentur, & deciderentur; idq. nobis, ut concederemus, neque Christiana & Catholica ueritas, neque nostra, & Sedis Apostolicæ dignitas permitteret; palam potius Concilium, ut quamprimum fieret, proponi mandauimus. Neque uero in alia umquam sententia, & uoluntate fuimus, quam ut primo quoque tempore Concilium œcumenicum, & generale congregaretur. sperabamus enim ex eo & pacem populo Christiano, &

Christia-

Christianæ religionis integritatem posse recuperari: uerumtamen id cum bona gratia, & uoluntate Christianorum Principum habere uolebamus. Quam uoluntatem dum expectamus; dum obseruamus tempus absconditum, tempus beneplaciti tui, o Deus; aliquando tandem decernere compulsi sumus, omne esse tempus beneplacitum Deo, cum de rebus sanctis, & ad Christianam pietatē pertinentibus consilia ineuntur. Quapropter uidentes, maximo quidē animi nostri cum dolore, rem Christianam quotidie in peius ruere, Hungaria a Turcis oppressa, Germanis periclitantibus, ceteris omnibus metu, mæroreq. afflictis, nullius iam Principis consensum expectare, sed tantum Dei omnipotentis uoluntatem, & Christianæ Reip. utilitatem attendere constituimus. Itaque cum Vincentiam amplius non haberemus; cuperemusq. cum uniuersæ Christianorum saluti, tum Germanicæ nationis incommodis in eligendo per nos noui Concilij habendi loco consulere; aliquotq. locis propositis ipsam Tridentinam ciuitatem ab ipsis desiderari uideremus: nos etsi in citeriore Italia commodius omnia tractari posse iudicabamus, ad eorum tamen postulationes nostram uoluntatem paterna caritate deflheximus. itaque Tridentum ciuitatem elegimus, qua in ciuitate œcumenicum Concilium ad proxime uenturas Kalendas Nou. haberetur, idoneum locum illum statuentes, quos ex Germania quidem, alijsq. Germaniæ

maniæ finitimis nationibus facillime ex Gallia, Hispania, ceterisq. prouincijs remotioribus non difficiliter Episcopi, & Prælati conuenire possent. Dies autem Concilij ea a nobis spectata est, quæ spatium in se haberet & publicandi per Christianas nationes nostri huius Decreti, & facultatis omnibus Prælatis ad ueniendum tribuendæ. Quo minus autem annuum tempus præfiniremus mutando Concilij loco, sicut quibusdam constitutionibus alias præscriptum est, ea res fuit in causa, quod longius extrahi spem sanandæ aliqua in parte Christianæ Reip. quæ tot detrimentis, & calamitatibus affecta est, noluimus: & tamen uidemus tempora: agnoscimus difficultates: quid sperari possit ex consilijs nostris, incertum esse intelligimus. sed quia scriptum est: Reuela Domino uiam tuam, & spera in eo; & ipse faciet: magis Dei clementiæ, & misericordiæ confidere, quam nostræ imbecilitati diffidere, constituimus. sæpe enim fit in bonis operibus incipiendis, ut, quod humana consilia non ualent, diuina uirtus efficiat. Huius igitur ipsius Dei Omnipotentis Patris, & filij, & Spiritus sancti, ac beatorum eius Apostolorum, Petri, & Pauli auctoritate, qua nos quoque in terris fungimur, freti, atque subnixi, de uenerabilium item fratrū nostrorum, S. R. E. Cardinalium consilio, & assensu sublata, amotaq. suspensione, de qua supra commemoratum est, quam per præsentes tollimus, & amouemus,

sacrum

ſacrum œcumenicum & generale Concilium in ciuitate Tridentina, loco commodo, & libero, omnibusq. nationibus opportuno, ad Kalendas proximas Nou. anni præſentis ab incarnatione Domini M. D. XLII *incipiendum, proſequendum, & eodem Domino adiuuante, ad ipſius gloriam, atque laudem, & Chriſtiani totius populi ſalutem abſoluendum, perficiendumq. indicimus, annunciamus, conuocamus, ſtatuimus, atque decernimus; omnes omnibus ex locis tam uenerabiles fratres noſtros Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios Abbates, quam alios quoſcumque, quibus iure, aut priuilegio in Concilijs generalibus reſidendi, & ſententias in eis dicendi permiſſa poteſtas eſt, requirentes, hortantes, admonentes, ac nihilominus eis in ui iuriſiurandi, quod nobis, & huic ſanctæ Sedi præſtiterunt, ac ſanctæ uirtute obedientiæ, alijsq. ſub pœnis iure aut conſuetudine in celebrationibus Conciliorum aduerſus non accedentes ferri, & proponi ſolitis, mandantes, arcteq. præcipientes, ut ipſimet, niſi forte iuſto detineantur impedimento, de quo tamen fidem facere compellantur, aut certe per ſuos legitimos procuratores, & nuncios ſacro huic Concilio omnino adeſſe, & intereſſe debeant. Supra autem dictos, Imperatorem, Regemq. Chriſtianiſſimum, necnon ceteros Reges, Duces, Principes, quorum præſentia, ſi alias umquam, hoc quidem tempore maxime ſan-*

ctissimæ Christi fidei, & Christianorum omnium futura est salutaris, rogantes, atque obsecrantes per uiscera misericordiæ Dei, & Domini nostri Iesu Christi, cuius fidei ueritas, & religio & intus & extra grauiter iam oppugnatur, ut si saluam uolunt Christianam esse Remp. si se Domino obstrictos, & obligatos pro maximis illius erga se beneficijs intelligunt, ne deserant ipsius Dei causam, & negotium; ipsimet ad sacri Concilij celebrationem ueniant, in quo ipsorum pietas, atque uirtus communi utilitati, salutiq. suæ, ac ceterorum, & temporali, & æternæ, plurimum est profutura. Sin autem, id quod nollemus, accedere ipsi non poterunt; at graues saltem uiros legatos cum auctoritate mittant, qui personam Principis sui quisque & cum prudentia, & cum dignitate possint in Concilio referre. In primis uero ut id curent, quod ipsis facillimum est, ut ex suis cuiusque regnis, ac prouincijs Episcopi, & Prælati sine tergiuersatione, & mora ad Concilium proficiscantur. quod maxime quidem a Prælatis, Principibusq. Germaniæ Deum ipsum, atque nos impetrare æquum est, ut cum eorum præcipue causa, ipsisq. cupientibus Concilium indictum sit, & in ea ciuitate indictum, quæ ab eis est desiderata, non grauentur ipsi sua cunctorum præsentia id celebrare, & ornare; quo melius, atque commodius, quæ ad integritatem, & ueritatem Christianæ religionis, quæ ad bono-

rum

rum morum reductionem, emendationemq. malorum, quæ ad Christianorum inter se, tam Principum, quam populorum pacem, unitatem, concordiamq. pertineant, & quæ ad repellendos impetus Barbarorum & infidelium, quibus illi uniuersam Christianitatem obruere moliuntur, sint necessaria, Deo nostris consultationibus præeunte, & lumen sapientiæ suæ, ac ueritatis mentibus nostris præferente, agi in dicto sacro œcumenico Concilio, & conspirante omnium caritate consuli, tractari, confici, ad optatosq. exitus deduci quamprimum, & quamoptime possint. Atque ut nostræ hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perueniant, ne ue quis illorum ignorantiæ excusationem prætendat, cum præsertim etiam non ad omnes eos, quibus nominatim illæ essent intimandæ, tutus forsitan pateat accessus, uolumus, & mandamus, ut in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & Ecclesia Lateranensi, cum ibi multitudo populi ad audiendam rem diuinam congregari solita est, palam clara uoce per curiæ nostræ cursores, aut notarios aliquos publicos legantur, lectæq. in ualuis dictarum Ecclesiarum, itemq. Cancellariæ Apostolicæ portis, & Campi Floræ solito loco affigantur, ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquandiu expositæ pendeant: cumq. inde amouebuntur, earum nihilominus exempla in eisdem locis remaneant affixa. Nos

B 2 *enim*

enim per lectionem, publicationem, affixionemq. huiusmodi, omnes, & quoscumque, quos antedictæ nostræ comprehendunt, post spatium duorum mensium a die litterarum publicationis & affixionis, ita uolumus obligatos esse, atque astrictos, ac si ipsismet illæ coram lectæ, & intimatæ essent, transumptis quidem earum, quæ manu publici notarij scripta, aut subscripta, & sigillo personæ alicuius ecclesiasticæ, in dignitate constitutæ, munita fuerint, ut fides certa, & indubitata habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ indictionis, annunciationis, conuocationis, statuti, decreti, mandati, præcepti, & obsecrationis infringere, uel ei ausu temerario contra ire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum, Petri, & Pauli, Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicæ.

M.D.XLII, XI. *Kal. Iun. anno* VIII.

Blosius

Hier. Dand.

SESSIO PRIMA

SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI, SVB PAVLO III, PONT. MAX.

Celebrata die XIII *mensis Decemb. anno Domini* M. D. XLV.

Decretum de inchoando Concilio.

PLACET *ne uobis, ad laudem & gloriam sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad incrementum, & exaltationem fidei & religionis Christianæ, ad extirpationem hæresum, ad pacem, & unionem Ecclesiæ, ad reformationem Cleri, & populi Christiani, ad depressionem, & extinctionem hostium Christiani nominis, decernere, & declarare, sacrum Tridentinum & generale Concilium incipere, & inceptum esse?* Responderunt, Placet.

Indictio futuræ Sesſionis.

ET cum proxima ſit celebritas Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti, & ſubſequantur aliæ feſtiuitates labentis & incipientis anni; placet ne uobis primam futuram Seſſionem habendam eſſe die Iouis poſt Epiphaniam, quæ erit ſeptima menſis Ian. anno Domini, M. D. XLVI?

Reſponderunt, Placet.

SESSIO SECVNDA,

CELEBRATA DIE VII MENSIS IANVARII, M. D. XLVI.

Decretum de modo uiuendi, & alijs in Concilio seruandis.

SACROSANCTA *Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, in ea præsidentibus tribus Apostolicæ Sedis Legatis, agnoscens cum beato Iacobo Apostolo, quod omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est, descendens a patre luminum, qui ijs, qui postulant a se sapientiam, dat omnibus affluenter, & non improperat eis; & simul sciens, quod initium sapientiæ est timor Domini; statuit, & decreuit, omnes, & singulos Christi fideles, in ciuitate Tridentina congregatos, exhortandos esse, prout exhortatur, ut se a malis, & peccatis hactenus commissis emendare, ac de cetero in timore Domini ambulare, & desideria carnis non perficere, orationibus instare, sæpius confiteri, Eucharistiæ sacramentum sumere, ecclesias frequentare, præcepta denique Dominica, quantum quisque poterit, adimplere, necnon quotidie pro pace Princi-*

pum Christianorum, & unitate Ecclesiæ priuatim orare uelint: Episcopos uero, & quoscumque alios in ordine sacerdotali constitutos, œcumenicum Concilium in ea ciuitate concelebrantes, ut assidue in Dei laudibus incumbere, hostias, laudes, & preces offerre, sacrificium Missæ quolibet saltem die Dominico, in quo Deus lucem condidit, & a mortuis resurrexit, ac Spiritum sanctum in discipulos infudit, peragere satagant, facientes, sicut idem Spiritus sanctus per Apostolum præcipit, obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro Sanctissimo Domino nostro Papa, pro Imperatore, pro Regibus, & ceteris, qui in sublimitate constituti sunt, & pro omnibus hominibus: ut quietam, & tranquillam uitam agamus, pace fruamur, & fidei incrementum uideamus. Præterea hortatur, ut ieiunent saltem singulis sextis ferijs in memoriam passionis Domini, & eleemosynas pauperibus erogent: in ecclesia autem cathedrali singulis quintis ferijs celebretur Missa de Spiritu sancto, cum lætanijs, & alijs orationibus ad hoc institutis: in alijs uero ecclesiis eadem die dicantur ad minus lætaniæ, & orationes: tempore autem, quo sacra peraguntur, collocutiones, & contabulationes non fiant, sed ore, & animo, celebranti assistatur. Et quoniam oportet Episcopos esse irreprehensibiles, sobrios, castos, domui suæ bene præpositos, hortatur etiam, ut ante omnia quilibet

in mensa seruet sobrietatem, moderationemq. ciborum. Deinde cum in eo loco sæpe otiosi sermones oriri soleant, ut in ipsorum Episcoporum mensis diuinarum scripturarum lectio admisceatur: Familiares uero suos unusquisque instruat, & erudiat, ne sint rixosi, uinosi, impudici, cupidi, elati, blasphemi, & uoluptatum amatores; uitia demum fugiant, & uirtutes amplectantur; & in uestitu, & cultu, & omnibus actibus honestatem præ se ferant, sicut decet ministros ministrorum Dei. Ad hæc cum huius sacrosancti Concilij præcipua cura, solicitudo, & intentio sit, ut, propulsatis hæresum tenebris, quæ per tot annos operuerunt terram, Catholicæ ueritatis lux, Iesu Christo, qui uera lux est, annuente, candor puritasq. refulgeat; & ea, quæ reformatione egent, reformentur: ipsa Synodus hortatur omnes Catholicos hic congregatos, & congregandos, atque eos præsertim, qui sacrarum litterarum peritiam habent, ut sedula meditatione diligenter secum ipsi cogitent, quibus potissimum uijs, & modis ipsius Synodi intentio dirigi, & optatum effectum sortiri possit, quo maturius, & consultius damnari damnanda, & probanda probari queant: ut per totum orbem omnes uno ore, & eadem fidei confessione glorificent Deum, & patrem Domini nostri Iesu Christi.

In sententijs uero dicendis, iuxta Toletani Concilij statutum, in loco benedictionis considentibus

tibus Domini sacerdotibus, nullus debeat aut immodestis uocibus perstrepere, aut tumultibus perturbare; nullis etiam falsis uanisue, aut obstinatis disceptationibus contendere: sed quidquid dicatur, sic mitissima uerborum prolatione temperetur, ut nec audientes offendantur, nec recti iudicij acies perturbato animo inflectatur.

Insuper ipsa sacra Synodus statuit, ac decreuit, quod, si forte contigerit aliquos debito in loco non sedere, & sententiam, etiam sub uerbo, Placet, proferre, congregationibus interesse, & alios quoscumque actus facere, Concilio durante, nulli propterea praeiudicium generetur, nulliq. nouum ius acquiratur.

Deinde indicta fuit futura Sessio ad diem Iouis, quartam mensis Febr. proxime uenturi.

SESSIO TERTIA, CELEBRATA DIE IIII MENSIS FEBRVARII, M. D. XLVI.

Decretum de ſymbolo fidei.

IN NOMINE ſanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.

Hæc ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, in ea præſidentibus tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, magnitudinem rerum tractandarum conſiderans, præſertim earum, quæ duobus illis capitibus, de extirpandis hæreſibus, & moribus reformandis, continentur, quorum cauſa præcipue eſt congregata; agnoſcens autem cum Apoſtolo, non eſſe ſibi colluctationem aduerſus carnem, & ſanguinem, ſed aduerſus ſpiritales nequitias in cæleſtibus, cum eodem omnes, & ſingulos in primis hortatur, ut confortentur in Domino, & in potentia uirtutis eius, in omnibus ſumentes ſcutum fidei, in quo poſſint omnia tela nequiſſimi ignea extinguere, atque galeam ſpei ſalutis accipiant, cum gladio ſpiritus, quod eſt uerbum Dei. Itaque ut hæc pia eius ſolicitu-

do

do principium, & progressum suum per Dei gratiam habeat, ante omnia statuit, & decernit præmittendam esse confessionem fidei, Patrum exempla in hoc secuta, qui sacratioribus Conciliis hoc scutum contra omnes hæreses in principio suarum actionum apponere consueuere: quo solo aliquando & infideles ad fidem traxerunt, hæreticos expugnarunt, & fideles confirmarunt. Quare symbolum fidei, quo sancta Romana Ecclesia utitur, tamquam principium illud, in quo omnes, qui fidem Christi profitentur, necessario conueniunt: ac fundamentum firmum, & unicum, contra quod portæ Inferi numquam præualebunt, totidem uerbis, quibus in omnibus ecclesiis legitur, exprimendum esse censuit. quod quidem eiusmodi est. CREDO *in unum Deum patrem omnipotentem, factorem cæli, & terræ, uisibilium omnium, & inuisibilium; & in unum Dominum Iesum Christum, filium Dei unigenitum, & ex patre natum ante omnia sæcula; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum uerum de Deo uero; genitum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt; qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis, & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria uirgine, & homo factus est; crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est; & resurrexit tertia die secundum scripturas; & ascendit in cælum, sedet*

det ad dexteram patris; & iterum uenturus est cum gloria iudicare uiuos, & mortuos; cuius regni non erit finis: & in Spiritum sanctum Dominum, & uiuificantem, qui ex Patre, Filioq. procedit; qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas: & unam sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum: et expecto resurrectionem mortuorum, & uitam uenturi sæculi. Amen.

Indictio futuræ Sessionis.

EADEM *sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, intelligens multos Prælatos ex diuersis partibus accinctos esse itineri, nonnullos etiã in uia esse, quo huc ueniant; cogitansq. omnia ab ipsa sacra Synodo decernenda eo maioris apud omnes existimationis, & honoris uideri posse, quo maiori fuerint, & pleniori Patrum consilio, & præsentia sancita, & corroborata, statuit, & decreuit, futuram Sessionem post præsentem celebrandam esse die Iouis, quæ subsequetur Dominicam, Lætare, proxime futuram: interim tamen non differri discussionem, & examinationem eorum, quæ ipsi Synodo discutienda, & examinanda uidebuntur.*

SESSIO QVARTA,

CELEBRATA DIE VIII MENSIS APRILIS, M. D. XLVI.

Decretum de canonicis scripturis.

SACROSANCTA *œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, hoc sibi perpetuo ante oculos proponens, ut, sublatis erroribus, puritas ipsa Euangelij in Ecclesia conseruetur; quod promissum ante per Prophetas in scripturis sanctis, Dominus noster Iesus Christus, Dei filius, proprio ore primum promulgauit; deinde per suos Apostolos, tamquam fontem omnis, & salutaris ueritatis, & morum disciplinæ, omni creaturæ prædicari iussit; perspiciensq. hanc ueritatem, & disciplinam, contineri in libris scriptis, & sine scripto traditionibus, quæ ipsius Christi ore ab Apostolis acceptæ, aut ab ipsis Apostolis, Spiritu sancto dictante, quasi per manus traditæ, ad nos usque peruenerunt; orthodoxorum Patrum exempla secuta, omnes libros tam ueteris, quam noui Testamenti, cum utriusque unus Deus sit au-*

ctor; nec non traditiones ipsas, tum ad fidem, tum ad mores pertinentes, tamquam uel oretenus a Christo, uel a Spiritu sancto dictatas, & continua successione in Ecclesia Catholica conseruatas, pari pietatis affectu, ac reuerentia suscipit, & ueneratur. Sacrorum uero librorum Indicem huic Decreto adscribendum censuit, ne cui dubitatio suboriri possit, quinam sint, qui ab ipsa Synodo suscipiuntur. sunt uero infrascripti. Testamenti ueteris, quinque Moysis, idest, Genesis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium, Iosue, Iudicum, Ruth, quattuor Regum, duo Paralipomenon, Esdræ primus, & secundus, qui dicitur Neemias, Thobias, Iudith, Hester, Iob, Psalterium Dauidicum centum quinquaginta psalmorum, Parabolæ, Ecclesiastes, Canticum canticorum, Sapientia, Ecclesiasticus, Isaias, Hieremias cum Baruch, Ezechiel, Daniel, duodecim Prophetæ minores, idest, Osea, Ioel, Amos, Abdias, Ionas, Micheas, Naum, Abacuch, Sophonias, Aggæus, Zacharias, Malachias, duo Machabæorum, primus, & secundus. Testamenti noui, quattuor Euangelia, secundum Matthæum, Marcum, Lucam, & Ioannem. Actus Apostolorum a Luca Euangelista conscripti. quattuordecim Epistolæ Pauli Apostoli, ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Ephesios, ad Philippenses, ad Colossenses, duæ ad Thessalonicenses, duæ ad Timotheum, ad Titum,

tum, ad Philemonem, ad Hebræos. Petri Apostoli duæ, Ioannis Apostoli tres, Iacobi Apostoli una, Iudæ Apostoli una, & Apocalypsis Ioannis Apostoli. Si quis autem libros ipsos integros cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia catholica legi consueuerunt, & in ueteri uulgata latina editione habentur, pro sacris, & canonicis non susceperit; & traditiones prædictas sciens, & prudens contempserit; anathema sit. Omnes itaque intelligant, quo ordine, & uia ipsa Synodus, post iactum fidei confessionis fundamentum, sit progressura, & quibus potissimum testimonijs, ac præsidijs in confirmandis dogmatibus, & instaurandis in Ecclesia moribus, sit usura.

Decretum de editione, & usu sacrorum librorum.

INSVPER *eadem sacrosancta Synodus considerans non parum utilitatis accedere posse Ecclesiæ Dei, si ex omnibus latinis editionibus, quæ circumferuntur, sacrorum librorum, quænam pro authentica habenda sit, innotescat; statuit, & declarat, ut hæc ipsa uetus, & uulgata editio, quæ longo tot sæculorum usu in ipsa Ecclesia probata est, in publicis lectionibus, disputationibus, prædicationibus, & expositionibus pro authentica habeatur; & ut nemo illam reijcere quouis prætextu audeat, uel præsumat.*

Præterea

Præterea, ad coercenda petulantia ingenia, decernit, ut nemo suæ prudentiæ innixus, in rebus fidei, & morum, ad ædificationem doctrinæ Christianæ pertinentium, sacram Scripturam ad suos sensus contorquens, contra eum sensum, quē tenuit, & tenet sancta Mater Ecclesia, cuius est iudicare de uero sensu, & interpretatione Scripturarum sanctarum, aut etiam contra unanimem consensum Patrum, ipsam Scripturam sacram interpretari audeat; etiam si huiusmodi interpretationes nullo umquam tempore in lucem edendæ forent. Qui contrauenerint, per Ordinarios declarentur, & pœnis a iure statutis puniantur.

Sed & impressoribus modum in hac parte, ut par est, imponere uolens, qui iam sine modo, hoc est, putantes sibi licere quidquid libet, sine licentia Superiorum Ecclesiasticorum, ipsos sacræ Scripturæ libros, & super illis annotationes, & expositiones quorumlibet indifferenter, sæpe tacito, sæpe etiam ementito prælo, &, quod grauius est, sine nomine auctoris imprimunt; alibi etiam impressos libros huiusmodi temere uenales habent; decernit, & statuit, ut postac sacra Scriptura, potissimum uero hæc ipsa uetus, & uulgata editio quam emendatissime imprimatur: nulliq. liceat imprimere, uel imprimi facere quosuis libros de rebus sacris sine nomine auctoris; neque illos in futurum uendere, aut etiam

apud se retinere, nisi primum examinati, probatiq. fuerint ab Ordinario, sub pœna anathematis, & pecuniæ in Canone Concilij nouissimi Lateranensis apposita. Et, si regulares fuerint, ultra examinationem, & probationem huiusmodi, licentiam quoque a suis Superioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris, iuxta formam suarum ordinationũ. Qui autem scripto eos communicant, uel euulgant, nisi antea examinati probatiq. fuerint, eisdem pœnis subiaceant, quibus impressores. Et qui eos habuerint, uel legerint, nisi prodiderint auctores, pro auctoribus habeantur. Ipsa uero huiusmodi librorum probatio in scriptis detur, atque ideo in fronte libri, uel scripti, uel impressi, authentice appareat: idq. totum, hoc est, & probatio, & examen gratis fiat: ut probanda probentur, & reprobentur improbanda. Posthæc temeritatem illam reprimere uolens, qua ad profana quæque conuertuntur, & torquentur uerba, et sententiæ sacræ Scripturæ, ad scurrilia scilicet, fabulosa, uana, adulationes, detractiones, superstitiones, impias & diabolicas incantationes, diuinationes, sortes, libellos etiam famosos; mandat, & præcipit ad tollendam huiusmodi irreuerentiam, & contemptum, ne de cetero quisquam quomodolibet uerba Scripturæ sacræ ad hæc, & similia audeat usurpare; ut omnes huius generis homines, temeratores, & uiolatores uerbi Dei, iuris,

ris , & arbitrij pœnis per Epiſcopos coerceantur.

Indictio futuræ Seſsionis.

Item hæc ſacroſancta Synodus ſtatuit, & decernit, proximam futuram Seſsionem tenendam, & celebrandam eſſe feria quinta, poſt ſacratisſimum feſtum proximum Pentecoſtes.

SESSIO QVINTA, CELEBRATA DIE XVII MENSIS IVNII, M. D. XLVI.

Decretum de peccato originali.

VT FIDES nostra Catholica, sine qua impossibile est placere Deo, purgatis erroribus, in sua sinceritate integra, & illibata permaneat; & ne populus Christianus omni uento doctrinæ circumferatur; cum serpens ille antiquus, humani generis perpetuus hostis, inter plurima mala, quibus Ecclesia Dei his nostris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, eiusq. remedio non solum noua, sed uetera etiam dissidia excitauerit: sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, iam ad reuocandos errantes, & nutantes confirmandos accedere uolens, sacrarum Scripturarum, & sanctorum Patrum, ac probatissimorum Conciliorum testimonia, & ipsius Ecclesiæ iudicium, & consensum secuta, hæc de ipso peccato originali statuit, fatetur, ac declarat.

Si quis non confitetur, primum hominem Adam, cum mandatũ Dei in Paradiso fuisset transgressus,

gressus, statim sanctitatem, & iustitiam, in qua constitutus fuerat, amisisse, incurrisseq. per offensam præuaricationis huiusmodi iram, & indignationem Dei, atque ideo mortem, quam antea illi comminatus fuerat Deus, & cum morte captiuitatem sub eius potestate, qui mortis deinde habuit imperium, hoc est Diaboli, totumq. Adam per illam præuaricationis offensam, secundum corpus, & animam in deterius commutatum fuisse: anathema sit.

Si quis Adæ præuaricationem sibi soli, & non eius propagini asserit nocuisse; & acceptam a Deo sanctitatem, & iustitiam, quam perdidit, sibi soli, & non nobis etiam eum perdidisse; aut inquinatum illum per inobedientiæ peccatum, mortem, & pœnas corporis tantum in omne genus humanum transfudisse, non autem & peccatum, quod mors est animæ; anathema sit: cum contradicat Apostolo dicenti: Per unum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors: & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt.

Si quis hoc Adæ peccatum, quod origine unum est, & propagatione, non imitatione transfusum omnibus, inest unicuique proprium, uel per humanæ naturæ uires, uel per aliud remedium asserit tolli, quam per meritum unius mediatoris Domini nostri Iesu Christi, qui nos Deo reconciliauit in sanguine suo, factus nobis iustitia, sanctifica-

tio, & redemptio; aut negat ipsum Christi Iesu meritum per Baptismi sacramentum in forma Ecclesiæ rite collatum, tam adultis, quam paruulis applicari: anathema sit: quia non est aliud nomen sub cælo datum hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri. unde illa uox: Ecce agnus Dei: Ecce qui tollit peccata mundi. Et illa: Quicumque baptizati estis, Christum induistis.

Si quis paruulos recentes ab uteris matrum baptizandos negat, etiam si fuerint a baptizatis parentibus orti; aut dicit in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati; quod regeneratio nis lauacro necesse sit expiari ad uitam æternam consequendam; unde fit consequens, ut in eis forma Baptismatis, in remissionem peccatorum non uera, sed falsa intelligatur: anathema sit: quoniam non aliter intelligendum est id, quod dixit Apostolus: Per unum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors: & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt; nisi quemadmodum Ecclesia Catholica ubique diffusa semper intellexit. propter hãc enim regulam fidei ex traditione Apostolorum etiam paruuli, qui nihil peccatorum in semet ipsis adhuc committere potuerunt, in remissionem peccatorum ueraciter baptizantur, ut in eis rege neratione mundetur, quod generatione contraxerunt. Nisi enim quis renatus fuerit ex aqua, &

Spiritu

Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei.

Si quis per Ieſu Chriſti Domini noſtri gratiam, quæ in Baptiſmate confertur, reatum originalis peccati remitti negat; aut etiam aſſerit non tolli totum id, quod ueram, & propriam peccati rationem habet; ſed illud dicit tantum radi, aut non imputari: anathema ſit. in renatis enim nihil odit Deus: quia nihil eſt damnationis ijs, qui uere conſepulti ſunt cum Chriſto per Baptiſma in mortem: qui non ſecundum carnem ambulant, ſed, ueterem hominem exuentes, & nouum, qui ſecundum Deum creatus eſt, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxij, ac Deo dilecti effecti ſunt, heredes quidem Dei, coheredes autem Chriſti, ita ut nihil prorſus eos ab ingreſſu cæli remoretur. Manere autem in baptizatis concupiſcentiam, uel fomitem, hæc ſancta Synodus fatetur, & ſentit: quæ cum ad agonem relicta ſit, nocere non conſentientibus, ſe uiriliter per Chriſti Ieſu gratiam repugnantibus non ualet: quinimmo, qui legitime certauerit, coronabitur. Hanc concupiſcentiam, quam aliquando Apoſtolus peccatum appellat, ſancta Synodus declarat Eccleſiam Catholicam numquam intellexiſſe peccatum appellari, quod uere, & proprie in renatis peccatum ſit, ſed quia ex peccato eſt, & ad peccatum inclinat. Si quis autem contrarium ſenſerit; anathema ſit.

Declarat tamen hæc ipſa ſancta Synodus, non

esse suæ intentionis comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, beatam & immaculatam uirginem Mariam, Dei genitricem; sed obseruandas esse constitutiones felicis recordationis Xysti Papæ Quarti, sub pœnis in eis constitutionibus contentis, quas innouat.

Decretum de reformatione. Cap. I.

EADEM *sacrosancta Synodus, pijs summorum Pontificum, & probatorum Conciliorum constitutionibus inhærens, easque amplectens, & illis adijciens; ne cælestis ille sacrorum librorum thesaurus, quem Spiritus sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, neglectus iaceat; statuit, & decreuit, quod in illis ecclesiis, in quibus præbenda, aut præstimonium, seu aliud quouis nomine nuncupatum stipendium pro lectoribus sacræ theologiæ deputatum reperitur, Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alij locorum Ordinarij eos, qui præbendam, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi obtinent, ad ipsius sacræ Scripturæ expositionem, & interpretationem per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneum substitutum ab ipsis Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, & alijs locorum Ordinarijs eligendum, etiam per subtractionem fructuum, cogant, & compellant. De cetero uero præbenda, præstimonium, aut stipendium huiusmodi non nisi personis idoneis, & quæ per se ipsos id munus expli-*

explicare possint, conferantur: & aliter facta prouisio nulla sit, & inualida. In ecclesiis autem Metropolitanis, uel Cathedralibus, si ciuitas insignis, uel populosa, ac etiam in collegiatis existentibus in aliquo insignis opido, etiam nullius diœcesis, si ibi Clerus numerosus fuerit, ubi nulla præbenda, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi deputatum reperitur, præbenda quomodocumque, præterquam ex caussa resignationis, primo uacatura, cui aliud onus incompatibile iniunctum non sit, ad eum usum ipso facto perpetuo constituta, & deputata intelligatur. Et quatenus in ipsis ecclesiis nulla, uel non sufficiens præbenda foret, Metropolitanus, uel Episcopus ipse per assignationem fructuum alicuius simplicis beneficij, eiusdem tamen debitis supportatis oneribus, uel per contributionem beneficiatorum suæ ciuitatis, & diœcesis, uel alias, prout commodius fieri poterit, de Capituli consilio ita prouideat, ut ipsa sacræ Scripturæ lectio habeatur, ita tamen, ut quæcumque aliæ lectiones, uel consuetudine, uel quauis alia ratione institutæ, propter id minime prætermittantur. Ecclesiæ uero, quarum annui prouentus tenues fuerint, & ubi tam exigua est Cleri, & populi multitudo, ut theologiæ lectio in eis commode haberi non possit, saltem magistrum habeant ab Episcopo cum consilio Capituli eligendum, qui Clericos, aliosq. scholares pauperes grammaticam gratis doceat;

ut

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ut deinceps ad ipsa sacræ Scripturæ studia, annuente Deo, transire possint. ideoq. illi magistro grammatices uel alicuius simplicis beneficij fructus, quos tamdiu percipiat, quamdiu in docendo perstiterit, assignentur; dum tamen beneficium ipsum suo debito non fraudetur obsequio: uel ex capitulari, uel Episcopali mensa condigna aliqua merces persoluatur: uel alias Episcopus ipse aliquam rationem ineat suæ ecclesiæ, & diœcesi acommodam; ne pia hæc, utilis, atque fructuosa prouisio quouis quæsito colore negligatur. In monasterijs quoque monachorum, ubi cõmode fieri queat, etiam lectio sacræ Scripturæ habeatur. qua in re si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum, in hoc ut Sedis Apostolicæ delegati, eos ad id opportunis remedijs compellant. In conuentibus uero aliorum Regularium, in quibus studia commode uigere possunt, sacræ Scripturæ lectio similiter habeatur: quæ lectio a Capitulis generalibus, uel prouincialibus assignetur dignioribus magistris. In gymnasiis etiam publicis, ubi tam honorifica, et ceterorum omnium maxime necessaria lectio hactenus instituta non fuerit, religiosissimorum Principum, ac Rerumpublicarum pietate, et caritate ad Catholicæ fidei defensionem, & incrementum, sanæq. doctrinæ conseruationem, et propagationem instituatur: &, ubi instituta foret, & negligeretur, restituatur. Et, ne sub specie pietatis impietas disseminetur; statuit eadem sancta Synodus

nodus neminem ad huiusmodi lectionis officium tã publice, quam priuatim admittendũ esse, qui prius ab Episcopo loci de uita, moribus, et sciẽtia examinatus, et approbatus nõ fuerit: quod tamẽ de lectoribus in Claustris monachorum non intelligatur.

Caput II.

DOCENTES *uero ipsam sacram Scripturam, dum publice in scholis docuerint, & scholares, qui in ipsis scholis studẽt, priuilegijs omnibus de perceptione fructuum, præbendarum, & beneficiorum suorum, in absentia a iure communi concessis, plene gaudeant, et fruantur. Quia uero Christianæ Reipublicæ non minus necessaria est prædicatio Euangelij, quam lectio, & hoc est præcipuum Episcoporum munus; statuit, et decreuit eadem sancta Synodus, omnes Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & omnes alios ecclesiarum prælatos teneri per se ipsos, si legitime impediti non fuerint, ad prædicandum sanctum Iesu Christi Euangelium. Si uero contigerit Episcopos, & alios prædictos legitimo detineri impedimento, iuxta formam generalis Concilij uiros idoneos assumere teneantur ad huiusmodi prædicationis officium salubriter exequendum. Si quis autem hoc adimplere contempserit, districtæ subiaceat ultioni. Archipresbyteri quoque, Plebani, & quicumque Parochiales, uel alias curam animarum habentes, ecclesias quocumque*

modo

modo obtinent, per se, uel alios idoneos, si legitime impediti fuerint, diebus saltem dominicis, & festis sollemnibus, plebes sibi commissas, pro sua & earum capacitate pascant salutaribus uerbis; docendo ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem; annunciandoq. eis cum breuitate, & facilitate sermonis uitia, quæ eos declinare, & uirtutes, quas sectari oporteat; ut pœnam æternam euadere, & cælestem gloriam consequi ualeant. id uero si quis eorum præstare negligat, etiam si ab Episcopi iurisdictione quauis ratione exemptum se esse prætenderet; etiam si ecclesiæ quouis modo exemptæ dicerentur, aut alicui monasterio, etiam extra diœcesim existenti, forsan annexæ, uel unitæ, modo re ipsa in diœcesi sint, prouida pastoralis Episcoporum solicitudo non desit; ne illud impleatur; Paruuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis. Itaque ubi ab Episcopo moniti trium mensium spatio muneri suo defuerint, per censuras Ecclesiasticas, seu alias ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur, ita ut etiam, si ei sic expedire uisum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet, honesta aliqua merces persoluatur, donec principalis ipse resipiscens officium suum impleat. Si quæ uero Parochiales ecclesiæ reperiantur subiectæ monasterijs in nulla diœcesi existentibus; si Abbates, & regulares Prælati in prædictis negligentes fuerint; a Metropolitanis, in quorum prouincijs diœce-

diœceses ipsæ sitæ sunt, tamquam, quo ad hoc, Sedis Apostolicæ delegatis, compellantur. neque huius Decreti executionem consuetudo, uel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio siue recursus impedire ualeat, quousque desuper a competenti iudice, qui summarie, & sola facti ueritate inspecta procedat, cognitum, & decisum fuerit. Regulares uero cuiuscumque ordinis, nisi a suis superioribus de uita, moribus, & scientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in ecclesijs suorum ordinum, prædicare non possint: cum qua licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In ecclesiis uero, quæ suorum ordinum non sunt, ultra licentiam suorum superiorum, etiam Episcopi licentiam habere teneantur; sine qua in ipsis ecclesiis non suorum ordinum nullo modo prædicare possint. ipsam autem licentiam gratis Episcopi concedant. Si uero, quod absit, prædicator errores, aut scandala disseminauerit in populum, etiam si in monasterio sui, uel alterius ordinis prædicet; Episcopus ei prædicationem interdicat. Quod si hæreses prædicauerit; contra eum secundum iuris dispositionem, aut loci consuetudinem procedat; etiam si prædicator ipse generali, uel speciali priuilegio exemptum se esse prætenderet. quo casu Episcopus auctoritate Apostolica, & tamquam Se-

dis

dis Apostolicæ delegatus procedat. Curent autem Episcopi, ne quis prædicator, uel ex falsis informationibus, uel alias calumniose uexetur, iustamue de eis conquerendi occasionem habeat.

Caueant præterea Episcopi, ne aliquem uel eorum, qui cum sint nomine Regulares, extra claustra tamen, & obedientiam religionum suarum uiuunt; uel Presbyterorum sæcularium, nisi ipsi noti sint, & moribus atque doctrina probati, etiam quorumlibet priuilegiorum prætextu in sua ciuitate, uel diœcesi prædicare permittant, donec ab ipsis Episcopis super ea re sancta Sedes Apostolica consulatur; a qua priuilegia huiusmodi nisi tacita ueritate, & expresso mendacio ab indignis extorqueri uerisimile non est. Quæstores uero eleemosynarij, qui etiam quæstuarij uulgo dicuntur, cuiuscumque condicionis existãt, nullo modo nec per se, nec per aliũ prædicare præsumant; et contra facientes ab Episcopis, et Ordinarijs locorum, priuilegijs quibuscumque non obstantibus, opportunis remedijs omnino arceantur.

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit, primam futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse die Iouis, feria quinta post festum beati Iacobi Apostoli.

Prorogata deinde fuit Sessio ad diem XIII. mensis Ian. M. D. XLVII.

SESSIO SEXTA, CELEBRATA DIE XIII MENSIS IANVARII, M. D. XLVII.

DECRETVM DE IVSTIFICATIONE.

Procœmium.

CVM *hoc tempore non sine multarum animarum iactura, et graui Ecclesiasticæ unitatis detrimẽto, erronea quædam disseminata sit de iustificatione doctrina: ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, Ecclesiæ tranquillitatem, & animarum salutem, sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea nomine Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli, diuina prouidentia Papæ Tertij, Reuerendissimis Dominis, Dominis Io. Maria Episcopo Prænestino, de Monte, & Marcello tit. S. Crucis in Hierusalem Presbytero, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis; exponere intendit omnibus Christi fidelibus ueram sanamq. doctrinam ipsius iustificationis, quam Sol iustitiæ Christus Iesus, fidei nostræ auctor, & consummator, docuit, Apostoli tradiderunt, & Catholica*

Ecclesia,

Ecclesia, Spiritu sancto suggerente, perpetuo retinuit; districtius inhibendo, ne deinceps audeat quisquam aliter credere, prædicare, aut docere, quam præsenti Decreto statuitur, ad declaratur.

De naturæ, & legis ad iustificandos homines imbecillitate. Cap. I.

PRIMVM *declarat sancta Synodus ad iustificationis doctrinam probe, & sincere intelligendam, oportere, ut unusquisque agnoscat, & fateatur, quod cum omnes homines in præuaricatione Adæ innocentiam perdidissent; facti immundi, &, ut Apostolus inquit, natura filij iræ, quemadmodum in Decreto de peccato originali exposuit, usqueadeo serui erant peccati, & sub potestate Diaboli ac mortis, ut non modo gentes per uim naturæ, sed ne Iudæi quidem per ipsam etiam litteram legis Moysi, inde liberari, aut surgere possent; tametsi in eis liberum arbitrium minime extinctum esset, uiribus licet attenuatum, & inclinatum.*

De dispensatione, & mysterio aduentus Christi. Cap. II.

QVO *factum est, ut cælestis pater, pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, Christum Iesum, filium suum, & ante legem, & legis tempore multis sanctis Patribus declaratum, ac promissum, cum uenit beata illa plenitudo temporis,*

ris, ad homines miſerit; ut & Iudæos, qui ſub lege erant, redimeret; & gentes, quæ non ſectabantur iuſtitiam, iuſtitiam apprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent. Hunc propoſuit Deus propitiatorem per fidem in ſanguine ipſius pro peccatis noſtris, non ſolum autem pro noſtris, ſed etiam pro totius mundi.

Qui per Chriſtum iuſtificantur. Cap. III.

VERUM, *etſi ille pro omnibus mortuus eſt, non omnes tamen mortis eius beneficium recipiũt, ſed ij dumtaxat, quibus meritum paſſionis eius communicatur. nam, ſicut reuera homines, niſi ex ſemine Adæ propagati naſcerentur, non naſcerentur iniuſti; cum ea propagatione, per ipſum dum concipiuntur, propriam iuſtitiam contrahant: ita, niſi in Chriſto renaſcerentur, numquam iuſtificarentur; cum ea renaſcentia per meritum paſſionis eius gratia, qua iuſti fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apoſtolus gratias nos ſemper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partem ſortis ſanctorum in lumine, & eripuit de poteſtate tenebrarum, tranſtulitq. in regnum filij dilectionis ſuæ; in quo habemus redemptionem, & remiſſionem peccatorum.*

Insinuatur descriptio iustificationis impii, & modus eius in statu gratiæ. Cap. IIII.

QVIBVS uerbis iustificationis impij descriptio insinuatur, ut sit translatio ab eo statu, in quo homo nascitur filius primi Adæ, in statum gratiæ, & adoptionis filiorum Dei per secundum Adam Iesum Christum, saluatorem nostrum. quæ quidem translatio post Euãgelium promulgatum, sine lauacro regenerationis, aut eius uoto fieri non potest: sicut scriptum est: Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

De necessitate præparationis ad iustificationem in adultis, & unde sit. Cap. V.

DECLARAT præterea, ipsius iustificationis exordium in adultis a Dei per Christum Iesum præueniente gratia sumendum esse, hoc est, ab eius uocatione, qua nullis eorum existentibus meritis, uocantur; ut, qui per peccata a Deo auersi erant, per eius excitantem, atque adiuuantem gratiam ad conuertendum se ad suam ipsorum iustificationem, eidem gratiæ libere assentiendo, & cooperando, disponantur: ita ut, tangente Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationem, neque homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiens, quippe qui illam & abijcere potest, neque tamen sine

ſine gratia Dei mouere ſe ad iuſtitiam coram illo libera ſua uoluntate poſſit. unde in ſacris litteris, cum dicitur: Conuertimini ad me, & ego conuertar ad uos: libertatis noſtræ admonemur. Cum reſpondemus: Conuerte nos Domine ad te, & conuertemur: Dei nos gratia præueniri confitemur.

Modus præparationis. Cap. VI.

DISPONVNTVR *autem ad ipſam iuſtitiá, dum excitati diuina gratia, & adiuti, fidem ex auditu concipientes, libere mouentur in Deum, credentes uera eſſe, quæ diuinitus reuelata, & promiſſa ſunt; atque illud in primis, a Deo iuſtificari impium per gratiam eius, per redemptionem, quæ eſt in Chriſto Ieſu; & dum peccatores ſe eſſe intelligentes, a diuinæ iuſtitiæ timore, quo utiliter concutiuntur, ad conſiderandam Dei miſericordiam ſe conuertendo, in ſpem eriguntur, fidentes Deum ſibi propter Chriſtum propitium fore; illumq. tanquam omnis iuſtitiæ fontem diligere incipiunt: ac propterea mouentur aduerſus peccata per odium aliquod, & deteſtationem, hoc eſt, per eam pœnitentiam, quam ante Baptiſmum agi oportet: denique dum proponunt ſuſcipere Baptiſmum, inchoare nouam uitam, & ſeruare diuina mandata. De hac diſpoſitione ſcriptum eſt: Accedentem ad Deum oportet credere quia eſt, & quod inquirentibus ſe remunerator ſit. Et, Confide fili, remittuntur tibi peccata tua. Et, Timor Domini ex-*

pellit peccatum. Et, Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque uestrum in nomine Iesu Christi, in remissionem peccatorum uestrorum; & accipietis donum Spiritus sancti. Et, Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, docentes eos seruare quæcumque mandaui uobis. Denique, Præparate corda uestra Domino.

Quid sit iustificatio impij, & quæ eius caussæ. Cap. VII.

HANC *dispositionẽ, seu præparationem iustificatio ipsa consequitur; quæ non est sola peccatorum remissio, sed & sanctificatio, & renouatio interioris hominis per uoluntariam susceptionem gratiæ, & donorum. unde homo ex iniusto fit iustus, & ex inimico amicus, ut sit heres secundum spẽ uitæ æternæ. Huius iustificationis causæ sunt, finalis quidem, gloria Dei, & Christi, ac uita æterna: efficiens uero, misericors Deus, qui gratuito abluit, & sanctificat, signans, & ungens spiritu promissionis sancto; qui est pignus hereditatis nostræ: meritoria autem dilectissimus unigenitus suus, Dominus noster, Iesus Christus: qui, cum essemus inimici, propter nimiam caritatem, qua dilexit nos, sua sanctissima passione in ligno crucis nobis iustificationem meruit, & pro nobis Deo patri satisfecit: instrumentalis item, Sacramentum Baptismi; quod est sacramentum fidei,*

sine

sine qua nulli umquam contigit iustificatio: demum unica formalis causa est iustitia Dei; non qua ipse iustus est, sed qua nos iustos facit; qua uidelicet ab eo donati, renouamur spiritu mentis nostræ: et non modo reputamur, sed uere iusti nominamur, et sumus, iustitiam in nobis recipientes unusquisque suam secundum mensuram, quam Spiritus sanctus partitur singulis prout uult, & secundum propriam cuiusque dispositionem, & cooperationem. quamquam enim nemo possit esse iustus, nisi cui merita passionis Domini nostri Iesu Christi communicantur: id tamen in hac impij iustificatione fit, dum eiusdem sanctissimæ passionis merito per Spiritum sanctum caritas Dei diffunditur in cordibus eorum, qui iustificantur, atque ipsis inhæret. unde in ipsa iustificatione cum remissione peccatorum hæc omnia simul infusa accipit homo per Iesum Christum, cui inseritur, fidem, spem, & catatem. nam fides, nisi ad eam spes accedat, & caritas, neque unit perfecte cum Christo, neque corporis eius uiuum membrum efficit. qua ratione uerissime dicitur, Fidem sine operibus mortuam, & otiosam esse. Et, In Christo Iesu neque circumcisionem aliquid ualere, neque præputium; sed fidem, quæ per caritatem operatur. Hanc fidem ante Baptismi Sacramentum ex Apostolorum traditione Cathecumeni ab Ecclesia petunt, cum petunt fidem, uitam æternam præstantem; quam sine spe, & caritate fides præstare non potest. unde & sta-

tim uerbum Christi audiunt: Si uis ad uitam ingredi, serua mandata. Itaque, ueram, & Christianam iustitiam accipientes, eam ceu primam stolam pro illa, quam Adam sua inobedientia sibi, & nobis perdidit, per Christum Iesum illis donatam, candidam, & immaculatam iubentur statim renati conseruare, ut eam perferant ante tribunal Domini nostri Iesu Christi, & habeant uitam æternam.

Quo modo intelligatur, impium per fidem, & gratis iustificari. Cap. VIII.

C V M *uero Apostolus dicit, iustificari hominem per fidem, & gratis; ea uerba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus Ecclesiæ Catholicæ consensus tenuit, & expressit; ut scilicet per fidem ideo iustificari dicamur, quia fides est humanæ salutis initium, fundamentum, & radix omnis iustificationis: sine qua impossibile est placere Deo, & ad filiorum eius consortium peruenire: gratis autem iustificari ideo dicamur, quia nihil eorum, quæ iustificationem præcedunt, siue fides, siue opera, ipsam iustificationis gratiam promeretur. si enim gratia est, iam non ex operibus: alioquin, ut idem Apostolus inquit, gratia iam non est gratia.*

Contra

Contra inanem hæreticorum fiduciam. Cap. IX.

QVAMVIS *autem necessarium sit credere, neque remitti, neque remissa umquam fuisse peccata, nisi gratis diuina misericordia propter Christum: nemini tamen fiduciam, & certitudinem remissionis peccatorum suorum iactanti, & in ea sola quiescenti, peccata dimitti, uel dimissa esse, dicendum est; cum apud hæreticos, & schismaticos possit esse, immo nostra tempestate sit, & magna contra Ecclesiam Catholicam contentione prædicetur uana hæc ab omni pietate remota fiducia. Sed neque illud asserendum est, oportere eos, qui uere iustificati sunt, absque ulla omnino dubitatione apud semet ipsos statuere se esse iustificatis, neminemq. a peccatis absolui, ac iustificari, nisi eum, qui certo credat se absolutum, et iustificatum esse; atque hac sola fide absolutionem, & iustificationem perfici; quasi qui hoc non credit, de Dei promissis, deq. mortis, & resurrectionis Christi efficacia dubitet. nam sicut nemo pius de Dei misericordia, de Christi merito, deq. Sacramentorum uirtute, & efficacia dubitare debet: sic quilibet, dum se ipsum, suamq. propriam infirmitatem, & indispositionem respicit, de sua gratia formidare, & timere potest; cum nullus scire ualeat certitudine fidei, cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consecutum.*

De acceptæ iustificationis incremento. Cap. X.

Sic ergo iustificati, & amici Dei, ac domestici facti, euntes de uirtute in uirtutem, renouantur, ut Apostolus inquit, de die in diem: hoc est, mortificando membra carnis suæ, & exhibendo ea arma iustitiæ in sanctificationem, per obseruationem mandatorum Dei, & Ecclesiæ, in ipsa iustitia per Christi gratiam accepta, cooperante fide bonis operibus, crescunt, atque magis iustificantur, sicut scriptum est: Qui iustus est, iustificetur adhuc. Et iterum: Ne uerearis usque ad mortem iustificari. Et rursus: Videtis quoniam ex operibus iustificatur homo, & non ex fide tantum. Hoc uero iustitiæ incrementum petit sancta Ecclesia, cum orat: Da nobis Domine fidei, spei, & caritatis augmentum.

De obseruatione mandatorum, deq. illius necessitate, & possibilitate. Cap. XI.

Nemo autem, quantumuis iustificatus, liberum se esse ab obseruatione mandatorum putare debet: nemo temeraria, & a Patribus sub anathemate prohibita uoce uti, Dei præcepta homini iustificato ad obseruandum esse impossibilia. nam Deus impossibilia non iubet, sed iubendo monet, & facere quod possis, & petere quod non possis; & adiuuat, ut possis. Cuius mandata grauia

uia non sunt; cuius iugum suaue est, & onus leue. qui enim sunt filij Dei, Christum diligunt: qui autem diligunt eum, ut ipsemet testatur, seruant sermones eius. quod utique cum diuino auxilio præstare possunt. licet enim in hac mortali uita quantumuis sancti, & iusti in leuia saltem, & quotidiana, quæ etiam uenialia dicuntur, peccata quandoque cadant, non propterea desinunt esse iusti. nam iustorum illa uox est & humilis, & uerax: Dimitte nobis debita nostra. quo fit, ut iusti ipsi eo magis se obligatos ad ambulandum in uia iustitiæ sentire debeãt, quo liberati iam a peccato, serui autem facti Deo, sobrie, iuste, & pie uiuentes proficere possunt per Christum Iesum, per quem accessum habuerunt in gratiam istam. Deus namque sua gratia semel iustificatos non deserit, nisi ab eis prius deseratur. Itaque nemo sibi in sola fide blandiri debet, putans fide sola se heredem esse constitutum, hereditatemq. consecuturum, etiam si Christo non compatiatur, ut & conglorificetur. nam & Christus ipse, ut inquit Apostolus, cum esset filius Dei, didicit ex ijs, quæ passus est, obedientiam; & consummatus, factus est omnibus, obtemperantibus sibi, causa salutis æternæ. Propterea Apostolus ipse monet iustificatos dicens: Nescitis, quod ij, qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit brauium: sic currite, ut comprehendatis. Ego igitur sic curro, non quasi in incertum: sic pugno,

non quasi aerem uerberans: sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo: ne forte, cum alijs prædicauerim, ipse reprobus efficiar. Item princeps Apostolorum Petrus: Satagite, ut per bona opera certam uestram uocationem & electionem faciatis. Hæc enim facientes, non peccabitis aliquando. Vnde constat eos orthodoxæ religionis doctrinæ aduersari, qui dicunt; iustum in omni bono opere saltem uenialiter peccare, aut, quod intolerabilius est, pœnas æternas mereri: atque etiam eos, qui statuunt, in omnibus operibus iustos peccare si in illis suam ipsorum socordiam excitando, & sese ad currendum in stadio cohortando, cum hoc, ut in primis glorificetur Deus, mercedem quoque intuentur æternam: cum scriptum sit: Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas propter retributionem. & de Mose dicat Apostolus, quod respiciebat in remuneratione.

Prædestinationis temerariam præsumptionem cauendam esse. Cap. XII.

NEMO *quoque, quamdiu in hac mortalitate uiuitur, de arcano diuinæ prædestinationis mysterio usque adeo præsumere debet, ut certo statuat se omnino esse in numero prædestinatorum: quasi uerum esset, quod iustificatus aut amplius peccare non possit, aut, si peccauerit, certam sibi resipiscentiam promittere debeat. nam nisi ex speciali*

ciali reuelatione sciri non potest, quod Deus sibi elegerit.

De perseuerantiæ munere. Cap. XIII.

SIMILITER *de perseuerantiæ munere, de quo scriptum est: Qui perseuerauerit usque in finem, hic saluus erit: quod quidem aliunde haberi non potest, nisi ab eo, qui potens est eum, qui stat, statuere, ut perseueranter stet, et eum, qui cadit, restituere: nemo sibi certi aliquid absoluta certitudine polliceatur: tametsi in Dei auxilio firmissimam spem collocare, & reponere omnes debent. Deus enim, nisi ipsi illius gratiæ defuerint, sicut cœpit opus bonum, ita perficiet, operans uelle, & perficere. Veruntamen qui se existimant stare, uideant, ne cadant, & cum timore, ac tremore salutem suam operentur in laboribus, in uigilijs, in eleemosinis, in orationibus, & oblationibus, in ieiunijs, & castitate. formidare enim debent, scientes quod in spem gloriæ, & nondum in gloria renati sunt, de pugna, quæ superest cum carne, cum mundo, cum Diabolo: in qua uictores esse non possunt, nisi cum Dei gratia Apostolo obtemperent, dicenti: Debitores sumus non carni, ut secundum carnem uiuamus. si enim secundum carnem uixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaueritis, uiuetis.*

De lapsis, & eorum reparatione. Cap. XIIII.

Qui uero ab accepta iustificationis gratia per peccatum exciderunt, rursus iustificari poterunt, cum, excitante Deo per Pœnitentiæ Sacramentum, merito Christi amissam gratiam recuperare procurauerint. hic enim iustificationis modus est lapsi reparatio; quam secundam post naufragium deperditæ gratiæ tabulam sancti Patres apte nuncuparunt. Etenim pro ijs, qui post Baptismum in peccata labuntur, Christus Iesus Sacramentum instituit Pœnitentiæ, cum dixit: Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt. Vnde docendum est, Christiani hominis pænitentiam post lapsum multo aliam esse a baptismali; eaq. contineri non modo cessationem a peccatis, & eorum detestationem, aut cor contritum, & humiliatum, uerum etiam eorundem sacramentalem confessionem saltem in uoto, & suo tempore faciendam, & sacerdotalem absolutionem; itemq. Satisfactionem per ieiunia, eleemosynas, orationes, & alia pia spiritualis uitæ exercitia; non quidem pro pœna æterna, quæ uel Sacramento, uel Sacramenti uoto una cum culpa remittitur, sed pro pœna temporali; quæ, ut sacræ litteræ docent, non tota semper, ut in Baptismo fit, dimittitur illis, qui gratiæ Dei, quam accepe-

acceperunt, ingrati Spiritum sanctum contristauerunt, & templum Dei uiolare non sunt ueriti. De qua pœnitentia scriptum est: Memor esto, unde excideris: age pœnitentiam, & prima opera fac. Et iterum: Quæ secundum Deum tristitia est, pœnitentiam in salutem stabilem operatur. Et rursus: Pœnitentiam agite, & facite fructus dignos penitentiæ.

Quolibet mortali peccato amitti gratiam, sed non fidem. Cap. XV.

ADVERSVS *etiam hominum quorundam callida ingenia, qui per dulces sermones, & benedictiones seducunt corda innocentium, asserendum est, non modo infidelitate, per quam & ipsa fides amittitur, sed etiam quocumque alio mortali peccato, quamuis non amittatur fides, acceptam iustificationis gratiam amitti; diuinæ legis doctrinam defendendo. qua a regno Dei non solum infideles excludit, sed & fideles quoque fornicarios, adulteros, molles, masculorum concubitores, fures, auaros, ebriosos, maledicos, rapaces, ceterosq. omnes, qui letalia committunt peccata; a quibus cum diuinæ gratiæ adiumento abstinere possunt, & pro quibus a Christi gratia separantur.*

De

De fructu iustificationis, hoc est, de merito bonorum operum, deq. ipsius meriti ratione. Cap. XVI.

HAC *igitur ratione iustificatis hominibus, siue acceptam gratiam perpetuo conseruauerint, siue amissam recuperauerint, proponenda sunt Apostoli uerba: Abundate in omni opere bono, scientes quod labor uester non est inanis in Domino. non enim iniustus est Deus, ut obliuiscatur operis uestri, & dilectionis, quam ostendistis in nomine ipsius. Et, Nolite amittere confidentiam uestram, quæ magnam habet remunerationem. Atque ideo bene operantibus usque in finem, & in Deo sperantibus proponenda est uita æterna, & tamquam gratia filijs Dei per Christum Iesum misericorditer promissa; & tamquam merces, ex ipsius Dei promissione bonis ipsorum operibus, & meritis fideliter reddenda. hæc est enim illa corona iustitiæ, quam post suum certamen, & cursum repositam sibi esse aiebat Apostolus, a iusto iudice sibi reddendam, non solum autem sibi, sed & omnibus, qui diligunt aduentum eius. cum enim ille ipse Christus Iesus tamquam caput in membra, & tamquam uitis in palmites, in ipsos iustificatos iugiter uirtutem influat; quæ uirtus bona eorum opera semper antecedit, & comitatur, & subsequitur; & sine qua nullo pacto Deo grata, & meritoria esse possent; nihil ipsis iustifi*

iustificatis amplius deesse credendum est, quo minus plene illis quidem operibus, quæ in Deo sunt facta, diuinæ legi pro huius uitæ statu satisfecisse, & uitam æternam suo etiam tempore, si tamen in gratia decesserint, consequendam, uere promeruisse censeantur: cum Christus, saluator noster, dicat: Si quis biberit ex aqua, quam ego dabo ei; non sitiet in æternum; sed fiet in eo fons aquæ salientis in uitam æternam. Ita neque propria nostra iustitia, tamquam ex nobis propria statuitur: neque ignoratur, aut repudiatur iustitia Dei. quæ enim iustitia nostra dicitur, quia per eam nobis inhærentem iustificamur; illa eadem Dei est, quia a Deo nobis infunditur per Christi meritum. Neque uero illud omittendum est; quod licet bonis operibus in sacris litteris usque adeo tribuatur, ut etiam qui uni ex minimis suis potum aquæ frigidæ dederit, promittat Christus eum non esse sua mercede cariturum: & Apostolus testetur, id quod in præsenti est momentaneum, & leue tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus operari in nobis: absit tamen, ut Christianus homo in se ipso uel confidat, uel glorietur, & non in Domino: cuius tanta est erga omnes homines bonitas, ut eorum uelit esse merita, quæ sunt ipsius dona. Et quia in multis offendimus omnes; unusquisque sicut misericordiam, & bonitatem, ita seueritatem, & iudicium ante oculos habere debet, neque se ipsum aliquis, etiam

si nihil

si nihil sibi conscius fuerit, iudicare: quoniam omnis hominum uita non humano iudicio examinanda, & iudicanda est, sed Dei: qui, illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium: & tunc laus erit unicuique a Deo, qui, ut scriptum est, reddet unicuique secundum opera sua.

POST *hanc Catholicam de iustificatione doctrinam, quam nisi quisque fideliter firmiterq. receperit, iustificari non poterit; placuit sanctæ Synodo hos Canones subiungere: ut omnes sciant, non solum quid tenere, & sequi, sed etiam quid uitare, & fugere debeant.*

DE IVSTIFICATIONE.

CANON I.

SI *quis dixerit, hominem suis operibus, quæ uel per humanæ naturæ, uel per legis doctrinam fiant, absque diuina per Iesum Christum gratia posse iustificari coram Deo; anathema sit.*

CANON II.

SI *quis dixerit, ad hoc solum diuinam gratiã per Christum Iesum dari, ut facilius homo iuste uiuere, ac uitam æternam promereri possit; quasi per liberum arbitrium sine gratia utrumque, sed ægre tamen, & difficulter possit; anathema sit.*

CANON

CANON III.

Si quis dixerit, sine præueniēte Spiritus sancti inspiratione, atque eius adiutorio, hominē credere, sperare, diligere, aut pænitere posse sicut oportet, ut ei iustificationis gratia conferatur; anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium a Deo motum, & excitatum nihil cooperari assentiendo Deo excitanti, atque uocanti, quo ad obtinēdam iustificationis gratiam se disponat, ac præparet, neque posse dissētire si uelit, sed ueluti inanime quoddam nihil omnino agere, mereq. passiue se habere; anathema sit.

CANON V.

Si quis liberum hominis arbitrium post Adæ peccatum amissum, & extinctum esse dixerit, aut rem esse de solo titulo, immo titulum sine re, figmētum denique a Satana inuectum in Ecclesiam; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, non esse in potestate hominis, uias suas malas facere, sed mala opera ita, ut bona, Deum operari, non permissiue solum, sed etiam proprie, & per se, adeo ut sit proprium eius opus non minus proditio Iudæ, quam uocatio Pauli; anathema sit.

CANON VII.

Si *quis dixerit, opera omnia, quæ ante iustificationem fiunt, quacumque ratione facta sint, uere esse peccata, uel odium Dei mereri, aut, quanto uehementius quis nititur se disponere ad gratiam, tanto eum grauius peccare; anathema sit.*

CANON VIII.

Si *quis dixerit, gehennæ metum, per quem ad misericordiam Dei de peccatis dolēdo confugimus, uel a peccando abstinemus, peccatum esse, aut peccatores peiores facere; anathema sit.*

CANON IX.

Si *quis dixerit, sola fide impium iustificari, ita ut intelligat nihil aliud requiri, quod ad iustificationis gratiam consequendam cooperetur, & nulla ex parte necesse esse eum suæ uoluntatis motu præparari, atque disponi; anathema sit.*

CANON X.

Si *quis dixerit, homines, sine Christi iustitia, per quam nobis meruit, iustificari, aut per eam ipsam formaliter iustos esse; anathema sit.*

CANON XI.

Si *quis dixerit, homines iustificari uel sola imputatione iustitiæ Christi, uel sola peccatorum remissione,*

missione, exclusa gratia, & caritate, quæ in cordibus eorum per Spiritum sanctum diffundatur, atque illis inhæreat; aut etiam gratiam, qua iustificamur, esse tantum fauorem Dei; anathema sit.

CANON XII.

Si *quis dixerit, fidē iustificantem nihil aliud esse, quam fiduciam diuinæ misericordiæ, peccata remittentis propter Christum, uel eam fiduciam solam esse, qua iustificamur; anathema sit.*

CANON XIII.

Si *quis dixerit, omni homini ad remissionem peccatorum assequendam necessarium esse, ut credat certo. & absque ulla hæsitatione propriæ infirmitatis et indispositionis, peccata sibi esse remissa; anathema sit.*

CANON XIIII.

Si *quis dixerit, hominem a peccatis absolui, ac iustificari ex eo quod se absolui, ac iustificari certo credat; aut neminem uere esse iustificatum, nisi qui credat se esse iustificatum; & hac sola fide absolutionem, & iustificationem perfici; anathema sit.*

CANON XV.

Si *quis dixerit, hominem renatum, et iustificatum teneri ex fide ad credendum, se certo esse in numero prædestinatorum; anathema sit.*

CANON XVI.

Si *quis magnum illud usque in finem perseuerantiæ donum se certo habiturum absoluta, & infallibili certitudine dixerit; nisi hoc speciali reuelatione didicerit; anathema sit.*

CANON XVII.

Si *quis iustificationis gratiã non nisi prædestinatis ad uitam contingere dixerit; reliquos uero omnes, qui uocantur, uocari quidem, sed gratiam non accipere, utpote diuina potestate prædestinatos ad malum; anathema sit.*

CANON XVIII.

Si *quis dixerit, Dei præcepta homini utiam iustificato, & sub gratia constituto esse ad obseruandum impossibilia; anathema sit.*

CANON XIX.

Si *quis dixerit, nihil præceptum esse in Euangelio præter fidem, cetera esse indifferentia, neque præcepta, neque prohibita, sed libera; aut decem præcepta nihil pertinere ad Christianos; anathema sit.*

CANON XX.

Si *quis hominem iustificatum, & quantumlibet perfectum dixerit non teneri ad obseruantiam man-*

mandatorum Dei, & Ecclesiæ, sed tantum ad credendum; quasi uero Euangelium sit nuda, & absoluta promissio uitæ æternæ sine condicione obseruationis mandatorum; anathema sit.

CANON XXI.

S I *quis dixerit, Christum Iesum a Deo hominibus datum fuisse ut redemptorem, cui fidant, non etiam ut legislatorem, cui obediant; anathema sit.*

CANON XXII.

S I *quis dixerit, iustificatum uel sine speciali auxilio Dei in accepta iustitia perseuerare posse, uel cum eo non posse; anathema sit.*

CANON XXIII.

S I *quis hominem semel iustificatum dixerit amplius peccare non posse, neque gratiam amittere, atque ideo eum, qui labitur, & peccat, numquã uere fuisse iustificatum, aut contra, posse in tota uita peccata omnia, etiam uenialia, uitare, nisi ex speciali Dei priuilegio, quemadmodum de beata Virgine tenet Ecclesia; anathema sit.*

CANON XXIIII.

S I *quis dixerit, iustitiam acceptam non conseruari, atque etiam non augeri coram Deo per bona opera; sed opera ipsa fructus solummodo, & signa esse iustificationis adeptæ, non autem ipsius augen*

dæ causam; anathema sit.

CANON XXV.

SI *quis in quolibet bono opere iustum saltem uenialiter peccare dixerit, aut, quod intolerabilius est, mortaliter, atque ideo pœnas æternas mereri; tantumq. ob id non damnari, quia Deus ea opera non imputet ad damnationem; anathema sit.*

CANON XXVI.

SI *quis dixerit, iustos nõ debere pro bonis operibus, quæ in Deo fuerint facta, expectare, et sperare æternam retributionem a Deo per eius misericordiam, & Iesu Christi meritum, si bene agendo, & diuina mandata custodiendo usque in finem perseuerauerint; anathema sit.*

CANON XXVII.

SI *quis dixerit, nullum esse mortale peccatum, nisi infidelitatis, aut nullo alio, quantumuis graui, & enormi, præterquam infidelitatis, peccato, semel acceptam gratiam amitti; anathema sit.*

CANON XXVIII.

SI *quis dixerit, amissa per peccatum gratia simul & fidem semper amitti; aut fidem, quæ remanet, non esse ueram fidem, licet non sit uiua; aut eum, qui fidem sine caritate habet, non esse Christianum; anathema sit.*

CANON XXIX.

Si *quis dixerit, eum, qui post Baptismum lapsus est, non posse per Dei gratiam resurgere; aut posse quidem, sed sola fide amissam iustitiam recuperare sine Sacramento Pænitentiæ, prout sancta Romana, & uniuersalis Ecclesia, a Christo domino, & eius Apostolis edocta, hucusque professa est, seruauit, & docuit; anathema sit.*

CANON XXX.

Si *quis post acceptam iustificationis gratiam cuilibet peccatori pænitenti ita culpam remitti, et reatum æternæ pœnæ deleri dixerit, ut nullus remaneat reatus pœnæ temporalis exoluendæ uel in hoc sæculo, uel in futuro in Purgatorio, antequã ad regna cælorũ aditus patere possit; anathema sit.*

CANON XXXI.

Si *quis dixerit, iustificatum peccare, dum intuitu æternæ mercedis bene operatur; anathema sit.*

CANON XXXII.

Si *quis dixerit, hominis iustificati bona opera ita esse dona Dei, ut non sint etiam bona ipsius iustificati merita; aut, ipsum iustificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & Iesu Christi meritum, cuius uiuum membrum est, fiunt, non uere mereri augmentum gratiæ, uitam æternam,*

& ipsius uitæ æternæ, si tamen in gratia decesserit, consecutionem, atque etiam gloriæ augmentum; anathema sit,

CANON XXXIII.

S i *quis dixerit, per hanc doctrinam Catholicā de iustificatione a sancta Synodo hoc præsenti Decreto expressam, aliqua ex parte gloriæ Dei, uel meritis Iesu Christi, Domini nostri, derogari, & non potius ueritatem fidei nostræ, Dei denique, ac Christi Iesu gloriam illustrari; anathema sit.*

Decretum de Reformatione. Cap. I.

E a d e m *sacrosancta Synodus, eisdem Præsidentibus, & Apostolicæ Sedis Legatis, ad restituendam collapsam admodum Ecclesiasticam disciplinam, deprauatosq. in Clero, & populo Christiano mores emendandos se accingere uolens, ab ijs, qui maioribus ecclesiis præsunt, initium censuit esse sumendum. integritas enim præsidentium salus est subditorum. Confidens itaque per Domini, ac Dei nostri misericordiam, prouidamq. ipsius Dei in terris Vicarij solertiam omnino futurū, ut ad ecclesiarum regimen, onus quippe angelicis humeris formidandum, qui maxime digni fuerint, quorumq. prior uita, ac omnis ætas, a puerilibus exordijs usque ad perfectiores annos per disciplinæ stipendia Ecclesiasticæ laudabiliter acta testimonium præbeat; secūdum uenerabiles beatorum*

Patrum

Patrum sanctiones assumantur: omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & Cathedralibus ecclesiis quibuscũque quouis nomine, ac titulo, præfectos monet, ac monitos esse uult, ut attendentes sibi, & uniuerso gregi, in quo Spiritus sanctus posuit eos regere Ecclesiam Dei; quam acquisiuit sanguine suo, uigilent, sicut Apostolus præcipit, in omnibus laborent, & ministerium suum impleant: implere autem illud se nequaquã posse sciant, si greges sibi commissos mercenariorum more deserant; atque ouium suarum, quarũ sanguis de eorum est manibus a supremo iudice requirendus, custodiæ minime incumbant: cum certissimum sit nõ admitti pastoris excusationem, si lupus oues comedit, & pastor nescit. Ac nihilominus quia nonnulli, quod uehementer dolendum est, hoc tempore reperiuntur, qui propriæ etiam salutis immemores, terrenaq. cælestibus, ac diuinis humana præferentes, in diuersis curijs uagantur, aut in negotiorum temporalium solicitudine; ouili derelicto, atque ouium sibi commissarum cura neglecta, se detinent occupatos: placuit sacrosanctæ Synodo antiquos canones, qui temporum, atque hominum iniuria pene in desuetudinẽ abierunt, aduersus non residentes promulgatos innouare; quemadmodum uirtute præsentis Decreti innouat; ac ulterius pro firmiori eorundem residentia, & reformandis in Ecclesia moribus, in hunc, qui sequitur, modum statuere, atque sancire.

Si quis

Si quis a Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu Cathedrali ecclesia sibi quocumque titulo, causa, nomine, seu iure commissa, quacumque ille dignitate gradu, & praeminentia praefulgeat, legitimo impedimento, seu iustis, & rationalibus causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suam dioecesim morando absuerit: quartae partis fructuum unius anni, fabricae ecclesiae, pauperibus loci per superiorem ecclesiasticum applicandorum, poenam ipso iure incurrat. Quod si per alios sex menses in huiusmodi absentia perseuerauerit; aliā quartā partem fructuum similiter applicādā eo ipso amittat. Crescente uero cōtumacia, ut seueriori sacrorum Canonum censurae subijciatur, Metropolitanus Suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitanum uero absentem Suffraganeus Episcopus antiquior residens, sub poena interdicti ingressus ecclesiae eo ipso incurrenda infra tres mēses per litteras, seu nuncium Romano Pontifici denunciare teneatur: qui in ipsos absentes, prout cuiusque maior, aut minor contumacia exegerit, suae supremae Sedis auctoritate animaduertere, & ecclesiis ipsis de Pastoribus utilioribus prouidere poterit, sicut ī Domino nouerit salubriter expedire.

Caput II.

EPISCOPIS *inferiores, quaeuis beneficia Ecclesiastica personalem residentiam de iure, siue consuetudine exigentia, in titulum, siue commen*

dam

dam obtinentes, ab eorum Ordinarijs, quemadmodum eis pro bono eccleſiarum regimine, & diuini cultus augmento, locorum, & perſonarum qualitate penſata, expediens uidebitur, opportunis iuris remedijs reſidere cogantur: nulliq. priuilegia, ſeu indulta perpetua de non reſidendo, aut de fructibus in abſentia percipiendis, ſuffragentur. Indulgentijs uero, & diſpenſationibus temporalibus, ex ueris, & rationabilibus cauſis tantũ conceſſis, & coram Ordinario legitime probandis, in ſuo robore permanſuris, quibus caſibus nihilominus officium ſit Epiſcoporum, tamquam in hac parte a Sede Apoſtolica delegatorum, prouidere, ut per deputationem idoneorum Vicariorũ, & congruæ portionis fructuum aſſignationem, cura animarum nullatenus negligatur: nemini, quo ad hoc, priuilegio, ſeu exemptione quacumque ſuffragante.

Caput III.

ECCLESIARVM Prælati ad corrigendum ſubditorum exceſſus prudenter, ac diligenter intendant: et nemo ſæcularis Clericus, cuiuſuis perſonalis, uel regularis, extra monaſterium degẽs, etiam ſui ordinis priuilegij prætextu tutus cenſeatur, quo minus, ſi deliquerit, ab Ordinario loci, tamquam ſuper hoc a Sede Apoſtolica delegato, ſecundum canonicas ſanctiones uiſitari, puniri, & corrigi ualeat.

Caput

Caput IIII.

CAPITVLA *Cathedralium, & aliarum maiorum ecclesiarum, illorumq. personæ, nullis exemptionibus, consuetudinibus, sententijs, iuramentis, concordijs, quæ tantum suos obligēt auctores, non etiam successores, tueri se possint, quo minus a suis Episcopis, & alijs maioribus Prælatis per se ipsos solos, uel illis, quibus sibi uidebitur, adiunctis, iuxta canonicas sanctiones, toties, quoties opus fuerit, uisitari, corrigi, & emendari, etiam auctoritate Apostolica, possint, & ualeant.*

Caput V.

NVLLI *Episcopo liceat cuiusuis priuilegij prætextu Pontificalia in alterius diæcesi exercere, nisi de Ordinarij loci expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subiectas tantum. si secus factum fuerit, Episcopus ab exercitio Pontificalium, & sic ordinati ab executione ordinum sint ipso iure suspensi.*

Indictio futuræ Sessionis.

Placet ne uobis proximam futuram Sessionem celebrari die Iouis feria quinta post primam Dominicam subsequentis Quadragesimæ, quæ erit dies tertia mensis Martii? *Responderunt, Placet.*

SESSIO SEPTIMA, CELEBRATA DIE III MENSIS MARTII, M. D. XLVII.

DECRETVM DE SACRAMENTIS.

Procemium.

AD CONSVMMATIONEM *salutaris de iustificatione doctrinæ, quæ in præcedenti proxima Sessione uno omnium Patrum consensu promulgata fuit; consentaneum uisum est de sanctissimis Ecclesiæ Sacramentis agere, per quæ omnis uera iustitia uel incipit, uel cœpta augetur, uel amissa reparatur: propterea sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ad errores eliminandos, & extirpandas hæreses, quæ circa sanctissima ipsa Sacramenta hac nostra tempestate tum de damnatis olim a Patribus nostris hæresibus suscitatæ, tum etiam de nouo adinuentæ sunt, quæ Catholicæ Ecclesiæ puritati, & animarum saluti magnopere officiunt; sanctarum Scripturarum doctrinæ, Apostolicis traditionibus, atque aliorum Conciliorum,*

liorum, & Patrum consensui inhærendo, hos præsentes Canones statuendos, et decernendos censuit; reliquos, qui supersunt ad cœpti operis perfectionem, deinceps, diuino Spiritu adiuuante, editura.

DE SACRAMENTIS.

CANON I.

SI *quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non fuisse omnia a Iesu Christo, Domino nostro, instituta; aut esse plura, uel pauciora, quam septem, uidelicet, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam unctionem, Ordinem, & Matrimonium; aut etiam aliquod horum septem non esse uere, & proprie Sacramentum; anathema sit.*

CANON II.

SI *quis dixerit, ea ipsa nouæ legis Sacramenta a Sacramentis antiquæ legis non differre, nisi quia cærimoniæ sunt aliæ, & alij ritus externi; anathema sit.*

CANON III.

SI *quis dixerit, hæc septem Sacramenta ita esse inter se paria, ut nulla ratione aliud sit alio dignius; anathema sit.*

CA-

CANON IIII.

S i *quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non esse ad salutem necessaria, sed superflua; & sine eis, aut eorum uoto per solam fidem homines a Deo gratiam iustificationis adipisci; licet omnia singulis necessaria non sint; anathema sit.*

CANON V.

S i *quis dixerit, hæc Sacramenta propter solam fidem nutriendam instituta fuisse; anathema sit.*

CANON VI.

S i *quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non continere gratiam, quam significant; aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non conferre, quasi signa tantum externa sint acceptæ per fidem gratiæ, uel iustitiæ, & notæ quædam Christianæ professionis, quibus apud homines discernuntur fideles ab infidelibus; anathema sit.*

CANON VII.

S i *quis dixerit, non dari gratiam per huiusmodi Sacramenta semper, et omnibus, quantum est ex parte Dei, etiam si rite ea suscipiant, sed aliquando, & aliquibus; anathema sit.*

CANON VIII.

S i *quis dixerit, per ipsa nouæ legis Sacramenta ex opere operato non conferri gratiam, sed solam*

lam fidem diuinæ promiſſionis ad gratiam conſequendam ſufficere; anathema ſit.

CANON IX.

SI *quis dixerit, in tribus Sacramentis, Baptiſmo ſcilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc eſt ſignum quoddam ſpirituale, & indelebile, unde ea iterari non poſſunt; anathema ſit.*

CANON X.

SI *quis dixerit, Chriſtianos omnes in uerbo, & omnibus Sacramentis adminiſtrandis habere poteſtatem; anathema ſit.*

CANON XI.

SI *quis dixerit, in miniſtris, dum Sacramenta conficiunt, & conferunt, non requiri intentionem ſaltem faciendi, quod facit Eccleſia; anathema ſit.*

CANON XII.

SI *quis dixerit, miniſtrum in peccato mortali exiſtentem, modo omnia eſſentialia, quæ ad Sacramentum conficiendum, aut conferendum pertinent, ſeruauerit, non conficere, aut conferre Sacramentum; anathema ſit.*

CA-

CANON XIII.

S I *quis dixerit, receptos, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, in sollemni Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato a ministris pro libito omitti, aut in nouos alios per quemcumque ecclesiarum Pastorem mutari posse; anathema sit.*

DE BAPTISMO.

CANON I.

S I *quis dixerit, Baptismum Ioannis habuisse eandem uim cũ Baptismo Christi; anathema sit.*

CANON II.

S I *quis dixerit, aquam ueram, & naturalem non esse de necessitate Baptismi, atque ideo uerba illa Domini nostri Iesu Christi; Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto; ad metaphoram aliquam detorserit; anathema sit.*

CANON III.

S I *quis dixerit, in Ecclesia Romana, quæ omnium ecclesiarum mater est, & magistra, non esse ueram de Baptismi Sacramento doctrinam; anathema sit.*

CANON IIII.

Si *quis dixerit, Baptiſmum, qui etiam datur ab hæreticis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, cum intentione faciendi quod facit Eccleſia, non eſſe uerum Baptiſmum; anathema ſit.*

CANON V.

Si *quis dixerit, Baptiſmum liberum eſſe; hoc eſt non neceſſarium ad ſalutem; anathema ſit.*

CANON VI.

Si *quis dixerit, Baptizatum non poſſe, etiam ſi uelit, gratiam amittere, quantumcumque peccet, niſi nolit credere; anathema ſit.*

CANON VII.

Si *quis dixerit, baptizatos per Baptiſmum ipſum ſolius tantum fidei debitores fieri, non autem uniuerſæ legis Chriſti ſeruãdæ; anathema ſit.*

CANON VIII.

Si *quis dixerit, baptizatos liberos eſſe ab omnibus ſanctæ Eccleſiæ præceptis, quæ uel ſcripta, uel tradita ſunt, ita ut ea obſeruare non teneantur, niſi ſe ſua ſponte illis ſummittere uoluerint; anathema ſit.*

CANON IX.

S i *quis dixerit, ita reuocandos esse homines ad Baptismi suscepti memoriam, ut uota omnia, quæ post Baptismum fiunt ui promissionis, in Baptismo ipso iam factæ, irrita esse intelligant, quasi per ea & fidei, quam professi sunt, detrahatur, & ipsi Baptismo; anathema sit.*

CANON X.

S i *quis dixerit, peccata omnia, quæ post Baptismum fiunt, sola recordatione, & fide suscepti Baptismi uel dimitti, uel uenialia fieri; anathema sit.*

CANON XI.

S i *quis dixerit, uerum, & rite collatum Baptismum iterandum esse illi, qui apud infideles fidem Christi negauerit, cum ad pœnitentiam conuertitur; anathema sit.*

CANON XII.

S i *quis dixerit, neminem esse baptizandum, nisi ea ætate, qua Christus baptizatus est, uel in ipso mortis articulo; anathema sit.*

CANON XIII.

S i *quis dixerit, paruulos, eo quod actum credendi non habent, suscepto Baptismo inter fideles*

computandos non esse; ac propterea, cum ad annos discretionis peruenerint, esse rebaptizandos; aut præstare omitti eorum Baptisma, quam eos non actu proprio credentes baptizari in sola fide Ecclesiæ; anathema sit.

CANON XIIII.

S i *quis dixerit, huiusmodi paruulos baptizatos, cum adoleuerint, interrogandos esse an ratum habere uelint, quod patrini, eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti sunt; &, ubi se nolle responderint, suo esse arbitrio relinquendos; nec alia interim pœna ad Christianam uitam cogendos, nisi ut ab Eucharistiæ, aliorumq. Sacramentorum perceptione arceãtur, donec resipiscant; anathema sit.*

DE CONFIRMATIONE.

CANON I.

S i *quis dixerit, Confirmationem baptizatorum otiosam cærimoniam esse, & non potius uerum, & proprium Sacramentum; aut olim nihil aliud fuisse, quam catechesim quandam, qua adolescentiæ proximi fidei suæ rationem coram ecclesia exponebant; anathema sit.*

CANON II.

S i *quis dixerit, iniurios esse, Spiritui sancto eos,*

eos, qui ſacro Confirmationis chriſmati uirtutem aliquam tribuunt; anathema ſit.

CANON III.

SI *quis dixerit, ſanctæ Confirmationis ordinarium miniſtrum non eſſe ſolum Epiſcopum, ſed quemuis ſimplicem ſacerdotem; anathema ſit.*

Decretum de reformatione.

EADEM *ſacroſancta Synodus, eiſdem Præſidentibus, & Legatis, inceptum reſidentiæ, & reformationis negotium ad Dei laudem, & Chriſtianæ religionis incrementum proſequi intendens, ut ſequitur, ſtatuendum cenſuit, ſalua ſemper in omnibus Sedis Apoſtolicæ auctoritate.*

Caput I.

AD *Cathedralium eccleſiarum regimē nullus, niſi ex legitimo matrimonio natus, & ætate matura, grauitate morum, litterarumq. ſcientia, iuxta conſtitutionem Alexandri Tertij, quæ incipit, Cum in cunctis, in Concilio Lateranenſi promulgatam, præditus aſſumatur.*

Caput II.

NEMO, *quacumque etiam dignitate, gradu, aut præeminentia præfulgens, plures Metropolitanas, ſeu Cathedrales eccleſias, in titulum, ſiue commendam, aut alio quouis nomine, contra*

ſacrorum Canonum instituta, recipere, & ſimul retinere præſumat: cum ualde felix ſit ille cenſendus, cui unam eccleſiam bene, ac fructuoſe, & cum animarum ſibi commiſſarum ſalute regere contigerit. Qui autem plures eccleſias contra præſentis Decreti tenorem nunc detinent, una, quam maluerint, retenta, reliquas infra ſex menſes, ſi ad liberā Sedis Apoſtolicæ diſpoſitionem pertineant, alias infra annum dimittere teneantur: alioquin eccleſiæ ipſæ, ultimo obtenta dumtaxat excepta, eo ipſo uacare cenſeantur.

Caput III.

INFERIORA *beneficia eccleſiaſtica, præſertim curam animarum habentia, perſonis dignis, & habilibus, & quæ in loco reſidere, ac per ſe ipſos curam ipſam exercere ualeant, iuxta conſtitutionem Alexandri Tertij, in Lateranenſi, quæ incipit, Quia nonnulli; et aliam Gregorij Decimi, in generali Lugdunenſi Concilio, quæ incipit, Liceat canon, editam, conferantur. aliter autem facta collatio, ſiue prouiſio, omnino irritetur: & ordinarius collator pœnas conſtitutionis Concilij generalis, quæ incipit, Graue nimis, ſe nouerit incurſurum.*

Caput IIII.

QVICVMQVE *de cetero plura curata, aut alias incompatibilia beneficia eccleſiaſtica, ſi*

ue per uiam unionis ad uitam, ſeu commẽdæ perpetuæ, aut alio quocumque nomine, & titulo, contra formam ſacrorum Canonum, & præſertim conſtitutionis Innocentij Tertij, quæ incipit, De multa, recipere, ac ſimul retinere præſumpſerit; beneficijs ipſis, iuxta ipſius conſtitutionis diſpoſitionem, ipſo iure, etiam præſentis Canonis uigore, priuatus exiſtat.

Caput V.

ORDINARII *locorum quoſcumque plura curata, aut alias incompatibilia beneficia eccleſiaſtica obtinentes, diſpenſationes ſuas exhibere diſtricte compellant; & alias procedant iuxta conſtitutionem Gregorij Decimi, in generali Lugdunẽſi Concilio editam, quæ incipit, Ordinarij: quam eadem ſancta Synodus innouandam cenſet, & innouat, addens inſuper, quod ipſi Ordinarij etiam per idoneorum Vicariorum deputationem, & congruæ portionis fructuum aſſignationem omnino prouideant, ut animarum cura nullatenus negligatur: & beneficia ipſa debitis obſequijs minime defraudentur: a ppellationibus, priuilegijs, & exemptionibus quibuſcumque, etiam cum iudicum ſpecialium deputatione, & illorum inhibitionibus in præmiſſis nemini ſuffragantibus.*

Caput VI.

VNIONES *perpetuæ, a quadraginta annis citra factæ, examinari ab Ordinarijs, tamquam á Sede Apostolica delegatis, possint: & quæ per subreptionem, uel obreptionem obtentæ fuerint, irritæ declarentur. Illæ uero, quæ a dicto tempore citra concessæ nondum in toto, uel in parte sortitæ sunt effectum, et quæ deinceps ad cuiusuis instantiam fient, nisi eas ex legitimis, aut alias rationabilibus causis coram loci Ordinario, uocatis, quorum interest, uerificandis, factas fuisse constiterit; per subreptionem obtentæ præsumantur: ac propterea, nisi aliter a Sede Apostolica declaratum fuerit, uiribus omnino careant.*

Caput VII.

BENEFICIA *Ecclesiastica curata, quæ Cathedralibus, collegiatis, seu alijs ecclesiis, uel monasterijs, beneficijs, seu collegijs, aut pijs locis quibuscumque perpetuo unita, & annexa reperiuntur, ab Ordinarijs locorum annis singulis uisitentur: qui solicite prouidere procurent, ut per idoneos Vicarios, etiam perpetuos, nisi ipsis Ordinarijs pro bono ecclesiarum regimine aliter expedire uidebitur, ab eis cum tertiæ partis fructuum aut maiori, uel minori, arbitrio ipsorum Ordinariorum, portione etiam super certa re assignanda, ibidem deputandos, animarũ cura laudabiliter exerceatur:*

ceatur: appellationibus, priuilegijs, exemptionibus, etiam cum iudicum deputatione, & illorum inhibitionibus quibuſcumque in præmiſſis minime ſuffragantibus.

Caput VIII.

LOCORVM *Ordinarij eccleſias quaſcumque, quomodolibet exemptas, auctoritate Apoſtolica ſingulis annis uiſitare teneantur, & opportunis iuris remedijs prouidere, ut, quæ reparatione indigent, reparentur: & cura animarum, ſi qua illis immineat, alijsq. debitis obſequijs minime defraudentur: appellationibus, priuilegijs, conſuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore præſcriptis, iudicum deputationibus, & illorum inhibitionibus penitus excluſis.*

Caput IX.

AD *maiores eccleſias promoti munus conſecrationis infra tempus a iure ſtatutum ſuſcipiant: & propagationes ultra ſex menſes conceſſæ nulli ſuffragentur.*

Caput X.

NON *liceat Capitulis eccleſiarum, Sede uacante, infra annum a die uacationis, ordinandi licentiam, aut litteras dimiſſorias, ſeu reuerendas, ut aliqui uocant, tam ex iuris communis diſpoſitione, quam etiam cuiuſuis priuilegij, aut con*

ſuetudi-

ſuetudinis uigore, alicui, qui beneficij eccleſiaſtici recepti, ſiue recipiendi occaſione arctatus non fuerit, concedere. ſi ſecus fiat, Capitulum contraueniens Eccleſiaſtico ſubiaceat interdicto: & ſic ordinati, ſi in minoribus ordinibus conſtituti fuerint, nullo priuilegio clericali, præſertim in criminalibus, gaudeant: in maioribus uero, ab executione ordinum, ad beneplacitum futuri Prælati, ſint ipſo iure ſuſpenſi.

Caput XI.

FACVLTATES *de promouendo a quocumque, non ſuffragentur, niſi habentibus legitimam cauſam, ob quam a proprijs Epiſcopis ordinari non poſſint, in litteris exprimendam; & tunc non ordinentur, niſi ab Epiſcopo in ſua diœceſi reſidente, aut pro eo Pontificalia exercente, et diligenti præuio examine.*

Caput XII.

FACVLTATES *de non promouendo, præterquam in caſibus a iure expreſſis, conceſſæ, ad annum tantum ſuffragentur.*

Caput XIII.

PRAESENTATI, *ſeu electi, uel nominati quibuſuis Eccleſiaſticis perſonis, etiam Sedis Apoſtolicæ Nuncijs, ad quæuis Eccleſiaſtica beneficia non inſtituantur, nec confirmentur, neque admittan-*

mittantur, etiam prætextu cuiusuis priuilegij, seu consuetudinis, etiam ab immemorabili tempore præscriptæ, nisi fuerint prius a locorum Ordinarijs examinati, & idonei reperti. Et nullus appellationis remedio se tueri possit, quo minus examen subire teneatur. Præsentatis tamen, electis, seu nominatis ab Vniuersitatibus, seu collegijs generalium Studiorum exceptis.

Caput XIIII.

IN *exemptorũ causis constitutio Innocentij* IIII, *quæ incipit, Volentes, in generali Concilio Lugdunensi edita, seruetur; quam eadem sacrosancta Synodus innouandam censuit, & innouat; addendo insuper, quod in ciuilibus causis mercedum, & miserabilium personarum clerici sæculares, aut regulares, extra monasterium degentes, quomodolibet exempti, etiam si certum iudicem, a Sede Apostolica deputatum, in partibus habeant; in alijs uero, si ipsum iudicem non habuerint, coram locorum Ordinarijs, tamquam in hoc ab ipsa Sede delegatis, conueniri, & iure medio ad soluendum debitum cogi, & compelli possint: priuilegijs, exemptionibus, conseruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus aduersus præmissa nequaquam ualituris.*

Caput

Caput XV.

CVRENT *Ordinarij, ut hoſpitalia quæcumque a ſuis adminiſtratoribus, quocumque illi nomine cenſeantur, etiam quomodolibet exemptis, fideliter, & diligenter gubernentur, conſtitutionis Concilij Viennenſis, quæ incipit, Quia contingit, forma ſeruata. quam quidem conſtitutionem eandem ſancta Synodus innouandam duxit, & innouat, cum derogationibus in ea contentis.*

Indictio futuræ Seſsionis.

Item hæc ſacroſancta Synodus ſtatuit, & decreuit proximam futuram Seſsionem tenendam, & celebrandam eſſe die Iouis, feria quinta poſt ſequentem Dominicam in Albis, quæ erit uigeſima prima menſis Aprilis, præſentis anni M. D. XLVII.

BVLLA

BVLLA FACVLTATIS TRANSFERENDI CONCILII.

PAVLVS *Episcopus, seruus seruorum Dei, uenerabili fratri, Ioanni Mariæ, Episcopo Prænestino, et dilectis filijs, Marcello tit. S. Crucis in Hierusalem Presbytero, ac Reginaldo S. Mariæ in Cosmedin Diacono, Cardinalibus, nostris, & Apostolicæ Sedis Legatis de latere, salutem, & Apostolicam benedictionem.* REGIMINI *uniuersalis Ecclesiæ, meritis licet imparibus, disponente Domino, præsidennes, nostri officij partes esse putamus, ut, si quid grauius causa Reip. Christianæ constituendum sit, id non modo tempore opportuno, uerum etiam loco commodo, & idoneo perficiatur. Cum itaque nos nuper, postquam suspensionem celebrationis sacri œcumenici, & uniuersalis Concilij, alias per nos in ciuitate Tridentina ex causis tunc expressis, de uenerabilium fratrum nostrorum, S. R. E. Cardinalium consilio & assensu indicti, ex certis alijs etiam tunc expressis causis, usque ad aliud opportunius, & com modius tempus per nos declarandum, de simili consilio, & assensu factá, audita pace inter carissimos in Christo filios nostros, Carolum Rom. Imperatorem semper Augustum, & Franciscum*

Francorum

Francorum Regem Christianissimum, conciliata, pari consilio, & assensu sustuleramus & amoueramus: nequeuntes ipsi, tunc legitime impediti, ad dictam ciuitatem personaliter accedere, & eidem Concilio interesse, uos nostros, & Apostolicæ Sedis Legatos de latere, in eodem Concilio de simili consilio constituerimus & deputauerimus, uosq. ad eandem ciuitatem, tamquam pacis angelos, destinauerimus, prout in diuersis nostris desuper confectis litteris plenius continetur: Nos, ne tam sanctum celebrationis Concilij huiusmodi opus ex incommoditate loci, aut alias quouis modo impediatur, aut plus debito differatur, opportune prouidere uolentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, pariq. consilio & assensu, uobis insimul, aut duobus ex uobis, reliquo legitimo impedimentodetento, seu inde forte absente, quandocumque uobis uidebitur, Concilium prædictum de eademciuitate Tridentina ad quacumque aliam commodiorem, & opportuniorem, seu tutiorem ciuitatē, de qua uobis etiā uidebitur, transferendi, & mutandi; ac illud in ipsa ciuitate Tridentina supprimendi, & dissoluendi; necnon Prælatis, & alijs personis Concilij huiusmodi, ne in eo ad ulteriora in dicta ciuitate Tridentina procedant, etiam sub censuris, & pœnis ecclesiasticis inhibendi, ac idem Concilium in alia ciuitate huiusmodi, ad quam illud transferri, & muta-

ri

ri contigerit, continuandi, tenendi, & celebrandi, & ad illud Prælatos, & alias personas Concilij Tridentini huiusmodi etiam sub periurij, & alijs in litteris indictionis Concilij huiusmodi expressis pœnis, euocandi, eidemq. sic translato & mutato Concilio, nomine & auctoritate prædictis, præsidendi, ac in eo procedendi, ceteraq. in præmissis, & circa ea necessaria, & opportuna, alias iuxta priorum uobis directarum litterarum continentiam, & tenorem, faciendi, statuendi, ordinandi, & exequendi, plenam & liberam Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus potestatem, & facultatem; ratum & gratum habituri, quidquid per uos in præmissis factum, statutum, ordinatum, executumue fuerit, idq. facturi, auctore Domino, inuiolabiliter obseruari: Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisq. contrarijs quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ M. D. XLIIII. VIII. Kal. Mart. Pontificatus nostri anno XI.

Fab. Episcopus Spol.

B. Motta.

SESSIO

SESSIO OCTAVA, CELEBRATA DIE XI MENSIS MARTII, M. D. XLVII.

Decrtum de translatione Concilij.

PLACET ne uobis decernere, & declarare, de huiusmodi morbo ex præmissis, & alijs allegatis ita manifeste, & notorie constare, ut Prælati in hac ciuitate sine uitæ discrimine commorari, & in ea iccirco inuiti minime retineri possint, & debeant? itemq. attento recessu multorum Prælatorum post proxime præteritam Sessionem, & attentis protestationibus aliorum quamplurium Prælatorum in congregationibus generalibus factis, hinc omnino timore ipsius morbi abire uolentium, qui iuste detineri non possunt, & ex quorum discessu Concilium uel dissolueretur, uel ex paucitate Prælatorum bonus eius progressus impediretur; & attento etiam imminenti periculo uitæ, & alijs causis per aliquos ex Patribus in ipsis Congregationibus allegatis, utpote notorie ueris, & legitimis; placet ne uobis similiter decernere, & declarare, pro conseruatione, & prosecutione ipsius Concilij, securitate uitæ ipsorum Prælatorum, Concilium ipsum ad ciuitatem Bononiæ,

noniæ,

noniæ, ueluti ad locum magis paratum, salubrē, et idoneum, pro tempore transferendū esse, & ex nunc transferri, & ibidem Sessionem iam indictā, statuta die, uigesima prima Aprilis, celebrandam esse, & celebrari; & successiue ad ulteriora procedendum, donec Sanctissimo Domino nostro, & sacro Concilio expedire uidebitur, ut ad hunc, seu alium locum, communicato etiam consilio cum Inuictissimo Cæsare, Christianissimo Rege, & alijs Regibus, ac Principibus Christianis, ipsum Concilium reduci possit, & debeat?

Responderunt, Placet.

SESSIO NONA,

BONONIAE CELEBRATA DIE XXI MENSIS APRILIS, M. D. XLVII.

Decretum prorogationis Sessionis.

HAEC *sacrosancta œcumenica, & generalis Synodus, quæ dudum in ciuitate Tridenti congregata erat, nunc Bononiæ in Spiritu sancto legitime cõgregata, præsidentibus in ea nomine Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli diuina prouidentia Papæ Tertij, eisdem Reuerendissimis Dominis, D. Io. Maria, Episcopo Prænestino, de Monte, & Marcello, tit. S. Crucis in Hierusalem Presbytero, S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis, considerans quod die undecima mensis Martij, præsentis anni, in generali publica Sessione, in eadem ciuitate Tridenti, & in loco consueto celebrata, omnibusq. agendis de more peractis, ex causis tunc instantibus, urgentibus, & legitimis, interueniente etiam auctoritate sanctæ Sedis Apostolicæ, eisdem Reuerendissimis præsidentibus etiam specialiter concessa, decreuit, & ordinauit, Concilium ex eo loco in hanc ciuitatem transferendum esse, sicuti transtulit; itemq. Sessionem pro præsenti die uigesima prima Aprilis, il*

lic

lic indictam, ut de Sacramentorum, & reformationis materijs, de quibus tractandum proposuerat, Canones sancirentur, & promulgarentur, in hac ipsa ciuitate Bononiæ celebrari debere; considerans que, nonnullos ex Patribus, qui in hoc Concilio interesse consueuerunt, his superioribus, maioris hebdomadæ, & sollemnitatis Paschalis, diebus, in proprijs ecclesiis occupatos, aliquos etiam, alijs impedimentis detentos, huc non dum accessisse, quos tamen breui affuturos sperandum est, ac propterea factum esse, ut non ea, quam sancta Synodus desiderabat, Prælatorum frequentia potuerint materiæ ipsæ Sacramentorum, & reformationis, et examinari, & discuti: ut omnia maturo consilio, cum dignitate, & grauitate debita fiant; bonum, opportunum, & expediens censuit, censetq. Sessionem prædictam, quæ hoc ipso die, ut præfertur, celebranda erat, ad diem Iouis, infra octauam Pentecostes proxime futuram, quo ad ipsas materias expediendas, differendam, & prorogandam esse, quemadmodum differt, ac prorogat; quam diem & rei gerendæ maxime opportunam, & Patribus præsertim absentibus percommodam, indicauit; et indicat. Hoc tamen adiecto; quod terminum ipsum ipsa sancta Synodus; pro eius arbitrio, & uoluntate, sicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiam in priuata Congregatione restringere, & imminuere possit, & ualeat.

SESSIO DECIMA,
BONONIAE CELEBRATA
DIE II MENSIS IVNII, M. D. XLVII.

Decretum prorogationis Sesſionis.

QVAMVIS *hæc ſacroſancta œcumenica, & generalis Synodus Seſſionem, quæ die uigeſima prima menſis Aprilis, proxime præteriti, ſuper Sacramentorum, & reformationis materijs in hac inclyta ciuitate Bononiæ ex Decreto, in urbe Tridentina, in publica Seſſione, die undecima menſis Martij promulgato, celebranda erat, propter aliquas cauſſas, ac præſertim propter abſentiam nonnullorum Patrum, quos breui affuturos ſperabat, ad hunc præſentem diem differendam, & prorogandam eſſe decreuerit: uolens tamen cum ijs, qui non uenerunt, etiam adhuc benigne agere, eadem ſacroſancta Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & Apoſtolicæ Sedis Legatis, ſtatuit, & decernit Seſſionem ipſam, quam hac die ſecunda menſis Iunij, præſentis anni milleſimi quingenteſimi quadrageſimi ſeptimi, celebrare decreuerat, ad diem Iouis poſt feſtum Natiuitatis beatæ Mariæ Virginis,*

quæ

quæ erit decima quinta mensis Septēbris proxime futuri, quo ad prædictas, & alias materias expediendas, differendam, & prorogandam esse, quemadmodum differt, & prorogat; ita tamen, quod prosecutio discussionis, & examinationis, tam eorum, quæ ad dogmata, quam ad reformationem pertinent, interim non omittatur, & terminum ipsum ipsa sancta Synodus, pro eius libito, & uoluntate, etiam in priuata Congregatione, abbreuiare, & prorogare libere possit, & ualeat.

Die XIIII Sept. M. D. XLVII, in Congregatione generali, Bononiæ, prorogata fuit Sesſio, quæ futura erat die sequenti, ad beneplacitum sacri Concilii.

BVLLA RESVMPTIONIS CONCILII TRIDENTINI

SVB IVLIO III, PONT. MAX.

IVLIVS EPISCOPVS, seruus seruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

CVM AD *tollenda religionis nostræ dissidia, quæ in Germania longo tempore non sine totius Christiani orbis perturbatione, & scandalo uiguerunt; bonum, opportunum, & expediens esse uideatur, sicuti etiam carissimus in Christo filius noster, Carolus Romanorum Imperator, semper Augustus, nobis per suas litteras & nuncios significari fecit, ut sacrum œcumenicum generale Conciliū per fel. rec. Paulum Papam* III, *prædecessorem nostrum, indictum, & per nos tunc Cardinalatus honore fungentes, atque ipsius prædecessoris nomine, una cum duobus alijs Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus ipsi Cōcilio præsidentes, inceptum, ordinatum, & continuatum, in quo plures publicæ, & sollemnes habitæ fuerunt Sessiones, pluraq. tam in causa fidei, quam reformationis promulgata decreta, multaq. etiam ad utramque causam pertinentia examinata, & discussa, ad ciuitatem Tridentinam reducatur: Nos, ad quos, & summos pro tempore Pontifices spectat generalia Concilia indicere & dirige-*

re,

re, ut Ecclesiæ pacem, & Christianæ fidei atque orthodoxæ religionis incrementum ad omnipotentis Dei laudem & gloriam procuremus, &, quantum in nobis est, tranquillitati ipsius Germaniæ, quæ sane prouincia retroactis temporibus in uera religione, ac sacrorum Conciliorum, & sanctorum Patrum doctrina excolenda, exhibendaq. maximis Pontificibus, Christi Redemptoris nostri in terra Vicarijs, debita obedientia, & reuerentia, nulli Christianorum prouinciæ fuit umquam secunda, paterne consulamus, sperantes per ipsius Dei gratiam & benignitatem futurum, ut Reges omnes, ac Principes Christiani, iustis, pijsq. nostris in hac re uotis annuant, faueant, atque assistant: uenerabiles fratres Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, omnesq. alios & singulos, qui de iure, uel consuetudine, uel priuilegio Concilijs generalibus interesse debent, quosq. idem prædecessor noster in suis Indictionis, & alijs quibuscũque desuper confectis, & publicatis litteris, Concilio interesse uoluit, per uiscera misericordiæ Domini nostri Iesu Christi, hortamur, requirimus, & monemus, ut proximis futuris Kal. Maij, quem diem ad ipsum Concilium in eo, in quo nunc reperitur, statu resumendum & prosequendum, præuia matura deliberatione, & ex certa nostra scientia, & de Apostolicæ auctoritatis plenitudine, ac uenerabilium fra-

trum nostrorum eiusdem sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, & assensu, statuimus, decernimus, & declaramus, in ipsa ciuitate Tridenti, legitimo cessante impedimento, conuenire, & se congregare, ac ipsius Concilij continuationi, & prosecutioni, omni mora postposita, incumbere uelint. Nos enim operam sedulo daturi sumus, ut eodem tempore, in eadem ciuitate nostri omnino adsint Legati, per quos, si per ætatem nostram, ualetudinemque, et Sedis Apostolicæ necessitates, personaliter adesse nequiuerimus, Spiritu sancto duce, ipsi Concilio præsidebimus: quacumque ipsius Concilij translatione, & suspensione, ceterisq. contrarijs non obstantibus quibuscumque, ac præsertim illis, quæ idem prædecessor noster in suis litteris prædictis, quas cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis & decretis in suo robore permanere uolumus, atque decernimus, &, quatenus opus sit, innouamus, uoluit non obstare: irritum nihilominus decernentes, & inane, si secus super his a quoquam, quauis auctoritate, scienter, uel ignoranter, contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hác paginam, nostrorum, hortationis, requisitionis, monitionis, statuti, declarationis, innouationis, uoluntatis, & decretorum infringere, uel ei ausu temerario contra ire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri,

tri, & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ M. D. L. XVIII *Kal. Dec. Pontificatus nostri anno primo.*

M. Card. Crescen.

Rom. Amasæus.

SACRO

SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI,

SESSIO XI, QVAE EST PRIMA SVB IVLIO III, PONT. MAX. CELEBRATA KAL. MAII, M. D. LI.

Decretum de reſumendo Concilio.

PLACET *ne uobis ad laudem, & gloriam ſanctæ, et indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, ad incrementum & exaltationem fidei, & religionis Chriſtianæ ſacrum œcumenicum, & generale Concilium Tridentinum, iuxta formam, & tenorem litterarum Sanctiſſimi Domini noſtri, reſumi debere, & procedendum eſſe ad ulteriora?* Reſponderunt, Placet.

Indictio futuræ Seſsionis.

Placet ne uobis, proximam futuram Seſſionem habendam, & celebrandam eſſe in futuris Kalendis Septembris? Reſponderunt, Placet.

SESSIO

SESSIO XII, QVAE EST SECVNDA SVB IVLIO III, PONT. MAX.

CELERATA DIE PRIMA SEPT. M. D. LI.

Decretum prorogationis Sessionis.

SACROSANCTA *œcumenica, & generalis Tridētina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidētibus in ea eisdē sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nuncijs: quæ in proxime præterita Sessione sequentem hanc hodie habendam, et ad ulteriora procedendum esse, decreuerat, cum ob inclytæ Germanicæ nationis, cuius præcipue causa agitur, absentiam, ac non magnam ceterorum Patrum frequentiam procedere hactenus distulerit, de uenerabilium in Christo fratrum, & filiorum suorum, Maguntini, & Treuirensis Archiepiscoporum, ac sacri Romani Imperij Principū Electorum, & complurium ipsius, aliarumq. prouinciarum Episcoporum, sub hanc ipsam diem aduentu in Domino exultans, & dignas ipsi omnipotenti Deo agens gratias, firmamq. spem concipiens quamplurimos alios, tam ipsius Germanicæ, quam aliarum nationum Prælatos, & sui officij debito,*

&

& hoc exemplo commotos, propediem esse uenturos, futuram Sessionem ad quadragesimam diem, quæ erit undecima mensis Octobris, proxime sequentis, indicit; & Concilium ipsum in statu, in quo reperitur, prosequendo. Cum in præteritis Sessionibus de septem Sacramẽtis nouæ legis in genere, & in specie de Baptismate, & Confirmatione definitum fuerit, statuit, & decernit de sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento, necnon, quod ad reformationem attinet, de reliquis, quæ ad faciliorem & commodiorem Prælatorum residentiã pertinent, agi & tractari debere; ac monet, & hortatur omnes Patres, ut interim Domini nostri Iesu Christi exemplo, quantum tamen humana fragilitas patietur, ieiuniis, & orationibus uacent, ut tandem placatus, qui in sæcula sit benedictus, Deus corda hominum ad ueræ suæ fidei agnitionem, & sanctæ matris Ecclesiæ unitatem, ac recte uiuendi normam reducere dignetur.

SESSIO XIII, QVAE EST TERTIA SVB IVLIO III, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XI OCT. M. D. LI.

Decretum de ſanctiſsimo Euchariſtiæ Sacramento.

SACROSANCTA *æcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legato, & Nuncijs, etſi in eum finem, non abſque peculiari ſcilicet ductu, et gubernatione conuenerit, ut ueram, & antiquam de fide, & Sacramentis doctrinam exponeret; & ut hæreſibus omnibus, & alijs grauiſſimis incommodis, quibus Dei Eccleſia miſere nunc exagitatur, & in multas, & uarias partes ſcinditur, remedium afferret; hoc præſertim iam inde a principio in uotis habuit, ut ſtirpitus conuelleret zizania execrabilium errorum, & ſchiſmatum, quæ inimicus homo his noſtris calamitoſis temporibus, in doctrina fidei, uſu, & cultu ſacroſanctæ Euchariſtiæ ſuperſeminauit: quam alioqui Saluator noſter in Eccleſia ſua, tamquam ſymbolum, reliquit eius unitatis, & caritatis; qua*

Chriſtia-

Christianos omnes inter se coniunctos, & copulatos esse uoluit. Itaque eadem sacrosancta Synodus sanam, & sinceram illam de uenerabili hoc & diuino Eucharistiæ Sacramento doctrinam tradens, quam semper Catholica Ecclesia, ab ipso Iesu Christo, Domino nostro, & eius Apostolis erudita, atque a Spiritu sancto, illi omnem ueritatem in dies suggerente, edocta, retinuit, & ad finem usque sæculi conseruabit; omnibus Christi fidelibus interdicit, ne posthac de sanctissima Eucharistia aliter credere, docere, aut prædicare audeant, quam ut est hoc præsenti Decreto explicatum, atque definitum.

De reali præsentia Domini nostri Iesu Christi in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento. Cap. I.

PRINCIPIO *docet sancta Synodus, et aperte, ac simpliciter profitetur, in almo sanctæ Eucharistiæ Sacramento, post panis, & uini consecrationem, Dominum nostrum Iesum Christum, uerum Deum atque hominem, uere, realiter, ac substantialiter sub specie illarum rerum sensibilium contineri. nec enim hæc inter se pugnant, ut ipse Saluator noster semper ad dexteram Patris in cœlis assideat, iuxta modum existendi naturalem; & ut multis nihilominus alijs in locis sacramentaliter præsens sua substantia nobis adsit, ea existendi ratione, quam etsi uerbis exprimere*

mere uix possumus, possibilem tamen esse Deo, cogitatione per fidem illustrata, assequi possumus, & constantissime credere debemus. ita enim maiores nostri omnes, quotquot in uera Christi Ecclesia fuerunt, qui de sanctissimo hoc Sacramento disseruerunt, apertissime professi sunt, hoc tam admirabile Sacramentum in ultima cœna Redemptorem nostrum instituisse; cum post panis, uiniq. benedictionem, se suum ipsius corpus illis præbere, ac suum sanguinem, disertis, ac perspicuis uerbis testatus est. quæ uerba a sanctis Euangelistis commemorata, & a diuo Paulo postea repetita, cum propriam illam, & apertissimam significationem præseferant, secundum quam a Patribus intellecta sunt; indignissimum sane flagitium est, ea a quibusdam contentiosis, & prauis hominibus ad fictitios, & imaginarios tropos, quibus ueritas carnis, & sanguinis Christi negatur, contra uniuersum Ecclesiæ sensum detorqueri: quæ, tamquam columna, & firmamentum ueritatis, hæc ab impijs hominibus excogitata commenta, uelut Satanica detestata est, grato semper, & memore animo præstantissimum hoc Christi beneficium agnoscens.

De ratione institutionis sanctissimi huius Sacramenti. Cap. II.

ERGO *Saluator noster, discessurus ex hoc mundo ad Patrem, Sacramentum hoc instituit,*

in

in quo diuitias diuini sui erga homines amoris uelut effudit, memoriã faciens mirabilium suorum; et in illius sumptione colere nos sui memoriá præcepit, suamq. annuntiare mortem, donec ipse ad iudicandum mundum ueniat. Sumi autem uoluit Sacramentum hoc, tamquam spiritualem animarum cibum, quo alantur, & confortentur uiuentes uita illius, qui dixit: Qui manducat me, & ipse uiuit propter me: & tamquam antidotum, quo liberemur a culpis quotidianis, & a peccatis mortalibus præseruemur. Pignus præterea id esse uoluit futuræ nostræ gloriæ, & perpetuæ felicitatis. adeoq. symbolum unius illius corporis, cuius ipse caput existit, cuiq. nos, tamquam membra arctissima, fidei, spei, & caritatis connexione astrictos esse uoluit, ut id ipsum omnes diceremus, Nec essent in uobis schismata.

De excellentia sanctisѕimæ Eucharistiæ super reliqua Sacramenta. Cap. III.

COMMVNE *hoc quidem est sanctissimæ Eucharistiæ cum ceteris Sacramentis, Symbolum esse rei sacræ, & inuisibilis gratiæ formam uisibilem: uerum illud in ea excellens, & singulare reperitur, quod reliqua Sacramenta tunc primum sanctificandi uim habent, cum quis illis utitur: at in Eucharistia ipse sanctitatis auctor ante usum est. nondum enim Eucharistiam de manu Domini Apostoli susceperant, cum uere tamen ipse affirmaret*

corpus

corpus suum esse, quod praebebat. & semper hæc fides in Ecclesia Dei fuit, statim post consecrationem uerum Domini nostri corpus, uerumq. eius sanguinem sub panis, & uini specie una cum ipsius anima et diuinitate existere; sed corpus quidem sub specie panis, & sanguinem sub uini specie, ex ui uerborum, ipsum autem corpus sub specie uini, & sanguinem sub specie panis, animamq. sub utraque, ui naturalis illius connexionis, & concomitantiæ, qua partes Christi Domini, qui iam ex mortuis resurrexit, non amplius moriturus, inter se copulantur. Diuinitatem porro propter admirabilem illam eius cum corpore, & anima hypostaticam unionem. Quapropter uerissimum est tantundem sub alterutra specie, atque sub utraque contineri. totus enim, & integer Christus sub panis specie, & sub quauis ipsius speciei parte, totus item sub uini specie, & sub eius partibus existit.

De Transsubstantiatione. Cap. IIII.

QVONIAM *autem Christus, Redemptor noster, corpus suum id, quod sub specie panis offerebat, uere esse dixit; ideo persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, idq. nunc denuo sancta hæc Synodus declarat, per consecrationem panis & uini conuersionem fieri totius substantiae panis in substantiam corporis Christi, Domini nostri, & totius substantiæ uini in substantiam sanguinis*

nis eius. quæ conuersio conuenienter, & propriè a sancta Catholica Ecclesia Transubstantiatio est appellata.

De cultu,& ueneratione huic sanctißimo Sacramento exhibenda. Cap. V.

NVLLVS *itaque dubitandi locus relinquitur, quin omnes Christi fideles pro more in Catholica Ecclesia semper recepto latriæ cultum, qui uero Deo debetur, huic sanctissimo Sacramento in ueneratione adhibeant. neque enim ideo minus est adorandum, quod fuerit a Christo Domino, ut sumatur, institutum. nam illum eundem Deum præsentem adesse credimus, quem Pater æternus introducens in orbem terrarum, dicit: Et adorent eum omnes Angeli Dei: quem Magi procidentes adorauerunt; quem denique in Galilea ab Apostolis adoratum fuisse, Scriptura testatur. Declarat præterea sancta Synodus, pie & religiose admodum in Dei Ecclesiam inductum fuisse hunc morem, ut singulis annis peculiari quodam, & festo die præcelsum hoc, et ueneratione Sacramentũ singulari ueneratione, ac sollemnitate celebraretur, utq. in processionibus reuerenter, & honorifice illud per uias & loca publica circumferretur. æquissimũ est enim sacros aliquos statutos esse dies, cum Christiani omnes singulari, ac rara quadam significatione gratos, & memores testentur animos erga communem Dominum, & Redemptorem*

rem pro tam ineffabili, & plane diuino beneficio, quo mortis eius uictoria, & triumphus repræsentatur. atque sic quidem opportuit uictricem ueritatem de mendacio, & hæresi triumphũ agere, ut eius aduersarij in conspectu tanti splendoris, & in tanta uniuersæ Ecclesiæ lætitia positi, uel debilitati, & fracti tabescant, uel pudore affecti, & confusi aliquando resipiscant.

De asseruando sacræ Eucharistiæ Sacramento, & ad infirmos deferendo. Cap. VI.

CONSVETVDO *asseruandi in sacrario sanctam Eucharistiam, adeo antiqua est, ut etiam sæculum Nicæni Concilij agnouerit. Porro deferri ipsam sacram Eucharistiam ad infirmos, & hunc usum diligenter in ecclesiis conseruari, præterquam quod cum summa æquitate, & ratione coniunctum est, tum multis in Concilijs præceptum inuenitur, & uetustissimo Catholicæ Ecclesiæ more est obseruatum. Quare sancta hæc Synodus retinendum omnino salutarem hunc, & necessarium morem statuit.*

De præparatione, quæ adhibenda est, ut digne quis sacram Eucharistiam percipiat. Cap. VII.

SI *non decet ad sacras ullas functiones quempiam accedere, nisi sancte; certe, quo magis sanctitas, & diuinitas cælestis huius Sacramenti*

uiro Christiano comperta est, eo diligentius cauere ille debet, neabsque magna reuerentia, & sanctitate ad id percipiendum accedat, præsertim cum illa plena formidinis uerba apud Apostolum legamus: Qui manducat, & bibit indigne, iudicium sibi manducat, & bibit, non dijudicans corpus Domini. Quare communicare uolenti reuocãdum est in memoriam eius præceptũ: Probet se ipsum homo. Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumuis sibi contritus uideatur, absque præmissa sacramẽtali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat. quod a Christianis omnibus, etiam ab ijs sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc sancta Synodus perpetuo seruandam esse decreuit, modo non desit illis copia confessoris. quod si, necessitate urgente, sacerdos absque præuia confessione celebrauerit; quamprimum confiteatur.

De usu admirabilis huius Sacramenti, Caput VIII.

QVOAD *usum autem, recte, & sapiẽter Patres nostri tres rationes hoc sanctum Sacramentum accipiendi distinxerunt. quosdam enim docuerunt sacramentaliter dumtaxat id sumere, ut peccatores: alios tantum spiritualiter, illos nimirum, qui uoto propositum illum panem cælestem edentes,*

edentes, fide uiua, quæ per dilectionem operatur, fructum eius, & utilitatem sentiunt: tertios porrò sacramẽtaliter simul & spiritualiter. hi autem sunt, qui ita se prius probant, & instruunt, ut uestem nuptialem induti ad diuinam hãc mensam accedant. In sacramentali autem sumptione semper in Ecclesia Dei mos fuit, ut laici a sacerdotibus communionem acciperent; sacerdotes autem celebrantes se ipsos communicarent: qui mos, tamquã ex traditione Apostolica descendens, iure, ac merito retineri debet. Demum autem paterno affectu admonet sancta Synodus, hortatur, rogat, & obsecrat per uiscera misericordiæ Dei nostri, ut omnes & singuli, qui Christiano nomine censentur, in hoc unitatis signo, in hoc uinculo caritatis, in hoc concordiæ symbolo iam tandem aliquando conueniant, & concordent, memoresq. tantæ maiestatis, & tam eximij amoris Iesu Christi, Domini nostri, qui dilectam animam suam in nostræ salutis pretium, & carnem suam nobis dedit ad manducandum; hæc sacra mysteria corporis, & sanguinis eius ea fidei constantia, & firmitate, ea animi deuotione, ea pietate, & cultu credant, & uenerentur, ut panem illum supersubstantialem frequenter suscipere possint, & is uere eis sit animæ uita, & perpetua sanitas mentis; cuius uigore confortati, ex huius miseræ peregrinationis itinere ad cælestem patriam peruenire ualeant, eundem panem Angelorum, quem

modo sub sacris uelaminibus edunt, absque ullo uelamine manducaturi.

Quoniam autem non est satis ueritatem dicere, nisi detegantur, & refellantur errores; placuit sanctæ Synodo hos Canones subiungere, ut omnes, iam agnita Catholica doctrina, intelligant quoque, quæ ab illis hæreses caueri, uitariq. debeant.

DE SACROSANCTO

Eucharistiæ Sacramento.

CANON I.

SI *quis negauerit, in sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento contineri uere, realiter, & substantialiter corpus, & sanguinem una cum anima, & diuinitate Domini nostri, Iesu Christi, ac proinde totum Christum; sed dixerit tantummodo esse in eo, ut in signo, uel figura, aut uirtute; anathema sit.*

CANON II.

SI *quis dixerit, in sacrosancto Eucharistiæ Sacramento remanere substantiam panis, & uini, una cum corpore, & sanguine Domini nostri, Iesu Christi; negaueritq. mirabilem illam, & singularem conuersionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ uini in sanguinem, manentibus dumtaxat speciebus panis, & uini;*

quam

quam quidem conuersionem Catholica Ecclesia aptissime Trāsubstantiationē appellat; anathema sit.

CANON III.

SI *quis negauerit, in uenerabili Sacramento Eucharistiæ sub unaquaque specie, & sub singulis cuiusque speciei partibus separatione facta, totum Christum contineri; anathema sit.*

CANON IIII.

SI *quis dixerit, peracta consecratione, in admirabili Eucharistiæ Sacramento non esse corpus, & sanguinem Domini nostri, Iesu Christi, sed tantum in usu, dum sumitur, non autem ante, uel post; & in hostijs, seu particulis consecratis, quæ post communionem reseruātur, uel supersunt, non remanere uerū corpus Domini; anathema sit.*

CANON V.

SI *quis dixerit, uel præcipuum fructum sanctissimæ Eucharistiæ esse remissionem peccatorum, uel ex ea nō alios effectus prouenire; anathema sit.*

CANON VI.

SI *quis dixerit, in sancto Eucharistiæ Sacramento Christum unigenitum Dei filium nō esse cultu latriæ, etiam externo, adorandum; atque ideo nec festiua peculiari celebritate uenerandum; neque in processionibus secundum laudabilem, &*

uniuerſalem Eccleſiæ ſanctæ ritum, & conſuetudinem, ſollemniter circumgeſtandum, uel non publice, ut adoretur, populo proponendum, & eius adoratores eſſe idololatras; anathema ſit.

CANON VII.

SI *quis dixerit, non licere ſacram Euchariſtiam in ſacrario reſeruari, ſed ſtatim poſt conſecrationem aſtantibus neceſſario diſtribuendam, aut non licere, ut illa ad infirmos honorifice deferatur; anathema ſit.*

CANON VIII.

SI *quis dixerit, Chriſtum in Euchariſtia exhibitum, ſpiritualiter tantum manducari, & non etiam ſacramentaliter, ac realiter; anathema ſit.*

CANON IX.

SI *quis negauerit, omnes, & ſingulos Chriſti fideles utriuſque ſexus, cum ad annos diſcretionis peruenerint, teneri ſingulis annis, ſaltem in Paſchate, ad communicandum, iuxta præceptum ſanctæ matris Eccleſiæ; anathema ſit.*

CANON X.

SI *quis dixerit, non licere ſacerdoti celebranti ſe ipſum communicare; anathema ſit.*

CA-

CANON XI.

Si quis dixerit, solam fidem esse sufficientem præparationem ad sumendum sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum; anathema sit. Et ne tantum Sacramentum indigne, atque ideo in mortem, & condemnationem sumatur; statuit, atque declarat ipsa sancta Synodus, illis, quos conscientia peccati mortalis grauat, quantumcumque etiam se contritos existiment, habita copia Confessoris, necessario præmittendam esse Confessionem sacramentalem. Si quis autem cõtrarium docere, prædicare, uel pertinaciter asserere, seu etiam publice disputando defendere præsumpserit, eo ipso excommunicatus existat.

Decretum de reformatione. Cap. I.

EADEM *sancta Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nuncijs, intendens nonnulla statuere, quæ ad iurisdictionem pertinent Episcoporum, ut, iuxta proximæ Sessionis decretum, illi in commissis sibi ecclesiis eo libentius resideant, quo facilius, & commodius sibi subiectos regere, & in uitæ, ac morum honestate continere potuerint; illud primum eos admonendos censet; ut se pastores, non percussores, esse meminerint, atque ita præesse sibi subditis oportere, ut non in eis dominentur, sed illos, tamquam filios, & fratres*

tres, diligant; elaborentque, ut hortando, & monendo ab illicitis deterreant; ne, ubi deliquerint, debitis eos pœnis coercere cogantur. Quos tamen, si quid per humanam fragilitatem peccare contigerit, illa Apostoli est ab eis seruanda præceptio; ut illos arguant, obsecrent, increpent in omni bonitate, & patientia: cum sæpe plus erga corrigendos agat beneuolentia, quam austeritas; plus exhortatio, quam comminatio; plus caritas, quam potestas. Sin autem ob delicti grauitatem uirga opus fuerit; tunc cum mansuetudine rigor, cum misericordia iudicium, cum lenitate seueritas adhibenda est; ut sine asperitate disciplina populis salutaris, ac necessaria conseruetur; & qui correcti fuerint, emendentur; aut, si resipiscere noluerint, ceteri, salubri in eos animaduersionis exemplo, a uitijs deterreantur; cum sit diligentis, & pij simul pastoris officium, morbis ouium leuia primum adhibere fomenta; post, ubi morbi grauitas ita postulet, ad acriora, & grauiora remedia descendere; sin autem ne ea quidem proficiant illis submouendis, ceteras saltem oues a contagionis periculo liberare. Cum igitur rei criminum plerumque ad euitandas pœnas, & Episcoporum subterfugienda iudicia, querelas, & grauamina simulent; & appellationis diffugio iudicis processum impediant; ne remedio, ad innocentiæ præsidium instituto, ad iniquitatis defensionem abutantur; atque ut huiusmodi eorum calli-

ditati, & tergiuerſationi occurratur; ita ſtatuit, & decreuit: In cauſis uiſitationis, & correctionis, ſiue habilitatis, & inhabilitatis, necnon criminalibus, ab Epiſcopo, ſeu illius in ſpiritualibus Vicario generali, ante definitiuam ſententiam, ab interlocutoria, uel alio quocumque grauamine, non appelletur: nec Epiſcopus, ſeu Vicarius appellationi huiuſmodi, tamquam friuolæ, deferre teneatur; ſed ea, ac quacumque inhibitione, ab appellationis iudice emanata, necnon omni ſtylo, & conſuetudine, etiam immemorabili, contraria non obſtante, ad ulteriora ualeat procedere; niſi grauamen huiuſmodi per definitiuam ſententiam reparari, uel ab ipſa definitiua appellari non poſſit: quibus caſibus ſacrorum, & antiquorum Canonum ſtatuta illibata perſiſtant.

Captt. II.

A SENTENTIA Epiſcopi, uel ipſius in ſpiritualibus Vicarij generalis, in criminalibus appellationis cauſa, ubi appellationi locus fuerit, ſi Apoſtolica auctoritate in partibus eam committi contigerit, Metropolitano, ſeu illius etiam Vicario in ſpiritualibus generali; aut ſi ille aliqua de cauſa ſuſpectus foret, uel ultra duas legales dietas diſtet, ſeu ab ipſo appellatum fuerit, uni ex uicinioribus Epiſcopis, ſeu illorum Vicarijs, non autem inferioribus iudicibus committatur.

Caput III.

REVS, *ab Episcopo, aut eius Vicario in spiritualibus generali, in criminali causa, appellans, coram iudice, ad quem appellauit, acta primæ instantiæ omnino producat: & iudex, nisi illis uisis, ad eius absolutionem minime procedat. Is autem, a quo appellatum fuerit, intra* XXX *dies, acta ipsa postulanti gratis exhibeat: alioqui absque illis causa appellationis huiusmodi, prout iustitia suaserit, terminetur.*

Caput IIII.

CVM *uero tam grauia nonnumquam sint delicta, ab Ecclesiasticis commissa personis, ut ob eorum atrocitatem e sacris Ordinibus deponendæ, & curiæ sint tradendæ sæculari: in quo secundum sacros Canones certus Episcoporum numerus requiritur; quos si omnes adhibere difficile esset, debita iuris executio differretur: si quando autem interuenire possent, eorum residentia intermitteretur: propterea statuit, & decreuit: Episcopo per se, seu illius Vicarium in spiritualibus generalem, contra Clericum, in sacris etiam presbyteratus Ordinibus constitutum, etiam ad illius condemnationem, necnon uerbalem depositionem; & per se ipsum etiam ad actualem, atque sollemnem degradationem ab ipsis Ordinibus, & gradibus Ecclesiasticis, in casibus, in quibus*

aliorum

aliorum Episcoporum præsentia, in numero a Canonibus definito requiritur, etiá absque illis procedere liceat: adhibitis tamen, & in hoc sibi assistentibus totidem Abbatibus, usum mitræ & baculi ex priuilegio Apostolico habentibus, si in ciuitate, aut diœcesi reperiri, & commode interesse possint; alioquin alijs personis, in Ecclesiastica dignitate constitutis, quæ ætate graues, ac iuris scientia commendabiles existant.

Caput V.

E*T quoniam per fictas causas, quæ tamen satis probabiles uidentur, interdum accidit, ut nonnulli eiusmodi gratias extorqueant, per quas pœnæ illis Episcoporum iusta seueritate inflictæ, aut remittuntur omnino, aut minuuntur; cum non ferendum sit, ut mendacium, quod tantopere Deo displicet, non modo ipsum impunitum sit, uerum etiam alterius delicti ueniam impetret mentienti: iccirco, ut sequitur, statuit, & decreuit: episcopus apud ecclesiam suam residens, de surreptione, & obreptione gratiæ, quæ super absolutione alicuius publici criminis, uel delicti, de quo ipse inquirere cœperat; aut remissione pœnæ, ad quam criminosus per eum condemnatus fuerit, falsis precibus impetratur, per se ipsum, tamquam Sedis Apostolicæ delegatus, etiam summarie cognoscat; ipsamq. gratiam, postquam per falsi narrationem, aut ueri taciturnitatem, ob*

tentam

tentam esse, legitime constiterit, non admittat.

Caput VI.

QVONIAM *uero subditi Episcopo, tametsi iure correpti fuerint, magnopere tamen eum odisse, & , tamquam iniuria affecti sint, falsa illi crimina obijcere solent; ut quoquo pacto possint, ei molestiam exhibeant; cuius uexationis timor plerumque illum ad inquirenda, & punienda eorum delicta segniorem reddit: iccirco, ne is magno suo, & Ecclesiæ incommodo gregem sibi creditum relinquere, ac non sine Episcopalis dignitatis diminutione uagari cogatur, ita statuit, & decreuit: Episcopus, nisi ob causam, ex qua deponendus, siue priuandus ueniret, etiam si ex officio, aut per inquisitionem, seu denunciationem, uel accusationem, siue alio quouis modo procedatur, ut personaliter compareat, nequaquam citetur, uel moneatur.*

Caput VII.

TESTES *in causa criminali ad informationẽ, uel indicia, seu alias in causa principali contra Episcopum, nisi contestes, & bonæ conuersationis, existimationis, & famæ fuerint, non recipiantur; & si odio, temeritate, aut cupiditate aliquid deposuerint, grauibus pœnis multentur.*

Caput VIII.

CAVSAE *Episcoporum, cum pro criminis obiecti qualitate comparere debeant, coram Pontifice Max. referantur, ac per ipsum terminentur.*

Decretum

DECRETVM PROROGATIONIS, definitionis quattuor articulorum de Sacramento Euchariſtiæ, & ſalui conductus, Proteſtantibus dandi.

EADEM *ſancta Synodus errores omnes, qui ſuper hoc ſanctiſſimo Sacramento repullularunt, tamquam uepres ex agro Dominico euellere, ac omnium fidelium ſaluti proſpicere cupiens, quotidianis precibus Deo omnipotenti pie oblatis, inter alios, ad hoc Sacramentum pertinentes, articulos, diligentiſſima ueritatis Catholicæ inquiſitione tractatos, plurimis, accuratiſſimisq. pro rerum grauitate diſputationibus habitis, cognitis quoque præſtantiſſimorum Theologorum ſententijs, hos etiam tractabat: An neceſſarium ſit ad ſalutem, & diuino iure præceptum, ut ſinguli Chriſti fideles ſub utraque ſpecie ipſum uenerabile Sacramentum accipiant. Et: Num minus ſumat, qui ſub altera, quam qui ſub utraque communicat. Et: An errauerit ſancta mater Eccleſia, laicos, & non celebrantes ſacerdotes, ſub panis ſpecie dumtaxat communicando. Et: An paruuli etiam communicandi ſint. Sed quoniam ex nobiliſſima Germaniæ prouincia ij, qui ſe Proteſtantes nominant, ſuper his ipſis articulis, antequam definiantur, audiri a ſancta Synodo cupiunt, et eá ob cauſam fidem publicam ab illa poſtularunt; ut*

ut ipsis tuto huc uenire, & in hac urbe commorari, ac libere coram Synodo dicere, atque proponere quæ senserint, & postea, cum libuerit, recedere liceat: sancta ipsa Synodus, licet magno desiderio eorum aduentum multos antea menses expectarit, tamen ut pia mater, quæ ingemiscit, & parturit, summopere id desiderans, ac laborans, ut in ijs, qui Christiano nomine censentur, nulla sint schismata, sed quemadmodum eundem omnes Deum, & Redemptorem agnoscunt, ita idem dicant, idem credant, idem sapiant: confidens Dei misericordia, & sperans fore, ut illi in sanctissimam & salutarem unius fidei, spei, caritatisq. concordiam redigantur, libenter eis in hac re morem gerens, securitatem, & fidem, ut petierunt, publicam, quam saluumconductum uocant, quod ad se pertinent, eius, qui infrascriptus erit, tenoris, dedit, atque concessit: & eorum causa definitionem illorum articulorum ad secundam Sessionem distulit; quam, ut illi commode ei interesse possent, in diem festũ conuersionis D. Pauli, quæ erit uigesima quinta die mensis Ianuarij, anni sequentis, indixit. Illudq. præterea statuit, ut in eadem Sessione de sacrificio Missæ agatur, propter magnam utriusque rei connexionem; interea Sessione proxima de Pænitentiæ, & Extremæ unctionis Sacramentis tractandum. illam autem die festo D. Catherinæ uirginis, & martyris, qui erit uigesima quinta Nouembris, habendam

bendam esse decreuit, simulq. ut in utraque materiam reformationis prosequatur.

SALVVS CONDVCTVS datus Protestantibus.

SACROSANCTA *generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ, Legato & Nuncijs, omnibus, & singulis, siue Ecclesiasticis, siue sæcularibus personis uniuersæ Germaniæ, cuiuscumque gradus, status condicionis, qualitatis sint, quæ ad œcumenicum hoc, & generale Concilium accedere uoluerint, ut de ijs rebus, quæ in ipsa Synodo tractari debent, omni libertate conferre, proponere, & tractare, ac ad ipsum œcumenicum Concilium libere, & tuto uenire, & in eo manere, & commorari, ac articulos, quot illis uidebitur, tam scripto, quam uerbo, offerre, proponere, & cum Patribus, siue ijs, qui ab ipsa sancta Synodo delecti fuerint, conferre, & absque ullis conuicijs, & contumelijs disputare, necnon, quando illis placuerit, recedere possint, & ualeant, publicam fidem, & plenam securitatem, quam saluum conductum appellant, cum omnibus, & singulis clausulis, & decretis necessarijs, & opportunis, etiam si specialiter, & non per uerba ge-*

neralia exprimi deberent, quæ pro expreſſis haberi uoluit, quantum ad ipſam ſanctam Synodum ſpectat, concedit. Placuit præterea ſanctæ Synodo, ut, ſi pro maiori libertate, ac ſecuritate eorum, certos tam pro commiſſis, quam pro committendis per eos delictis, iudices eis deputari cupiant, illos ſibi beneuolos nominent, etiam ſi delicta ipſa quantumcumque enormia, ac hæreſim ſapientia fuerint.

SESSIO

SESSIO XIIII, QVAE EST QVARTA SVB IVLIO III, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XXV NOV. M. D. LI.

Doctrina de ſanctiſsimis Pænitentiæ, & extremæ Vnctionis Sacramentis.

SACROSANCTA *œcumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidẽtibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legato, & Nuncijs, quamuis in Decreto de Iuſtificatione multus fuerit de Pænitentiæ Sacramento, propter locorum cognationem, neceſſaria quadam ratione ſermo interpoſitus: tanta nihilominus circa illud noſtra hac ætate diuerſorum errorum eſt multitudo, ut non parum publicæ utilitatis retulerit, de eo exactiorem, & pleniorem definitionem tradidiſſe; in qua demonſtratis, & conuulſis, Spiritus ſancti præſidio, uniuerſis erroribus, Catholica ueritas perſpicua, & illuſtris fieret; quam nunc ſancta hæc Synodus Chriſtianis omnibus perpetuo ſeruandam proponit.*

De necessitate, & institutione Sacramenti Pœnitentiæ. Caput I.

S I *ea in regeneratis omnibus gratitudo erga Deum esset, ut iustitiam, in Baptismo, ipsius beneficio, & gratia, susceptam, constanter tuerentur; non fuisset opus, aliud ab ipso Baptismo Sacramentum ad peccatorum remissionem esse institutum. Quoniam autem Deus, diues in misericordia, cognouit figmentum nostrum; illis etiam uitæ remedium contulit, qui sese postea in peccati seruitutem, & Dæmonis potestatem tradidissent, Sacramentum uidelicet Pœnitentiæ; quo lapsis post Baptismum, beneficium mortis Christi applicatur. Fuit quidem Pœnitentia uniuersis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quouis tempore ad gratiam, & iustitiam assequendam necessaria, illis etiam, qui Baptismi Sacramento ablui petiuissent, ut, peruersitate abiecta, & emendata, tantam Dei offensionem cũ peccati odio, & pio animi dolore detestarentur. unde Propheta ait: Conuertimini, & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus uestris: & non erit uobis in ruinam iniquitas. Dominus etiam dixit: Nisi pœnitentiam egeritis, omnes similiter peribitis. Et princeps Apostolorum Petrus peccatoribus Baptismo initiandis, pœnitentiam commendans, dicebat: Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque uestrum. Porro nec ante*

aduen-

aduentum Christi Pœnitentia erat Sacramentum, nec est post aduentũ illius cuiquam ante Baptismũ. Dominus autẽ Sacramentũ Pænitẽtiæ tunc præcipue instituit, cum a mortuis excitatus, insufflauit in discipulos suos, dicens: Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt. Quo tam insigni facto, & uerbis tam perspicuis, potestatem remittendi, & retinendi peccata, ad reconciliandos fideles, post Baptismum lapsos, Apostolis, & eorum legitimis successoribus fuisse communicatam, uniuersorum Patrum consensus semper intellexit. Et Nouatianos, remittendi potestatem olim pertinaciter negantes, magna ratione Ecclesia Catholica, tamquam hæreticos, explosit, atque condemnauit. Quare uerissimum hũc illorum uerborum Domini sensum sancta hæc Synodus probans, & recipiens, damnat eorum commenticias interpretationes, qui uerba illa ad potestatem prædicandi uerbum Dei, & Christi Euangelium annunciandi, contra huiusmodi Sacramenti institutionem falso detorquent.

De differentia Sacramenti Pœnitentiæ, & Baptismi. Cap. II.

CETERVM *hoc Sacramentum multis rationibus a Baptismo differre dignoscitur. nam præterquam quod materia, & forma, quibus Sacramenti essentia perficitur, longissime dissidet: con-*

stat certe Baptismi ministrum iudicem esse non oportere: cum Ecclesia in neminem iudicium exerceat, qui non prius in ipsam per Baptismi ianuam fuerit ingressus. Quid enim mihi, inquit Apostolus, de ijs, qui foris sunt, iudicare? Secus est de domesticis, fidei, quos Christus Dominus lauacro Baptismi sui corporis membra semel effecit: nam hos, si se postea crimine aliquo contaminauerint, non iam repetito Baptismo ablui, cum id in Ecclesia Catholica nulla ratione liceat, sed ante hoc tribunal, tamquam reos, sisti uoluit: ut per sacerdotum sententiam non semel, sed quoties ab admissis peccatis ad ipsum pœnitentes confugerint, possent liberari. Alius est præterea Baptismi, & alius Pœnitentiæ fructus. per Baptismum enim Christum induentes, noua prorsus in illo efficimur creatura, plenam & integram peccatorum omnium remissionem consequentes: ad quam tamen nouitatem, & integritatem, per Sacramentum Pœnitentiæ, sine magnis nostris fletibus, & laboribus, diuina id exigente iustitia, peruenire nequaquam possumus: ut merito Pœnitentia laboriosus quidam Baptismus a sanctis Patribus dictus fuerit. Est autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapsis post Baptismum ad salutem necessarium, ut nondum regeneratis ipse Baptismus.

De

De partibus, & fructu huius Sacramenti. Caput III.

DOCET *præterea sancta Synodus, Sacramenti Pænitentiæ formam, in qua præcipue ipsius uis sita est, in illis ministri uerbis positam esse: Ego te absoluo, etc. quibus quidem de Ecclesiæ sanctæ more preces quædã laudabiliter adiunguntur: ad ipsius tamen formæ essentiam nequaquam spectant, neque ad ipsius Sacramenti administrationem sunt necessariæ. Sunt autem quasi materia huius Sacramenti ipsius pænitentis actus, nempe contritio, confessio, & satisfactio. Qui quatenus in pænitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque, & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur, hac ratione, Pænitentiæ partes dicuntur. Sane uero res, & effectus huius Sacramenti, quantum ad eius uim, & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo, quam interdum in uiris pijs, & cum deuotione hoc Sacramentum percipientibus, conscientiæ pax, ac serenitas cum uehementi spiritus consolatione consequi solet. Hæc de partibus, & effectu huius Sacramenti, sancta Synodus tradens, simul eorum sententias damnat, qui Pænitentiæ partes, incussos conscientiæ terrores, & fidem esse contendunt.*

De Contritione. Cap. IIII.

CONTRITIO, *quæ primum locum inter dictos pænitentis actus habet, animi dolor, ac detestatio est de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cetero. Fuit autem quouis tempore ad impetrandam ueniam peccatorum hic contritionis motus necessarius; & in homine post Baptismum lapso, ita demum præparat ad remissionem peccatorum; si cum fiducia diuinæ misericordiæ, & uoto præstandi reliqua, coniunctus sit, quæ ad rite suscipiendum hoc Sacramentum requiruntur. Declarat igitur sancta Synodus hanc Contritionem, non solum cessationem a peccato, & uitæ nouæ propositum, & inchoationem, sed ueteris etiam odium continere, iuxta illud: Proijcite a uobis omnes iniquitates uestras, in quibus præuaricati estis; & facite uobis cor nouum, & spiritum nouum. Et certe, qui illos sanctorum clamores considerauerit: Tibi soli peccaui, & malum coram te feci: Laboraui in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectum meum: Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ: & alios huiusmodi generis: facile intelliget, eos ex uehementi quodam anteactæ uitæ odio, & ingenti peccatorum detestatione manasse. Docet præterea, etsi Contritionem hanc aliquando caritate perfectam esse contingat, hominemq. Deo reconciliare, priusquam hoc Sarcramentum*

mentum actu suscipiatur; ipsam nihilominus reconciliationem ipsi Contritioni sine Sacramenti uoto, quod in illa includitur, non esse adscribendam. Illam uero Contritionem imperfectam, quæ Attritio dicitur, quoniā uel ex turpitudinis peccati cōsideratione, uel ex gehennæ, et pœnarū metu cō muniter cōcipitur, si uoluntatē peccādi excludat, cum spe ueniæ; declarat, non solum non facere hominem hypocritam, et magis peccatorē uerum etiam donum Dei esse, & Spiritus sancti impulsum, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum mouentis, quo pænitens adiutus uiam sibi ad iustitiam parat. Et quamuis sine Sacramento Pœnitentiæ per se ad iustificationem perducere peccatorem nequeat; tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam disponit. hoc enim timore utiliter concussi Niniuitæ, ad Ionæ prædicationem, plenam terroribus, pænitentiam egerunt, & misericordiam a Domino impetrarunt. Quamobrem falso quidam calumniantur Catholicos scriptores, quasi tradiderint Sacramentum Pœnitentiæ, absque bono motu suscipientium, gratiam conferre: quod numquam Ecclesia Dei docuit, nec sensit. sed & falso docent, Contritionem esse extortam, & coactam, non liberam, & uoluntariam.

De Confessione. Cap. V.

Ex institutione Sacramenti Pœnitentiæ iam

explicata,

explicata, uniuersa Ecclesia semper intellexit, institutam etiam esse a Domino integram peccatorum Confessionem, & omnibus post Baptismum lapsis iure diuino necessariam existere: quia Dominus noster Iesus Christus, e terris ascensurus ad cælos, sacerdotes sui ipsius Vicarios reliquit, tamquam præsides, & iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Christi fideles ceciderint; quo pro potestate clauium remissionis, aut retentionis peccatorum sententiam pronuncient. constat enim, sacerdotes iudicium hoc, incognita causa, exercere non potuisse, neque æquitatem quidem illos in pœnis iniungendis seruare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potius in specie, ac sigillatim sua, ipsi peccata declarassent. Ex his colligitur oportere a pænitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habent, in Confessione recenseri, etiam si occultissima illa sint, & tantum aduersus duo ultima Decalogi præcepta commissa, quæ nonnumquam animum grauius sauciant, & periculosiora sunt ijs, quæ in manifesto admittuntur. nam uenialia, quibus a gratia Dei non excludimur, & in quæ frequentius labimur, quamquam recte, & utiliter, citraq. omnem præsumptionem in Confessione dicantur, quod piorum hominum usus demonstrat, taceri tamen citra culpam, multisq. alijs remedijs expiari possunt. Verum, cum uniuersa mortalia peccata,

etiam

etiam cogitationis, homines iræ filios, & Dei inimicos reddant; neceſſum eſt omnium etiam ueniam, cum aperta, & uerecunda confeſſione, a Deo quærere. Itaque dum omnia, quæ memoriæ occurrunt, peccata Chriſti fideles confiteri ſtudent, proculdubio omnia diuinæ miſericordiæ agnoſcenda exponunt. qui uero ſecus faciunt, & ſcienter aliqua retinent, nihil diuinæ bonitati per ſacerdotem remittendum proponunt. ſi enim erubeſcat ægrotus uulnus medico detegere; quod ignorat, medicina non curat. Colligitur præterea, etiam eas circumſtantias in Confeſſione explicandas eſſe, quæ ſpeciem peccati mutant: quod ſine illis peccata ipſa neque a pænitentibus integre exponantur, nec iudicibus innoteſcant; & fieri nequeat, ut de grauitate criminum recte cenſere poſſint, & pænam, quam oportet, pro illis, pænitentibus imponere. unde alienum a ratione eſt, docere circumſtantias has ab hominibus otioſis excogitatas fuiſſe; aut unam tantum circumſtantiam confitendam eſſe, nempe peccaſſe in fratrem. Sed & impium eſt, Confeſſionem, quæ hac ratione fieri præcipitur, impoſſibilem dicere, aut carnificinam illam conſcientiarum appellare. conſtat enim, nihil aliud in Eccleſia a pænitentibus exigi, quam ut poſtquam quiſque diligentius ſe excuſſerit, & conſcientiæ ſuæ ſinus omnes, & latebras explorauerit, ea peccata confiteatur, quibus ſe Dominum, & Deum ſuum mortaliter offendiſ-

ſe

ſe meminerit: reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in uniuerſum, eadem Confeſſione incluſa eſſe intelliguntur: pro quibus fideliter cum Propheta dicimus: Ab ocultis meis munda me Domine. Ipſa uero huiuſmodi Confeſſionis difficultas, ac peccata detegendi uerecundia grauis quidem uideri poſſet, niſi tot, tantisq. commodis, & conſolationibus leuaretur, quæ omnibus, digne ad hoc Sacramentum accedentibus, per Abſolutionem certiſſime conferuntur. Ceterum, quo ad modum confitendi ſecreto apud ſolum ſacerdotem, etſi Chriſtus non uetuerit, quin aliquis in uindictam ſuorum ſcelerum, & ſui humiliationem, cum ob aliorum exemplum, tum ob Eccleſiæ offenſæ ædificationem, delicta ſua publice confiteri poſſit: non eſt tamen hoc diuino præcepto mandatum, nec ſatis conſulte humana aliqua lege præciperetur, ut delicta, præſertim ſecreta, publica eſſent Confeſſione aperienda. unde cum a ſanctiſſimis, & antiquiſſimis Patribus, magno, unanimiq. conſenſu, ſecreta Confeſſio ſacramentalis, qua ab initio Eccleſia ſancta uſa eſt, & modo etiam utitur, fuerit ſemper commendata; manifeſte refellitur inanis eorum calumnia, qui eam a diuino mandato alienam, & inuentum humanum eſſe, atque a Patribus, in Concilio Lateranenſi congregatis, initium habuiſſe, docere non uerentur. neque enim per Lateranenſe Concilium Eccleſia ſtatuit,

ut

ut Christi fideles confiterentur; quod iure diuino necessarium, & institutum esse intellexerat; sed ut præceptum Confessionis, saltem semel in anno, ab omnibus, & singulis, cum ad annos discretionis peruenissent, impleretur. unde iam in uniuersa Ecclesia, cum ingenti animarum fidelium fructu, obseruatur mos ille salutaris confitendi, sacro illo, & maxime acceptabili tempore Quadragesimæ: quem morem hæc sancta Synodus maxime probat, & amplectitur, tamquam pium, & merito retinendum.

De ministro huius Sacramenti, & Absolutione. Cap. VI.

CIRCA *ministrum autem huius Sacramenti, declarat sancta Synodus, falsas esse, & a ueritate Euangelij penitus alienas, doctrinas omnes, quæ ad alios quosuis homines, præter Episcopos, & sacerdotes, Clauium ministerium perniciose extendunt; putantes uerba illa Domini: Quæcumque alligaueritis super terram, erunt alligata & in cælo; & quæcumque solueritis super terram, erunt soluta & in cælo: & quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: ad omnes Christi fideles indifferenter, & promiscue, contra institutionem huius Sacramenti, ita fuisse dicta, ut quiuis potestatem habeat remittendi peccata, publica quidem per correptionem,*

nem, si correptus acquieuerit; secreta uero per spontaneam Confessionem, cuicumque factam. Docet quoque, etiam sacerdotes, qui peccato mortali tenentur, per uirtutem Spiritus sancti, in ordinatione collatam, tamquam Christi ministros, functionem remittendi peccata exercere, eosq. praue sentire, qui in malis sacerdotibus hanc potestatem non esse contendunt. Quamuis autem Absolutio sacerdotis alieni beneficij sit dispensatio; tamen non est solum nudum ministerium, uel annunciandi Euangelium, uel declarandi remissa esse peccata; sed ad instar actus iudicialis, quo ab ipso, uelut a iudice, sententia pronunciatur, atque ideo non debet pœnitens adeo sibi de sua ipsius fide blãdiri, ut, etiamsi nulla illi adsit contrito, aut sacerdoti animus serio agendi, & uere absoluendi, desit; putet tamen se, propter suam solam fidem, uere, & coram Deo esse absolutum. nec enim fides sine Pœnitentia remissionem ullam peccatorum præstaret: nec is esset, nisi salutis suæ negligentissimus, qui sacerdotem ioco se absoluẽtem cognosceret; et nõ alium serio agentẽ, sedulo re quireret.

De casuum reseruatione. Cap. VII.

QVONIAM *igitur natura, & ratio iudicij illud exposcit, ut sententia in subditos dumtaxat feratur; persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & uerissimum esse Synodus hæc confirmat, nullius momẽti Absolutionem eam esse debere, quam sacer-*

ſacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut ſubdelegatam non habet iuriſdictionem. Magnopere uero ad Chriſtiani populi diſciplinam pertinere, ſanctiſſimis Patribus noſtris uiſum eſt, ut atrociora quædam, & grauiora crimina non a quibuſuis, ſed a ſummis dumtaxat ſacerdotibus abſoluerentur. unde merito Pontifices Max. pro ſuprema poteſtate, ſibi in Eccleſia uniuerſa tradita, cauſas aliquas criminum grauiores ſuo potuerunt peculiari iudicio reſeruare. Neque dubitandum eſt, quando omnia, quæ a Deo ſunt, ordinata ſunt, quin hoc idem Epiſcopis omnibus in ſua cuique diœceſi, in ædificationem tamen, non in deſtructionem, liceat, pro illis in ſubditos tradita ſupra reliquos inferiores ſacerdotes, auctoritate, præſertim quo ad illa, quibus excommunicationis cenſura annexa eſt. Hanc autem delictorum reſeruationem, conſonum eſt diuinæ auctoritati, non tantum in externa politia, ſed etiam coram Deo uim habere. uerumtamen pie admodum, ne hac ipſa occaſione aliquis pereat, in eadem Eccleſia Dei cuſtoditum ſemper fuit, ut nulla ſit reſeruatio in articulo mortis: atque ideo omnes ſacerdotes quoslibet pœnitentes a quibusuis peccatis, & cenſuris abſoluere poſſunt: extra quem articulum ſacerdotes cum nihil poſſint in caſibus reſeruatis, id unum pœnitentibus perſuadere nitantur, ut ad Superiores, & legitimos iudices pro beneficio Abſolutionis accedant.

De

De Satisfactionis necessitate, & fructu, Cap. VIII.

DEMVM, *quo ad Satisfactionem, quæ ex omnibus pœnitentiæ partibus, quemadmodum a Patribus nostris Christiano populo fuit perpetuo tempore commendata; ita una maxime nostra ætate, summo pietatis prætextu, impugnatur ab ijs, qui speciem pietatis habent, uirtutem autem eius abnegarunt: sancta Synodus declarat, falsum omnino esse, & a uerbo Dei alienum, culpam a Domino numquam remitti, quin uniuersa etiam pœna condonetur. perspicua enim, & illustria in sacris litteris exempla reperiuntur, quibus, præter diuinam traditionem, hic error quam manifestissime reuincitur. Sane & diuinæ iustitiæ ratio exigere uidetur, ut aliter ab eo in gratiam recipiantur, qui ante Baptismum per ignorantiam deliquerint; aliter uero, qui semel a peccati, & Dæmonis seruitute liberati, & accepto Spiritus sancti dono, scientes templum Dei uiolare, & Spiritum sanctum contristare non formidauerint. Et diuinam clementiam decet, ne ita nobis absque ulla Satisfactione peccata dimittantur, ut, occasione accepta, peccata leuiora putantes, uelut iniurij, & contumeliosi Spiritui sancto, in grauiora labamur, thesaurizantes nobis iram in die iræ. proculdubio enim magnopere a peccato reuocant, & quasi freno quodam coercent hæ satisfactoriæ*

tisfactoriæ pœnæ, cautioresque, & uigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt; medentur quoque peccatorum reliquijs, & uitiosos habitus, male uiuendo comparatos, contrarijs uirtutum actionibus tollunt. Neque uero securior ulla uia in Ecclesia Dei umquam existimata fuit ad amouēdam imminentem a Domino pœnam, quam ut hæc pœnitentiæ opera homines cum uero animi dolore frequentent. Accedit ad hæc, quod, dum satisfacien do patimur pro peccatis, Christo Iesu, qui pro peccatis nostris satisfecit, ex quo omnis nostra sufficientia est, conformes efficimur, certissimam quoque inde arrham habentes, quod si compatimur, & conglorificabimur. Neque uero ita nostra est satisfactio hæc, quam pro peccatis nostris exoluimus, ut non sit per Christum Iesum. nam qui ex nobis, tamquam ex nobis, nihil possumus; eo cooperante, qui nos confortat, omnia possumus. ita non habet homo unde glorietur: sed omnis gloriatio nostra in Christo est: in quo uiuimus, in quo meremur, in quo satisfacimus: facientes fructus dignos pœnitentiæ; qui ex illo uim habent; ab illo offeruntur Patri; & per illum acceptantur a Patre. Debent ergo sacerdotes Domini, quantum spiritus, & prudentia suggesserit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate salutares, & conuenientes satisfactiones iniungere: ne, si forte peccatis conniueant, & indulgentius cum pœnitentibus agant, leuissima quædam opera pro grauissimis

Doctrina de Sacramento extremæ Vnctionis.

VISVM *est autem sanctæ Synodo, præcedenti doctrinæ de Pœnitentia adiungere ea, quæ sequuntur de Sacramēto extremæ Vnctionis: quod non modo Pœnitentiæ, sed & totius Christianæ uitæ, quæ perpetua pœnitentia esse debet, consummatiuum existimatum est a Patribus. Primum itaque, circa illius institutionem, declarat, & docet, quod clementissimus Redemptor noster, qui seruis suis quouis tempore uoluit de salutaribus remedijs aduersus omnia omnium hostium tela esse prospectum, quemadmodum auxilia maxima in Sacrameutis alijs præparauit, quibus Christiani conseruare se integros, dum uiuerent, ab omni grauiore spiritus incommodo possint; ita extremæ Vnctionis Sacramento finem uitæ, tamquam firmissimo quodam præsidio, muniuit. nam etsi aduersarius noster occasiones per omnem uitam quærat, & captet, ut deuorare animas nostras quoquo modo possit; nullum tamen tempus est, quo uehementius ille omnes suæ uersutiæ neruos intendat ad perdendos nos penitus, & a fiducia etiam, si possit, diuinæ misericordiæ deturbandos, quam cum impendere nobis exitum uitæ perspicit.*

De institutione Sacramenti extremæ Vnctionis. Caput I.

INSTITVTA *est autem sacra hæc Vnctio infirmorum, tamquam uere, & proprie Sacramentum noui Testamenti, a Christo Domino nostro, apud Marcum quidem insinuatum, per Iacobum autem Apostolum, ac Domini fratrem, fidelibus commendatum, ac promulgatum. Infirmatur, inquit, quis in uobis: inducat presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus, &, si in peccatis sit, dimittentur ei. Quibus uerbis, ut ex Apostolica traditione, per manus accepta, Ecclesia didicit, docet materiam, formam, proprium ministrum, & effectum huius salutaris Sacramenti. intellexit enim Ecclesia, materiam esse oleum, ab Episcopo benedictum. nam Vnctio aptissime Spiritus sancti gratiam, qua inuisibiliter anima ægrotantis inungitur, repræsentat; formam deinde esse illa uerba, Per istam unctionem, etc.*

De effectu huius Sacramenti. Cap. II.

RES *porro, et effectus huius Sacramenti illis uerbis explicatur: Et oratio fidei saluabit infirmũ: & alleuiabit eum Dominus: &, si in peccatis sit, dimittentur ei. res etenim hæc gratia est Spiritus sancti: cuius Vnctio delicta, si quæ sint adhuc*

adhuc expianda, ac peccati reliquias abstergit; et ægroti animam alleuiat, et confirmat, magnam in eo diuinæ misericordiæ fiduciam excitando: qua infirmus subleuatus, & morbi incommoda, ac labores leuius fert; & tentationibus Dæmonis, calcaneo insidiantis, facilius resistit; & sanitatem corporis interdum, ubi saluti animæ expedierit, consequitur.

De ministro huius Sacramenti, & tempore, quo dari debeat. Cap. III.

IAM *uero, quod attinet ad præscriptionem eorum, qui & suscipere, & ministrare hoc Sacramentum debent, haud obscure fuit illud etiam in uerbis prædictis traditum. nam & ostenditur illic, proprios huius Sacramenti ministros esse Ecclesiæ Presbyteros. quo nomine, eo loco, non ætate seniores, aut primores in populo intelligendi ueniunt, sed aut Episcopi, aut sacerdotes, ab ipsis rite ordinati, per impositionem manuum presbyterii. Declaratur etiam, esse hanc Vnctionem infirmis adhibendam, illis uero præsertim, qui tam periculose decumbunt, ut in exitu uitæ constituti uideantur: unde & Sacramentum exeuntium nuncupatur. Quod si infirmi post susceptam hanc Vnctionem conualuerint, iterum huius Sacramenti subsidio iuuari poterunt; cum in aliud simile uitæ discrimen inciderint. Quare nulla ratione audiendi sunt, qui contra tam apertam, & dilucidam*

DE SANCTISSIMO Pænitentiæ Sacramento.

CANON I.

SI *quis dixerit, in Catholica Ecclesia Pænitentiam non esse uere, & proprie Sacramentum, pro fidelibus, quoties post Baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis, a Christo, Domino nostro, institutum; anathema sit.*

CANON II.

SI *quis Sacramenta confundens, ipsum Baptismum, Pænitentiæ Sacramentum esse dixerit, quasi hæc duo Sacramenta distincta non sint, atque ideo Pænitentiam non recte secundam post naufragium tabulam appellari; anathema sit.*

CANON III.

SI *quis dixerit, uerba illa Domini Saluatoris: Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt: non esse intelligenda, de potestate remittendi, & retinendi peccata in Sacramento Pænitentiæ, sicut Ecclesia Catholica ab initio semper intellexit; detorserit autem, contra institutionem huius Sacramenti, ad auctoritatem prædicandi Euangelium; anathema sit.*

CANON IIII.

SI *quis negauerit, ad integram, & perfectam peccatorum remissionem requiri tres actus in pœnitente, quasi materiam Sacramenti Pœnitentiæ, uidelicet, Contritionem, Confessionem, & Satisfactionem, quæ tres Pœnitentiæ partes dicuntur; aut dixerit, duas tantum esse Pœnitentiæ partes, terrores scilicet incussos conscientiæ, agnito peccato, & fidem conceptam ex Euangelio, uel absolutione, qua credit quis sibi per Christum remissa peccata; anathema sit.*

CANON V.

SI *quis dixerit, eam Contritionem, quæ paratur per discussionem, collectionem, & detestationem peccatorum, quaquis recogitat annos suos in amaritudine animæ suæ, ponderando peccatorum suorum grauitatem, multitudinem, fœditatem, amissionem æternæ beatitudinis, & æternæ damnationis incursum, cum proposito melioris uitæ, non esse uerum, & utilem dolorem, nec præparare ad gratiam, sed facere hominem hypocritam, & magis peccatorem; demum, illam esse dolorem coactum, & non liberum, ac uoluntarium; anathema sit.*

CANON VI.

SI *quis negauerit, Confessionem sacramentalem*

lem

lem uel inſtitutam, uel ad ſalutem neceſſariam eſſe iure diuino; aut dixerit, modum ſecrete confitendi ſoli ſacerdoti, quem Eccleſia Catholica ab initio ſemper obſeruauit, & obſeruat, alienum eſſe ab inſtitutione, & mandato Chriſti, & inuentum eſſe humanum; anathema ſit.

CANON VII.

SI *quis dixerit, in Sacramento Pœnitentiæ ad remiſſionem peccatorum neceſſarium non eſſe iure diuino, confiteri omnia, & ſingula peccata mortalia, quorum memoria cum debita, & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ ſunt contra duo ultima Decalogi præcepta, & circumſtantias, quæ peccati ſpeciem mutant; ſed eam Confeſſionem tantum eſſe utilem ad erudiendum, & conſolandum pœnitentem, & olim obſeruatam fuiſſe tantum ad ſatisfactionem canonicam imponendã; aut dixerit, eos, qui omnia peccata confiteri ſtudent, nihil relinquere uelle diuinæ miſericordiæ ignoſcendum; aut demum, non licere confiteri peccata uenialia; anathema ſit.*

CANON VIII.

SI *quis dixerit, Confeſſionem omnium peccatorum, qualem Eccleſia ſeruat, eſſe impoſſibilem, & traditionem humanam, a pijs abolendam; aut ad eam non teneri omnes, & ſingulos, utriuſque ſexus, Chriſti fideles, iuxta magni Concilij Lateranenſis*

ranensis constitutionem, semel in anno, & ob id suadendum esse Christi fidelibus, ut non confiteantur tempore Quadragesimæ; anathema sit.

CANON IX.

SI *quis dixerit, Absolutionem sacramentalem sacerdotis non esse actum iudicialem, sed nudum ministerium pronunciandi, & declarandi remissa esse peccata confitenti; modo tantum credat, se esse absolutum; aut sacerdos non serio, sed ioco absoluat; aut dixerit, non requiri Confessionem pœnitentis, ut sacerdos eum absoluere possit; anathema sit.*

CANON X.

SI *quis dixerit, sacerdotes, qui in peccato mortali sunt, potestatem ligandi, & soluendi non habere; aut non solos sacerdotes esse ministros absolutionis, sed omnibus, & singulis Christi fidelibus esse dictum: Quæcumque ligaueritis super terram, erunt ligata & in cælo; & quæcumque solueritis super terram, erunt soluta & in cælo: & quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: quorum uerborum uirtute quilibet absoluere possit peccata, publica quidem per correptionem dumtaxat, si correptus acquieuerit; secreta uero per spontaneam confessionem; anathema sit.*

CANON XI.

Si *quis dixerit, Episcopos non habere ius reseruandi sibi casus, nisi quo ad externam politiam, atque ideo casuum reseruationem non prohibere, quo minus sacerdos a reseruatis uere absoluat; anathema sit.*

CANON XII.

Si *quis dixerit, totam pœnam simul cum culpa remitti semper Deo, satisfactionemq. pœnitentium non esse aliam, quam fidem, qua apprehendunt Christum pro eis satisfecisse; anathema sit.*

CANON XIII.

Si *quis dixerit, pro peccatis, quo ad pœnam temporalem, minime Deo per Christi merita satisfieri pœnis, ab eo inflictis, & patienter toleratis, uel a sacerdote iniunctis, sed neque sponte susceptis, ut ieiunijs, orationibus, eleemosynis, uel alijs etiam pietatis operibus, atque ideo optimam pœnitentiam, esse tantum nouam uitam; anathema sit.*

CANON XIIII.

Si *quis dixerit, satisfactiones, quibus pœnitentes per Christum Iesum peccata redimunt, non esse cultus Dei, sed traditiones hominum, doctrinam*

nam de gratia, & uerum Dei cultum, atque ipsum beneficium mortis Christi obscurantes; anathema sit.

CANON XV.

SI *quis dixerit, Claues Ecclesiæ esse datas tantum ad soluendum, non etiam ad ligandum; & propterea sacerdotes, dum imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem Clauium, & contra institutionem Christi; & fictionem esse, quod, uirtute Clauium, sublata pœna æterna, pœna temporalis plerumque exoluenda remaneat; anathema sit.*

DE SACRAMENTO extremæ Vnctionis.

CANON I.

SI *quis dixerit, extremam Vnctionem non esse uere, & proprie Sacramentum, a Christo Domino nostro institutum, & a beato Iacobo Apostolo promulgatum, sed ritum tantum acceptum a Patribus, aut figmentum humanum; anathema sit.*

CANON II.

SI *quis dixerit, sacram infirmorum Vnctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata,*

ta, nec alleuiare infirmos; ſed iam ceſſaſſe, quaſi olim tantum fuerit gratia curationum; anathema ſit.

CANON III.

SI *quis dixerit, extremæ Vnctionis ritum, & uſum, quem obſeruat ſancta Romana Eccleſia, repugnare ſententiæ beati Iacobi Apoſtoli, ideoq. eum mutandum, poſſeq. a Chriſtianis abſque peccato contemni; anathema ſit.*

CANON IIII.

SI *quis dixerit, Presbyteros Eccleſiæ, quos beatus Iacobus adducendos eſſe ad infirmum inūgendum hortatur, non eſſe ſacerdotes, ab Epiſcopo ordinatos, ſed ætate ſeniores in quauis communitate; ob idq. proprium extremæ Vnctionis miniſtrum non eſſe ſolum ſacerdotem; anathema ſit.*

Decretum de reformatione.

Procemium.

CVM *proprie Epiſcoporum munus ſit, ſubditorum omnium uitia redarguere; hoc illis præcipue cauendum erit, ne Clerici, præſertim ad animarum curam conſtituti, criminoſi ſint, neue inhoneſtam uitam, ipſis conniuentibus, ducant. nam, ſi eos prauis, & corruptis moribus eſſe permittant; quo pacto laicos de ipſorum ui-*

tijs

tijs redarguent; qui uno ab eis sermone conuinci possent, quod Clericos ipsis patiantur esse deteriores? qua etiam libertate laicos corripere poterunt sacerdotes; cum tacite sibi ipsi respondeant, eadem se admisisse, quæ corripiunt? Monebunt propterea Episcopi suos Clericos, in quocumque ordine fuerint, ut conuersatione, sermone, & scientia commisso sibi Dei populo præeant; memores eius, quod scriptum est: Sancti estote, quia & ego sanctus sum. Et iuxta Apostoli uocem: Nemini dent ullam offensionem, ut non uituperetur ministerium eorum; sed in omnibus exhibeant se, sicut ministros Dei; ne illud prophetæ dictum impleatur in eis: Sacerdotes Dei contaminant sancta, & reprobant legem. Vt autem ipsi Episcopi id liberius exequi, ac quoquam prætextu desuper impediri nequeant; eadem sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legato, & Nuncijs, hos, qui sequuntur, Canones statuendos, & decernendos duxit.

Caput I.

C*VM honestius, ac tutius sit subiecto, debitam Præpositis obedientiam impendendo, in inferiori ministerio deseruire, quam cũ Præpositorum scãdalo graduum altiorum appetere dignitatẽ; ei, cui ascensus ad sacros ordines a suo Prælato, ex quacumque causa, etiam ab occultum crimen quomodolibet etiam extraiudicialiter, fuerit interdictus;*

ctus; aut qui a ſuis Ordinibus, ſeu grabibus, uel dignitatibus eccleſiaſticis fuerit ſuſpenſus; nulla contra ipſius Prælati uoluntatem conceſſa licentia de ſe promoueri faciendo; aut ad priores Ordines, gradus, & dignitates, ſiue honores reſtitutio ſuffragetur.

Caput II.

ET, *quoniam nonnulli Epiſcopi Eccleſiarum, quæ in partibus infidelium conſiſtunt, clero carentes, & populo Chriſtiano, cum fere uagabundi ſint, & permanentem ſedem non habeant, non quæ Ieſu Chriſti, ſed alienas oues inſcio proprio Paſtore quærentes, dum per hanc ſanctam Synodum ſe Pontificalia officia in alterius diœceſi, niſi de loci Ordinarij expreſſa licentia, & in perſonas eidem Ordinario ſubiectas tantum, exercere prohibitos uident, in legis fraudem, & contemptum, quaſi Epiſcopalem cathedram in loco nullius diœceſis ſua temeritate eligunt; & quoſcumque ad ſe uenientes, etiam ſi ſuorum Epiſcoporum, ſeu Prælatorum litteras commendatitias non habeant, clericali charactere inſignire, & ad ſacros etiam presbyteratus Ordines promouere præſumunt: quo plerumque fit, ut minus idonei, & rudes, ac ignari, & qui a ſuo Epiſcopo tamquam inhabiles, et indigni reiecti fuerunt, ordinati nec diuina officia peragere, nec eccleſiaſtica Sacramenta recte ualeant miniſtrare: Nemo Epiſcoporum, qui Titulares uocantur, etiam ſi in*

Caput IIII.

OMNES *ecclesiarum Prælati, qui ad corrigendum subditorum excessus diligenter intendere debent, & a quibus nullus Clericus per huius sanctæ Synodi statuta, cuiusuis priuilegij prætextu, tutus censetur, quo minus iuxta canonicas sanctiones uisitari, puniri, & corrigi possit; si in Ecclesiis suis resederint, quoscumque sæculares Clericos, qualitercumque exemptos, qui alias suæ iurisdictioni subessent, de eorum excessibus, criminibus, & delictis, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra uisitationem, tamquam ad hoc Apostolicæ Sedis delegati, corrigendi, & castigandi facultatem habeant: quibuscumque exemptionibus, declarationibus, consuetudinibus, sententijs, iuramentis, concordijs, quæ tantnm suos obligent auctores, ipsis Clericis, ac eorum consanguineis, capellanis, familiaribus, procuratoribus, & alijs quibuslibet, ipsorum exemptorum contemplatione, & intuitu minime suffragantibus.*

Caput V.

INSVPER, *cum nonnulli, qui sub prætextu quod super bonis, & rebus, ac iuribus suis diuersæ eis iniuriæ, ac molestiæ inferantur, certos iudices per litteras Conseruatorias deputari obtinent, qui illos a molestijs, & iniurijs huiusmodi*

tueantur, ac defendant, & in possessione, seu quasi, bonorum, rerum, ac iurium suorum manuteneant, & conseruent; nec super illis eos molestari permittant; eiusmodi litteras in plerisque contra concedentis mentem in reprobum sensum detorqueant: iccirco nemini omnino, cuiuscumque dignitatis, & condicionis sit, etiam si Capitulum fuerit, Conseruatoriæ litteræ, cum quibuscumque clausulis, aut decretis, quorumcumque iudicum deputatione, quocumque etiam alio prætextu, aut colore concessæ, suffragentur ad hoc, ut coram suo Episcopo, siue alio Superiore Ordinario, in criminalibus, & mixtis causis accusari, & conueniri, ac contra eum inquiri, & procedi non possit: aut quo minus, si qua iura ei ex cessione competierint, super illis libere ualeat apud iudicem ordinarium conueniri. In ciuilibus etiam causis, si ipse actor extiterit, aliquem ei apud suos Conseruatores iudices in iudicium trahere minime liceat. Quod si in his causis, in quibus ipse reus fuerit, contigerit, ut electus ab eo Conseruator, ab actore suspectus esse dicatur; aut si qua inter ipsos iudices, Conseruatorem, et Ordinarium, controuersia super competentia iurisdictionis orta fuerit: nequaquam in causa procedatur, donec per arbitros, in forma iuris electos, super suspicione, aut iurisdictionis competentia fuerit iudicatum. Familiaribus uero eius, qui huiusmodi litteris Conseruatorijs tueri se solent, nihil il-

læ

læ prosint, præterquam duobus dumtaxat; si tamen illi proprijs eius sumptibus uixerit. Nemo etiam similium litterarum beneficio ultra quinquennium gaudere possit. Non liceat quoque Conseruatoribus iudicibus ullum habere tribunal erectum. In causis uero mercedum, aut miserabilium personarum huius sanctæ Synodi super hoc decretum in suo robore permaneat. Vniuersitates autem generales, ac Collegia Doctorum, seu scholarium, & regularia loca, necnon hospitalia, actu hospitalitatem seruantia, ac Vniuersitatum, Collegiorum, locorum, & hospitalium huiusmodi personæ in præsenti Canone minime comprehensæ, sed exemptæ omnino sint, & esse intelligantur.

Caput VI.

QVIA *uero, etsi habitus non facit monachum, oportet tamen Clericos uestes proprio congruentes ordini semper deferre, ut per decentiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant; tanta autem hodie aliquorum inoleuit temeritas, religionisq. contemptus, ut propriam dignitatem, & honorem clericalem parui pendentes, uestes etiam deferant publice laicales, pedes in diuersis ponentes, unum in diuinis, alterum in carnalibus; propterea omnes ecclesiasticæ personæ, quantumcumque exemptæ, quæ aut in sacris fuerint, aut dignitates, personatus, officia, aut beneficia qualiacumque Ecclesiastica ob*

tinuerint, si, postquam ab Episcopo suo, etiam per edictum publicum moniti fuerint, honestum habitum clericalem, illorum ordini, & dignitati congruentem, & iuxta ipsius Episcopi ordinationem, & mandatum non detulerint, per suspensionem ab ordinibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ipsorum beneficiorum, necnon, si, semel correpti, denuo in hoc deliquerint, etiam per priuationem officiorum, & beneficiorum huiusmodi coerceri possint, & debeant: constitutionem Clementis Quinti, in Concilio Viennensi editam, quæ incipit: Quoniam innouando, & ampliando.

Caput VII.

CVM *etiam qui per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari auelli debeat: qui sua uoluntate homicidium perpetrauerit, etiam si crimen id, nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, nullo tempore ad sacros ordines promoueri possit; nec illi aliqua Ecclesiastica beneficia, etiam si curam non habeant animarum, conferri liceat; sed omni Ordine, ac beneficio, & officio Ecclesiastico perpetuo careat: si uero homicidium non ex proposito, sed casu, uel uim ui repellendo, ut quis se a morte defenderet, fuisse commissum narretur; quam ob causam etiam ad sacrorum Ordinum, & altaris ministerium, & benefi-*

cia

cia quæcumque, ac dignitates, iure quodam modo dispensatio debeatur, committatur loci Ordinario, aut ex causa Metropolitano, seu uiciniori Episcopo; qui non nisi causa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter, dispensare possit.

Caput VIII.

PRAETEREA, *quia nonnulli, quorum etiam aliqui ueri sunt Pastores, ac proprias oues habent, alienis etiam ouibus præesse quærunt, & ita alienis subditis quandoque intendunt, ut suorum curam negligant; quicumque, etiam Episcopali præditus dignitate, qui alienos subditos puniendi priuilegium habuerit, contra Clericos sibi non subditos, præsertim in sacris constitutos, quorumcumque etiam atrocium criminum reos, nisi cum proprij ipsorum Clericorum Episcopi, si apud ecclesiam resederit, aut personæ ab ipso Episcopo deputandæ interuentu, nequaquam procedere debeat: alias processus, & inde secuta quæcumque uiribus omnino careant.*

Caput IX.

ET, *quia iure optimo distinctæ fuerunt diœceses, & parochiæ, ac unicuique gregi proprij attributi Pastores, & inferiorum ecclesiarum Rectores, qui, suarum quisque ouium, curam habeant, ut ordo Ecclesiasticus non confunda-*

tur, aut una & eadem ecclesia duarum quodam modo diœcesum fiat, non sine graui eorum incommodo, qui illi subditi fuerint: beneficia unius diœcesis, etiamsi parochiales ecclesiæ, Vicariæ perpetuæ, aut simplicia beneficia, seu præstimonia, aut præstimoniales portiones fuerint, etiam ratione augendi cultum diuinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacumque de causa, alterius diœcesis beneficio, aut monasterio, seu collegio, uel loco etiam pio perpetuo non uniantur: decretum huius sanctæ Synodi super huiusmodi unionibus in hoc declarando.

Caput X.

REGVLARIA *beneficia, in titulum Regularibus professis prouideri consueta, cum per obitum, aut resignationem, uel alias illa in titulum obtinentis uacare contigerit, religiosis tantum illius ordinis, uel ijs, qui habitum omnino suscipere, & professionem emittere teneantur, & non alijs, ne uestem lino, lanaq. contextam induant, conferantur.*

Caput XI.

QVIA *uero Regulares, de uno ad alium ordinem translati, facile a suo Superiore licentiam standi extra monasterium obtinere solent, ex quo uagandi, et apostatandi occasio tribuitur; nemo cuiuscumque ordinis Prælatus, uel Superior*

uigore

uigore cuiuſuis facultatis aliquem ad habitum, & profeſſionem admittere poſſit, niſi ut in ordine ipſo, ad quem transfertur, ſub ſui Superioris obedientia in clauſtro perpetuo maneat; ac taliter translatus, etiam ſi canonicorum Regularium fuerit, ad beneficia ſæcularia, etiam curata, omnino incapax exiſtat.

Caput XII.

NEMO, *etiam cuiuſuis dignitatis eccleſiaſticæ, uel ſæcularis, quacumque ratione, niſi eccleſiam, beneficium, aut capellam de nouo fundauerit, & conſtruxerit; ſeu iam erectam, quæ tamen ſine ſufficienti dote fuerit, de ſuis proprijs, & patrimonialibus bonis competenter dotauerit; ius patronatus impetrare, aut obtinere poſſit, aut debeat. In caſu autem fundationis, aut dotationis, huiuſmodi inſtitutio Epiſcopo, & non alteri inferiori reſeruetur.*

Caput XIII.

NON *liceat præterea patrono cuiuſuis priuilegij prætextu aliquem ad beneficia ſui iuris patronatus, niſi Epiſcopo loci ordinario, ad quem prouiſio, ſeu inſtitutio ipſius beneficij, ceſſante priuilegio, iure pertineret, quoquo modo præſentare: alias præſentatio, ac inſtitutio, forſan ſecutæ, nullæ ſint, & eſſe intelligantur.*

Caput XIIII.

Declarat præterea sancta Synodus, in futura Sessione, quam ad XXV. diem Ian. subsequentis anni M. D. LII. habendam esse iam decreuit; una cum sacrificio Missæ agendum, & tractandum etiam esse de Sacramento Ordinis, & prosequendam esse materiam de reformatione.

SESSIO

SESSIO XV, QVAE EST QVINTA SVB IVLIO III, PONT. MAX. CELEBRATA DIE XXV IAN. M. D. LII.

Decretum prorogationis Sessionis.

CVM *ex eo, quod proximis Sessionibus decretum fuit, sancta hæc, et uniuersalis Synodus per hos dies accuratissime, diligentissimeq. tractauerit ea, quæ ad sanctissimum Missæ sacrificium, & ad Sacramentum Ordinis spectant, ut hodierna Sessione, quemadmodum Spiritus sanctus suggessisset, decretæ de his rebus, & quattuor præterea articulos ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum pertinentes, in hanc tandem Sessionem dilatos publicaret; atque interim affuturos esse putauerit, ad hoc sacrosanctum Concilium eos, qui Protestantes se uocant; quorum causa eorum publicationem articulorum distulerat; &, ut libere, ac sine cunctatione ulla huc uenirent, fidem eis publicam, siue saluum conductum concesserat: tamen, cum illi nondum uenerint; & eorum nomine supplicatum huic sanctæ Synodo fuerit, ut publicatio, quæ hodierno die facienda fuerat, in sequentem Sessionem differatur, certa spe allata,*

affuturos

affuturos eos esse omnino multo ante illam Sessionem, saluo conductu amplioris formæ interim accepto; eadem sancta Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, iisdem Legato, & Nunciis præsidentibus, nihil magis optans, quam ex præstantissima natione Germanica omnes de religione dissensiones, & schismata tollere, ac eius quieti, paci, otioq. consulere; parata, ipsos, si uenerint, & humaniter excipere, & benigne audire; confidensq. eos non fidei Catholicæ pertinaciter oppugnandæ, sed ueritatis cognoscendæ studio esse uēturos, et, ut Euāgelicæ ueritatis studiosos decet, sanctæ matris Ecclesiæ decretis, ac disciplinæ ad extremum esse acquieturos; sequentem Sessionem ad edenda, & publicanda ea, quæ supra commemorata sunt, in diem festum sancti Iosephi, qui erit die XIX. mensis Martij, distulit; ut satis illi temporis, & spatij habeant, non solum ad ueniendum, uerum etiam ad ea, quæ uoluerint, antequam is dies ueniat, proponenda. Quibus ut omnem cunctandi diutius causam adimat; fidem publicam, siue saluum conductum eius, qui recitabitur, tenoris, & sententiæ, libenter dat, & concedit. Interea uero de Matrimonij Sacramento agendum, & de eo, præter superiorum decrctorum publicationem, definiendum esse, eadem Sessione statuit, & decernit, & prosequendam esse materiam reformationis.

SALVVS

SALVVS CONDVCTVS
Datus Proteſtantibus.

SACROSANCTA *œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, Legato, & Nuncijs, inhærendo ſaluo conductui, in penultima Seſſione dato, & illum, iuxta tenorem infraſcriptum, ampliando, Vniuerſis fidem facit, quod omnibus, & ſingulis ſacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & alijs quibuſcumque uiris, cuiuſcumque ſtatus, & condicionis, aut qualitatis exiſtant, Germanicæ prouinciæ, & nationis, ciuitatibus, ac alijs locis eiuſdem, & omnibus alijs Eccleſiaſticis, & ſæcularibus, præſertim Auguſtanæ confeſſionis perſonis, qui, aut quæ una cum ipſis ad hoc generale Tridentinum Concilium uenient, aut mittentur, ac profecturi ſunt, aut hucuſque uenerũt, quocumque nomine cenſeantur, aut ualeant nuncupari, tenore præſentium publicam fidem, & pleniſſimam, ueriſſimamq. ſecuritatem, quam ſaluum conductum appellant, libere ad hanc Tridentinam ciuitatem ueniendi, ibidemq. manendi, ſtandi, morandi, proponendi, loquendi, una cum ipſa Synodo de quibuſcumque negotijs tractandi, examinandi, diſcutiendi; & omnia, quæcumque ipſis libuerit,*

buerit, ac articulos quoslibet tam ſcripto, quam uerbo libere offerendi, propalandi, eosq. Scripturis ſacris, & beatorum Patrum uerbis, ſententijs, & rationibus declarandi, aſtruendi, et perſuadendi, et, ſi opus fuerit, etiam ad obiecta Concilij generalis reſpondendi, & cum ijs, qui a Concilio delecti fuerint, diſputandi Chriſtiane, aut caritatiue abſque omni impedimento conferendi, opprobrijs, conuicijs, ac contumelijs penitus ſemotis: & ſignanter, quod cauſæ controuerſiæ, ſecundum ſacram Scripturam, & Apoſtolorum traditiones, probata Concilia, Catholicæ Eccleſiæ conſenſum, et ſanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur; illo etiam addito, ut religionis prætextu aut delictorum circa eam commiſſorum, aut committendorum minime puniantur; impartitur, ac omnino concedit; ſic etiam, ut propter illorum præſentiam neque in itinere, aut quocumque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipſa ciuitate Tridentina a diuinis officijs quouis modo ceſſetur. Et ut, his peractis, uel non peractis, quandocumque ipſis libuerit; aut maiorum ſuorum mandato, & aſſenſu ad propria reuerti optabunt; aut aliquis eorum optabit; mox abſque ulla renitentia, & occaſione, aut mora, ſaluis rebus eorum, & ſuorum pariter honore, & perſonis, uice uerſa, poſſint iuxta beneplacitum libere, & ſecure redire; de ſcientia tamen ab eadem Synodo deputandorum;

ut

ut tunc opportune eorum securitati, absque dolo, & fraude, prouideatur. Vult etiam sancta Synodus in hac publica fide, saluoq. conductu, omnes quascumque clausulas includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo, necessariæ, & opportunæ fuerint. Illud etiam, ad maiorem securitatem, & pacis, ac conciliationis bonum, exprimens, quod, si quispiam, aut illorum aliqui, siue in itinere, Tridentum ueniendo, siue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ, & assecurationis beneficium, eis concessum, annullari, aut cassari; uult, & concedit, ut in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsis dumtaxat, & non ab alijs condigna animaduersione cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi merito approbanda, & laudanda, mox puniantur; illorum assecurationis forma, condicionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam uult, ut si quisquam, uel aliqui ex ipsa Synodo, siue in itinere, aut manendo, aut redeundo aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ et assecurationis beneficium uiolari, aut quoquo modo tolli; in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsa Synodo dumtaxat, & non ab alijs condigna animaduersione, & emenda sufficiēti, per partem Dominorum Germa-

norum

norum Augustanæ confessionis, tunc hic præsentium, merito laudanda, & approbanda, mox puniantur; præsenti assecurationis forma, condicionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipsa Synodus, quod liceat ipsis Ambasciatoribus, omnibus & singulis toties, quotiescumque opportunum fuerit, seu necessarium, ad auram capiendam exire de ciuitate Tridētina, et reuerti ad eandem, necnon nuncium, uel nuncios suos ad quæcumque loca pro suis necessarijs negotijs ordinandis libere mittere, seu destinare, ac ipsos missos, seu destinatos, seu missum, & destinatum suscipere toties, quoties eis uidebitur expedire; ita quod aliqui, uel aliquis per deputandos Concilij socientur, qui eorum securitati prouideát, uel prouideat. Qui quidem saluus conductus, & securitates stare ac durare debent, et a tempore, et per tempus, quo in ipsius Synodi, & suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, & usque ad Tridentum perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem, & rursum, post sufficientem audientiam habitam, spatio uiginti dierum præmisso, cum ipsi petierint; aut Concilium, habita huiusmodi audientia, ipsis recessum indixerit, a Tridento usque in quem quisque elegerit sibi locum tutum, Deo fauente, restituet, dolo, & fraude prorsus exclusis. Quæ quidem omnia pro uniuersis, & singulis Christi fidelibus, pro omnibus Principibus, tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus quibuscumque,

buscumque, atque omnibus alijs Ecclesiasticis, ac sæcularibus personis, cuiuscumque status, & condicionis existant, aut quocumque nomine censeantur, inuiolabiliter obseruanda esse promittit, & bona fide spondet.

Insuper, omni fraude, & dolo exclusis, uera, & bona fide promittit, ipsam Synodum nullam uel manifeste, uel occulte occasionem quæsituram; aut aliqua auctoritate, potentia, iure, uel statuto, priuilegio legum, uel Canonum, aut quorumcumque Conciliorum, præsertim Constantiensis, et Senensis, quacumque forma uerborum expressa, in aliquod huius fidei publicæ, & plenissimæ assecurationis, ac publicæ, & liberæ audientiæ, ipsis per ipsam Synodum concessæ, præiudicium quouis modo usuram, aut quemquam uti permissurā: quibus in hac parte pro hac uice derogat. Quod si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, uel suis, cuiuscumque condicionis, uel status, aut præeminentiæ existens, præscriptæ assecurationis, et salui conductus formam & modum in quocumque puncto uel clausula uiolauerit; quod tamen dignetur auertere Omnipotens; et sufficiens emēda nō fuerit mox subsecuta, et ipsorū arbitrio merito approbāda, et laudanda; habeant ipsam Synodū, et habere poterunt, incidisse in omnes pœnas, quas iure diuino, et humano, aut consuetudine, huiusmodi saluorū conductuū uiolatores incurrere possunt, absque omni excusatione, aut quauis in hac parte contradictione.

SESSIO

SESSIO XVI, QVAE EST SEXTA, ET VLTIMA SVB IVLIO III, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XXVIII APR. M. D. LII.

Decretum suspensionis Concilij.

SACROSANCTA *œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea Reuerendissimis Dominis, Sebastiano, Archiepiscopo Sipontino, & Aloysio, Episcopo Veronensi, Apostolicis Nuncijs, tam eorum proprio, quam Reuerendissimi, & Illustrissimi Domini Marcelli, tit. S. Marcelli sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, Crescentij, Legati, ob aduersam eius grauissimam ualetudinem absentis, nomine, non dubitat, Christianis omnibus patere, hoc Concilium œcumenicum Tridentum primo a Paulo fel. rec. conuocatum, & collectum fuisse; deinde a Sanctissimo Domino nostro, Iulio* III, *efflagitante Carolo Quinto, Augustissimo Imperatore, ea præcipue de causa fuisse restitutum, ut religionem in multis orbis partibus & præsertim in Germania, in diuersas opiniones miserabi-*

miserabiliter distractam, in statum pristinum reuocaret, abusus, & mores Christianorum corruptissimos emendaret; cumq. ad hoc agendum quamplurimi Patres nulla laborum suorum, periculorumq. habita ratione, e diuersis regionibus alacriter confluxissent; resq. strenue, magno fideliũ concursu, feliciterq. procederet; ac spes esset non leuis, illos Germanos, qui eas nouitates excitarant, in Conciliũ uenturos, sic animatos, ut ueris Ecclesiæ rationibus unanimiter acquiescerent; lux denique quædam rebus affulsisse uideretur: caputq. attollere inciperet profligata antea, et afflicta Respublica Christiana: ij repente tumultus, ea bella hostis generis humani uersutia exarserunt, ut Concilium uelut hærere, ac suum cursum interrumpere satis incommode cogeretur; spesq. omnis ulterioris progressus hoc in tempore tolleretur: tantumq. aberat, ut sancta Synodus Christianorum malis, & incommodis mederetur, ut multorum mentes, præter sui animi sententiam, irritaret potius, quã placaret. Cum igitur ipsa sancta Synodus, omnia, & præcipue Germaniam armis ardere, & discordijs, uideret, omnes fere Episcopos Germanos, præsertim Principes Electores, suis consultum ecclesiis e Concilio abijsse; decreuit tantæ necessitati non reluctari, & ad meliora tempora reticere; ut Patres, quod eis nunc agere non licet, suis ouibus prospectum ad suas ecclesias regredi ualerent; ne diutius utrobique inutili otio

M conterantur.

cõterantur. Atque ita, quoniam sic temporũ condicio tulit, huius œcumenici Concilij Tridentini progressum per biennium suspendẽdum fore decernit, prout præsenti Decreto suspẽdit; ea tamen lege, ut, si citius pacata res sit, ac tranquillitas pristina reuertatur, quod sperat Dei Optimi Maximi beneficio non longo fors spatio futurum, ipsius Concilij progressus eodemmet tempore suam uim, firmitatem, uigoremq. habere censeatur. sin antem, quod Deus auertat, peracto biennio prædicta legitima impedimenta non fuerint submota; cum primum cessauerint, talis suspensio eo ipso sublata esse intelligatur, ac suus uigor, & robur Concilio sit restitutum, & esse intelligatur, sine alia noua Concilij conuocatione, accedente ad hoc Decretum consensu, & auctoritate Sanctitatis suæ, & sanctæ Sedis Apostolicæ.

Interea tamen eadem sancta Synodus exhortatur omnes Principes Christianos, & omnes Prælatos, ut obseruent, et respectiue, quatenus ad eos spectat, obseruare faciant in suis regnis, dominijs, & ecclesiis omnia, & singula, quæ per hoc sacrum œcumenicum Concilium fuerunt hactenus statuta, & decreta.

BVLLA CELEBRATIONIS CONCILII TRIDENTINI, SVB PIO IIII, PONT. MAX.

PIVS EPISCOPVS, seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

AD *Ecclesiæ regimen, licet tanto oneri impares, sola Dei dignatione uocati, statim circumferentes mentis oculos per omnes Reipublicæ Christianæ partes, cernentesq. non sine magno horrore, quam longe, lateq. pestis hæresum, & schismatis peruasisset, & quanta Christiani populi mores correctione indigerent; in eam curam, & cogitationem, pro suscepti muneris officio, incumbere cœpimus, quemadmodum ipsas hæreses extirpare, tantumq., & tam perniciosum schisma tollere, moresq. adeo corruptos, & deprauatos emendare possemus. Cum autem intelligeremus, ad hæc sananda mala aptissimum esse remedium, quod sancta hæc Sedes adhibere consueuisset, œcumenici generalisq. Concilij; eius congregandi, &, Deo iuuante, celebrandi consilium cepimus. Indictum illud quidem antea fuit a fel. rec. Paulo* III, *& eius successore Iulio, prædecessoribus nostris; sed uarijs de causis sæpius impeditum, & interpellatum perfici non potuit. siquidem Paulus, cum id primo in urbem Mantuam, deinde Vincentiam indixisset; quasdam ob*

 causas,

causas, in litteris eius expressas, id primo suspendit, postea Tridentum transtulit: deinde cum quibusdam de causis ibi quoque eius celebrandi tempus dilatum fuisset; tandem, suspensione sublata, in eadem ciuitate Tridentina inchoatum fuit. uerum Sessionibus aliquot habitis, & nonnullis decretis factis, ipsum se postea Concilium, aliquibus de causis, accedente etiam Sedis Apostolicæ auctoritate, Bononiam transtulit. Iulius autem, qui ei successit, in eandem ciuitatem Tridentinam id reuocauit. quo quidem tempore facta alia quædam decreta sunt. sed cum noui in propinquis Germaniæ locis tumultus excitati fuissent; & bellum in Italia, & Gallia grauissimum exarsisset; rursus Concilium suspensum, & dilatum fuit, adnitente nimirum humani generis hoste, aliasq. ex alijs difficultates, & impedimenta obijciente, ut tantum Ecclesiæ commodum, quod prorsus auferre non poterat, saltem quamdiutissime retardaret. Quantopere uero interea auctæ fuerint, & multiplicatæ, ac propagatæ hæreses; quantopere schisma creuerit; sine maximo animi dolore nec meminisse possumus, nec referre. Sed tandem pius, & misericors Dominus, qui numquam ita irascitur, ut misericordiæ obliuiscatur; Regibus, & Principibus Christianis pacem, & unanimitatem donare dignatus est. Qua nos occasione oblata maximam in spem uenimus, ipsius misericordia freti, fore, ut his tantis quoque Ecclesiæ malis

lis eadem Concilij uia finis imponatur. Nos itaque, ad schisma, hæresesq. tollendas, ad corrigendos, & reformandos mores, ad pacem inter Christianos Principes conseruandam, celebrationem eius non esse duximus diutius differendam. Habita igitur cum uenerabilibus fratribus nostris, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, deliberatione matura, factis etiam consilij nostri certioribus carissimis in Christo filijs nostris, Ferdinando Romanorum Imperatore electo, & alijs Regibus, atque Principibus, quos quidem, sicut de eorum summa pietate, & sapientia nobis pollicebamur, paratissimos ad ipsius Concilij celebrationem adiuuandam inuenimus; ad Dei omnipotentis laudem, honorem, & gloriam, atque uniuersalis Ecclesiæ utilitatem, de eorundem fratrum nostrorum consilio, & assensu sacrum œcumenicum, & generale Concilium ex auctoritate eiusdem Dei, & beatorum, Petri, & Pauli, Apostolorum, qua nos quoque in terris fungimur, freti, & subnixi, in ciuitate Tridentina, ad sacratissimum diem Resurrectionis Dominicæ proxime futurum indicimus, & ibi celebrandum, sublata suspensione quacumque, statuimus, atque decernimus. Quocirca uenerabiles fratres nostros, omnibus ex locis, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, ceterosque, quibus in Concilio generali sedere, & sententiam dicere, iure communi, uel ex priuilegio,

uel ex antiqua consuetudine licet, uehementer in Domino hortamur, & monemus, atque etiam districte præcipiendo mandamus, in uirtute sanctæ obedientiæ, in ui quoque iuramenti, quod præstiterunt, & sub pœnis, quas in eos, qui ad Concilia generalia conuenire neglexerint, sacris sciunt esse Canonibus constitutas, ut ad Concilium ibi celebrandum conueniant intra eam diem; nisi forte impedimento fuerint legitimo præpediti: quod tamen impedimentum per legitimos procuratores Synodo probare debebunt. Monemus præterea omnes, & singulos, quorum interest, interesseue poterit, ut in Concilio adesse ne negligant. Carissimos uero in Christo filios nostros, Romanorum Imperatorem electum, ceterosq. Reges, & Principes, quos optandum sane esset Concilio interesse posse, hortamur, & rogamus, ut, si ipsi Concilio interesse non potuerint, at Oratores suos prudentes, graues, & pios uiros utique mittant, qui ipsorum nomine illi intersint, curentq. diligenter pro sua pietate, ut ex eorum regnis, atque dominijs Prælati sine recusatione, ac mora, tam necessario tempore, Deo, & Ecclesiæ officium suum præstent: eosdem etiam curaturos esse minime dubitantes, ut per ipsorum regna, & dominia tutum, ac liberum iter Prælatis, eorumq. familiaribus, comitibus, & alijs omnibus ad Concilium euntibus, & ab illo redeuntibus pateat; benigneque, ac comiter omnibus in locis recipiantur,

tur, atque tractentur; sicut, quod ad nos attinet, ipsi quoque curabimus; qui nihil omnino praetermittere decreuimus, quod ad tam pium, & salutare opus perficiendum, a nobis, in hoc loco constitutis, praestari possit; nihil, ut Deus scit, quaerentes aliud; nihil propositum habentes in hoc Concilio celebrando, nisi honorem ipsius Dei, dispersarum ouium reductionem, ac salutem, & perpetuam Christianae Reipublicae tranquillitatem, ac quietem. Vt uero hae litterae, & quae in eis continentur, ad omnium, quorum oportet, notitiam perueniant; nec quisquam ea excusatione uti possit, quod illa ignorauerit, praesertim cum non ad omnes, quos de his litteris certiores fieri oporteret, tutus forsitan pateat aditus; uolumus, & mandamus, ut in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in ecclesia Lateranensi tunc, cum in eis populus, ut Missarum sollemnibus intersit, congregari solet, palam clara uoce a Curiae nostrae cursoribus, seu notarijs aliquibus publicis recitentur; et postquam recitatae fuerint, ad ualuas earum ecclesiarum, itemq. Cancellariae Apostolicae, & in loco solito Campi Flore affigantur, ibique, quo legi, & omnibus innotescere possint, aliquandiu relinquantur; cum autem inde amouebuntur, earum exempla in eisdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem, & affixionem omnes, & singulos, qui his litteris comprehenduntur, post duos men-

ſes a die publicationis; & affixionis earum, uolumus perinde aſtrictos, & obligatos eſſe, ac ſi ipſiſmet illæ coram editæ, & lectæ fuiſſent. Tranſumptis quoque earum, quæ manu publici alicuius notarij ſcripta, ſubſcriptaue, & ſigillo, ac ſubſcriptione alicuius perſonæ, in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, munita fuerint, ut ſine dubitatione ulla fides habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam noſtræ indictionis, ſtatuti, decreti, præcepti, admonitionis, & adhortationis infringere; uel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit; indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum, Petri, & Pauli, Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ, apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ, M. D. LX. III *Kal. Dec. Pontificatus noſtri anno primo.*

Antonius Florebellus.

Barengus:

SACRO-

SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI,

SESSIO XVII.

QVAE EST PRIMA SVB PIO IIII. PONTIFICE MAXIMO,

CELEBRATA DIE XVIII IAN. M. D. LXII.

Decretum de celebrando Concilio.

PLACET ne uobis, *ad laudem, et gloriam sanctæ, ac indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad incrementum & exaltationem fidei, & religionis Christianæ, sacrum œcumenicum, & generale Concilium Tridentinum, in Spiritu sancto legitime congregatum, ab hodierno die, qui est* XVIII *mensis Ian. anni a Natiuitate Domini* M. D. LXII, *Cathedræ Romanæ beati Petri Apostolorum Principis, consecrato, sublata quacumque suspensione, iuxta formam, & tenorem litterarum sanctissimi Domini nostri Pij*

IIII,

IIII, Pont. Max. celebrari, & in eo ea, debito seruato ordine, tractari, quæ, proponentibus Legatis ac Præsidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, sedandas de religione controuersias, coercendas linguas dolosas, deprauatorũ morum abusus corrigendos, Ecclesiæ ueram atque Christianam pacem conciliandam apta & idonea ipsi sanctæ Synodo uidebuntur?

Responderunt, Placet.

Indictio futuræ Sesionis.

Placet ne uobis, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse feria quinta, post secundam Dominicam Quadragesimæ, quæ erit die XXVI mensis Februarij?

Responderunt, Placet.

SESSIO XVIII, QVAE EST SECVNDA SVB PIO IIII, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XXVI FEBR.

M. D. LXII.

Decretum de librorum delectu, & omnibus ad Concilium fide publica inuitandis.

SACROSANCTA *œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, non humanis quidem uiribus confisa, sed Domini nostri Iesu Christi, qui os, & sapientiam Ecclesiæ suæ daturum se promisit, ope & auxilio freta, illud præcipue cogitat, ut Catholicæ fidei doctrinam, multorum inter se dissidentium opinionibus, pluribus locis inquinatam & obscuratam, in suam puritatem, & splendorem aliquando restituat; & mores, qui a ueteri instituto deflexerunt, ad meliorem uitæ rationem reuocet; corq. patrum ad filios, & cor filiorum ad patres conuertat. Cum itaque omnium primum animaduerterit, hoc tempore suspectorum, ac perniciosorum*

rum

rum librorum, quibus doctrina impura continetur, & longe lateq. diffunditur, numerum nimis excreuisse; quod quidē in causa fuit, ut multæ censuræ in uarijs prouincijs, & præsertim in alma urbe Roma, pio quodam zelo editæ fuerint; neque tamen huic tam magno, ac pernicioso morbo salutarem ullam profuisse medicinam; censuit, ut delecti ad hanc disquisitionem Patres de censuris, librisq. quid facto opus esset, diligenter considerarent, atque etiam ad eandem sanctam Synodum suo tempore referrent; quo facilius ipsa possit uarias & peregrinas doctrinas, tamquam zizania, a Christianæ ueritatis tritico separare; deq. his commodius deliberare, & statuere, quæ ad scrupulum ex complurium animis eximendum & tollendas multarum querelarum causas, magis opportuna uidebuntur. Hæc autem omnia ad notitiam quorumcumque deducta esse uult, prout etiā præsenti Decreto deducit: ut, si quis ad se pertinere aliquo modo putauerit, quæ uel de hoc librorū, & censurarum negotio, uel de alijs, quæ in hoc generali Concilio tractanda prædixit; non dubitet a sancta Synodo se benigne auditum iri.

Quoniam uero eadem sancta Synodus ex corde optat, Deumq. enixe rogat, quæ ad pacem sunt Ecclesiæ, ut uniuersi communem matrem in terris agnoscentes, quæ, quos peperit, obliuisci non potest, unanimes, uno ore, glorificemus Deum, & Patrem Domini nostri Iesu Christi; per uiscera

misericordiæ eiusdem Dei & Domini nostri, omnes, qui nobiscum communionem non habent, ad concordiam & reconciliationem, & ut ad hanc sanctam Synodum ueniant, inuitat, atque hortatur; utq. caritatem, quod est uinculum perfectionis, amplectantur; pacemq. Christi, exultantem in cordibus suis, præseferant, in quam uocati sunt, in uno corpore. Hanc ergo non humanam, sed Spiritus sancti uocem audientes, ne obdurent corda sua, sed in suo sensu non ambulantes, neque sibi placentes, ad tam piam, & salutarem matris suæ admonitionem excitentur, & conuertantur. omnibus enim caritatis officijs sancta Synodus eos ut inuitat, ita complectetur.

Insuper eadem sancta Synodus decreuit, fidem publicam in Congregatione generali concedi posse, & eandem uim habituram, eiusdemq. roboris & momenti futuram, ac si in publica Sessione data, & decreta fuisset.

Indictio futuræ Sessionis.

Eadem Sacrosancta Synodus Tridentina, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, & decernit, proximam futuram Sessionem habendam & celebrandam esse feria quinta, post sacratissimum festum Ascensionis Domini; quæ erit die XIIII *mensis Maij.*

SALVVS

SALVVS CONDVCTVS CONCESSVS GERMANICAE NATIONI,

In Cõgregatione generali, die IIII Martij, M. D. LXII.

SACROSANCTA *œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem Sedis Apoſtolicæ Legatis, uniuerſis fidem facit, quod omnibus, & ſingulis ſacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & alijs quibuſcumque uiris, cuiuſcumque ſtatus, & condicionis, aut qualitatis exiſtant, Germanicæ prouinciæ, & nationis, ciuitatibus, ac alijs locis eiuſdem, & omnibus alijs Eccleſiaſticis, & ſæcularibus, præſertim Auguſtanæ confeſſionis, perſonis, qui, aut quæ una cum ipſis ad hoc generale Tridentinum Concilium uenient, aut mittentur, ac profecturi ſunt, aut hucuſque uenerunt, quocumque nomine cenſeantur, aut ualeant nuncupari, tenore præſentium publicam fidem, & pleniſſimam, ueriſſimamq. ſecuritatem, quam ſaluum conductum appellant, libere ad hãc ciuitatem Tridentinam ueniendi, ibidemq. manendi, ſtandi, morandi, proponendi, loquendi, una cum ipſa Synodo de quibuſcumque negotijs tractãdi, examinandi, diſcutiendi, & omnia, quæcumque*

que

que ipsis libuerit, ac articulos quoslibet, tam scripto, quam uerbo libere offerendi, propalandi, eosq. Scripturis sacris, et beatorum Patrum uerbis, sententijs, et rationibus declarandi, astruendi, et persuadendi, & , si opus fuerit, etiam ad obiecta Concilij generalis respondendi, et cũ ijs, qui a Concilio delecti fuerint, disputandi, aut caritatiue absque omni impedimẽto conferendi, opprobrijs, conuicijs, ac contumelijs penitus semotis; et signanter, quod causæ controuersæ, secundum sacram Scripturam, & Apostolorũ traditiones, probata Concilia, Catholicæ Ecclesiæ consensum, et sanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur: illo etiam addito, ut religionis prætextu aut delictorum circa eam commissorum, aut cõmittendorum minime puniantur, impertitur, ac omnino concedit; sic etiam, ut propter illorum præsentiam neque in itinere, aut quocumque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa ciuitate Tridentina a diuinis officijs quouis modo cessetur. Et ut, his peractis, uel non peractis, quandocumque ipsis libuerit, aut maiorum suorum mandato, & assensu ad propria reuerti optabunt; aut aliquis eorum optabit, mox absque ulla renitentia, & occasione, aut mora, saluis rebus eorum, & suorum pariter honore, & personis, uice uersa, possint iuxta beneplacitum libere, & secure redire; de scientia tamen ab eadem Synodo deputandorum; ut tunc opportune eorum securitati,

tati, absque dolo, & fraude, prouideatur. Vult etiam sancta Synodus, in hac publica fide, saluoq. conductu omnes quascumque clausulas includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo, necessariæ, & opportunæ fuerint. Illud etiam, ad maiorem securitatem, & pacis, ac conciliationis bonum, exprimens, quod, si quispiam, aut illorum aliqui, siue in itinere, Tridentum ueniendo, siue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ, & assecurationis beneficium, eis concessum, annullari, aut cassari; uult, & concedit, ut in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsis dumtaxat, & non ab alijs condigna animaduersione cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi merito approbanda, & laudanda, mox puniantur; illorum assecurationis forma, condicionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam uult, ut, si quisquam, uel aliquis ex ipsa Synodo, siue in itinere, aut manendo, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ & assecurationis beneficium uiolari, aut quoquo modo tolli; in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsa Synodo dumtaxat, & non ab alijs condigna animaduersione, & emenda sufficienti, per partem Dominorum Germanorum Augustanæ confessionis,

tunc hic præsentinm, merito laudanda, & approbanda, mox puniantur; præsenti assecurationis forma, condicionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipsa Synodus, quod liceat ipsis Ambasciatoribus, omnibus & singulis, toties, quotiescumque opportunum fuerit, seu necessarium, ad auram capiendam, exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eandem, necnon nuncium, uel nuncios suos ad quæcumque loca pro suis necessarijs negotijs ordinandis libere mittere, seu destinare, ac ipsos missos, seu destinatos, seu missum, & destinatum suscipere toties, quoties eis uidebitur expedire: ita quod aliqui, uel aliquis per deputandos Concilij socientur, qui eorum securitati prouideant, uel prouideat. Qui quidem saluus conductus, & securitates stare, ac durare debeant & a tempore, & per tempus, quo ipsius Synodi, & suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, & usque ad Tridentum perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem: et, rursum post sufficientem audientiam habitam, spatio uiginti dierum præmisso, cum ipsi petierint; aut Concilium, habita huiusmodi audientia, ipsis recessum indixerit, a Tridento usque in quem quisque elegerit sibi locum tutum, Deo fauente, restituet, dolo, & fraude prorsus exclusis. Quæ quidem omnia pro uniuersis, & singulis Christi fidelibus, pro omnibus Principibus, tam ecclesiasticis, quam

sæcularibus quibuscumque, atque omnibus alijs ecclesiasticis, ac sæcularibus personis, cuiuscumque status, & condicionis existant, aut quocumque nomine censeantur, inuiolabiliter obseruanda esse promittit, & bona fide spondet.

Insuper, omni fraude, & dolo exclusis, uera, & bona fide promittit, ipsam Synodum nullam uel manifeste, uel occulte occasionem quæsituram, aut aliqua auctoritate, potentia, iure, uel statuto, priuilegio legum, uel Canonum, aut quorumcumque Conciliorum, præsertim Constantiensis, & Senensis, quacumque forma uerborum expressa, in aliquod huius fidei publicæ, & plenissimæ assecurationis, ac publicæ, & liberæ audientiæ, ipsis per ipsam Synodum concessæ, præiudicium quouis modo usuram, aut quemquam uti permissuram: quibus in hac parte pro hac uice derogat. Quod si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, uel suis, cuiuscumque condicionis, uel status, aut præeminentiæ existens, præscriptæ assecurationis & salui conductus formam & modum in quocumque puncto uel clausula uiolauerit; quod tamen auertere dignetur Omnipotens; & sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta, et ipsorum arbitrio merito approbanda, & laudanda; habeant ipsam Synodum, & habere poterunt, incidisse in omnes pœnas, quas iure diuino, & humano, aut consuetudine, huiusmodi saluorum conductuum uiolatores incurrere possunt, absque omni excusatione,

tione, aut quauis in hac parte contradictione.

Extensio ad alias nationes.

EADEM *sacrosancta Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis de latere Legatis, omnibus, & singulis alijs, qui nobiscum in ijs, quæ sunt fidei, communionem non habent, ex quibuscumque regnis, nationibus, prouincijs, ciuitatibus, ac locis, in quibus publice, & impune prædicatur, uel docetur, siue creditur contrarium eius, quod sancta Romona sentit Ecclesia, dat fidem publicam, siue saluum conductum sub eadem forma, & eisdem uerbis, quibus datur Germanis.*

SESSIO XIX,
QVAE EST TERTIA
SVB PIO IIII, PONT. MAX.
CELEBRATA DIE XIIII MAII, M. D. LXII.

Decretum prorogationis Sesſionis.

SACROSANCTA *œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, Decreta ea, quæ hodie in præſenti Seſſione ſtatuenda, ac ſancienda erant, iuſtis nonnullis, ac honeſtis cauſis, in feriam quintam, poſt proximam ſollemnitatem Corporis Chriſti, quæ erit pridie nonas Iunij, proroganda eſſe cenſuit, ac prorogat; dictaq. die Seſſionem habendam eſſe, ac celebrandam, omnibus indicit. Interea rogandus eſt Deus, & Pater Domini noſtri, Ieſu Chriſti, auctor pacis, ut ſanctificet corda omnium; quo adiuuante, ſancta Synodus & nunc, & ſemper meditari, atque peragere ualeat, quæ ad eius laudem, & gloriam pertineant.*

SESSIO XX, QVAE EST QVARTA SVB PIO IIII, PONT. MAX. CELEBRATA DIE IIII IVN. M. D. LXII.

Decretum prorogationis Sessionis.

SACROSANCTA *œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, propter uarias difficultates, ex diuersis causis exortas, atque etiam, ut congruentius, maioriq. cum deliberatione omnia procedant, nempe ut dogmata cum ijs, quæ ad reformationem spectant, simul tractentur, & sanciantur; ea, quæ statuenda uidebuntur, tam de reformatione, quam de Dogmatibus, in proxima Sessione, quam omnibus indicit in diem sextam decimam subsequentis mensis Iulij, definienda esse decreuit: Hoc tamen adiecto, quod dictum terminum ipsa sancta Synodus pro eius arbitrio, & uoluntate, sicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiam in generali Congregatione, restringere, & prorogare libere possit, & ualeat.*

Laicos, & Clericos non conficientes, non astringi iure diuino ad Communionem sub utraque specie. Caput I.

ITAQVE *sancta ipsa Synodus, a Spiritu sancto, qui spiritus est sapientiæ, & intellectus, spiritus consilij, & pietatis, edocta atque ipsius Ecclesiæ iudicium, & consuetudinem secuta, declarat, ac docet, nullo diuino præcepto laicos, & Clericos non conficientes, obligari ad Eucharistiæ Sacramentum sub utraque specie sumendum; neque ullo pacto, salua fide, dubitari posse, quin illis alterius speciei Communio ad salutem sufficiat. Nã, etsi Christus Dominus in ultima cæna uenerabile hoc sacramentum in panis, & uini speciebus instituit, & Apostolis tradidit; non tamen illa institutio, & traditio eo tendunt, ut omnes Christi fideles statuto Domini ad utramque speciem accipiendam astringantur. Sed neque ex sermone illo, apud Ioannem sexto, recte colligitur, utriusque speciei Communionem a Domino præceptam esse; utcumque iuxta uarias sanctorum Patrum, & doctorum interpretationes intelligatur. namque qui dixit: Nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis uitam in uobis: dixit quoque: Si quis manducauerit ex hoc pane, uiuet in æternum. Et qui dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet uitam æternam: dixit*

etiam: Panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi uita. Et denique qui dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo: dixit nihilominus: Qui manducat hunc panem, uiuet in æternum,

Ecclesiæ potestas circa dispensationem Sacramenti Eucharistiæ. Cap. II.

PRAETEREA *declarat, hanc potestatem perpetuo in Ecclesia fuisse, ut in Sacramentorum dispensatione, salua illorum substantia, ea statueret, uel mutaret, quæ suscipientium utilitati, seu ipsorum Sacramentorum uenerationi, pro rerum, temporum, & locorum uarietate, magis expedire iudicaret. id autem Apostolus non obscure uisus est innuisse, cum ait: Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei. atque ipsum quidem hac potestate usum esse satis constat, cum in multis alijs, tum in hoc ipso Sacramento, cum, ordinatis nonnullis circa eius usum, Cetera, inquit, cum uenero, disponam. Quare agnoscens sancta mater Ecclesia hanc suam in administratione Sacramentorũ auctoritatem, licet ab initio Christianæ religionis non infrequens utriusq. speciei usus fuisset: tamen progressu tẽporis, latissime iã mutata illa consuetudine, grauibus, & iustis causis adducta, hanc consuetudinem sub altera specie communicandi approbauit, & pro lege habendam decreuit: quam reprobare,*

re, aut sine ipsius Ecclesiæ auctoritate pro libito mutare non licet.

Totum & integrum Christum, ac uerum Sacramentum, sub qualibet specie sumi. Cap. III.

INSVPER *declarat, quamuis redemptor noster, ut antea dictum est, in suprema illa cæna hoc Sacramentum in duabus speciebus instituerit, & Apostolis tradiderit; tamen fatendum esse, etiam sub altera tantum specie totum, atque integrum Christum, uerumq. Sacramentum sumi; ac propterea, quod ad fructum attinet, nulla gratia, necessaria ad salutem, eos defraudari, qui unam speciem solam accipiunt.*

Paruulos non obligari ad Communionem sacramentalem. Cap. IIII.

DENIQVE *eadem sancta Synodus docet, paruulos, usu rationis carentes, nulla obligari necessitate ad sacramentalem Eucharistiæ communionem: siquidem, per Baptismi lauacrum regenerati, & Christo incorporati, adeptam iam filiorum Dei gratiam in illa ætate amittere non possunt. neque ideo tamen damnanda est antiquitas, si eum morem in quibusdam locis aliquando seruauit. ut enim sanctissimi illi Patres sui facti probabilem causam pro illius temporis ratione habuerunt; ita certe, eos nulla salutis necessitate id fecisse,*

Duos uero articulos, alias propositos, hos nondum tamē excussos, uidelicet: An rationes, quibus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, ut communicaret laicos, atque etiam non celebrantes sacerdotes, sub una tantum panis specie, ita sint retinendæ, ut nulla ratione Calicis usus cuiquam sit permittendus: &, An, si honestis, & Christianæ caritati consentaneis rationibus concedendus alicui uel nationi, uel regno Calicis usus uideatur, sub aliquibus condicionibus concedendus sit; & quænam sint illæ: Eadem sancta Synodus, in aliud tempus, oblata sibi quamprimum occasione, examinando, atque definiendos reseruat.

DECRETVM de reformatione.

EADEM *sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, & præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ad Dei omnipotentis laudem, & sanctæ Ecclesiæ ornamentum, ea, quæ sequuntur, de reformationis negotio in præsenti statuenda esse censuit.*

Caput I.

QVONIAM *ab Ecclesiastico ordine omnis auaritiæ suspicio abesse debet; nihil pro collatione quorumcumque ordinum, etiam clericalis Tonsuræ,*

ſuræ, nec pro litteris dimiſſorijs, aut teſtimonialibus, nec pro ſigillo, nec alia quacumque de cauſa, etiam ſponte oblatum, Epiſcopi, & alij Ordinum collatores, aut eorum miniſtri quouis prætextu accipiant. Notarij uero in ijs tantum locis, in quibus non uiget laudabilis conſuetudo nihil accipiendi, pro ſingulis litteris dimiſſorijs, aut teſtimonialibus, decimam tantum unius aurei partem accipere poſſint, dummodo eis nullum ſalarium ſit conſtitutũ pro officio exercendo: nec Epiſcopo ex notarij commodis aliquod emolumentum ex eiſdem Ordinum collationibus directe, uel indirecte prouenire poſſit. tunc enim gratis operam ſuam eos præſtare omnino teneri decernit: contrarias taxas, ac ſtatuta, & conſuetudines, etiam immemorabiles, quorumcumque locorum, quæ potius abuſus, & corruptelæ, ſimoniacæ prauitati fauentes, nuncupari poſſunt, penitus caſſando, & interdicendo: & qui ſecus fecerint, tam dantes, quam accipientes, ultra diuinam ultionem, pœnas a iure inflictas ipſo facto incurrant.

Caput II.

CVM *non deceat eos, qui diuino miniſterio aſcripti ſunt, cum Ordinis dedecore mendicare, aut ſordidum aliquem quæſtum exercere; compertumq. ſit, cõplures pleriſque in locis ad ſacros Ordines nullo fere delectu admitti; qui uarijs artibus, ac fallacijs confingunt, ſe beneficium eccleſiaſti-*

clesiasticum, aut etiam idoneas facultates obtinere: statuit sancta Synodus, ne quis deinceps Clericus sæcularis, quamuis alias sit idoneus moribus, scientia, & ætate, ad sacros Ordines promoueatur, nisi prius legitime constet, eum beneficium ecclesiasticum, quod sibi ad uictum honeste sufficiat, pacifice possidere. Id uero beneficium resignare non possit, nisi facta mentione, quod ad illius beneficij titulum sit promotus. neque ea resignatio admittatur, nisi constito, quod aliunde uiuere commode possit: et aliter facta resignatio nulla sit. Patrimonium uero, uel pensionem obtinentes, ordinari posthac non possint, nisi illi, quos Episcopus iudicauerit assumendos pro necessitate, uel commoditate ecclesiarum suarum; eo quoque prius perspecto, patrimonium illud, uel pensionem uere ab eis obtineri, taliaq. esse, quæ eis ad uitam sustentandam satis sint: atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extingui, uel remitti nullatenus possint; donec beneficium Ecclesiasticum sufficiens sint adepti; uel aliunde habeant, unde uiuere possint: antiquorum Canonum pœnas super his innouando.

Caput III.

CVM *beneficia ad diuinum cultum, atque ecclesiastica munia obeunda sint constituta; ne qua in parte minuatur diuinus cultus, sed ei debitum omnibus in rebus obsequium præstetur; statuit*

statuit sancta Synodus, in ecclesiis, tam cathedralibus, quam collegiatis, in quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ, uel ita tenues, ut uerisimiliter negligantur, tertiam partem fructuũ, et quorumcumque prouentuum, et obuentionum, tam dignitatum, quam canonicatuum, personatuum, portionum, & officiorum, separari debere, & in distributiones quotidianas conuerti, quæ inter dignitates obtinentes; & ceteros diuinis interessentes, proportionabiliter iuxta diuisionem ab Episcopo, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegato, in ipsa prima fructuum deductione facienda, diuidantur: saluis tamen consuetudinibus earum ecclesiarum, in quibus non residentes, seu non seruientes, nihil, uel minus tertia parte percipiunt: non obstantibus exemptionibus, ac aliјs consuetudinibus, etiam immemorabilibus, & appellationibus quibuscumque. Crescenteq. non seruientium contumacia, liceat contra eos procedere, iuxta iuris, ac sacrorum Canonum dispositionem.

Caput IIII.

EPISCOPI, *etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, in omnibus ecclesiis parochialibus, uel baptismalibus, in quibus populus ita numerosus sit, ut unus Rector non possit sufficere Ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, & cultui diuino peragendo; cogant Rectores, uel alios,*

ad

ad quos pertinet, sibi tot sacerdotes ad hoc munus adiungere, quot sufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum. In ijs uero, in quibus ob locorum distantiam, siue difficultatem parochiani sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina officia audienda accedere non possunt; nouas parochias, etiam inuitis Rectoribus, iuxta formam constitutionis Alexandri III, *quæ incipit, Ad audientiam, constituere possint. Illis autem sacerdotibus, qui de nouo erunt ecclesiis nouiter erectis præficiendi, competens assignetur portio arbitrio Episcopi ex fructibus ad ecclesiam matricem quomodocumque pertinentibus: &, si necesse fuerit, compellere possit populum, ea subministrare, quæ sufficiant ad uitam dictorum sacerdotum sustentandam: quacumque reseruatione generali, uel speciali, uel affectione, super dictis ecclesiis, non obstantibus. Neque huiusmodi ordinationes, & erectiones possint tolli, nec impediri, ex quibuscumque prouisionibus, etiam uigore resignationis, aut quibusuis alijs derogationibus, uel suspensionibus.*

Caput V.

VT *etiam ecclesiarum status, ubi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conseruetur; possint Episcopi, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, iuxta formam iuris, sine tamen*

men præiudicio obtinentium, facere uniones perpetuas quarumcumque ecclesiarum parochialiũ, & baptismalium, & aliorum beneficiorum, curatorum, uel non curatorum cum curatis, propter earum paupertatem, & in ceteris casibus a iure permissis, etiam si dictæ ecclesiæ, uel beneficia essent generaliter, uel specialiter reseruata, aut qualitercumque affecta. Quæ uniones etiam non possint reuocari, nec quoquo modo infringi uigore cuiuscumque prouisionis; etiam ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis.

Caput VI.

QVIA *illitterati, & imperiti parochialium ecclesiarum Rectores sacris minus apti sunt officijs; & alij propter eorum uitæ turpitudinem potius destruunt, quam ædificant; Episcopi, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, eisdem illitteratis, & imperitis, si alias honestæ uitæ sint, coadiutores, aut Vicarios pro tempore deputare; partemq. fructuum eisdem pro sufficienti uictu assignare, uel aliter prouidere possint; quacumque appellatione, & exemptione remota. Eos uero, qui turpiter, & scandalose uiuunt, postquam præmoniti fuerint, coerceant, ac castigent; &, si adhuc incorrigibiles in sua nequitia perseuerent, eos beneficijs, iuxta sacrorum Canonum constitutiones, exemptione, & appellatione quacumque remota, priuandi facultatem habeant.*

Caput

Caput VII.

CVM illud quoque ualde curandum sit, ne ea, quæ sacris ministerijs dedicata sunt, temporum iniuria obsolescant, & ex hominum memoria excidant; Episcopi, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, transferre possint beneficia simplicia, etiam iuris patronatus, ex ecclesiis, quæ uetustate, uel alias collapsæ sint, & ob eorum inopiam nequeant instaurari, uocatis ijs, quorum interest, in matrices, aut alias ecclesias locorum eorundem, seu uiciniorum, arbitrio suo; atque in eisdem ecclesiis erigant altaria, uel capellas sub eisdem inuocationibus, uel in iam erecta altaria, uel capellas transferant cum omnibus emolumentis, & oneribus, prioribus ecclesiis impositis. Parochiales uero ecclesias, etiam si iuris patronatus sint, ita collapsas refici, & instaurari procurent ex fructibus, & prouentibus quibuscumque, ad easdem ecclesias quomodocumque pertinentibus. qui si non fuerint sufficientes; omnes patronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis ecclesiis prouenientes percipiunt; aut in illorum defectum, parochianos omnibus remedijs opportunis, ad prædicta cogant, quacumque appellatione, exemptione, & contradictione remota. Quod si nimia egestate omnes laborent; ad matrices, seu uiciniores ecclesias transferantur, cum facultate tam dictas parochiales, quam a-

lias ecclesias dirutas, in profanos usus, non sordidos, erecta tamen ibi Cruce, conuertendi.

Caput VIII.

QVAECVMQVE in diœcesi ad Dei cultum spectant, ab Ordinario diligenter curari, atque ijs, ubi oportet, prouideri æquum est. propterea commendata monasteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præposituræ nuncupatæ, in quibus non uiget Regularis obseruantia; necnon beneficia tam curata, quam non curata, sæcularia, & Regularia, qualitercumque commendata, etiam exempta, ab Episcopis, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegatis, annis singulis uisitentur; curentq. ijdem Episcopi congruentibus remedijs, etiam per sequestrationem fructuum, ut, quæ renouatione indigent, aut restauratione, reficiantur; & cura animarum, si qua illis uel eorum annexis immineat, aliaq. debita obsequia recte exerceantur; appellationibns quibuscumque, priuilegijs, consuetudinibus, etiam immemorabili tempore præscriptis, conseruatorijs, iudicum deputationibus, & eorum inhibitionibus non obstantibus. et, si in eis uigeret obseruantia Regularis, prouideant Episcopi paternis admonitionibus, ut eorum Regularium Superiores iuxta eorum Regularia instituta debitam uiuendi rationem obseruent, & obseruari faciant, & sibi subditos in officio contineant, ac moderentur. Quod si ad-

si admoniti, intra sex menses eos non uisitauerint, uel correxerint; tunc ijdem Episcopi, etiam ut delegati Sedis Apostolicæ, eos uisitare possint, & corrigere, prout ipsi Superiores possent, iuxta eorum instituta; quibuscumque appellationibus, priuilegijs, & exemptionibus penitus remotis, & non obstantibus.

Caput IX.

CVM *multa a diuersis antea Concilijs, tam Lateranensi ac Lugdunensi, quam Viennensi, aduersus prauos eleemosynarum Quæstorum abusus remedia tunc adhibita, posterioribus temporibus reddita fuerint inutilia; potiusq. eorum malitia ita quotidie magno fidelium omnium scandalo, & querela excrescere deprehendatur, ut de eorum emendatione nulla spes amplius relicta uideatur: statuit, ut posthac in quibuscumque Christianæ religionis locis eorum nomen, atque usus penitus aboleatur; nec ad officium huiusmodi exercendum ullatenus admittantur; non obstantibus priuilegijs, ecclesiis, monasterijs, hospitalibus, pijs locis, & quibusuis, cuiuscumque gradus, status, & dignitatis personis, concessis, ant consuetudinibus etiam immemorabilibus. Indulgentias uero, aut alias spirituales gratias, quibus non ideo Christi fideles decet priuari, deinceps per Ordinarios locorum, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus populo publicandas esse decernit.*

nit. quibus etiam eleemoſynas, atque oblata ſibi caritatis ſubſidia, nulla prorſus mercede accepta, fideliter colligendi facultas datur: ut tandem cæleſtes hos Eccleſiæ theſauros non ad quæſtum, ſed ad pietatem exerceri, omnes uere intelligant.

Indictio futuræ Seſsionis.

SACROSANCTA *œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, ſtatuit, & decreuit, proximam futuram Seſſionem habendam, & celebrandam eſſe feria quinta poſt octauam feſti Natiuitatis beatæ Mariæ uirginis, quæ erit* XVII *menſis Septembris, proxime futuri: Hoc tamen adiecto, quod dictum terminum, ac unicuique Seſſioni in poſterum præfigendum, ipſa ſancta Synodus pro eius arbitrio, & uoluntate, ſicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiam in generali Congregatione, reſtringere, & prorogare libere poſſit, & ualeat.*

SESSIO XXII, QVAE EST SEXTA SVB PIO IIII PONT. MAX. CELEBRATA DIE XVII SEPT. M. D. LXII.

Doctrina de sacrificio Missæ.

SACROSANCTA *œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ut uetus absoluta, atque omni ex parte perfecta de magno Eucharistiæ mysterio in sancta Catholica Ecclesia fides, atque doctrina retineatur; & in sua puritate, propulsatis erroribus, atque hæresibus, conseruetur; de ea, quatenus uerum, & singulare sacrificium est, Spiritus sancti illustratione edocta, hæc, quæ sequuntur, docet, declarat, & fidelibus populis prædicanda decernit.*

Caput I.

QVONIAM *sub priori Testamento, teste Apostolo Paulo, propter Leuitici sacerdotij imbecillitatem consummatio non erat; oportuit, Deo patre misericordiarum ita ordinante, sacerdotem*

alium secundum ordinem Melchisedech surgere, Dominum nostrum Iesum Christum, qui posset omnes, quotquot sanctificandi essent, consummare, & ad perfectum adducere. Is igitur Deus, & Dominus noster etsi semel se ipsum in ara Crucis, morte intercedente, Deo Patri oblaturus erat, ut æternam illic redemptionem operaretur: quia tamen per mortem sacerdotium eius extinguendum non erat; in cæna nouissima, qua nocte tradebatur, ut dilectæ sponsæ suæ Ecclesiæ uisibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret sacrificium, quo cruentum illud, semel in Cruce peragendum, repræsentaretur; eiusq. memoria in finem usque sæculi permaneret; atque illius salutaris uirtus in remissionem eorum, quæ a nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur; sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in æternum, constitutum declarans, corpus & sanguinem suum sub speciebus panis, & uini Deo Patri obtulit; ac sub earundem rerum symbolis, Apostolis, quos tunc noui testamenti sacerdotes constituebat, ut sumerent, tradidit; & eisdem, eorumque in sacerdotio successoribus, ut offerrent, præcepit, per hæc uerba: Hoc facite in meam commemorationem: uti semper Catholica Ecclesia intellexit, & docuit. nam celebrato ueteri Pascha, quod in memoriam exitus de Aegypto multitudo filiorum Israel immolabat, nouum instituit Pascha, se ipsum ab Ecclesia per sa-

cerdotes

cerdotes sub signis uisibilibus immolandum in memoriam transitus sui ex hoc mundo ad Patrem, quando per sui sanguinis effusionem nos redemit, eripuitque de potestate tenebrarum, & in regnum suum transtulit. Et hæc quidem illa munda oblatio est, quæ nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari potest, quam Dominus per Malachiam nomini suo, quod magnum futurum esset in gentibus, in omni loco mundam offerendam prædixit: & quam non obscure innuit Apostolus Paulus, Corinthijs scribens, cum dicit: Non posse eos, qui participatione mensæ Dæmoniorum polluti sunt, mensæ Domini participes fieri: per mensam altare utrobique intelligens. Hæc denique illa est, quæ per uarias sacrificiorum, naturæ, & legis tempore, similitudines figurabatur; utpote, quæ bona omnia, per illa significata, uelut illorum omnium consummatio & perfectio complectitur.

Caput II.

Et *quoniam in diuino hoc sacrificio, quod in Missa peragitur, idem ille Christus continetur, & incruente immolatur, qui in ara Crucis semel se ipsum cruente obtulit, docet sancta Synodus, sacrificium istud uere propitiatorium esse, per ipsumq. fieri, ut, si cum uero corde, & recta fide, cum me-*

tu, & reuerentia, contriti, ac pœnitentes, ad Deum accedamus, misericordiam consequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno. Huius quippe oblatione placatus Dominus gratiam, & donum pœnitentiæ concedens, crimina, & peccata, etiam ingentia, dimittit. una enim eademq. est hostia, idem nunc offerens sacerdotum ministerio, qui se ipsum tunc in cruce obtulit, sola offerendi ratione diuersa. Cuius quidem oblationis, cruentæ, inquam, fructus per hanc incruentam uberrime percipiuntur: tantum abest, ut illi per hanc quouis modo derogetur. Quare non solum pro fidelium uiuorum peccatis, pœnis, satisfactionibus, & alijs necessitatibus, sed & pro defunctis in Christo nondum ad plenum purgatis, rite, iuxta Apostolorum traditionem, offertur.

Caput III.

Et quamuis in honorem, & memoriam Sanctorum nonnullas interdum Missas Ecclesia celebrare consueuerit; non tamen illis sacrificium offerri docet, sed Deo soli, qui illos coronauit; unde nec sacerdos dicere solet, Offero tibi sacrificium Petre, uel Paule; sed Deo de illorum uictorijs gratias agens, eorum patrocinia implorat, ut ipsi pro nobis intercedere dignentur in cælis, quorum memoriam facimus in terris.

Caput IIII.

Et cum sancta sancte administrari conueniat, sitq. hoc omnium sanctissimum sacrificium; Ecclesia Catholica, ut digne reuerenterq. offerretur, ac perciperetur, sacrum Canonem multis ante saeculis instituit, ita ab omni errore purum, ut nihil in eo contineatur, quod non maxime sanctitatem, ac pietatem quandam redoleat, mentesq. offerentium in Deum erigat. is enim constat cum ex ipsis Domini uerbis, tum ex Apostolorum traditionibus, ac sanctorum quoque Pontificum pijs institutionibus.

Caput V.

Cvmq. natura hominum ea sit, ut non facile queat sine adminiculis exterioribus ad rerum diuinarum meditationem sustolli; propterea pia mater Ecclesia ritus quosdam, ut scilicet quaedam summissa uoce, alia uero elatiore, in Missa pronunciarentur, instituit. Caerimonias item adhibuit, ut mysticas benedictiones, lumina, thymiamata, uestes, aliaq. id genus multa, ex Apostolica disciplina & traditione, quo & maiestas tanti sacrificij commendaretur, & mentes fidelium per haec uisibilia religionis & pietatis signa ad rerum altissimarum, quae in hoc sacrificio latent, contemplationem excitarentur.

Caput

Caput VI.

OPTARET *quidem sacrosancta Synodus, ut in singulis Missis fideles adstantes non solum spirituali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistiæ perceptione communicarent, quo ad eos sanctissimi huius sacrificij fructus uberior proueniret: nec tamen, si id non semper fiat, propterea Missas illas, in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat; ut priuatas, & illicitas, damnat; sed probat, atque adeo commendat. siquidem illæ quoque Missæ uere communes censeri debent, partim, quod in eis populus spiritualiter communicet, partim uero, quod a publico Ecclesiæ ministro non pro se tantum, sed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Christi pertinent, celebrentur.*

Caput VII.

MONET *deinde sancta Synodus, præceptum esse ab Ecclesia sacerdotibus, ut aquam uino in calice offerendo miscerent, tum quod Christum Dominum ita fecisse credatur, tum etiam quia e latere eius aqua simul cum sanguine exierit. quod Sacramentum hac mixtione recolitur: & cum aquæ in Apocalypsi beati Ioannis populi dicantur; ipsius populi fidelis cum capite Christo unio repræsentatur.*

Caput

Caput VIII.

ETSI *Missa magnam contineat populi fidelis eruditionem; non tamen expedire uisum est Patribus, ut uulgari passim lingua celebraretur. Quamobrem retento ubique cuiusque Ecclesiæ antiquo, & a sancta Romana Ecclesia, omnium Ecclesiarum matre, & magistra probato ritu, ne oues Christi esuriant, neue paruuli panem petant, & non sit qui frangat eis; mandat sancta Synodus Pastoribus, & singulis, curam animarum gerentibus, ut frequenter inter Missarum celebrationem uel per se, uel per alios ex ijs, quæ in Missa leguntur, aliquid exponant; atque inter cetera sanctissimi huius sacrificij mysterium aliquod declarent, diebus præsertim Dominicis, & festis.*

Caput IX.

QVIA *uero aduersus ueterem hanc, in sacro sancto Euangelio, Apostolorum traditionibus, sanctorumq. Patrum doctrina fundatam fidem, hoc tempore multi disseminati sunt errores, multaq. a multis docentur, atque disputantur; sacrosancta Synodus, post multos, grauesq. his de rebus, mature habitos tractatus, unanimi Patrum omnium consensu, quæ huic purissimæ fidei, sacræq. doctrinæ aduersantur, damnare, & a sancta Ecclesia eliminare, per subiectos hos Canones, constituit.*

De

De ſacrificio Miſſæ.

CANON I.

SI *quis dixerit, in Miſſa non offerri Deo uerum & proprium ſacrificium; aut quod offerri non ſit aliud, quam nobis Chriſtum ad manducandum dari; anathema ſit.*

CANON II.

SI *quis dixerit, illis uerbis, Hoc facite in meam commemorationem; Chriſtum non inſtituiſſe Apoſtolos ſacerdotes; aut non ordinaſſe, ut ipſi, alijq. ſacerdotes offerrent corpus, & ſanguinem ſuum; anathema ſit.*

CANON III.

SI *quis dixerit, Miſſæ ſacrificium tantum eſſe laudis, & gratiarum actionis, aut nudam commemorationem ſacrificij in Cruce peracti, non autem propitiatorium; uel ſoli prodeſſe ſumenti; neque pro uiuis, & defunctis, pro peccatis, pœnis, ſatisfactionibus, & alijs neceſſitatibus offerri debere; anathema ſit.*

CANON IIII.

SI *quis dixerit, blaſphemiam irrogari ſanctiſſimo Chriſti ſacrificio, in Cruce peracto, per Miſſæ ſacrificium; aut illi per hoc derogari; anathema ſit.*

CANON V.

Si quis dixerit, imposturam esse, Missas celebrare in honorem Sanctorum, & pro illorum intercessione, apud Deum obtinenda, sicut Ecclesia intendit; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, Canonem Missæ errores continere, ideoq. abrogandum esse; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, cærimonias, uestes, & externa signa, quibus in Missarum celebratione Ecclesia Catholica utitur, irritabula impietatis esse magis, quam officia pietatis; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Missas, in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, illicitas esse, ideoq. abrogandas; anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, Ecclesiæ Romanæ ritum, quo summissa uoce pars Canonis, & uerba consecrationis proferuntur, damnandum esse; aut lingua tãtum uulgari Missam celebrari debere; aut aquam non miscendam esse uino in calice offerẽdo, eo quod sit contra Christi institutionem; anathema sit.

DECRETVM DE OBSERVANDIS, & euitandis in celebratione Missæ.

QVANTA *cura adhibenda sit, ut sacrosanctum Missæ sacrificium omni religionis cultu, ac ueneratione celebretur; quiuis facile existimare poterit, qui cogitarit, maledictum in sacris litteris eum uocari, qui facit opus Dei negligenter. Quod si necessario fatemur, nullum aliud opus adeo sanctum, ac diuinum a Christi fidelibus tractari posse, quam hoc ipsum tremendum mysterium, quo uiuifica illa hostia, qua Deo Patri reconciliati sumus, in altari per sacerdotes quotidie immolatur; satis etiam apparet omnem operam, & diligentiam in eo ponendam esse, ut quanta maxima fieri potest interiori cordis munditia, & puritate, atque exteriori deuotionis, ac pietatis specie peragatur. Cum igitur multa iam siue temporum uitio, siue hominum incuria, & improbitate irrepsisse uideantur, quæ a tanti sacrificij dignitate aliena sunt; ut ei debitus honor & cultus ad Dei gloriam, & fidelis populi ædificationem restituatur; decernit sancta Synodus, ut Ordinarij locorum Episcopi ea omnia prohibere, atque e medio tollere sedulo curent, ac teneantur; quæ uel auaritia, idolorum seruitus, uel irreuerentia, quæ ab impietate uix seiuncta esse potest, uel superstitio, ueræ pietatis falsa imitatrix, induxit. Atque, ut multa paucis comprehendantur; in*

primis,

primis, quod ad auaritiam pertinet, cuiusuis generis mercedum condiciones, pacta, & quicquid pro Missis nouis celebrandis datur; necnon importunas, atque illiberales eleemosynarum exactiones, potius quam postulationes, aliaq. huiusmodi, quæ a simoniaca labe, uel certe a turpi quæstu non longe absunt, omnino prohibeant. Deinde, ut irreuerentia uitetur, singuli in suis diœcesibus interdicant, ne cui uago, & ignoto sacerdoti Missas celebrare liceat. Neminem præterea, qui publice, & notorie criminosus sit; aut sancto altari ministrare, aut sacris interesse permittant; neue patiantur priuatis in domibus, atque omnino extra ecclesiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata oratoria, ab eisdem Ordinarijs designanda, & uisitanda, sanctum hoc sacrificium a sæcularibus, aut Regularibus quibuscumque peragi: ac nisi prius qui intersint, decenter composito corporis habitu, declarauerint se mente etiam, ac deuoto cordis affectu, non solum corpore, adesse. Ab ecclesiis uero musicas eas, ubi siue organo, siue cantu lasciuum, aut impurum aliquid misceatur, item sæculares omnes actiones, uana, atque adeo profana colloquia, deambulationes, strepitus, clamores arceant; ut domus Dei uere domus orationis esse uideatur, ac dici possit. Postremo, ne superstitionis locus aliquis detur, edicto, & pœnis propositis caueant, ne sacerdotes alijs, quam debitis horis, celebrent, neue ritus

alios,

alios, aut alias cærimonias & preces in Missarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Ecclesia probatæ, ac frequenti, & laudabili usu receptæ fuerint. Quarundam uero Missarum, & candelarum certum numerum, qui magis a superstitioso cultu, quam a uera religione, inuentus est, omnino ab Ecclesia remoueant: doceantq. populum, quis sit, & a quo potissimum proueniat sanctissimi huius sacrificij, tam pretiosus, ac cælestis fructus. Moneant etiam eundem populum, ut frequenter ad suas parochias, saltem diebus Dominicis, & maioribus festis accedant. Hæc igitur omnia, quæ summatim enumerata sunt, omnibus locorum Ordinarijs ita proponuntur, ut non solum ea ipsa, sed quæcumque alia huc pertinere uisa fuerint, ipsi pro data sibi a sacrosancta Synodo potestate, ac etiam, ut delegati Sedis Apostolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, statuant; atque ad ea inuiolate seruanda censuris ecclesiasticis, alijsq. pœnis, quæ illorum abitrio constituentur, fidelem populum compellant: non obstantibus priuilegijs, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque.

DECRE-

Decretum de reformatione.

EADEM *sacrosancta œcumenica, et generalis Tridẽtina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ut reformationis negotiũ prosequatur; hæc, in præsenti Sessione, statuenda censuit.*

Caput I.

NIHIL *est, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum assidue instruat, quam eorũ uita, et exemplum, qui se diuino ministerio dedicarunt. cum enim a rebus sæculi in altiorem sublati locum conspiciantur; in eos, tamquam speculum, reliqui oculos conijciunt, ex ijsq. sumunt quod imitentur. Quapropter sic decet omnino Clericos, in sortẽ Domini uocatos, uitã, moresq. suos omnes cõponere, ut habitu, gestu, incessu, sermone, alijsq. omnibus rebus nil, nisi graue, moderatum, ac religione plenum, præ se ferant; leuia etiam delicta, quæ in ipsis maxima essent, effugiant; ut eorum actiones cunctis afferant uenerationem. Cum igitur, quo maiore in Ecclesia Dei & utilitate, & ornamento hæc sunt, ita etiam diligentius sint obseruanda; statuit sancta Synodus, ut quæ alias a summis Pontificibus, & a sacris Concilijs de Clericorum uita, honestate, cultu, doctrinaq. retinenda, ac simul de luxu, commessationibus, choreis, aleis, lusibus, ac quibuscumque crimini-*

bus, necnon ſæcularibus negotijs fugiendis copioſe, ac ſalubriter ſancita fuerunt, eadem in poſterum ijſdem pœnis, uel maioribus, arbitrio Ordinarij imponendis, obſeruentur; nec appellatio executionem hanc, quæ ad morum correctionem pertinet, ſuſpendat. Si qua uero ex his in deſuetudinem abijſſe compererint; ea quamprimum in uſum reuocari, & ab omnibus accurate cuſtodiri ſtudeant; non obſtantibus conſuetudinibus quibuſcumque; ne ſubditorum neglectæ emendationis ipſi condignas, Deo uindice, pœnas perſoluant.

Caput II.

QVICVMQVE *poſthac ad eccleſias Cathedrales erit aſſumendus, is non ſolum natalibus, ætate, moribus, & uita, ac alijs, quæ a ſacris Canonibus requiruntur, plene ſit præditus, uerum etiam in ſacro Ordine antea, ſaltem ſex menſium ſpatio, conſtitutus. quarum rerum inſtructio, ſi eius notitia nulla aut recens in Curia fuerit, a Sedis Apoſtolicæ Legatis, ſeu Nuncijs prouinciarum, aut eius Ordinario, eoq. deficiente, a uicinioribus Ordinarijs ſumatur. Scientia uero præter hæc eiuſmodi polleat, ut muneris ſibi iniungendi neceſſitati poſſit ſatisfacere. ideoq. antea in Vniuerſitate Studiorum Magiſter, ſiue Doctor, aut Licentiatus in ſacra Theologia, uel iure canonico merito ſit promotus, aut publico alicuius Academiæ teſtimonio idoneus ad alios docen-*

dos ostendatur. Quod si Regularis fuerit, a Superioribus suæ religionis similem fidem habeat. Prædicti autem omnes, unde instructio, seu testificatio erit sumenda, hæc fideliter & gratis referre teneantur: alioquin eorum conscientias grauiter oneratas esse scient; ac Deum, & Superiores suos habebunt ultores.

Caput III.

EPISCOPI, *etiam tamquam delegati Apostolici, ex fructibus, et prouentibus quibuscumque omnium dignitatum, personatuum, et officiorum, in ecclesiis cathedralibus, uel collegiatis existentium, tertiam partem in distributiones, eorum arbitrio assignandas, diuidere possint; ut scilicet, qui eas obtinent, si personaliter competens ibi seruitium iuxta formam, ab eisdem Episcopis præscribendam, quolibet die statuto non impleuerint; illius diei distributionem amittant, nec eius quoquo modo dominium acquirant, sed fabricæ ecclesiæ, quatenus indigeat, aut alteri pio loco, arbitrio Ordinarij applicetur. Crescente uero contumacia, contra eos iuxta sacrorum Canonum constitutiones procedant. Quod si alicui ex prædictis dignitatibus in ecclesiis cathedralibus, uel collegiatis, de iure, seu consuetudine, iurisdictio, administratio, uel officium non competat, sed extra ciuitatem in diœcesi cura animarũ immineat, cui is, qui dignitatem obtinet, incumbere uoluerit;*

rit; tunc pro tempore, quo in curata ecclesia resederit, ac ministrauerit, tamquam præsens sit, ac diuinis intersit, in ecclesiis cathedralibus, ac collegiatis habeatur. Hæc in ijs tantum ecclesiis constituta intelligantur, in quibus nulla est consuetudo, uel statutum, ut dictæ dignitates non seruientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum, & prouentuum ascendat: non obstantibus consuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus, & constitutionibus, etiam iuramento, & quauis auctoritate firmatis.

Caput IIII.

QVICVMQVE *in cathedrali, uel collegiata, sæculari, uel regulari ecclesia diuinis mancipatus officijs, in Subdiaconatus Ordine saltē constitutus non sit; uocem in huiusmodi ecclesiis in Capitulo non habeat, etiamsi hoc sibi ab alijs libere fuerit concessum. Ii uero, qui dignitates, personatus, officia, præbendas, portiones, ac quælibet alia beneficia in dictis ecclesiis obtinent, aut in posterum obtinebunt, quibus onera uaria sunt annexa, uidelicet, ut alij Missas, alij Euangelium, alij Epistolas dicant, seu cantent; quocumque ij priuilegio, exemptione, prærogatiua, generis nobilitate sint insigniti, teneantur, iusto impedimento cessante, infra annum Ordines suscipere requisitos: alioquin pœnas incurrant, iuxta constitutionem Concilij Viennensis, quæ incipit, Vt ij, qui: quam præ-*

præsenti decreto innouat. cogantq. Episcopi eos diebus statutis dictos Ordines per se ipsos exercere, ac cetera omnia officia, quæ debent in cultu diuino præstare, sub eisdem, & alijs, etiam grauioribus pœnis, arbitrio eorum imponendis. Nec alijs in posterum fiat prouisio; nisi ijs, qui iam ætatem, & ceteras habilitates integre habere dignoscantur: aliter irrita sit prouisio.

Caput V.

DISPENSATIONES *quacumque auctoritate concedendæ, si extra Romanam Curiam committēdæ erunt, committantur Ordinarijs illorum, qui eas impetrauerint. eæ uero, quæ gratiose concedentur, suum non sortiantur effectum, nisi prius ab eisdem, tamquam delegatis Apostolicis, summarie tantum, & extraiudicialiter cognoscatur, expressas preces subreptionis, uel obreptionis uitio non subiacere.*

Caput VI.

IN *commutationibus ultimarum uoluntatum, quæ non nisi ex iusta, & necessaria causa fieri debent, Episcopi, tamquam delegati Sedis Apostolicæ, summarie, & extraiudicialiter cognoscant, nihil in precibus, tacita ueritate, uel suggesta falsitate fuisse narratum, priusquam commutationes prædictæ executioni demandentur.*

Caput VII.

LEGATI, & Nuncij Apostolici, Patriarchæ, Primates, et Metropolitani in appellationibus ad eos interpositis, in quibusuis causis, tam in admittendis appellationibus, quam in concedendis inhibitionibus post appellationem, seruare teneantur formam & tenorem sacrarum constitutionum, & præsertim Innocentij IIII, quæ incipit, Romana: quacumque consuetudine, etiam immemorabili, aut stylo, uel priuilegio, in contrarium non obstantibus: aliter inhibitiones, & processus, & inde secuta quæcumque sint ipso iure nulla.

Caput VIII.

EPISCOPI, etiam tamquam Sedis Apostolicæ delegati, in casibus a iure concessis omniũ piarum dispositionum tam in ultima uoluntate, quam inter uiuos, sint executores; habeant ius uisitandi hospitalia, collegia quæcumque, ac confraternitates laicorum, etiam quas scholas, siue quocumque alio nomine uocant; non tamen quæ sub regum immediata protectione sunt, sine eorum licentia eleemosynas Montis pietatis; siue caritatis, & pia loca omnia, quomodocumque nuncupentur, etiam si prædictorum locorum cura ad laicos pertineat, atque eadem pia loca exemptionis priuilegio sint munita; ac omnia, quæ ad

Dei cultum, aut animarum ſalutem, ſeu pauperes ſuſtentandos inſtituta ſunt, ipſi ex officio ſuo iuxta ſacrorum Canonum ſtatuta cognoſcant, & exequantur: non obſtantibus, quacumque conſuetudine, etiam immemorabili, priuilegio, aut ſtatuto.

Caput IX.

ADMINISTRATORES, *tam eccleſiaſtici, quam laici, fabricæ cuiusuis eccleſiæ, etiam Cathedralis, hoſpitalis, Confraternitatis, eleemoſynæ Montis pietatis, & quorumcumque piorum locorum, ſingulis annis teneantur reddere rationem adminiſtrationis Ordinario: conſuetudinibus, & priuilegijs quibuſcumque in contrarium ſublatis: niſi ſecus forte in inſtitutione, & ordinatione talis eccleſiæ, ſeu fabricæ expreſſe cautum eſſet. Quod ſi ex conſuetudine, aut priuilegio, aut ex conſtitutione aliqua loci, alijs ad id deputatis ratio reddenda eſſet; tunc cum ijs adhibeatur etiam Ordinarius: & aliter factæ liberationes dictis adminiſtratoribus minime ſuffragentur.*

Caput X.

CVM *ex notariorum imperitia plurima damna, et multarum occaſio litiũ oriatur; poſſit Epiſcopus quoſcumque notarios, etiam ſi Apoſtolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tamquam delegatus Sedis Apo-*

ſtolicæ, examinatione adhibita, eorum ſufficientiam ſcrutari; illisq. non idoneis repertis, aut quandocumque in officio delinquentibus, officij eius in negotijs, litibus, & cauſis eccleſiaſticis, ac ſpiritualibus exercendi uſum perpetuo, aut ad tempus prohibere. Neque eorum appellatio interdictionem Ordinarij ſuſpendat.

Caput XI.

Si quem clericorum, uel laicorum, quacumque is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali præfulgeat, in tantum malorum omnium radix, cupiditas occupauerit, ut alicuius eccleſiæ, ſeu cuiuſuis ſæcularis, uel regularis beneficij, Montium pietatis, aliorumq. piorum locorum iuriſdictiones, bona, cenſus, ac iura, etiam feudalia, & emphyteotica, fructus, emolumenta, ſeu quaſcumque obuentiones, quæ in miniſtrorum, & pauperum neceſſitates conuerti debent; per ſe, uel per alios ui, uel timore incuſſo, ſeu etiam per ſuppoſitas perſonas Clericorum, aut laicorum, ſeu quacumque arte, aut quocumque quæſito colore in proprios uſus conuertere, illosq. uſurpare præſumpſerit, ſeu impedire, ne ab ijs, ad quos iure pertinent, percipiantur: is anathemati tamdiu ſubiaceat, quamdiu iuriſdictiones, bona, res, iura, fructus, & redditus, quos occupauerit, uel qui ad eum quomodocumque, etiam ex donatione ſuppoſitæ perſonæ, peruenerint; eccleſiæ,

eiusq.

eiusq. administratori, siue beneficiato integre restituerit; ac deinde a Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. Quodsi eiusdem ecclesiæ patronus fuerit; etiam iure patronatus ultra prædictas pœnas eo ipso priuatus existat. Clericus uero, qui nefandæ fraudis, & usurpationis huiusmodi fabricator, seu consentiens fuerit, eisdem pœnis subiaceat; necnon quibuscumque beneficiis priuatus sit, & ad quæcumque alia beneficia inhabilis efficiatur; et a suorum Ordinum executione, etiam post integram satisfactionem, & absolutionem, sui Ordinarij arbitrio suspendatur.

DECRETVM SVPER petitione concessionis Calicis.

INSVPER, *cum eadem sancta Synodus superiori Sessione duos articulos, alias propositos, & tum nondum discussos, uidelicet: An rationes, quibus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, ut communicaret laicos, atque etiam non celebrantes sacerdotes, sub una panis specie, ita sint retinendæ, ut nulla ratione Calicis usus cuiquam sit permittendus: &, An, si honestis, & Christianæ caritati consentaneis rationibus concedendus alicui uel nationi, uel regno Calicis usus uideatur; sub aliquibus condicionibus concedendus sit, & quænam illæ sint; in aliud tempus, oblata sibi occasione, examinandos, atque defi-*

definiendos reseruauerit: nunc, eorum, pro quibus petitur, saluti optime consultum uolens, decreuit, integrum negotium ad Sanctissimum Dominum nostrum esse referendum, prout præsenti decreto refert: qui pro sua singulari prudentia id efficiat, quod utile Reip. Christianæ, & salutare petentibus usum Calicis, fore iudicauerit.

Indictio futuræ Sessionis.

Insuper eadem sacrosancta Tridentina Synodus diem futuræ Sessionis ad feriam quintam, post octauam festiuitatis omnium Sanctorum, quæ erit dies XII mensis Nou. indicit; & in ea decernetur de Sacramento Ordinis, et de Sacramento Matrimonij. etc.

Prorogata fuit Sessio usque ad diem xv. Iul. M. D. LXIII.

SESSIO XXIII, QVAE EST SEPTIMA SVB PIO IIII, PONT. MAX. CELEBRATA DIE XV IVL. M. D. LXIII.

Doctrina de Sacramento Ordinis. Cap. I.

SACRIFICIVM, & sacerdotium ita Dei ordinatione coniuncta sunt, ut utrumque in omni lege extiterit. Cum igitur in nouo Testamento sanctum Eucharistiæ sacrificium uisibile ex Domini institutione Catholica Ecclesia acceperit; fateri etiam oportet, in ea nouum esse uisibile, & externum sacerdotium, in quod uetus translatum est. Hoc autem ab eodem Domino Saluatore nostro institutum esse, atque Apostolis, eorumq. succéssoribus in sacerdotio, potestatem traditam consecrandi, offerendi, & ministrandi corpus, & sanguinem eius, necnon & peccata dimittendi, & retinendi, sacræ litteræ ostendunt, & Catholicæ Ecclesiæ traditio semper docuit.

Caput II.

CVM autem diuina res sit tam sancti sacerdotij ministerium, consentaneum fuit, quo dignius, & maiori cum ueneratione exerceri posset,

ſet, ut in Eccleſiæ ordinatiſſima diſpoſitione plures, & diuerſi eſſent miniſtrorum Ordines, qui Sacerdotio ex officio deſeruirent; ita diſtributi, ut, qui iam clericali Tonſura inſigniti eſſent, per minores ad maiores aſcenderent. nam non ſolum de ſacerdotibus, ſed & de Diaconis ſacræ litteræ apertam mentionem faciunt; & quæ maxime in illorum ordinatione attendenda ſunt, grauiſſimis uerbis docent; & ab ipſo eccleſiæ initio ſequentium Ordinum nomina, atque uniuſcuiuſque eorum propria miniſteria, Subdiaconi ſcilicet, Acolythi, Exorciſtæ, Lectoris, & Oſtiarij in uſu fuiſſe cognoſcuntur, quamuis non pari gradu. nam Subdiaconatus ad maiores ordines a Patribus, & ſacris Concilijs refertur, in quibus & de alijs inferioribus frequentiſſime legimus.

Caput III.

CVM *Scripturæ teſtimonio, Apoſtolica traditione, & Patrum unanimi conſenſu perſpicuum ſit, per ſacram ordinationem, quæ uerbis, & ſignis exterioribus perficitur, gratiam conferri; dubitare nemo debet, Ordinem eſſe uere, et proprie unum ex ſeptem ſanctæ Eccleſiæ Sacramentis. inquit enim Apoſtolus: Admoneo te, ut reſuſcites gratiam Dei, quæ eſt in te per impoſitionem manuum mearum. non enim dedit nobis Deus ſpiritum timoris, ſed uirtutis, & dilectionis, & ſobrietatis.*

Caput

Caput IIII.

QVONIAM *uero in Sacramento Ordinis, sicut & in Baptismo, & Confirmatione, character imprimitur, qui nec deleri, nec auferri potest; merito sancta Synodus damnat eorum sententiam, qui asserunt noui Testamenti sacerdotes temporariam tantummodo potestatem habere; & semel rite ordinatos, iterum laicos effici posse, si uerbi Dei ministerium non exerceant. Quod si quis omnes Christianos promiscue noui Testamenti sacerdotes esse, aut omnes pari inter se potestate spirituali praeditos affirmet; nihil aliud facere uidetur, quam Ecclesiasticam hierarchiam, quae est ut castrorum acies ordinata, confundere; perinde ac si contra beati Pauli doctrinam omnes Apostoli, omnes Prophetae, omnes Euangelistae, omnes Pastores, omnes sint Doctores. Proinde sacrosancta Synodus declarat, praeter ceteros Ecclesiasticos gradus, Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt, ad hunc hierarchicum Ordinem praecipue pertinere; & positos, sicut idem Apostolus ait, a Spiritu sancto, regere Ecclesiam Dei; eosq. Presbyteris superiores esse; ac Sacramentum Confirmationis conferre; ministros Ecclesiae ordinare; atque alia pleraque peragere ipsos posse: quarum functionum potestatem reliqui inferioris Ordinis nullam habent. Docet insuper sacrosancta Synodus, in ordinatione Episcoporum,*

rum, sacerdotum, & ceterorum Ordinum nec populi, nec cuiusuis sæcularis potestatis, & magistratus consensum, siue uocationem, siue auctoritatem ita requiri, ut sine ea irrita sit ordinatio: quin potius decernit, eos, qui tantummodo a populo, aut sæculari potestate, ac magistratu uocati, & instituti, ad hæc ministeria exercenda ascendunt; & qui ea propria temeritate sibi sumunt; omnes non Ecclesiæ ministros, sed fures, & latrones, per ostium non ingressos, habendos esse. Hæc sunt, quæ generatim sacræ Synodo uisum est Christi fideles de Sacramento Ordinis docere. His autem contraria, certis, & proprijs Canonibus in hunc, qui sequitur, modum damnare constituit; ut omnes, adiuuante Christo, fidei regula utentes, in tot errorum tenebris Catholicam ueritatem facilius agnoscere, & tenere possent.

De Sacramento Ordinis.
CANON I.

SI *quis dixerit, non esse in nouo Testamento sacerdotium uisibile, & externum; uel non esse potestatem aliquam consecrandi, & offerendi uerum corpus, & sanguinem Domini, & peccata remittendi, & retinendi; sed officium tantum, & nudum ministerium prædicandi Euangelium; uel eos, qui non prædicant, prorsus non esse sacerdotes; anathema sit.*

CA-

CANON II.

Si quis dixerit, præter sacerdotium non esse in Ecclesia Catholica alios Ordines, & maiores, & minores, per quos, uelut per gradus quosdam, in sacerdotium tendatur; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, Ordinem, siue sacram ordinationem non esse uere & proprie Sacramentum, a Christo Domino institutum; uel esse figmentum quoddam humanum, excogitatum uiris rerum ecclesiasticarum imperitis; aut esse tantum ritum quendam eligendi ministros uerbi Dei, & Sacramentorum; anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, per sacram ordinationem non dari Spiritum sanctum; ac proinde frustra Episcopos dicere, Accipe Spiritum Sanctum; aut per eam non imprimi characterem; uel eum, qui sacerdos semel fuit, laicum rursus fieri posse; anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, sacram Vnctionem, qua Ecclesia in sancta ordinatione utitur, non tantum nõ requiri, sed contemnendã & perniciosam esse; similiter, & alias Ordinis cærimonias; anathema sit.

CA-

CANON VI.

Si *quis dixerit, in Ecclesia Catholica non esse hierarchiam diuina ordinatione institutam, quæ constat ex Episcopis, Presbyteris, & ministris; anathema sit.*

CANON VII.

Si *quis dixerit, Episcopos non esse Presbyteris superiores, uel non habere potestatem confirmandi, & ordinandi; uel eam, quam habent, illis esse cum Presbyteris communem; uel Ordines ab ipsis collatos sine populi, uel potestatis sæcularis consensu, aut uocatione irritos esse; aut eos, qui nec ab ecclesiastica & canonica potestate rite ordinati, nec missi sunt, sed aliunde ueniunt, legitimos esse uerbi & Sacramentorum ministros; anathema sit.*

CANON VIII.

Si *quis dixerit, Episcopos, qui auctoritate Romani Pontificis assumuntur, non esse legitimos, & ueros Episcopos, sed figmentum humanum; anathema sit.*

DECRETVM de reformatione.

EADEM *sacrosancta Tridétina Synodus, reformationis materiá prosequens, hæc, quæ sequuntur, in præsenti decernenda esse statuit, et decernit.*

Caput I.

CVM *præcepto diuino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere; pro his sacrificium offerre; uerbiq. diuini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere; pauperum, aliarumq. miserabilium personarum curam paternam gerere; & in cetera munia pastoralia incumbere; quæ omnia nequaquam ab ijs præstari, & impleri possunt, qui gregi suo non inuigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more deserunt: sacrosancta Synodus eos admonet, & hortatur, ut diuinorum præceptorum memores, factiq. forma gregis, in iudicio, & ueritate pascant, & regant. Ne uero ea, quæ de residentia sanctè, & utiliter iam ante sub fel. rec. Paulo* III *sancita fuerunt, in sensus a sacrosanctæ Synodi mente alienos trahantur, ac si uigore illius decreti quinque mensibus continuis abesse liceat; illis inhærendo, declarat sacrosancta Synodus, omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac cathedrali-*

bus ecclesiis quibuscumque, quocumque nomine, & titulo præfectos, etiam si sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, obligari ad personalem in sua ecclesia uel diœcesi residentiam, ubi iniuncto sibi officio defungi teneantur; neque abesse posse, nisi ex causis, & modis infrascriptis. Nam cum Christiana caritas, urgens necessitas, debita obedientia, ac euidens Ecclesiæ, uel Reip. utilitas aliquos nonnumquam abesse postulent, et exigant; decernit eadẽ sacrosancta Synodus, has legitimæ absentiæ causas a beatissimo Romano Pontifice, aut a Metropolitano, uel, eo absente, Suffraganeo Episcopo antiquiori residente, qui idem Metropolitani absentiam probare debebit, in scriptis esse approbandas; nisi cum absentia inciderit propter aliquod munus, & Reip. officium, Episcopatibus adiunctum: cuius quoniam causæ sunt notoriæ, & interdum repentinæ, ne eas quidem significari Metropolitano necesse erit: ad eundem tamen cum Concilio prouinciali spectabit iudicare de licentijs a se, uel a Suffraganeo datis; & uidere, ne quis eo iure abutatur; & ut pœnis canonicis errantes puniantur. Interea meminerint discessuri, ita ouibus suis prouidendum, ut, quantum fieri poterit, ex ipsorum absentia nullum damnum accipiant. Quoniam autem qui aliquantisper tantum absunt, ex ueterum Canonum sententia non uidentur abesse, quia statim reuersuri sunt: sacrosancta Synodus uult, illud absen-

siæ ſpatium ſingulis annis, ſiue continuum, ſiue interruptum, extra prædictas cauſas, nullo pacto debere duos, aut ad ſummum tres menſes excedere; & haberi rationem, ut id æqua ex cauſa fiat, & abſque ullo gregis detrimento: quod an ita ſit, abſcedentium conſcientiæ relinquit, quam ſperat religioſam, & timoratam fore, cum Deo corda pateant; cuius opus non fraudulenter agere, ſuo periculo tenentur. Eoſdem interim admonet, & in Domino hortatur, ne per illius temporis ſpatium, Dominici aduentus, Quadrageſimæ, Natiuitatis, Reſurrectionis Domini, Pentecoſtes item, & Corporis Chriſti diebus, quibus refici maxime, et in Domino gaudere Paſtoris præſentia oues debeant, ipſi ab eccleſia ſua cathedrali ullo pacto abſint, niſi Epiſcopalia munia in ſua diœceſi eos alio uocent.

SI *quis autem, quod utinam numquam eueniat, contra huius decreti diſpoſitionem abfuerit; ſtatuit ſacroſancta Synodus, præter alias pœnas aduerſus non reſidentes, ſub Paulo III impoſitas, & innouatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit; cum pro rata temporis abſentiæ fructus ſuos non facere, nec tuta conſcientia, alia etiam declaratione non ſecuta, illos ſibi detinere poſſe; ſed teneri aut ipſo ceſſante, per Superiorem eccleſiaſticũ illos fabricæ eccleſiarũ, aut pauperibus loci erogare: prohibita quacumque conuentione, uel compoſitione, quæ pro fructibus ma-*

le perceptis appellatur; ex qua etiam prædicti fructus in totum, aut pro parte, ei remitterentur: non obstantibus quibuscumque priuilegijs cuicumque Collegio, aut fabricæ concessis.

Eadē omnino, etiam quo ad culpam amissionem fructuū, et pœnas de curatis inferioribus, et alijs quibuscūque, qui beneficiū aliquod ecclesiasticū, curam animarum habens, obtinent, sacrosancta Synodus declarat, & decernit; ita tamen, ut quádocumque eos, causa prius per Episcopum cognita, & probata, abesse contigerit, Vicarium idoneum, ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione relinquant. Discedendi autem licētiam in scriptis gratisq. concedendam ultra bimestre tempus, nisi ex graui causa, non obtineant. Quod si per edictum citati etiam non personaliter, contumaces fuerint; liberum esse uult Ordinarijs, per censuras ecclesiasticas, & sequestrationem, et subtractionem fructuum, aliaq. iuris remedia, etiam usque ad priuationem, compellere; nec executionem hanc, quolibet priuilegio, licentia, familiaritate, exemptione, etiam ratione cuiuscumque beneficij, pactione, statuto, etiam iuramento, uel quacumque auctoritate confirmato, consuetudine, etiam immemorabili, quæ potius corruptela censenda est, siue appellatione, aut inhibitione, etiam in Romana Curia, uel uigore Eugenianæ constitutionis suspendi posse. Postremo, tam decretum illud sub Paulo III, quam hoc

ipsum

ipsum in Concilijs prouincialibus, & Episcopalibus publicari, sancta Synodus præcipit: cupit enim, quæ adeo ex Pastorum munere, animarumq. salute sunt, frequenter omnium auribus, mentibusq. infigi; ut in posterum, Deo iuuante, nulla temporum iniuria, aut hominum obliuione, aut desuetudine aboleantur.

Caput II.

ECCLESIIS *cathedralibus, seu superioribus, quocumque nomine, ac titulo præfecti, etiamsi sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, si munus consecrationis intra tres menses non susceperint, ad fructuum perceptorum restitutionem teneantur. si intra totidem menses postea id facere neglexerint; ecclesiis ipso iure sint priuati. Consecratio uero, si extra Curiam Romanam fiat, in ecclesia, ad quam promoti fuerint, aut in prouincia, si commode fieri poterit, celebretur.*

Caput III.

EPISCOPI *per semet ipsos Ordines conferant. quod si ægritudine fuerint impediti; subditos suos non aliter, quam iam probatos, &, examinatos, ad alium Episcopum ordinandos dimittat.*

Caput IIII.

PRIMA *Tonsura non initientur qui Sacramentum Confirmationis non susceperint; et si dei rudimenta edocti non fuerint; quiq. legere, & scribere nesciant; & de quibus probabilis coniectura non sit, eos non sæcularis iudicij fugiendi fraude, sed ut Deo fidelem cultum præstent, hoc uitæ genus elegisse.*

Caput V.

AD *minores Ordines promouendi bonum a Parocho, & a magistro scholæ, in qua educantur, testimonium habeant. Hi uero, qui ad singulos maiores erunt assumendi, per mensem ante ordinationem Episcopum adeant, qui Parocho, aut alteri, cui magis expedire uidebitur, committat, ut nominibus, ac desiderio eorum, qui uolent promoueri, publice in ecclesia propositis, de ipsorum ordinandorum natalibus, ætate, moribus, & uita a fide dignis diligenter inquirat; & litteras testimoniales, ipsam inquisitionem factam continentes, ad ipsum Episcopum quamprimum transmittat.*

Caput VI.

NVLLVS *prima Tonsura initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus constitutus, ante decimum quartum annum beneficium possit obtinere.*

tinere. Is etiam fori priuilegio non gaudeat, nisi beneficium ecclesiasticum habeat; aut Clericalem habitum, & Tonsuram deferens, alicui ecclesiæ ex mandato Episcopi inseruiat; uel in Seminario Clericorum, aut in aliqua schola, uel Vniuersitate, de licentia Episcopi, quasi in uia ad maiores Ordines suscipiendos uersetur. In Clericis uero coniugatis seruetur constitutio Bonifacij IX, quæ incipit, Clerici, qui cum unicis: modo hi Clerici, alicuius ecclesiæ seruitio, uel ministerio ab Episcopo deputati, eidem ecclesiæ seruiant, uel ministrent; & Clericali habitu, & Tonsura utantur: nemini, quo ad hoc, priuilegio, uel consuetudine, etiam immemorabili, suffragante.

Caput VII.

SANCTA *Synodus, antiquorum Canonum uestigijs inhærendo, decernit, ut quando Episcopus ordinationem facere disposuerit, omnes, qui ad sacrum ministerium accedere uoluerint, feria quarta ante ipsam ordinationem, uel quando Episcopo uidebitur, ad ciuitatem euocentur. Episcopus autem sacerdotibus, & alijs prudentibus uiris, peritis diuinæ legis, ac in ecclesiasticis sanctionibus exercitatis, sibi ascitis, ordinandorum genus, personam, ætatem, institutionem, mores, doctrinam, & fidem diligenter inuestiget, & examinet.*

Caput VIII.

ORDINATIONES *sacrorum Ordinum, statutis a iure temporibus, ac in cathedrali ecclesia, uocatis præsentibusq. ad id ecclesia Canonicis, publice celebrentur. si autem in alio diœcesis loco, præsente Clero loci, dignior, quantum fieri poterit, ecclesia semper adeatur. Vnusquisque autem a proprio Episcopo ordinetur. Quod si quis ab alio promoueri petat, nullatenus id ei, etiam cuiusuis generalis, aut specialis rescripti, uel priuilegij prætextu, etiam statutis tēporibus permittatur; nisi eius probitas, ac mores Ordinarij sui testimonio commendentur. si secus fiat; ordinans a collatione Ordinum per annum, & ordinatus a susceptorum Ordinum executione, quam diu proprio Ordinario uidebitur expedire, sit suspensus.*

Caput IX.

EPISCOPVS *familiarem suum non subditum ordinare non possit, nisi per triennium secum fuerit commoratus; & beneficium, quacumque fraude cessante, statim re ipsa illi conferat: consuetudine quacumque, etiam immemorabili, in contrarium non obstante.*

Caput

Caput X.

ABBATIBVS, *ac alijs quibuscumque, quantumuis exemptis, non liceat in posterum, intra fines alicuius diœcesis consistentibus, etiam si nullius diœcesis, uel exempta esse dicantur, cuiquam, qui Regularis subditus sibi non sit, Tonsuram, uel minores Ordines conferre: nec ipsi Abbates, & alij exempti, aut Collegia, uel Capitula quæcumque, etiam ecclesiarum cathedralium, litteras dimissorias aliquibus Clericis sæcularibus, ut ab alijs ordinentur, concedant. sed horum omnium ordinatio, seruatis omnibus, quæ in huius sacrosanctæ Synodi decretis continētur, ad Episcopos, intra quorum diœcesis fines existant, pertineat: non obstantibus quibusuis priuilegijs, præscriptionibus, aut consuetudinibus etiam immemorabilibus. Pœnam quoque impositam ijs, qui contra huius sanctæ Synodi sub Paulo* III *decretum a Capitulo Episcopali, Sede uacante, litteras dimissorias impetrant; ad illos, qui easdem litteras non a Capitulo, sed ab alijs quibusuis, in iurisdictione Episcopi loco Capituli, Sede uacante, succedentibus, obtinerent, mandat extendi. Concedentes autem dimissorias contra formam decreti ab officio, & beneficio per annum sint ipso iure suspensi.*

Caput XI.

MINORES *Ordines ijs, qui saltem latinam linguam intelligant, per temporum interstitia, nisi aliud Episcopo expedire magis uideretur, conferantur; ut eo accuratius, quantũ sit huius disciplinæ pondus, possint edoceri; ac in unoquoque munere, iuxta præscriptum Episcopi, se exerceant; idq. in ea, cui adscripti erunt, ecclesia; nisi forte ex causa studiorum absint; atque ita de gradu in gradum ascendant; ut in eis cum ætate uitæ meritum, & doctrina maior accrescat. quod & bonorum morum exemplum & assiduum in ecclesia ministerium, atque maior erga Presbyteros, & superiores Ordines reuerentia, & crebrior, quam antea, corporis Christi Communio maxime comprobabunt. Cumq. hinc ad altiores gradus, & sacratissima mysteria sit ingressus; nemo ijs initietur, quem non scientiæ spes maioribus Ordinibus dignum ostendat. Hi uero non nisi post annum a susceptione postremi gradus minorum Ordinum ad sacros Ordines promoueantur: nisi necessitas, aut Ecclesiæ utilitas, iudicio Episcopi, aliud exposcat.*

Caput XII.

NVLLVS *in posterum ad Subdiaconatus Ordinem ante uigesimum secundum, ad Diaconatus ante uigesimum tertium, ad Presbyteratus*

tus ante uigesimum quintum ætatis suæ annum promoueatur. Sciant tamen Episcopi non singulos, in ea ætate constitutos, debere ad hos Ordines assumi, sed dignos dumtaxat, & quorũ probata uita senectus sit. Regulares quoque nec in minori ætate, nec sine diligenti Episcopi examine ordinentur: priuilegijs quibuscumque, quo ad hoc, penitus exclusis.

Caput XIII.

SVBDIACONI, & Diaconi ordinentur, habentes bonum testimonium, & in minoribus Ordinibus iam probati, ac litteris, & ijs, quæ ad Ordinem exercendum pertinent, instructi. Qui sperent, Deo auctore, se continere posse, ecclesiis, quibus ascribentur, inseruiant; sciantq. maxime decere, si saltem diebus Dominicis, & sollemnibus, cum altari ministrauerint, sacram Communionem perceperint. Promoti ad sacrum Subdiaconatus Ordinem, si per annum saltem in eo non sint uersati, ad altiorem gradum, nisi aliud Episcopo uideatur, ascendere non permittantur. Duo sacri Ordines non eodem die, etiam Regularibus, conferantur: priuilegijs, ac indultis quibusuis concessis, non obstantibus quibuscumque.

Caput XIIII.

QVI pie & fideliter in ministerijs ante actis se gesserint, & ad Presbyteratus Ordinem

assumuntur,

assumuntur, bonum habeant testimonium. & hi sint, qui nonmodo in Diaconatu ad minus annum integrum, nisi ob ecclesiæ utilitatem, ac necessitatem aliud Episcopo uideretur, ministrauerint; sed etiam ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, ac ministrãda Sacramenta, diligenti examine præcedẽte, idonei cõprobentur: atque ita pietate, ac castis moribus conspicui, ut præclarum bonorum operum exemplum, et uitæ monita ab eis possint expectari. Curet Episcopus, ut ij saltem diebus Dominicis, & festis sollemnibus, si autem curam habuerint animarum, tam frequenter, ut suo muneri satisfaciant, Missas celebrent. Cum promotis per saltum, si non ministrauerint, Episcopus ex legitima causa possit dispensare.

Caput XV.

QVAMVIS *Presbyteri in sua ordinatione a peccatis absoluendi potestatem accipiant; decernit tamen sancta Synodus, nullum, etiam Regularem, posse confessiones sæcularium, etiam sacerdotum, audire; nec ad id idoneum reputari; nisi aut parochiale beneficium; aut ab Episcopis per examen, si illis uidebitur esse necessarium, aut alias idoneus iudicetur; & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: priuilegijs, & consuetudine quacumque, etiam immemorabili, non obstantibus.*

Caput

Caput XVI.

CVM *nullus debeat ordinari, qui iudicio sui Episcopi non sit utilis, aut necessarius suis ecclesiis; sancta Synodus, uestigijs sexti Canonis Concilij Chalcedonensis inhærendo, statuit, ut nullus in posterum ordinetur, qui illi ecclesiæ, aut pio loco, pro cuius necessitate, aut utilitate assumitur, non ascribatur, ubi suis fungatur muneribus; nec incertis uagetur sedibus. Quod si locum inconsulto Episcopo deseruerit; ei sacrorum exercitium interdicatur. Nullus præterea clericus peregrinus sine commendaticijs sui Ordinarij litteris ab ullo Episcopo ad diuina celebranda, & Sacramenta administranda admittatur.*

Caput XVII.

VT *sanctorum Ordinum a Diaconatu ad Ostiariatũ functiones, ab Apostolorũ temporibus in Ecclesia laudabiliter receptæ, & pluribus in locis aliquandiu intermissæ, in usum iuxta sacros Canones reuocentur; nec ab hæreticis, tamquam otiosæ, traducantur; illius pristini moris restituendi desiderio flagrans sancta Synodus, decernit, ut in posterum huiuscemodi ministeria non nisi per constitutos in dictis Ordinibus exerceantur; omnesque, & singulos Prælatos ecclesiarum in Domino hortatur, & illis præcipit, ut, quantum fieri commode poterit, in ecclesiis cathedralibus, collegiatis,*

legiatis, & parochialibus suæ diœcesis, si populus frequens, & ecclesiæ prouentus id ferre queant, huiusmodi functiones curent restituendas, & ex aliqua parte reddituum aliquorum simplicium beneficiorum, uel fabricæ ecclesiæ, si prouentus suppetant; aut utrisque illorum, eas functiones exercentibus stipendia assignent: quibus, si negligentes fuerint, Ordinarij iudicio, aut ex parte multari, aut in totum priuari possint. Quod si ministerijs quattuor minorum Ordinum exercendis Clerici cælibes præsto non erunt; suffici possint etiam coniugati, uitæ probatæ, dummodo non bigami, ad ea munia obeunda idonei, & qui Tonsuram, & habitum clericalem in ecclesia gestent.

Caput XVIII.

CVM *adolescentium ætas, nisi recte instituatur, prona sit ad mundi uoluptates sequendas; & nisi a teneris annis ad pietatē & religionem informetur, antequam uitiorum habitus totos homines possideat, numquam perfecte, ac sine maximo, ac singulari propemodum Dei omnipotentis auxilio in disciplina ecclesiastica perseueret: sancta Synodus statuit, ut singulæ cathedrales, Metropolitanæ, atque his maiores ecclesiæ, pro modo facultatum, & diœcesis amplitudine certum puerorum ipsius ciuitatis, & diœcesis, uel eius prouinciæ, si ibi non reperiantur, numerum in collegio ad hoc prope ipsas ecclesias, uel alio in loco*

conuenienti,

conuenienti, ab Episcopo eligendo, alere, ac religiose educare, & ecclesiasticis disciplinis instituere teneantur. In hoc uero collegio recipiantur, qui ad minimum duodecim annos, & ex legitimo matrimonio nati sint; ac legere, & scribere competenter nouerint; & quorum indoles, & uoluntas spem afferat, eos ecclesiasticis ministerijs perpetuo inseruituros. Pauperum autem filios præcipue eligi uult; nec tamen ditiorum excludit: modo suo sumptu alantur, & studium præ se ferant Deo & ecclesiæ inseruiendi. Hos pueros Episcopus in tot classes, quot ei uidebitur, diuisos iuxta eorum numerum, ætatem, ac in disciplina ecclesiastica progressum, partim cum ei opportunum uidebitur, ecclesiarum ministerio addicet; partim in collegio erudiendos retinebit; aliosq. in locum eductorum sufficiet: ita ut hoc collegium Dei ministrorum perpetuum seminarium sit. Vt uero in eadem disciplina ecclesiastica commodius instituantur; Tonsura statim, atque habitu clericali semper utentur: grammatices, cantus, computi ecclesiastici, aliarumq. bonarũ artium disciplinam discent: sacram Scripturam, libros ecclesiasticos, homilias Sanctorum, atque Sacramentorum tradendorum, maxime quæ ad confessiones audiẽdas uidebuntur opportuna, & rituum, ac cærimoniarum formas ediscent. Curet Episcopus, ut singulis diebus Missæ sacrificio intersint; ac saltem singulis mensibus confiteantur peccata; &

iuxta

iuxta confessoris iudicium sumant corpus Domini nostri Iesu Christi; cathedrali, & alijs loci ecclesiis diebus festis inseruiant. Quæ omnia, atque alia ad hanc rem opportuna, & necessaria Episcopi singuli cum consilio duorum Canonicorum seniorum, & grauiorum, quos ipsi elegerint, prout Spiritus sanctus suggesserit, constituent; eaq. ut semper obseruentur, sæpius uisitando operam dabunt. Discolos, & incorrigibiles, ac malorum morum seminatores acriter punient, eos etiam, si opus fuerit, expellendo: omniaq. impedimenta auferentes, quæcumque ad conseruandum, & augendum, tam pium, & sanctum institutum pertinere uidebuntur, diligenter curabunt. Et quia ad collegij fabricam instituendam, & ad mercedem præceptoribus & ministris soluēdam, & ad alendam iuuentutem, & ad alios sumptus certi redditus erunt necessarij; ultra ea, quæ ad instituendos uel alendos pueros sunt in aliquibus ecclesiis, & locis destinata, quæ eo ipso huic Seminario sub eadem Episcopi cura applicata censeantur: idem Episcopi cum consilio duorum de Capitulo, quorum alter ab Episcopo, alter ab ipso Capitulo eligatur; itemq. duorum de Clero ciuitatis, quorum quidem alterius electio similiter ad Episcopum, alterius uero ad Clerum pertineat. ex fructibus integris mensæ Episcopalis, & Capituli, & quarumcumque dignitatum, personatuum, officiorum, præbendarum, portionum,

num, Abbatiarum, & Prioratuum, cuiuscumque Ordinis, etiam Regularis, aut qualitatis, uel condicionis fuerint, & hospitalium, quæ dantur in titulum, uel administrationem, iuxta constitutionem Concilij Viennensis, quæ incipit, Quia contingit: & beneficiorum quorumcumque, etiam Regularium, etiam si iuris patronatus cuiuscumque fuerint, etiam si exempta, etiam si nullius diœcesis, uel alijs ecclesiis, monasterijs, & hospitalibus, & alijs quibusuis locis pijs, etiam exemptis, annexa, & ex fabricis ecclesiarum, & aliorum locorum, etiam ex quibuscumque alijs ecclesiasticis redditibus, seu prouentibus, etiam aliorum collegiorum: in quibus tamen Seminaria discentium, uel docentium ad commune Ecclesiæ bonum promouendum actu non habentur: hæc enim exempta esse uoluit: præterquã ratione redditũum, qui superflui essent ultra conueniẽtem ipsorum Seminariorum sustentationem, seu corporum, uel confraternitatum, quæ in nonnullis locis scholæ appellantur, & omnium monasteriorum, non tamen mendicantium, etiam ex decimis quacumque ratione ad laicos, ex quibus subsidia ecclesiastica solui solent, & milites cuiuscumque militiæ, aut ordinis, pertinentibus, fratribus sancti Ioannis Hierosolymitani dumtaxat exceptis, partem aliquam, uel portionem detrahent: & eam portionem sic detractam, necnon beneficia aliquot simplicia, cuius-

cumque qualitatis, & dignitatis fuerint, uel etiam præstimonia, uel præstimoniales portiones, etiam ante uacationem nuncupatas, sine cultus diuini, & illa obtinentium præiudicio, huic collegio applicabunt, & incorporabunt. quod locum habeat, etiam si beneficia sint reseruata, uel affecta; nec per resignationem ipsorum beneficiorum, uniones & applicationes suspendi, uel ullo modo impediri possint, sed omnino quacumque uacatione, etiam si in Curia effectum suum sortiantur, et quacumque constitutione non obstante. Ad hanc autem portionem soluendam, beneficiorum, dignitatum, personatuum, & omnium, & singulorum supra commemoratorum possessores, non modo pro se, sed pro pensionibus, quas alijs forsan ex dictis fructibus soluerent, retinendo tamen pro rata, quidquid pro dictis pensionibus, illis erit soluendum, ab Episcopo loci per censuras Ecclesiasticas, ac alia iuris remedia compellantur; etiam uocato ad hoc, si uidebitur, auxilio brachij sæcularis: quibusuis, quo ad omnia & singula supradicta, priuilegijs, exemptionibus, etiam si specialem derogationem requirerent, consuetudine, etiam immemorabili, quauis appellatione, & allegatione, quæ executionem impediat, non obstantibus. Succedente uero casu, quo per uniones effectum suum sortientes, uel aliter Seminarium ipsum in totum, uel in partem dotatum reperiatur; tunc portio ex singulis beneficijs, ut supra,

detra-

detracta, & incorporata ab Episcopo, prout res ipsa exegerit, in totum uel pro parte remittatur. Quod si cathedralium, & aliarum maiorum ecclesiarum Prælati in hac Seminarij erectione, eiusq. conseruatione negligentes fuerint, ac suam portionem soluere detractauerint; Episcopum Archiepiscopus, Archiepiscopum, & Superiores Synodus prouincialis acriter corripere, eosq. ad omnia supradicta cogere debeat; & ut quamprimum hoc sanctum, & pium opus, ubicumque fieri poterit, promoueatur, studiose curabit. Rationes autem reddituum huius Seminarij Episcopus annis singulis accipiat, præsentibus duobus a Capitulo, & totidem a Clero ciuitatis deputatis.

Deinde, ut cum minori impensa huiusmodi scholis instituendis prouideatur; statuit sancta Synodus, ut Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alij locorum Ordinarij, scholasterias obtinentes, & alios, quibus est lectionis, uel doctrinæ munus annexum, ad docendum in ipsis scholis instituendos, per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneos substitutos, ab eisdem scholasticis eligendos, & ab Ordinarijs approbandos, etiam per subtractionem fructuum, cogant, & compellant. Quod si iudicio Episcopi digni non fuerint; alium, qui dignus sit, nominent, omni appellatione remota. quod si neglexerit; Episcopus ipse deputet. Docebunt autem prædicti, quæ uidebuntur Episcopo expedire. De cetero uero officia, uel digni-

tates illæ, quæ scholasteriæ dicuntur, non nisi Doctoribus, uel Magistris, aut Licentiatis in sacra pagina, aut in iure canonico, & alias personis idoneis, & qui per se ipsos id munus explere possint, conferantur: & aliter facta prouisio nulla sit, et inualida: non obstantibus quibusuis priuilegijs, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Si uero in aliqua prouincia ecclesiæ tanta paupertate laborent, ut collegium in aliquibus erigi non possit; Synodus prouincialis, uel Metropolitantus cum duobus antiquioribus Suffraganeis in ecclesia Metropolitana, uel alia prouinciæ ecclesia commodiori unum aut plura collegia, prout opportunum iudicabit, ex fructibus duarum, aut plurium ecclesiarum, in quibus singulis collegium commode institui non potest, erigenda curabit, ubi pueri illarum ecclesiarum educentur.

In ecclesiis autem, amplas diœceses habentibus, possit Episcopus unum, uel plura in diœcesi, prout sibi opportunum uidebitur, habere Seminaria: quæ tamen ab illo uno, quod in ciuitate erectum, & constitutum fuerit, in omnibus dependeant.

Postremo si uel pro unionibus, seu pro portionum taxatione, uel assignatione, & incorporatione, aut qualibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit, ob quam huius Seminarij institutio, uel conseruatio impediretur, aut perturbaretur: Episcopus cum supra deputatis, uel

Synodus

Synodus prouincialis pro regionis more, pro ecclesiarum & beneficiorum qualitate, etiam supra scripta, si opus fuerit, moderando, aut augendo, omnia et singula, quæ ad felicem huius Seminarij, profectum necessaria & opportuna uidebuntur, decernere, ac prouidere ualeat.

Indictio futuræ Sessionis.

Insuper, eadem sacrosancta Tridentina Synodus proximam futuram Sessionem in diem decimam sextam mensis Septembris indicit: in qua agetur de Sacramento Matrimonij, & de alijs, si qua erunt ad doctrinam fidei pertinentia, quæ expediri possint; item de prouisionibus Episcopatuum, dignitatum, aliorumq. beneficiorum ecclesiasticorum, ac de diuersis reformationis articulis.

Prorogata fuit Sessio ad diem XI Nou. M. D. LXIII.

SESSIO XXIIII,
QVAE EST OCTAVA
SVB PIO IIII, PONT. MAX.
CELEBRATA DIE XI NOV.
M. D. LXIII.

Doctrina de Sacramento Matrimonii.

MATRIMONII *perpetuum, indiſſolubilemq. nexum primus humani generis parens diuini Spiritus inſtinctu pronunciauit, cum dixit: Hoc nunc os ex oſſibus meis, & caro de carne mea. quamobrem relinquet homo patrem ſuum, & matrem, & adhærebit uxori ſuæ, & erunt duo in carne una. Hoc autem uinculo duos tantūmodo copulari, & coniungi, Chriſtus Dominus apertius docuit, cum poſtrema illa uerba, tamquam a Deo prolata, referens dixit: Itaque iam non ſunt duo, ſed una caro. ſtatimq. eiuſdem nexus firmitatem, ab Adamo tanto ante pronunciatam, his uerbis confirmauit: Quod ergo Deus coniunxit, homo non ſeparet.*

Gratiam uero, quæ naturalem illum amorem perficeret, & indiſſolubilem unitatem confirmaret, coniugesq. ſanctificaret, ipſe Chriſtus, uenerabilium Sacramentorum inſtitutor, atque perfector, ſua nobis paſſione promeruit. quod Paulus

lus

lus Apostolus innuit, dicens: Viri diligite uxores uestras, sicut Christus dilexit Ecclesiam, & se ipsum tradidit pro ea: mox subiungens: Sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo, & in Ecclesia.

Cum igitur Matrimonium in lege Euangelica ueteribus connubijs per Christum gratia præstet; merito inter nouæ legis Sacramenta annumerandum, sancti Patres nostri, Concilia, & uniuersalis Ecclesiæ traditio semper docuerunt: aduersus quam impij homines huius sæculi insanientes, non solum perperam de hoc uenerabili Sacramento senserunt, sed de more suo prætextu Euangelij libertatem carnis introducentes, multa ab Ecclesiæ Catholicæ sensu, & ab Apostolorum temporibus probata consuetudine aliena, scripto, & uerbo asseruerunt, non sine magna Christi fidelium iactura: quorum temeritati sancta, & uniuersalis Synodus cupiens occurrere, insigniores prædictorum schismaticorum hæreses, & errores, ne plures ad se trahat perniciosa eorum contagio, exterminãdos duxit, hos in ipsos hæreticos, eorumq. errores decernens anathematismos.

De Sacramento Matrimonii.
CANON I.

SI *quis dixerit, Matrimonium non esse uere, & proprie unum ex septem legis Euangelicæ Sacramentis a Christo Domino institutum, sed ab*

hominibus in Ecclesia inuentum; neque gratiam conferre; anathema sit.

CANON II.

SI *quis dixerit, licere Christianis plures simul habere uxores, & hoc nulla lege diuina esse prohibitum; anathema sit.*

CANON III.

SI *quis dixerit, eos tantum consanguinitatis, & affinitatis gradus, qui Leuitico exprimuntur, posse impedire matrimonium contrahendum, & dirimere contractum; nec posse Ecclesiam in nonnullis illorum dispensare, aut constituere, ut plures impediant, & dirimant; anathema sit.*

CANON IIII.

SI *quis dixerit, Ecclesiam non potuisse constituere impedimenta matrimonium dirimentia, uel in ijs constituendis errasse; anathema sit.*

CANON V.

SI *quis dixerit, propter hæresim, aut molestam cohabitationem, aut affectatam absentiam a coniuge, dissolui posse matrimonij uinculum; anathema sit.*

C A-

CANON VI.

Si quis dixerit, matrimonium ratum, non consummatum, per sollemnem religionis professionem alterius coniugum non dirimi; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cum docuit, & docet, iuxta Euangelicam, & Apostolicam doctrinam, propter adulterium alterius coniugum matrimonij uinculum non posse dissolui; & utrumque, uel etiam innocentem, qui causam adulterio non dedit, non posse, altero con iuge uiuente, aliud matimonium contrahere; mœchariq. eum, qui, dimissa adultera, aliam duxerit, & eam, quæ, dimisso adultero, alij nupserit; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cum ob multas causas separationem inter coniuges, quo ad thorum, seu quo ad cohabitationem, ad certum, incertumue tempus fieri posse decernit; anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, Clericos in sacris Ordinibus constitutos, uel Regulares, castitatem sollemniter

ter professos, posse matrimonium contrahere, contractumq. ualidum esse, non obstante lege Ecclesiastica, uel uoto; & oppositum nil aliud esse, quam damnare matrimonium, posseq. omnes contrahere matrimonium, qui non sentiunt se castitatis, etiam si eam uouerint, habere donum; anathema sit: cum Deus id recte petentibus non deneget, nec patiatur nos supra id, quod possumus, tentari.

CANON X.

SI *quis dixerit, statum coniugalem anteponendum esse statui uirginitatis, uel cælibatus, & non esse melius, ac beatius manere in uirginitate, aut cælibatu, quam iungi matrimonio; anathema sit.*

CANON XI.

SI *quis dixerit, prohibitionem sollemnitatis nuptiarum certis anni temporibus superstitionem esse tyrannicam, ab ethnicorum superstitione profectam; aut benedictiones, & alias cærimonias, quibus Ecclesia in illis utitur, damnauerit; anathema sit.*

CANON XII.

SI *quis dixerit, causas matrimoniales non spectare ad iudices Ecclesiasticos; anathema sit.*

DECRE-

DECRETVM de reformatione Matrimonii.

Caput I.

TAMETSI *dubitandum non est, clandestina matrimonia, libero contrahentium consensu facta, rata, & uera esse matrimonia, quamdiu Ecclesia ea irrita non fecit; & proinde iure damnandi sint illi, ut eos sancta Synodus anathemate damnat, qui ea uera, ac rata esse negant; quiq. falso affirmant, matrimonia, a filijs familias sine consensu parentum contracta, irrita esse, & parentes ea rata, uel irrita facere posse: nihilominus sancta Dei Ecclesia ex iustissimis causis illa semper detestata est, atque prohibuit. uerum, cum sancta Synodus animaduertat, prohibitiones illas propter hominum inobedientiam iam non prodesse; & grauia peccata perpendat, quæ ex eisdem clandestinis coniugijs ortum habent; præsertim uero eorum, qui in statu damnationis permanent, dum, priore uxore, cum qua clam contraxerant, relicta, cum alia palam contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio uiuunt. Cui malo cum ab Ecclesia, quæ de occultis non iudicat, succurri non possit, nisi efficacius aliquod remedium adhibeatur: Iccirco sacri Lateranensis Concilij, sub Innocentio* III *celebrati, uestigijs inhærendo præcipit, ut in posterum, antequam matrimonium contraha-*

contrahatur, ter a proprio contrahentium Parocho tribus continuis diebus festiuis in ecclesia inter Missarum sollemnia publice denuncietur, inter quos matrimonium sit contrahendum: quibus denunciationibus factis, si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonij in facie Ecclesiæ procedatur; ubi Parochus, uiro & muliere interrogatis, & eorum mutuo consensu intellecto, uel dicat, Ego uos in matrimonium coniungo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti: uel alijs utatur uerbis, iuxta receptum uniuscuiusque prouinciæ ritũ. Quod si aliquando probabilis fuerit suspicio, matrimonium malitiose impediri posse, si tot præcesserint denunciationes; tunc uel una tantum denunciatio fiat; uel saltem Parocho, & duobus, uel tribus testibus præsentibus matrimonium celebretur. Deinde ante illius consummationem denunciationes in ecclesia fiant; ut, si aliqua subsunt impedimenta, facilius detegantur: nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit, ut prædictæ denunciationes remittantur: quod illius prudentiæ, & iudicio sancta Synodus relinquit. Qui aliter, quã præsente Parocho, uel alio sacerdote, de ipsius Parochi, seu Ordinarij licentia, & duobus, uel tribus testibus matrimonium contrahere attentabunt; eos sancta Synodus ad sic contrahendũ omnino inhabiles reddit: & huiusmodi contractus irritos, & nullos esse decernit, prout eos præsenti

decreto

decreto irritos facit, & annullat. Insuper Parochum, uel alium sacerdotem, qui cum minore testium numero, & testes, qui sine Parocho, uel sacerdote huiusmodi contractui interfuerint, necnon ipsos contrahentes grauiter arbitrio Ordinarij puniri præcipit. Præterea eadem sancta Synodus hortatur, ut coniuges ante benedictionem sacerdotalem, in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent; statuitq. benedictionem a proprio Parocho fieri; neque a quoquam, nisi ab ipso Parocho, uel ab Ordinario licentiam ad prædictam benedictionem faciendam alij sacerdoti concedi posse: quacumque consuetudine, etiam immemorabili, quæ potius corruptela dicenda est, uel priuilegio, non obstante. Quod si quis Parochus, uel alius sacerdos, siue Regularis, siue sæcularis sit, etiam si id sibi ex priuilegio, uel immemorabili consuetudine licere contendat, alterius parochiæ sponsos sine illorum parochiæ licentia matrimonio coniungere, aut benedicere ausus fuerit, ipso iure tamdiu suspensus maneat, quamdiu ab Ordinario eius Parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu a quo benedictio suscipienda erat, absoluatur. Habeat Parochus librum, in quo coniugum, & testium nomina, diemq. & locum contracti matrimonij describat, quem diligenter apud se custodiat. Postremo sancta Synodus coniuges hortatur, ut, antequam contrahant, uel saltem triduo ante matrimonij consummationem sua

peccata

peccata diligenter confiteantur, & ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum pie accedant. Si quæ prouinciæ alijs, ultra prædictas, laudabilibus consuetudinibus, & cærimonijs hac in re utuntur, eas omnino retineri sancta Synodus uehementer optat. Ne uero hæc tam salubria præcepta quemquam lateant, Ordinarijs omnibus præcipit, ut, cum primum poterint, curent hoc decretum populo publicari, ac explicari in singulis suarum diœcesum parochialibus ecclesiis; idq. in primo anno quamsæpissime fiat, deinde uero quoties expedire uiderint. Decernit insuper, ut huiusmodi decretum in unaquaque parochia suum robur post triginta dies habere incipiat, a die primæ publicationis, in eadem parochia factæ, numerandos.

Caput II.

DOCET *experientia, propter multitudinem prohibitionum, multoties in casibus prohibitis ignoranter contrahi matrimonia: in quibus uel sine magno peccato perseueratur, uel ea non sine magno scandalo dirimuntur. Volens itaque sancta Synodus huic incommodo prouidere, & a cognationis spiritualis impedimento incipiens, statuit ut unus tantum siue uir, siue mulier, iuxta sacrorum Canonum instituta, uel ad summum unus, & una baptizatum de Baptismo suscipiant; inter quos, ac baptizatum ipsum, &*

illius

illius patrem, & matrem, necnon inter baptizanté, et baptizatum, baptizatiq. patrem, ac matrem tantū spiritualis cognatio contrahatur. Parochus, antequam ad Baptismum conferendū accedat, diligenter ab ijs, ad quos spectabit, sciscitetur, quē, uel quos elegerint, ut baptizatū de sacro fonte suscipiant; et eum, uel eos tantum ad illum suscipiendum admittat; & in libro eorum nomina describat; doceatq. eos quam cognationem contraxerint; ne ignorantia ulla excusari ualeant. Quod si alij, ultra designatos, baptizatum tetigerint; cognationem spiritualem nullo pacto contrahant: constitutionibus, in contrarium facientibus, non obstantibus. Si Parochi culpa, uel negligentia secus factum fuerit; arbitrio Ordinarij puniatur. Ea quoque cognatio, quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem, et confirmatum, illiusq. patrem, & matrem, ac tenentem non egrediatur: omnibus inter alias personas huius spiritualis cognationis impedimentis omnino sublatis.

Caput III.

IVSTITIAE *publicæ honestatis impedimentum, ubi sponsalia quacumque ratione ualida non erunt, sancta Synodus prorsus tollit; ubi autem ualida fuerint, primum gradum non excedant: quoniam in ulterioribus gradibus iam non potest huiusmodi prohibitio absque dispendio obseruari.*

Ca-

Caput IIII.

PRAETEREA *sancta Synodus, eisdem, et alijs grauissimis de causis adducta, impedimentum, quod propter affinitatem ex fornicatione contractam inducitur, & matrimonium postea factum dirimit; ad eos tantum, qui in primo, & secundo gradu coniunguntur, restringit. In ulterioribus uero gradibus statuit, huiusmodi affinitatem matrimonium postea contractum non dirimere.*

Caput V.

SI *quis intra gradus prohibitos scienter matrimonium contrahere præsumpserit; separetur; & spe dispensationis consequendæ careat; idq. in eo multo magis locum habeat, qui non tantum matrimonium contrahere, sed etiam consummare ausus fuerit. Quod si ignoranter id fecerit, siquidem sollemnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit; eisdem subijciatur pœnis. non enim dignus est, qui Ecclesiæ benignitatem facile experiatur, cuius salubria præcepta temere contempsit. Si uero, sollemnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cuius ille probabilem ignorantiam habuit; tunc facilius cum eo & gratis dispensari poterit. In contrahendis matrimonijs uel nulla omnino detur dispensatio, uel raro: idq. ex causa, & gratis concedatur. In secundo gradu numquam dispensetur, nisi*

nisi inter magnos Principes, & ob publicam causam.

Caput VI.

DECERNIT *sancta Synodus, inter raptorem, & raptam, quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum posse consistere matrimoniú. Quod si rapta a raptore separata, et in loco tuto, & libero constituta, illum in uirum habere consenserit; eam raptor in uxorem habeat; et nihilominus raptor ipse, ac omnes illi consilium, auxilium, et fauorem præbentes, sint ipso iure excommunicati, ac perpetuo infames, omniumq. dignitatum incapaces; &, si clerici fuerint, de proprio gradu decidant. Teneatur præterea raptor mulierem raptam, siue eam uxorem duxerit, siue non duxerit, decenter arbitrio iudicis dotare.*

Caput VII.

MVLTI *sunt, qui uagantur, & incertas habent sedes, &, ut improbi sunt ingenij, prima uxore relicta, aliam & plerumque plures, illa uiuente, diuersis in locis ducunt. cui morbo cupiens sancta Synodus occurrere, omnes, ad quos spectat, paterne monet, ne hoc genus hominum uagantium ad matrimonium facile recipiant: magistratus etiam sæculares hortatur, ut eos seuere coerceant: Parochis autem præcipit, ne illorum matrimonijs intersint, nisi prius diligētem inquisitio*

nem fecerint, & , re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

Caput VIII.

GRAVE *peccatum eſt, homines ſolutos concubinas habere; grauiſſimum uero, & in huius magni Sacramenti ſingularem contemptum admiſſum, uxoratos quoque in hoc damnationis ſtatu uiuere, ac audere eas quandoque domi, etiam cum uxoribus alere, & retinere. quare, ut huic tanto malo ſancta Synodus opportunis remedijs prouideat, ſtatuit huiuſmodi concubinarios, tam ſolutos, quam uxoratos, cuiuſcumque ſtatus, dignitatis, et condicionis exiſtant, ſi, poſtquam ab Ordinario, etiam ex officio, ter admoniti ea de re fuerint, concubinas non eiecerint, ſeq. ab earum conſuetudine non ſeiunxerint, excommunicatione feriendos eſſe; a qua non abſoluantur, donec re ipſa admonitioni factæ paruerint. Quod ſi in concubinatu per annum, cenſuris neglectis, permanſerint; contra eos ab Ordinario ſeuere pro qualitate criminis procedatur. Mulieres, ſiue coniugatæ, ſiue ſolutæ, quæ cum adulteris, ſeu concubinarijs publice uiuunt, ſi ter admonitæ nõ paruerint; ab Ordinarijs locorum, nullo etiam requirẽte, ex officio grauiter pro modo culpæ puniantur; et extra opidum, uel diœceſim, ſi id eiſdẽ Ordinarijs uidebitur, inuocato, ſi opus fuerit, brachio ſæculari, eijciantur: alijs pœnis, contra adulteros, & concubinarios*

binarios inflictis, in suo robore permanentibus.

Caput IX.

ITA *plerumque temporalium Dominorum, ac Magistratuum mentis oculos terreni affectus, atque cupiditates excæcant, ut uiros, et mulieres, sub eorum iurisdictione degentes, maxime diuites, uel spem magnæ hereditatis habentes, minis, & pœnis adigant cum ijs matrimonium inuitos contrahere, quos ipsi Domini, uel Magistratus illis præscripserint. Quare cum maxime nefarium sit, matrimonij libertatem uiolare, & ab eis iniurias nasci, a quibus iura expectantur; præcipit sancta Synodus omnibus, cuiuscumque gradus, dignitatis, & condicionis existant, sub anathematis pœna, quam ipso facto incurrant, ne quouis modo directe, uel indirecte subditos suos, uel quoscumque alios cogant, quo minus libere matrimonia contrahant.*

Caput X.

AB *aduentu Domini nostri Iesu Christi usque in diem Epiphaniæ, & a feria quarta Cinerum usque in octauam Paschatis inclusiue, antiquas sollemnium nuptiarum prohibitiones diligēter ab omnibus obseruari sancta Synodus præcipit: in alijs uero temporibus nuptias sollemniter celebrari permittit: quas Episcopi, ut ea, qua decet, modestia, & honestate fiant, curabunt. sancta enim*

res eſt matrimonium, & ſancte tractandum.

Decretum de reformatione.

EADEM *ſacroſancta Synodus, reformationis materiam proſequens, hæc in præſenti Seſſione ſtatuenda decernit.*

Caput I.

SI *in quibuſlibet Eccleſiæ gradibus prouidenter, ſcienterq. curandum eſt, ut in Domini domo nihil ſit inordinatum, nihilq. præpoſterum; multo magis elaborandum eſt, ut in electione eius, qui ſupra omnes gradus conſtituitur, non erretur. nam totius familiæ Domini ſtatus, et ordo nutabit, ſi, quod requiritur in corpore, nõ inueniatur in capite. unde, etſi alias ſancta Synodus de promouendis ad cathedrales, et ſuperiores eccleſias nonnulla utiliter decreuit: hoc tamē munus huiuſmodi eſſe cenſet, ut, ſi pro rei magnitudine expendatur, numquam ſatis cautum de eo uideri poſſit. Itaque ſtatuit, ut, cū primum eccleſia uacauerit, ſupplicationes, ac preces publice, priuatimq. habeantur; atque a Capitulo per ciuitatem, & diœceſim indicantur; quibus Clerus, populusq. bonum a Deo paſtorem ualeat impetrare. Omnes uero, & ſingulos, qui ad promotionem præficiendorum, quodcumque ius, quacumque ratione, a Sede Apoſtolica habent, aut alioquin operam ſuam præſtant, nihil in ijs pro præſenti temporum ratione innouando, hortatur,*

&

& monet, ut in primis meminerint, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem utilius posse facere, quam si bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoueri studeant; eosq. alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi, quos digniores, & ecclesiæ magis utiles ipsi iudicauerint, non quidem precibus, uel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed, eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curauerint; & quos ex legitimo matrimonio natos, & uita, ætate, doctrina, atque alijs omnibus qualitatibus præditos sciant, quæ iuxta sacros Canones, & Tridentinæ huius Synodi decreta requiruntur. Quoniam uero in sumendo de prædictis omnibus qualitatibus graui, idoneoq. bonorum, & doctorum uirorum testimonio, non uniformis ratio ubique ex nationum, populorum, ac morum uarietate potest adhiberi; mandat sancta Synodus, ut in prouinciali Synodo, per Metropolitanum habenda, præscribatur quibusque locis, & prouincijs propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis, faciendæ forma, Sanctissimi Romani Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdem locis utilis, atque opportuna esse uidebitur: ita tamen, ut, cum deinde hoc examen, seu inquisitio de persona promouenda perfecta fuerit; ea in instrumentum publicum redacta, cum toto testimonio, ac professione fidei ab eo facta, quamprimum ad Sanctissimum

ctissimum Romanum Pontificem omnino transmittatur: ut ipse summus Pontifex, plena totius negotij, ac personarum notitia habita, pro gregis Dominici commodo de illis, si idonei per examen, seu per inquisitionem factam reperti fuerint, ecclesiis possit utilius prouidere. Omnes uero inquisitiones, informationes, testimonia, ac probationes, quæcumque de promouendi qualitatibus, & ecclesiæ statu a quibuscumque, etiam in Romana Curia, habitæ, per Cardinalem, qui relationem facturus erit in Consistorio, & alios tres Cardinales diligenter examinentur; ac relatio ipsa Cardinalis relatoris et trium Cardinalium subscriptione roboretur: in qua ipsi singuli quattuor Cardinales affirment, se, adhibita accurata diligentia, inuenisse promouendos qualitatibus a iure, & ab hac sancta Synodo requisitis, præditos; ac certo existimare sub periculo salutis æternæ idoneos esse, qui ecclesiis præficiantur: ita ut relatione in uno Consistorio facta, quo maturius interea de ipsa inquisitione cognosci possit, in aliud Consistorium iudicium differatur; nisi aliud Beatissimo Pontifici uidebitur expedire. Ea uero omnia, & singula, quæ de Episcoporum præficiendorum uita, ætate, doctrina, & ceteris qualitatibus alias in eadem Synodo constituta sunt, decernit eadem, etiam in creatione sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, etiam si Diaconi sint, exigenda; quos Sanctissimus Romanus Pontifex

ex

ex omnibus Christianitatis nationibus, quantum commode fieri poterit, prout idoneos repererit, assumet. Postremo, eadem sancta Synodus, tot grauissimis Ecclesiæ incommodis commota, non potest non commemorare, nihil magis Ecclesiæ Dei esse necessarium, quam ut Beatissimus Romanus Pontifex, quam solicitudinem uniuersæ Ecclesiæ ex muneris sui officio debet, eam hic potissimum impendat, ut lectissimos tantum sibi Cardinales asciscat; & bonos maxime, atque idoneos Pastores singulis ecclesiis præficiat, idq. eo magis, quod ouium Christi sanguinem, quæ ex malo negligentium, & sui officij immemorum Pastorum regimine peribunt, Dominus noster Iesus Christus de manibus eius sit requisiturus.

Caput II.

PROVINCIALIA *Concilia, sicubi omissa sunt, pro moderandis moribus, corrigendis excessibus controuersiis componendis, alijsq. ex sacris Canonibus permissis renouentur. Quare Metropolitani per seipsos, seu, illis legitime impeditis, Coepiscopus antiquior intra annum ad minus a fine præsentis Concilij, & deinde quolibet saltem triennio post octauam Paschæ Resurrectionis Domini nostri Iesu Christi, seu alio commodiori tempore pro more prouinciæ non prætermittat Synodum in prouincia sua cogere: quo Episcopi omnes, & alij, qui de iure, uel consuetudine*

intereſſe debent, exceptis ijs, quibus cum imminenti periculo transfretandum eſſet, conuenire omnino teneantur. Nec Epiſcopi comprouinciales prætextu cuiuslibet conſuetudinis ad Metropolitanam eccleſiam in poſterum accedere inuiti compellantur. Itidem Epiſcopi, qui nulli Archiepiſcopo ſubijciuntur, aliquem uicinum Metropolitanum ſemel eligant; in cuius Synodo prouinciali cum alijs intereſſe debeant; & quæ ibi ordinata fuerint, obſeruent, ac obſeruari faciant. In reliquis omnibus eorum exemptio, & priuilegia ſalua, atque integra maneant. Synodi quoque diœceſanæ quotannis celebrentur: ad quas exempti etiam omnes, qui alias, ceſſante exemptione, intereſſe deberent, nec Capitulis generalibus ſubduntur, accedere teneantur, ratione tamen parochialium, aut aliarum ſæcularium eccleſiarum, etiam annexarum, debeant ij, qui illarum curam gerunt, quicũque illi ſint, Synodo intereſſe. Quod ſi in his tam Metropolitani, quam Epiſcopi, & alij ſupraſcripti negligentes fuerint; pœnas, ſacris Canonibus ſancitas, incurrant.

Caput III.

PATRIARCHAE, *Primates, Metropolitani, & Epiſcopi propriam diœceſim per ſe ipſos, aut, ſi legitime impediti fuerint, per ſuum generalem Vicarium, aut Viſitatorem, ſi quotannis totam, propter eius latitudinem, uiſitare nõ poterunt,*

terunt, saltem maiorem eius partem, ita tamen, ut tota biennio per se, uel Visitatores suos compleatur, uisitare non prætermittant. A Metropolitanis uero, etiam post plene uisitatam propriā diœcesim, non uisitentur cathedrales ecclesiæ, neque diœceses suorum comprouincialium, nisi causa cognita, & probata in Concilio prouinciali. Archidiaconi autem, Decani, & alij inferiores in ijs ecclesiis, ubi hactenus uisitationem exercere legitime consueuerunt, debeant quidem, assumpto notario, de consensu Episcopi deinceps per se ipsos tantum ibidem uisitare. Visitatores etiam, a Capitulo deputandi, ubi Capitulum ius uisitandi habet, prius ab Episcopo approbentur: sed non ideo Episcopus, uel, eo impedito, eius Visitator easdem ecclesias seorsum ab his uisitare prohibeatur: cui ipsi Archidiaconi, uel alij inferiores, uisitationis factæ infra mensem rationem reddere, & depositiones testium, ac integra acta ei exhibere teneantur: non obstantibus quacumque consuetudine, etiam immemorabili, atque exemptionibus, & priuilegijs quibuscumque. Visitationum autem omnium istarum præcipuus sit scopus, sanam, orthodoxamq. doctrinam, expulsis hæresibus, inducere; bonos mores tueri, prauos corrigere; populum cohortationibus, & admonitionibus ad religionem, pacem, innocentiamq. accendere; cetera, prout locus, tempus, & occasio feret, ex uisitantium prudentia ad fidelium fructum constituere.

tuere. Quæ ut facilius, feliciusq. succedant; monentur prædicti omnes, & singuli, ad quos uisitatio spectat, ut paterna caritate, Christianoq. zelo omnes amplectantur; ideoq. modesto contenti equitatu famulatuq. studeant quamcelerrime, debita tamen cum diligentia, uisitationem ipsam absoluere. Interimq. caueant, ne inutilibus sumptibus cuiquam graues, onerosiue sint; neue ipsi, aut quisquam suorum quidquã procurationis causa pro uisitatione, etiam testamentorum ad pios usus, præter id, quod ex relictis pijs iure debetur, aut alio quouis nomine, nec pecuniam, nec munus, quodcumque sit, etiam qualitercumque offeratur, accipiant: non obstante quacumque consuetudine, etiam immemorabili: exceptis tamen uictualibus, quæ sibi, ac suis frugaliter, moderateq. pro temporis tantum necessitate, & non ultra, erunt ministranda. Sit tamen in optione eorum, qui uisitantur, si malint soluere, id quod erat ab ipsis antea solui, certa pecunia taxata, consuetum; an uero prædicta uictualia subministrare: saluo item iure conuentionum antiquarum cũ monasterijs, alijsue pijs locis, aut ecclesiis non parochialibus inito, quod illæsum permaneat. In ijs uero locis, seu prouincijs, ubi consuetudo est, ut nec uictualia, nec pecunia, nec quidquam aliud a Visitatoribus accipiatur, sed omnia gratis fiant; ibi id obseruetur. Quod si quisquam, quod absit, aliquid amplius in supradictis omnibus

bus casibus accipere præsumpserit; is præter dupli restitutionem, intra mensem faciendam, alijs etiam pœnis iuxta Constitutionem Concilij generalis Lugdunensis, quæ incipit, Exigit; necnon & alijs pœnis in Synodo prouinciali arbitrio Synodi, absque ulla spe ueniæ, multetur. Patroni uero in ijs, quæ ad Sacramentorum administrationem spectant, nullatenus se præsumant ingerere; neque uisitationi ornamentorum ecclesiæ, aut bonorum stabilium, seu fabricarum prouentibus immisceant; nisi quatenus id eis ex institutione, ac fundatione competat: sed Episcopi ipsi hæc faciant, & fabricarum redditus in usus ecclesiæ necessarios, & utiles, prout sibi expedire magis uisum fuerit, expendi curent.

Caput IIII.

PRAEDICATIONIS *munus, quod Episcoporum præcipuum est, cupiens sancta Synodus, quo frequentius possit ad fidelium salutem exerceri, Canones alias super hoc editos, sub fel. rec. Paulo* III, *aptius præsentium temporum usui accommodando, mandat, ut in ecclesia sua ipsi per se, aut, si legitime impediti fuerint, per eos, quos ad prædicationis munus assument, in alijs autem ecclesiis per Parochos, siue, ijs impeditis, per alios ab Episcopo impensis eorum, qui eas præstare uel tenentur, uel solent, deputandos in ciuitate, aut in quacumque parte diœcesis, censebunt*

expe-

expedire, ſaltem omnibus Dominicis, & ſollemnibus diebus feſtis; tempore autem Ieiuniorum, Quadrageſimæ, & aduentus Domini quotidie, uel ſaltem tribus in hebdomada diebus, ſi ita oportere duxerint, ſacras Scripturas, diuinamq. legem annuncient; & alias, quotieſcumque id opportune fieri poſſe iudicauerint. Moneatq. Epiſcopus populum diligenter, teneri unumquemque parochiæ ſuæ intereſſe, ubi commode id fieri poteſt, ad audiendum uerbum Dei. Nullus autem ſæcularis, ſiue Regularis, etiam in eccleſiis ſuorum Ordinum, contradicente Epiſcopo, prædicare præſumat. Iidem etiam ſaltem Dominicis, & alijs feſtiuis diebus pueros in ſingulis parochijs fidei rudimenta, & obedientiam erga Deum, & parentes diligenter ab ijs, ad quos ſpectabit, doceri curabunt; &, ſi opus ſit, etiam per cenſuras eccleſiaſticas compellent: non obſtantibus priuilegijs, & conſuetudinibus. In reliquis, ea, quæ de prædicationis munere ſub eodem Paulo III decreta fuerunt, ſuum robur obtineant.

Caput V.

CAVSAE *criminales grauiores contra Epiſcopos, etiam hæreſis, quod abſit, quæ depoſitione, aut priuatione dignæ ſunt, ab ipſo tantum ſummo Romano Pontifice cognoſcantur, & terminentur. Quod ſi eiuſmodi ſit cauſa, quæ neceſſario extra Romanam Curiam ſit committen-*

das

da; nemini prorſus ea committatur, niſi Metropolitanis, aut Epiſcopis, a Beatiſſimo Papa eligendis. Hæc uero commiſſio & ſpecialis ſit, & manu ipſius Sanctiſſimi Pontificis ſignata; nec umquam plus his tribuat, quam ut ſolam facti inſtructionem ſumant, proceſſumq. conficiant; quem ſtatim ad Romanum Pontificem tranſmittant: reſeruata eidem Sanctiſſimo ſententia definitiua. Cetera alias ſub fel. rec. Iulio III *ſuper his decreta, necnon & conſtitutio ſub Innocentio* III*, in Concilio Generali, quæ incipit, Qualiter & quando; quam ſancta Synodus in præſenti innouat; ab omnibus obſeruetur. Minores uero criminales cauſæ Epiſcoporum in Concilio tantum prouinciali cognoſcantur, & terminentur, uel a deputandis per Concilium prouinciale.*

Caput VI.

LICEAT *Epiſcopis in irregularitatibus omnibus, & ſuſpenſionibus, ex delicto occulto prouenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio uoluntario, & exceptis alijs deductis ad forum contentioſum, diſpenſare; & in quibuſcumque caſibus occultis, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, delinquentes quoſcumque ſibi ſubditos, in diœceſi ſua per ſe ipſos, aut Vicarium, ad id ſpecialiter deputandum, in foro conſcientiæ gratis abſoluere, impoſita pænitentia ſalutari. Idem & in hæreſis crimine in eodem foro conſcientiæ eis*

tantum,

tantum, non eorum Vicarijs, ſit permiſſum.

Caput VII.

Vt *fidelis populus ad ſuſcipienda Sacramenta maiori cum reuerentia, atque animi deuotione accedat; præcipit ſancta Synodus Epiſcopis omnibus, ut non ſolum, cum hæc per ſe ipſos erunt populo adminiſtranda, prius illorum uim, & uſum pro ſuſcipientium captu explicent, ſed etiã idem a ſingulis Parochis pie, prudenterq. etiam lingua uernacula, ſi opus ſit, & commode fieri poterit, ſeruari ſtudeant, iuxta formam a ſancta Synodo in Catecheſi ſingulis Sacramentis præſcribendam; quam Epiſcopi in uulgarem linguam fideliter uerti, atque a Parochis omnibus populo exponi curabunt: necnon ut inter Miſſarum ſollemnia, aut diuinorum celebrationem ſacra eloquia, & ſalutis monita eadem uernacula lingua ſingulis diebus feſtis, uel ſollemnibus explanent; eademq. in omnium cordibus, poſtpoſitis inutilibus quæſtionibus, inſerere, atque eos in lege Domini erudire ſtudeant.*

Caput VIII.

Apostolvs *monet, publice peccantes palam eſſe corripiendos. Quando igitur ab aliquo publice, & in multorum conſpectu crimen commiſſum fuerit, unde alios ſcandalo offenſos, commotosq. fuiſſe, non ſit dubitandum; huic con-*

dignam

dignã pro modo culpæ pænitentiam publice iniungi oportet; ut quos exemplo suo ad malos mores prouocauit, suæ emendationis testimonio ad rectam reuocet uitam. Episcopus tamen publicæ hoc pænitentiæ genus in aliud secretum poterit commutare, quando ita magis iudicauerit expedire. In omnibus etiam cathedralibus ecclesiis, ubi id commode fieri poterit, Pænitentiarius aliquis cum unione præbendæ, proxime uacaturæ, ab Episcopo instituatur, qui Magister sit, uel Doctor, aut Licentiatus in Theologia, uel iure Canonico, et annorũ quadraginta, seu alias qui aptior pro loci qualitate reperiatur; qui dũ confessiones in ecclesia audiet, interim præsens in choro censeatur.

Caput IX.

QVAE *alias sub fel. rec. Paulo* III, *& nuper sub Beatissimo Domino nostro, Pio* IIII, *in hoc eodem Concilio de adhibẽda ab Ordinarijs diligentia in beneficiorum, etiam exemptorum, uisitatione constituta sunt; eadem etiam in ijs ecclesiis sæcularibus obseruentur, quæ in nullius diœcesi esse dicuntur; ut ab Episcopo, cuius cathedralis ecclesia est proximior, si id constet, alioquin ab eo, qui semel in Concilio prouinciali a Prælato loci illius electus fuerit, tamquam Sedis Apostolicæ delegato, uisitentur: non obstantibus priuilegijs, & consuetudinibus quibuscumque, etiam immemorabilibus.*

Caput

Caput X.

EPISCOPI, *ut aptius, quem regunt, populum possint in officio, atque obedientia continere, in omnibus ijs, quæ ad uisitationem, ac morum correctionem subditorum suorum spectát, ius & potestatem habeant, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi, iuxta Canonum sanctiones, quæ illis ex prudentia sua pro subditorum emendatione, ac diœcesis suæ utilitate necessaria uidebuntur. Nec in his, ubi de uisitatione, aut morum correctione agitur, exemptio, aut ulla inhibitio, appellatio, seu querela, etiam ad Sedem Apostolicam, interposita, executionẽ eorum, quæ ab his mandata, decreta, aut iudicata fuerint, quoquo modo impediat, aut suspendat.*

Caput XI.

QVONIAM *priuilegia, & exemptiones, quæ uarijs titulis plerisque conceduntur, hodie perturbationem in Episcoporum iurisdictione excitare, & exemptis occasionem laxioris uitæ præbere dignoscuntur; decernit sancta Synodus, ut, si quando iustis, grauibus, & fere necessarijs suadentibus causis, aliquos honorarijs titulis Protonotariatus, Acolythatus, Comitis Palatini, Capellani Regij, aut alijs huiusmodi in Romana Curia, uel extra, insignibus decorandos esse placuerit;*

placuerit; necnon alios, cuicumque monasterio oblatos, uel quomodocumque addictos, aut sub nomine seruientium militijs, seu monasterijs, hospitalibus, collegijs, aut quocumque alio titulo assumi; nihil ex ijs priuilegijs detractum esse Ordinarijs intelligatur; quo minus ij, quibus ea iam concessa sunt, uel in posterum concedi contigerit, ipsis Ordinarijs, tamquam Apostolicæ Sedis delegatis, plene in omnibus, & quo ad Capellanos Regios, iuxta Constitutionem Innocentij III, *quæ incipit, Cum Capella, subiecti existant: exceptis tamen ijs, qui prædictis locis, aut militijs actu seruiunt, & intra eorum septa, ac domos resident, subq. eorum obedientia uiuunt; siue ijs, qui legitime, et secundum regulam earundem militiarum professionem fecerint, de qua Ordinario constare debeat: nõ obstantibus priuilegijs quibuscumque, etiam religionis sancti Ioannis Hierosolymitani, & aliarum militiarum. Quæ uero priuilegia residentibus in Curia Romana uigore Eugenianæ Constitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere solent; ea in ijs, qui beneficia ecclesiastica obtinent, ratione prædictorum beneficiorum minime intelligantur; sed Ordinarij iurisdictioni subiecti permaneant: non obstantibus quibuscumque inhibitionibus.*

næ Ecclesiæ obedientia se permansuros spondeant, ac iurent. Prouisi autem de canonicatibus, & dignitatibus, in ecclesiis cathedralibus non solum coram Episcopo, seu eius officiali, sed etiam in Capitulo idem facere teneantur: alioquin prædicti omnes prouisi, ut supra, fructus non faciant suos; nec illis possessio suffragetur. Neminem etiam deinceps ad dignitatem, canonicatum, aut portionem recipiant, nisi qui eo Ordine sacro aut sit initiatus, quem illa dignitas, præbenda, aut portio requirit; aut in tali ætate, ut infra tempus a iure, & ab hac sancta Synodo statutum, initiari ualeat. In omnibus uero ecclesiis cathedralibus omnes canonicatus, ac portiones habeant annexum Ordinem Presbyterij, Diaconatus, uel Subdiaconatus. Episcopus autem cum consilio Capituli designet, ac distribuat, prout uiderit expedire, quibus quisque Ordo ex sacris annexus in posterum esse debeat; ita tamen, ut dimidia saltem pars Presbyteri sint, ceteri uero Diaconi, aut Subdiaconi: ubi uero consuetudo laudabilior habet, ut plures, uel omnes sint Presbyteri, omnino obseruetur. Hortatur etiam sancta Synodus, ut in prouincijs, ubi id commode fieri potest, dignitates omnes, & saltem dimidia pars canonicatuum, in cathedralibus ecclesiis, & collegiatis insignibus conferantur tantum Magistris, uel Doctoribus, aut etiam Licentiatis in Theologia, uel iure canonico. Præterea obtinentibus in eisdem

dem cathedralibus , aut collegiatis dignitates , canonicatus , præbendas , aut portiones , non liceat uigore cuiuſlibet ſtatuti , aut conſuetudinis , ultra tres menſes , ab eiſdem eccleſiis quolibet anno abeſſe : ſaluis nihilominus earum eccleſiarum conſtitutionibus , quæ longius ſeruitij tempus requirunt : alioquin primo anno priuetur unuſquiſque dimidia parte fructuum , quos ratione etiam præbendæ , ac reſidentiæ fecit ſuos . quod ſi iterum eadem fuerit uſus negligentia , priuetur omnibus fructibus , quos eodem anno lucratus fuerit . creſcente uero contumacia , contra eos , iuxta ſacrorum Canonum conſtitutiones , procedatur. Diſtributiones uero , qui ſtatis horis interfuerint , recipiant : reliqui , quauis colluſione , aut remiſſione excluſa , his careant , iuxta Bonifacij VIII *decretum , quod incipit , Conſuetudinem : quod ſancta Synodns in uſum reuocat , non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis , & conſuetudinibus . Omnes uero diuina per ſe , & non per ſubſtitutos , compellantur obire officia ; & Epiſcopo celebranti , aut alia Pontificalia exercenti , adſiſtere , & inſeruire , atque in choro , ad pſallendum inſtituto , hymnis , & canticis Dei nomen reuerenter , diſtincte , deuoteq. laudare . Veſtitu inſuper decenti tam in eccleſia , quam extra , aſſidue utantur ; ab illicitisq. uenationibus , aucupijs , choreis , tabernis , luſibusq. abſtineant ; atque ea morum integritate polleant , ut merito Eccleſiæ Senatus*

natus

natus dici possit. Cetera, quæ ad debitum in diuinis officijs regimen spectant; deq. congrua in his canendi, seu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, simulq. de omnibus ecclesiæ ministris, quæ necessaria erunt, & si qua huiusmodi; Synodus prouincialis, pro cuiusque prouinciæ utilitate, & moribus, certam cuique formulam præscribet. Interea uero Episcopus non minus, quam cum duobus Canonicis, quorum unus ab Episcopo, alter a Capitulo eligatur, in ijs, quæ expedire uidebuntur, poterit prouidere.

Caput XIII.

QVONIAM *pleræque cathedrales ecclesiæ tam tenuis redditus sunt, & angustæ, ut Episcopali dignitati nullo modo respondeant, neque ecclesiarum necessitati sufficiant; examinet Concilium prouinciale, uocatis ijs, quorum interest, & diligenter expendat, quas propter angustias, tenuitatemq. uicinis unire, uel nouis prouentibus augere expediat; confectaq. de præmissis instrumenta ad summum Romanum Pontificem mittat; quibus instructus summus Pontifex ex prudentia sua, prout expedire iudicauerit, aut tenues inuicem uniat, aut aliqua accessione ex fructibus augeat. Interim uero, donec prædictæ effectum sortiantur, huiusmodi Episcopis, qui fructuum subuentione pro diœcesis suæ*

tenuitate indigent: poterit de beneficijs aliquibus; dum tamen curata non sint, nec dignitates, seu canonicatus, & præbendæ, nec monasteria, in quibus uiget Regularis obseruantia, uel quæ Capitulis generalibus, & certis Visitatoribus subdũtur, a summo Romano Pontifice prouideri. In Parochialibus etiam ecclesiis, quarum fructus æque adeo exigui sunt, ut debitis nequeant oneribus satisfacere; curabit Episcopus, si per beneficiorum unionem, non tamen regularium, id fieri non possit, ut primitiarum, uel decimarum assignatione, aut per parochianorum symbola, aut collectas, aut qua commodiori ei uidebitur ratione, tantum redigatur, quod pro Rectoris, aut parochiæ necessitate decenter sufficiat. In unionibus uero quibuslibet seu ex supradictis, seu alijs causis faciendis, ecclesiæ parochiales monasterijs quibuscumque, aut abbatijs, seu dignitatibus, siue præbendis ecclesiæ cathedralis, uel collegiatæ, siue alijs beneficijs simplicibus, aut hospitalibus, militijsue non uniantur: & quæ unitæ sunt, reuideantur ab Ordinarijs, iuxta alias decretum in eadem Synodo, sub fel. rec. Paulo III. quod etiam in unitis ab eo tempore citra æque obseruetur: non obstantibus in ijs, quibuscumque uerborum formis, quæ hic pro sufficienter expressis habeantur. Ad hæc in posterum, omnes hæ cathedrales ecclesiæ, quarum redditus summam ducatorum mille, & parochiales, quæ summam

mam ducatorum centum secundum uerum annuũ ualorem non excedunt, nullis pensionibus, aut reseruationibus fructuum grauentur. In ijs quoque ciuitatibus, ac locis, ubi parochiales ecclesiæ certos non habent fines, nec earum Rectores proprium populum, quem regant, sed promiscue petentibus Sacramenta administrant; mandat sancta Synodus Episcopis pro tutiori animarum eis commissarum salute, ut distincto populo in certas, propriasq. parochias, unicuique suum perpetuum, peculiaremq. Parochum assignent, qui eas cognoscere ualeat; & a quo solo licite Sacramenta suscipiant; aut alio utiliori modo, prout loci qualitas exegerit, prouideant. Idemq. in ijs ciuitatibus, ac locis, ubi nullæ sunt parochiales, quamprimum fieri curent: non obstantibus quibuscumque priuilegijs, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Caput XIIII.

IN *pluribus ecclesiis, tam cathedralibus, quam collegiatis, & parochialibus, ex earum constitutionibus, aut ex praua consuetudine obseruari intelligitur, ut in electione, præsentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, uel alia prouisione, siue admissione ad possessionem alicuius cathedralis ecclesiæ, uel beneficij, canonicatuum, aut præbendarum, uel partem prouentuum, seu ad distributiones, quotidia-*

nas certæ condiciones, seu deductiones, ex fructibus, solutiones, promissiones, compensationesue illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus ecclesiis dicuntur Turnorum lucra, interponantur: hæc cum sancta Synodus detestetur, mandat Episcopis, ut quæcumque huiusmodi in usus pios non conuertuntur, atque ingressus eos, qui simoniacæ labis, aut sordidæ auaritiæ suspicionem habent, fieri non permittant; ipsiq. diligenter de eorum constitutionibus, siue consuetudinibus super prædictis cognoscant; & illis tantum, quas ut laudabiles probauerint, exceptis, reliquas, ut prauas, ac scandalosas reijciant, & aboleant. Eos uero, qui aduersus hæc, in præsenti decreto comprehensa, quauis ratione commiserint, pœnis, contra simoniacos editis, sacris Canonibus, & uarijs summorum Pontificum Constitutionibus, quas omnes innouat, teneri decernit: non obstantibus quibuscumque statutis, constitutionibus, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam Apostolica auctoritate confirmatis; de quarum subreptione, obreptione, & intentionis defectu Episcopus, tamquam Apostolicæ Sedis delegatus, cognoscere possit.

Caput XV.

IN *ecclesiis cathedralibus, & collegiatis insignibus, ubi frequentes, adeoq. tenues sunt præbendæ simul cum distrubutionibus quotidianis,*

ut

ut sustinendo decenti Canonicorum gradui pro loci, et personarum qualitate nō sufficiant; liceat Episcopis cum consensu Capituli, uel aliquot simplicia beneficia, non tamen regularia, ijs unire; uel, si hac ratione prouideri non possit, aliquibus ex ijs suppressis, cum patronorum consensu, si de iure patronatus laicorum sint, quarum fructus, & prouentus reliquarum præbendarum distributionibus quotidianis applicentur, eas ad pauciorem numerum reducere; ita tamen, ut tot supersint, quæ diuino cultui celebrando, ac dignitati ecclesiæ commode ualeant respondere: non obstantibus quibuscumque constitutionibus, & priuilegijs, aut quacumque reseruatione generali, uel speciali, aut affectione: neque prædictæ uniones, aut suppressiones tolli, seu impediri possint ex quibuscumque prouisionibus, etiam uigore resignationis, aut quibusuis alijs derogationibus, uel suspensionibus.

Caput XVI.

CAPITVLVM, *Sede uacante, ubi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, Oeconomum unum, uel plures fideles, ac diligentes decernat, qui rerum Ecclesiasticarum, & prouentuum curam gerant; quorum rationem ei, ad quem pertinebit, sint reddituri. Item Officialem, seu Vicarium infra octo dies post mortem Episcopi constituere, uel existentem confirmare omnino teneatur,*

ſanctè ſacris Canonibus cautum fuit, neminem oportere in duabus eccleſiis conſcribi. uerum quoniam multi improbæ cupiditatis affectu ſe ipſos, non Deum, decipientes, ea, quæ bene conſtituta ſunt, uarijs artibus eludere, & plura ſimul beneficia obtinere non erubeſcunt: ſancta Synodus debitam regendis eccleſiis diſciplinam reſtituere cupiens; præſenti decreto, quod in quibuſcumque perſonis, quocumque titulo, etiam ſi Cardinalatus honore fulgeant, mandat obſeruari; ſtatuit ut in poſterum unum tantum beneficium eccleſiaſticum ſingulis conferatur. quod quidem ſi ad uitam eius, cui confertur, honeſte ſuſtentandam non ſufficiat; liceat nihilominus aliud ſimplex ſufficiens, dummodo utrumque perſonalem reſidentiam non requirat, eidem conferri. Hæcq. non modo ad cathedrales eccleſias, ſed etiã ad alia omnia beneficia, tam ſæcularia, quam Regularia quæcumque, etiam commendata, pertineant, cuiuſcumque tituli, ac qualitatis exiſtant. Illi uero, qui in præſenti plures parochiales eccleſias, aut unam cathedralem, & aliam parochialem obtinent; cogantur omnino, quibuſcumque diſpenſationibus, ac unionibus ad uitam non obſtantibus, una tantum parochiali, uel ſola cathedrali retenta, alias parochiales infra ſpatium ſex menſium dimittere: alioquin tam parochiales, quam beneficia omnia, quæ obtinent, ipſo iure uacare cenſeantur; ac tamquam uacantia libere alijs idoneis conſe-

conferantur; nec ipsi antea illa obtinentes, tuta conscientia, fructus post dictum tempus retineant. Optat autem sancta Synodus, ut resignantium necessitatibus commoda aliqua ratione, prout summo Pontifici uidebitur, prouideatur.

Caput XVIII.

EXPEDIT *maxime animarum saluti, a dignis, atque idoneis Parochis gubernari. id ut diligentius, ac rectius perficiatur, statuit sancta Synodus, ut, cum parochialis ecclesiæ uacatio, etiam si cura ecclesiæ uel Episcopo incumbere dicatur, & per unum, uel plures administretur, etiam in ecclesiis patrimonialibus, seu receptiuis nuncupatis, in quibus consueuit Episcopus uni, uel pluribus curam animarum dare, quos omnes ad infrascriptum examen teneri mandat, per obitum, uel resignationem, etiam in Curia, seu aliter quomodocumque contigerit, etiam si ipsa parochialis ecclesia reseruata, uel affecta fuerit generaliter, uel specialiter, etiam uigore indulti, seu priuilegij in fauorem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, seu Abbatum, uel Capitulorum: debeat Episcopus statim, habita notitia uacationis ecclesiæ, si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium, cum congrua, eius arbitrio, fructuum portionis assignatione, constituere; qui onera ipsius ecclesiæ sustineat, donec ei de Rectore prouideatur. Porro Episcopus, & qui ius patronatus habet, intra decem*

dies

dies, uel aliud tempus, ab Episcopo præscribendum, idoneos aliquot Clericos ad regendam ecclesiam coram deputandis examinatoribus nominet. Liberum sit tamen etiam alijs, qui aliquos ad id aptos nouerint, eorum nomina deferre, ut possit postea de cuiuslibet ætate, moribus, & sufficientia fieri diligens inquisitio. Et, si Episcopo, aut Synodo prouinciali pro regionis more uidebitur magis expedire, per edictum etiam publicum uocégis expedire, per edictum etiam publicum uocentur, qui uolent examinari. Transacto constituto tempore, omnes, qui descripti fuerint, examinentur ab Episcopo, siue, eo impedito, ab eius Vicario generali, atque ab alijs examinatoribus non paucioribus, quam tribus; quorum uotis, si pares, aut singulares fuerint, accedere possit Episcopus, uel Vicarius, quibus magis uidebitur. Examinatores autem singulis annis in diœcesana Synodo ab Episcopo, uel eius Vicario ad minus sex proponantur; qui Synodo satisfaciant, & ab ea probentur. Aduenienteq. uacatione cuiuslibet ecclesiæ, tres ex illis eligat Episcopus, qui cum eo examen perficiant; indeq. succedente alia uacatione, aut eosdem, aut alios tres, quos maluerit, ex prædictis illis sex eligat. Sin uero hi examinatores, Magistri, seu Doctores, aut Licentiati in Theologia, aut iure canonico, uel alij Clerici, seu Regulares, etiam ex ordine mendicantium, aut etiam sæculares, qui ad id uidebuntur magis idonei, iurentq. omnes ad sancta Dei Euangelia se,

qua-

ſupra, examinari, & non, niſi idoneus repertus fuerit, admitti. In omnibusq. ſupradictis caſibus non cuiquam alteri, quam uni ex prædictis examinatis, & ab examinatoribus approbatis, iuxta ſupradictam regulam; de eccleſia prouideatur; nec prædictorum examinatorum relationem, quo minus executionem habeat, ulla deuolutio, aut appellatio, etiam ad Sedem Apoſtolicam, ſiue eiuſdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuncios, ſeu Epiſcopos, aut Metropolitanos, Primates, uel Patriarchas interpoſita, impediat, aut ſuſpendat: alioquin Vicarius, quem eccleſiæ uacanti antea Epiſcopus arbitrio ſuo ad tempus deputauit, uel forſan poſtea deputabit; ab eius eccleſiæ cuſtodia, & adminiſtratione non amoueatur, donec aut eidem, aut alteri, qui probatus, & electus fuerit, ut ſupra, ſit prouiſum: alias prouiſiones omnes, ſeu inſtitutiones, præter ſupradictá formam factæ, ſubreptitiæ eſſe cenſeantur: non obſtantibus huic decreto exemptionibus, indultis, priuilegijs, præuentionibus, affectionibus, nouis prouiſionibus, indultis conceſſis quibuſcumque Vniuerſitatibus, etiam ad certam ſummam, & alijs impedimentis quibuſcumque. Si tamen adeo exigui redditus dictæ parochiales fuerint, ut totius huius examinationis operam nõ ferant; aut nemo ſit, qui ſe examini quærat ſubijcere; aut ob apertas factiones, ſeu diſſidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facile grauiores rixæ, ac

tumultus

ri illarum iudices ſuperiores, alias tamen competentes, adire; qui cauſam in eo ſtatu, quo fuerit, aſſumant, & quamprimum terminari curent; nec antea alijs committantur, nec auocentur: neque appellationes ab eiſdem interpoſitæ, per Superiores quoſcumque recipiantur; eorumue commiſſio, aut inhibitio fiat niſi a definitiua, uel a definitiuæ uim habente; & cuius grauamen per appellationem a definitiua reparari nequeat. Ab his excipiantur cauſæ, quæ iuxta canonicas ſanctiones apud Sedem Apoſtolicam ſunt tractandæ; uel quas ex urgenti, rationabiliq. cauſa iudicauerit ſummus Romanus Pontifex per ſpeciale reſcriptum Signaturæ Sāctitatis ſuæ, manu propria ſubſcribendum, committere, aut auocare. Ad hæc, cauſæ matrimoniales, & criminales non Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum iudicio, etiam uiſitando, ſed Epiſcopi tantum examini, & iuriſdictioni relinquantur; etiam ſi in præſenti inter Epiſcopum, & Decanum, ſeu Archidiaconum, aut alios inferiores ſuper cauſarum iſtarum cognitione lis aliqua in quacumque inſtantia pendeat: coram quo, ſi pars uere paupertatem probauerit, non cogatur extra prouinciam nec in ſecunda, nec in tertia inſtantia in eadem cauſa matrimoniali litigare; niſi pars altera & alimenta, & expenſas litis uelit ſubminiſtrare. Legati quoque, etiam de latere, Nuncij, Gubernatores eccleſiaſtici, aut alij quarumcumque facultatum ui

gore, non solum Episcopos in prædictis causis impedire, aut aliquo modo eorum iurisdictionem ijs præcipere, aut turbare non præsumant; sed nec etiam contra Clericos, aliasue personas, Ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito, eoq. negligente, procedant: alias eorum processus, ordinationesue nullius momenti sint; atque ad damni satisfactionem, partibus illati, teneantur. Præterea, si quis in casibus a iure permissis appellauerit; aut de aliquo grauamine conquestus fuerit; seu alias ob lapsum biennij, de quo supra, ad alium iudicem recurrerit; teneatur acta omnia, coram Episcopo gesta, ad iudicem appellationis expēsis, suis transferre, eodem tamen Episcopo prius admonito ut, si quid ei pro causæ instructione uidebitur, possit iudici appellationis significare. Quod si appellatus compareat; cogatur tunc is quoque actorum, quæ translata sunt, expensas, pro portione sua, si illis uti uoluerit, subire; nisi aliter ex loci consue tudine seruetur, ut scilicet ad appellantem integrum hoc onus pertineat. Porro ipsam actorum copiam teneatur notarius, congrua mercede accepta, appellanti quanto citius, & ad minus intra mensem exhibere. Qui notarius si in differenda exhibitione fraudem fecerit; ab officij administratione arbitrio Ordinarij suspendatur; & ad dupli pœnam, quanti ea lis fuerit, inter appellantem, & pauperes loci distribuendam, compellatur. Iudex uero, si & ipse impedimenti huius conscius,

conſcius, particepsue fuerit, aliterue obſtiterit, ne appellanti integre acta intra tempus traderentur; ad eandem dupli pœnam, prout ſupra, teneatur: non obſtantibus, quo ad omnia ſupraſcripta, priuilegijs, indultis, concordijs, quæ ſuos tantum teneant auctores, & alijs quibuſcumque conſuetudinibus.

Caput XXI.

CVPIENS *ſancta Synodus, ut ex decretis ab ea editis nulla umquam futuris temporibus dubitandi occaſio oriatur, uerba illa, poſita in decreto, publicato Seſſione prima, ſub Beatiſſimo Domino noſtro Pio Quarto, uidelicet: Quæ proponentibus Legatis, ac Præſidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, ſedandas de religione controuerſias, coercendas linguas doloſas, deprauatorum morum abuſus corrigendos, Eccleſiæ ueram, & Chriſtianam pacem conciliandam apta, & idonea ipſi ſanctæ Synodo uidebuntur: explicando declarat, mentis ſuæ non fuiſſe, ut ex prædictis uerbis ſolita ratio tractandi negotia in generalibus Concilijs uel ex parte immutaretur; neque noui quidquam, præter id, quod a ſacris Canonibus, uel generalium Synodorum forma hactenus ſtatutum eſt, cuiquam adderetur, uel detraheretur.*

Indictio futuræ Sessionis.

INSVPER, eadem sacrosancta Synodus proximam futuram Sessionem feria quinta post cóceptionem beatæ Mariæ uirginis, quæ erit dies nona mensis Decembris, proxime uenturi, habendam esse statuit, & decernit, cum potestate etiam abbreuiandi. in qua Sessione tractabitur de sexto nunc in eam dilato capite, & de reliquis, reformationis capitibus iam exhibitis, deq. alijs ad eam pertinentibus. Si uero opportunum uidebitur, & tempus patietur, poterit etiam de nonnullis Dogmatibus tractari, prout suo tempore in Congregationibus proponetur.

Abbreuiata est dies Sessionis.

SESSIO XXV,

QVAE EST NONA, ET VLTIMA SVB PIO IIII, PONT. MAX.

COEPTA DIE TERTIA, ABSOLVTA DIE QVARTA DECEMB. M. D. LXIII.

Decretum de Purgatorio.

CVM *Catholica Ecclesia, Spiritu sancto edocta, ex sacris litteris, & antiqua Patrum traditione, in sacris Concilijs, & nouissime in hac œcumenica Synodo docuerit, Purgatorium esse; animasq. ibi detentas, fidelium suffragijs, potissimum uero acceptabili altaris sacrificio iuuari; præcipit sancta Synodus Episcopis, ut sanam de Purgatorio doctrinam, a sanctis Patribus, & sacris Concilijs traditam, a Christi fidelibus credi, teneri, doceri, & ubique prædicari, diligenter studeant. Apud rudem uero plebem difficiliores, ac subtiliores quæstiones, quæq. ad ædificationem non faciunt, & ex quibus plerumque nulla fit pietatis accessio, a popularibus concionibus secludantur. Incerta item, uel quæ specie falsi laborant, euulgari, ac tractari non permittant. Ea uero, quæ ad curiositatem quandam, aut superstitionem spectant, uel turpe lucrum sapiunt;*

tamquam ſcandala, & fidelium offendicula prohibeant. Curent autem Epiſcopi, ut fidelium uiuorum ſuffragia, Miſſarum ſcilicet ſacrificia, orationes, eleemoſynæ, aliaq. pietatis opera, quæ a fidelibus pro alijs fidelibus defunctis fieri conſueuerunt, ſecundum Eccleſiæ inſtituta pie, & deuote fiant; & quæ pro illis ex teſtatorum fundationibus, uel alia ratione debentur, non perfunctorie, ſed a ſacerdotibus, & Eccleſiæ miniſtris, & alijs, qui hoc præſtare tenentur, diligenter, & accurate perſoluantur.

De inuocatione, ueneratione, & Reliquiis Sanctorum, & ſacris imaginibus.

MANDAT *ſancta Synodus omnibus Epiſcopis, & ceteris docendi munus, curamq. ſuſtinentibus, ut iuxta Catholicæ, & Apoſtolicæ Eccleſiæ uſum, a primæuis Chriſtianæ religionis temporibus receptum, ſanctorumq. Patrum conſenſionem, & ſacrorum Conciliorum decreta in primis de Sanctorum interceſſione, inuocatione, Reliquiarum honore, & legitimo imaginum uſu, fideles diligenter inſtruant, docentes eos, Sanctos, una cum Chriſto regnantes, orationes ſuas pro hominibus Deo offerre; bonum, atque utile eſſe ſuppliciter eos inuocare; & ob beneficia impetrāda a Deo per filium eius Ieſum Chriſtum, Dominum noſtrum, qui ſolus noſter Redemptor, & Saluator eſt, ad eorum orationes, opem auxiliumq.*

xilium mq. confugere: illos uero, qui negant Sanctos, æterna felicitate in cælo fruentes, inuocandos esse: aut qui asserunt, uel illos pro hominibus non orare; uel eorum, ut pro nobis etiam singulis orent, inuocationem esse idololatriam; uel pugnare cum uerbo Dei; aduersariq. honori unius mediatoris Dei, & hominum Iesu Christi; uel stultum esse, in cælo regnantibus uoce, uel mente supplicare; impie sentire.

Sanctorum quoque Martyrum, & aliorum cum Christo uiuentium sancta corpora, quæ uiua membra fuerunt Christi, & templum Spiritus sancti, ab ipso ad æternam uitam suscitanda, & glorificanda, a fidelibus ueneranda esse: per quæ multa beneficia a Deo hominibus præstantur: ita ut affirmantes, Sanctorum Reliquijs uenerationem, atque honorem non deberi; uel eas, aliaq. sacra monumenta a fidelibus inutiliter honorari; atque eorum opis impetrandæ causa Sanctorum memorias frustra frequentari; omnino damnandos esse; prout iampridem eos damnauit, & nunc etiam damnat Ecclesia. Imagines porro Christi, Dei paræ uirginis, & aliorum Sanctorum, in templis præsertim habendas, & retinendas; eisq. debitum honorem, & uenerationem impertiendam; non quod credatur inesse aliqua in ijs diuinitas, uel uirtus, propter quam sint colendæ; uel quod ab eis sit aliquid petendum; uel quod fiducia in imaginibus sit figenda; ueluti olim fiebat agen-

tibus, quæ in idolis ſpem ſuam collocabant; ſed quoniam honos, qui eis exhibetur, refertur ad prototypa, quæ illæ repræſentant: ita ut per imagines, quas oſculamur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus, Chriſtum adoremus; & Sanctos, quorum illæ ſimilitudinem gerunt, ueneremur. id quod Conciliorum, præſertim uero ſecundæ Nicænæ Synodi decretis contra imaginum oppugnatores eſt ſancitum.

Illud uero diligenter doceant Epiſcopi, per hiſtorias myſteriorum noſtræ redemptionis, picturis, uel alijs ſimilitudinibus expreſſas, erudiri, & confirmari populum in articulis fidei commemorandis, & aſſidue recolendis: tum uero ex omnibus ſacris imaginibus magnum fructum percipi; non ſolum quia admonetur populus beneficiorum, & munerum, quæ a Chriſto ſibi collata ſunt; ſed etiam quia Dei per Sanctos miracula, et ſalutaria exempla oculis fidelium ſubijciuntur: ut pro ijs Deo gratias agant, ad Sanctorumq. imitationem uitam, moresq. ſuos componant: excitenturq. ad adorandum, ac diligendum Deum, & ad pietatem colendam. Si quis autem his decretis contraria docuerit, aut ſenſerit; anathema ſit.

In has autem ſanctas & ſalutares obſeruationes ſi qui abuſus irrepſerint, eos prorſus aboleri ſancta Synodus uehementer cupit; ita ut nullæ falſi Dogmatis imagines, & rudibus periculoſi erroris occaſionem præbentes, ſtatuantur. Quod ſi aliquan-

aliquando historias, & narrationes sacræ Scripturæ, cum id indoctæ plebi expediet, exprimi, & figurari contigerit; doceatur populus, non propterea diuinitatem figurari, quasi corporeis oculis conspici, uel coloribus, aut figuris exprimi possit. Omnis porro superstitio in Sanctorum inuocatione, Reliquiarum ueneratione, & imaginum sacro usu tollatur; omnis turpis quæstus eliminetur; omnis denique lasciuia uitetur; ita ut procaci uenustate imagines non pingantur, nec ornentur; & Sanctorum celebratione, ac Reliquiarum uisitatione homines ad comessationes atque ebrietates non abutantur; quasi festi dies in honorem Sanctorum per luxum, ac lasciuiam agantur. Postremo, tanta circa hæc diligentia, & cura ab Episcopis adhibeatur, ut nihil inordinatum, aut præpostere, & tumultuarie accommodatum, nihil profanum, nihilq. inhonestum appareat; cum domum Dei deceat sanctitudo. Hæc ut fidelius obseruentur, statuit sancta Synodus, nemini licere ullo in loco, uel ecclesia, etiam quomodolibet exempta, ullam insolitam ponere, uel ponendam curare imaginem, nisi ab Episcopo approbata fuerit; nulla etiam admittenda esse noua miracula, nec nouas Reliquias recipiendas, nisi eodem recognoscente & approbante Episcopo. qui simulatque de ijs aliquid compertum habuerit; adhibitis in consilium Theologis, & alijs pijs uiris, ea faciat, quæ ueritati, & pieta-

ti

ti conſentanea iudicauerit. Quod ſi aliquis dubius, aut difficilis abuſus ſit extirpandus; uel omnino aliqua de ijs rebus grauior quæſtio incidat; Epiſcopus, antequam controuerſiam dirimat, Metropolitani, & comprouincialium Epiſcoporum in Concilio prouinciali ſententiam expectet; ita tamen, ut nihil, inconſulto Sanctiſſimo Romano Pontifice, nouum, aut in Eccleſia hactenus inuſitatum decernatur.

De Regularibus, & Monialibus.

EADEM *ſacroſancta Synodus, reformationẽ proſequens, ea, quæ ſequũtur, ſtatuẽda eſſe cẽſuit.*

Caput I.

QVONIAM *non ignorat ſancta Synodus, quantum ex monaſterijs pie inſtitutis, & recte adminiſtratis, in Eccleſia Dei ſplendoris, atque utilitatis oriatur; neceſſarium eſſe cenſuit, quo facilius, ac maturius, ubi collapſa eſt, uetus, & regularis diſciplina inſtauretur, & conſtantius, ubi conſeruata eſt, perſeueret, præcipere, prout hoc decreto præcipit, ut omnes Regulares, tam uiri, quam mulieres, ad Regulæ, quam profeſſi ſunt, præſcriptum uitam inſtituãt, & componant; atque in primis, quæ ad ſuæ profeſſionis perfectionem, ut obedientiæ, paupertatis, & caſtitatis, ac ſi quæ alia ſunt alicuius Regulæ, & Ordinis peculiaria uota, & præcepta, ad eorum reſpectiue aſſentiam, necnon ad communem uitam, uictum, et ueſtitum conſeruanda pertinentia,*

tinentia, fideliter obseruent. Omnisq. cura, & diligentia a Superioribus adhibeatur tam in Capitulis generalibus, & prouincialibus, quam in eorum uisitationibus, quæ suis temporibus facere non prætermittant, ut ab illis non recedatur: cum compertum sit, ab eis non posse ea, quæ ad substantiam Regularis uitæ pertinent, relaxari. si enim illa, quæ bases sunt, & fundamenta totius Regularis disciplinæ, exacte non fuerint conseruata; totum corruat ædificium necesse est.

Caput II.

NEMINI *igitur Regularium, tam uirorum, quam mulierum, liceat bona immobilia, uel mobilia, cuiuscumque qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab eis acquisita, tamquam propria, aut etiam nomine conuentus possidere; uel tenere; sed statim ea Superiori tradantur, conuentuiq. incorporentur. Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad usumfructum, uel usum, administrationem, aut commendam. Administratio autem bonorum, monasteriorum, seu conuentuum ad solos Officiales eorundem, ad nutum Superiorum amouibiles, pertineat. Mobilium uero usum ita Superiores permittant, ut eorum supellex statui paupertatis, quam professi sunt, conueniat; nihilq. superflui in ea sit; nihil etiam, quod sit necessarium, eis denegetur. Quod si quis aliter quid-*

quam

quam tenere deprehensus, aut conuictus fuerit; is biennio actiua & passiua uoce priuatus sit; atque etiam iuxta suæ Regulæ, & Ordinis constitutiones puniatur.

Caput III.

CONCEDIT *sancta Synodus omnibus monasterijs, & domibus tam uirorum, quam mulierum, & mendicantium, exceptis domibus Fratrum sancti Francisci Capuccinorum, & eorum, qui Minorum de obseruantia uocantur, etiam quibus aut ex constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex priuilegio Apostolico non erat concessum, ut deinceps bona immobilia eis possidere liceat. Quod si aliqua loca ex prædictis, quibus auctoritate Apostolica similia bona possidere permissum erat, eis spoliata sint; eadem omnia illis restituenda esse decernit. In prædictis autem monasterijs, & domibus tam uirorum, quam mulierum, bona immobilia possidentibus, uel non possidentibus, is tantum numerus constituatur, ac in posterum conseruetur, qui uel ex redditibus proprijs monasteriorum, uel ex consuetis eleemosynis commode possit sustentari: nec de cetero similia loca erigantur sine Episcopi, in cuius diœcesi erigenda sunt, licentia prius obtenta.*

Caput IIII.

PROHIBET *sancta Synodus, ne quis Regularis, sine sui Superioris licentia, prædicationis, uel lectionis, aut cuiusuis pij operis prætextu, subijciat se obsequio alicuius Prælati, Principis, uel Vniuersitatis, uel Communitatis, aut alterius cuiuscumque personæ, seu loci; neque ei aliquod priuilegium, aut facultas, ab alijs super ijs obtenta, suffragetur. Quod si contra fecerit; tamquam inobediens arbitrio Superioris puniatur. Nec liceat Regularibus a suis conuentibus recedere, etiam prætextu ad Superiores suos accedendi; nisi ab eisdem missi, aut uocati fuerint. Qui uero sine prædicto mandato, in scriptis obtento, repertus fuerit; ab Ordinarijs locorum tamquam desertor sui instituti puniatur. Illi autem, qui studiorum causa ad Vniuersitates mittuntur; in conuentibus tantum habitent: alioquin ab Ordinarijs contra eos procedatur.*

Caput V.

BONIFACII *Octaui constitutionem, quæ incipit, Periculoso, renouans sancta Synodus, uniuersis Episcopis sub obtestatione diuini iudicij, et interminatione maledictionis æternæ, præcipit, ut in omnibus monasterijs, sibi subiectis, ordinaria, in alijs uero Sedis Apostolicæ auctoritate clausuram Sanctimonialium, ubi uiola-*

ta fuerit, diligenter restitui, & , ubi inuiolata est, conseruari maxime procuret; inobedientes, atque contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliasq. pœnas, quacumque appellatione postposita, compescentes, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Quod auxilium ut præbeatur, omnes Christianos Principes hortatur Sancta Synodus, & sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda, omnibus magistratibus sæcularibus iniungit. Nemini autem Sanctimonalium liceat post professionem exire a monasterio, etiam ad breue tempus, quocumque prætextu, nisi ex aliqua legitima causa, ab Episcopo approbanda: indultis quibuscumque & priuilegijs non obstantibus. Ingredi autem intra septa monasterij nemini liceat, cuiuscumque generis, aut condicionis, sexus, uel ætatis fuerit, sine Episcopi, uel Superioris licentia, in scriptis obtenta, sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda. Dare autem tantum Episcopus, uel Superior licẽtiam debet in casibus necessarijs; neque alijs ullo modo possit, etiam uigore cuiuscumque facultatis, uel indulti hactenus concessi, uel in posterum concedendi. Et quia monasteria Sanctimonalium extra mœnia urbis, uel opidi constituta, malorum hominum prædæ, & alijs facinoribus sine ulla sæpe custodia sunt exposita; curent Episcopi, & alij Superiores, si ita uidebitur expedire, ut Sanctimoniales ex eis ad noua,

uel

uel antiqua monasteria intra urbes, uel opida frequentia reducantur, inuocato etiam auxilio, si opus fuerit, brachij sæcularis. Impedientes uero, uel non obedientes per censuras Ecclesiasticas parere compellant.

Caput VI.

IN electione Superiorum quorumcumque, Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generalium, & Abbatissarum, atque aliarum Præpositarum, quo omnia recte, & sine ulla fraude fiant, in primis sancta Synodus districte præcipit, omnes supradictos eligi debere per uota secreta; ita ut singulorum eligentium nomina numquam publicentur. Nec in posterum liceat, Prouinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoscumque Titulares ad effectum electionis faciendæ constituere; aut uoces, & suffragia absentium supplere. Si uero contra huius decreti constitutionem aliquis electus fuerit; electio irrita sit; & is, qui ad hunc effectum se in Prouincialem, Abbatem, aut Priorem creari permiserit; deinceps ad omnia Officia, in religione obtinenda, inhabilis existat; facultatesq. super his concessæ, eo ipso abrogatæ censeantur; & si in posterum aliæ concedantur, tamquam subreptitiæ habeantur.

Caput

Caput VII.

ABBATISSA, *& Priorissa, & quocumque alio nomine Præfecta, uel Præposita appelletur, eligatur non minor annis quadraginta, et quæ octo annis post expressam professionem laudabiliter uixerit. Quod si his qualitatibus non reperiatur in eodem monasterio; ex alio eiusdem Ordinis eligi possit. Si hoc etiam incommodum Superiori, qui electioni præest, uideatur; ex ijs, quæ in eodem monasterio annum trigesimum excesserint, & quinque saltem annis post professionem recte uixerint, Episcopo, uel alio Superiore consentiente, eligatur. Duobus uero monasterijs nulla præficiatur. Et, si qua duo, uel plura quocumque modo obtinet; cogantur, uno excepto, intra sex menses cetera resignare. Post id uero tempus, nisi resignauerit, omnia ipso iure uacent. Is uero, qui electioni præest, Episcopus, siue alius Superior claustra monasterij non ingrediatur; sed ante cancellorum fenestellam uota singularum audiat, uel accipiat. In reliquis seruentur singulorum Ordinum, uel monasteriorum constitutiones.*

Caput VIII.

MONASTERIA *omnia, quæ generalibus Capitulis, aut Episcopis non subsunt, nec suos habent ordinarios regulares Visitatores, sed sub immediata Sedis Apostolicæ protectione, ac dire-*

directione regi consueuerunt; teneantur infra annum a fine præsentis Concilij, & deinde quolibet triennio sese in congregationes redigere, iuxta formam Constitutionis Innocentij Tertij, in Concilio generali, quæ incipit, In singulis: ibiq. certas regulares personas deputare, quæ de modo, & ordine, de prædictis congregationibus erigendis, ac statutis in eis exequendis deliberent, & statuant. Quod si in his negligentes fuerint; liceat Metropolitano, in cuius prouincia prædicta monasteria sunt, tamquã Sedis Apostolicæ delegato, eos pro prædictis causis conuocare. Quod si infra limites unius prouinciæ non sit sufficiens talium monasteriorum numerus ad erigendam congregationem; possint duarum, uel trium prouinciarum monasteria unam facere congregationem. Ipsis autem congregationibus constitutis, illarum generalia Capitula, & ab illis electi Præsides, uel Visitatores eandem habeant auctoritatem in suæ congregationis monasteria, ac regulares in eis commorantes, quam alij Præsides, ac Visitatores in ceteris habent Ordinibus: teneanturq. suæ congregationis monasteria frequenter uisitare; & illorum reformationi incumbere; & ea obseruare, quæ in sacris Canonibus, & in hoc sacro Concilio sunt decreta. Quod si etiam, Metropolitano instante, prædicta exequi non curauerint; Episcopis, in quorum diœcesibus loca prædicta sita sunt, tamquam Sedis Apostolicæ delegatis, subdantur.

Caput IX.

MONASTERIA *Sanctimonialium, sanctæ Sedi Apostolicæ immediate subiecta, etiam sub nomine Capitulorum sancti Petri, uel sancti Ioannis, uel alias quomodocumque nuncupentur, ab Episcopis, tamquã dictæ Seais delegatis, gubernentur, non obstantibus quibuscumque. Quæ uero a deputatis in Capitulis generalibus, uel ab alijs Regularibus reguntur; sub eorum cura, & custodia relinquantur.*

Caput X.

ATTENDANT *diligenter Episcopi, & ceteri Superiores monasteriorum Sanctimonialium, ut in constitutionibus earum admoneantur Sanctimoniales, ut saltem semel singulis mensibus confessionem peccatorum faciant; & sacrosanctam Eucharistiam suscipiant; ut eo se salutari præsidio muniant ad omnes oppugnationes Dæmonis fortiter superandas. Præter ordinarium autem confessorem alius extraordinarius ab Episcopo, & alijs Superioribus bis aut ter in anno offeratur; qui omnium confessiones audire debeat. Quod uero sanctissimum Christi corpus intra chorum, uel septa monasterij, & non in publica ecclesia conseruetur, prohibet sancta Synodus: non obstante quocumque indulto, aut priuilegio.*

Caput

Caput XI.

IN monasterijs, seu domibus uirorum, seu mulierum, quibus imminet animarum cura personarum sæcularium, præter eas, quæ sunt de illorum monasteriorum, seu locorum familia, personæ, tam regulares, quam sæculares, huiusmodi curam exercentes, subsint immediate in ijs, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, iurisdictioni, uisitationi, & correctioni Episcopi, in cuius diœcesi sunt sita. Nec ibi aliqui, etiam ad nutum amouibiles, deputentur, nisi de eiusdem consensu, ac præuio examine, per eum, aut eius Vicarium faciendo, excepto monasterio Cluniacensi cum suis limitibus, & exceptis etiam ijs monasterijs, seu locis, in quibus Abbates, Generales, aut Capita ordinum sedem ordinariam principalem habent, atque alijs monasterijs, seu domibus, in quibus Abbates, aut alij Regularium Superiores iurisdictionem Episcopalem, & temporalem in Parochos, & parochianos exercent: saluo tamen eorum Episcoporum iure, qui maiorem in prædicta loca, uel personis iurisdictionem exercent.

Caput XII.

CENSVRAE, & interdicta, nedum a Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinarijs promulgata, mandante Episcopo, a Regularibus

in eorum ecclesiis publicentur, atque seruentur. Dies etiam festi, quos in diœcesi sua seruandos idem Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam regularibus, ser uentur.

Caput XIII.

CONTROVERSIAS *omnes de præcedentia, quæ persæpe maximo cum scandalo oriuntur inter Ecclesiasticas personas, tam sæculares, quam regulares, cum in processionibus publicis, tum in ijs, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda umbella, & alijs similibus, Episcopus, amota omni appellatione, & non obstantibus quibuscumque, componat. Exempti autem omnes, tam Clerici sæculares, quam regulares, quicumque, etiam monachi, ad publicas processiones uocati, accedere compellantur; ijs tantum exceptis, qui in strictiori clausura perpetuo uiuunt.*

Caput XIIII.

REGVLARIS, *non subditus Episcopo, qui intra claustra monasterij degit, & extra ea ita notorie deliquerit, ut populo scandalo sit; Episcopo instante, a suo Superiore intra tempus, ab Episcopo præfigendum, seuere puniatur; ac de punitione Episcopum certiorem faciat: sin minus, a suo Superiore officio priuetur; & delinquens ab Episcopo puniri possit.*

Caput

Caput XV.

IN *quacumque religione, tam uirorum, quam mulierum professio non fiat ante decimum sextum annum expletum; nec qui minore tempore, quam per annum post susceptum habitum in probatione steterit, ad professionem admittatur. Professio autem, antea facta, sit nulla; nullamq. inducat obligationem ad alicuius Regulæ, uel religionis, uel ordinis obseruationem, aut ad alios quoscumque effectus.*

Caput XVI.

NVLLA *quoque renunciatio, aut obligatio, antea facta, etiam cum iuramento, uel in fauorem cuiuscumque causæ piæ, ualeat, nisi cum licentia Episcopi, siue eius Vicarij fiat, intra duos menses proximos ante professionem; ac non alias intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione: aliter uero facta, etiam si cum huius fauoris expressa renunciatione, etiam iurata, sit irrita, & nullius effectus. Finito tempore nouitiatus, Superiores, nouitios, quos habiles inuenerint, ad profitendum admittant; aut e monasterio eos eijciant. Per hæc tamen sancta Synodus non intendit aliquid innouare; aut prohibere, quin religio Clericorum Societatis Iesu, iuxta pium eorum institutum, a sancta Sede Apostolica approbatum, Domino, & eius Ecclesiæ inseruire*

possint: sed neque ante professionem, excepto uictu, & uestitu, nouitij, uel nouitiæ illius temporis, quo in probatione est, quocumque prætextu, a parentibus, uel propinquis, aut curatoribus eius monasterio aliquid ex bonis eiusdem tribuatur: ne hac occasione discedere nequeat, quod totam, uel maiorem partem substantiæ suæ monasterium possideat; nec facile, si discesserit, id recuperare possit: quin potius præcipit sancta Synodus sub anathematis pœna dantibus, & recipientibus, ne hoc ullo modo fiat; & ut abeuntibus ante professioné omnia restituantur, quæ sua erant. quod ut recté fiat, Episcopus, etiam per censuras ecclesiasticas, si opus fuerit, compellat.

Caput XVII.

LIBERTATI *professionis uirginũ Deo dicandarum prospiciens sancta Synodus, statuit, atque decernit, ut, si puella, quæ habitum regularem suscipere uoluerit, maior duodecim annis sit; non ante, eum suscipiat; nec postea ipsa, uel alia professionem emittat, quam explorauerit Episcopus, uel, eo absente, uel impedito, eius Vicarius, aut aliquis eorum sumptibus ab eis deputatus, uirginis uoluntatem diligenter, an coacta, an seducta sit, an sciat, quid agat. et sit uoluntas eius pia, ac libera cognita fuerit; habueritq. condiciones requisitas iuxta monasterij illius, & Ordinis regulam; necnon monasterium fuerit idoneum; libere*

bere ei profiteri liceat. cuius professionis tempus ne Episcopus ignoret; teneatur Præfecta monasterio eum ante mensem certiorem facere. quod si Præfecta certiorem Episcopum non fecerit; quamdiu Episcopo uidebitur, ab officio suspensa sit.

Caput XVIII.

ANATHEMATI *sancta Synodus subijcit omnes, & singulas personas, cuiuscumque qualitatis, uel condicionis fuerint, tam Clericos, quam laicos, sæculares, uel regulares, atque etiam qualibet dignitate fungentes, si quomodocumque coegerint aliquā uirginem, uel uiduam, aut aliam quamcumque mulierem inuitam, præterquam in casibus in iure expressis, ad ingrediendum monasterium; uel ad suscipiendum habitum cuiuscumque religionis, uel ad emittendam professionem; quiq. consilium, auxilium, uel fauorem dederint; quiq. scientes eam non sponte ingredi monasterium, aut habitum suscipere, aut professionem emittere; quoquo modo eidem actui uel præsentiam, uel consensum, uel auctoritatem interposuerint. Simili quoque anathemati subijcit eos, qui sanctam uirginum, uel aliarum mulierum uoluntatem ueli accipiendi, uel uoti emittendi, quoquo modo sine iusta causa impedierint. Eaq. omnia, & singula, quæ ante professionem, uel in ipsa professione fieri oportet, seruentur non solum in monasterijs subiectis Episcopo, sed & in*

alijs quibuſcumque. Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ Pœnitentes, aut Conuertitæ appellantur: in quibus conſtitutiones earũ ſeruentur.

Caput XIX.

QVICVMQVE *Regularis prætendat, ſe per uim, & metum ingreſſum eſſe religionem; aut etiam dicat, ante ætatem debitam profeſſum fuiſſe; aut quid ſimile; uelitq. habitum dimittere quacumque de cauſa; aut etiam cum habitu diſcedere ſine licentia Superiorum; non audiatur, niſi intra quinquennium tãtum a die profeſſionis, & tunc non aliter, niſi cauſas, quas prætenderit, deduxerit coram Superiore ſuo, & Ordinario. Quod ſi ante habitum ſponte dimiſerit; nullatenus ad allegandum quãcumque cauſam admittatur; ſed ad monaſteriũ redire cogatur, et tamquam apoſtata puniatur: interim uero nullo priuilegio ſuæ religionis iuuetur. Nemo etiam Regularis cuiuſcumque facultatis uigore transferatur ad laxiorem religionem; nec detur licentia cuiquam Regulari occulte ferendi habitum ſuæ religionis.*

Caput XX.

ABBATES, *qui ſunt Ordinum Capita, ac ceteri prædictorum Ordinum Superiores, Epiſcopis non ſubiecti, quibus eſt in alia inferiora monaſteria, Prioratuſue legitima iuriſdictio, eadem illa ſibi ſubdita monaſteria, & Prioratus,*

ſuo

ſuo quiſque loco, atque ordine, ex officio uiſitent, etiam ſi commendata exiſtant. Quæ cum Ordinum ſuorum Capitibus ſubſint, declarat ſancta Synodus, in ijs, quæ alias de uiſitatione monaſteriorum commendatorum definita ſunt, non eſſe comprehenſa: teneanturq. quicumque prædicto rum Ordinum monaſterijs præſunt, prædictos Viſitatores recipere, & illorum ordinationes exequi. Ipſa quoque monaſteria, quæ ſunt Ordinum Capita, iuxta ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, & cuiuſque Ordinis conſtitutiones uiſitentur. Et quamdiu durabunt huiuſmodi commédæ, Priores clauſtrales, aut in Prioratibus conuentum habentibus, Subpriores, qui correctiones, & ſpirituale regimen exercent, a Capitulis generalibus, uel ipſorum Ordinum Viſitatoribus inſtituantur. In ceteris omnibus præfatorum Ordinum priuilegia, & facultates, quæ ipſorum perſonas, loca, & iura concernunt, firma ſint, & illæſa.

Caput XXI.

CVM *pleraque monaſteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpoſituræ ex mala eorum, quibus commiſſa fuerunt, adminiſtratione, non leuia paſſa fuerint tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus detrimenta; cupit ſancta Synodus ea ad congruam monaſticæ uitæ diſciplinam omnino reuocare. uerum adeo dura, difficilisq. eſt præſentium temporum condicio, ut nec ſtatim omnibus,*

bus, nec commune ubique, quod optaret, remedium possit adhiberi: ut tamen nihil prætermittat, unde prædictis salubriter aliquando prouideri possit; primum quidem confidit, Sanctissimum Romanum Pontificem pro sua pietate, & prudentia curaturum, quantum hæc tempora ferre posse uiderit, ut ijs, quæ nunc commendata reperiuntur, & quæ suos conuentus habent, regulares personæ, eiusdem Ordinis expresse professæ, & quæ gregi præire, & præesse possint, præficiantur. Quæ uero in posterum uacabunt, non nisi Regularibus spectatæ uirtutis, & sanctitatis conferantur. Quo ad ea uero monasteria, quæ Capita sunt, ac Primates Ordinum, siue Abbatiæ, siue Prioratus, filiæ illorum Capitum nun cupantur; teneantur illi, qui in præsenti ea in commendam obtinent, nisi sit eis de regulari successore prouisum, infra sex menses religionem illorum Ordinum propriam sollemniter profiteri, aut ijs cedere: alias commendæ prædictæ ipso iure uacare censeantur. Ne autem in prædictis omnibus, & singulis fraus aliqua adhiberi possit; mandat sancta Synodus, ut in prouisionibus dictorum monasteriorum qualitas singulorum nominatim exprimatur: aliterq. facta prouisio subrepticia esse censeatur: nullaq. subsequēti possessione, etiam triennali, adiuuetur.

Caput

Caput XXII.

HAEC omnia & singula in superioribus decretis contenta, obseruari sancta Synodus, præcipit in omnibus cœnobijs, ac monasterijs, collegijs, ac domibus quorumcumque monachorum, ac regularium, necnon quarumcumque Sanctimonialium uirginum, ac uiduarum, etiam si illæ sub gubernio militiarum, etiam Hierosolymitanæ, uiuant, & quocumque nomine appellentur, sub quacumque regula, uel constitutionibus, & sub custodia, uel gubernatione, uel quauis subiectione, aut annexione, uel dependentia cuiuscumque Ordinis, mendicantium, uel non mendicantium, uel aliorum regularium monachorum, aut Canonicorum quorumcumque; non obstantibus eorum omnium, & singulorum priuilegijs sub quibuscumque formulis uerborum conceptis, ac, Mare magnum, appellatis, etiam in fundatione obtentis, necnon constitutionibus, & regulis etiam iuratis, atque etiam consuetudinibus, uel præscriptionibus, etiam immemorabilibus. Si qui uero Regulares tam uiri, quam mulieres sunt, qui sub arctiori regula, uel statutis uiuunt, excepta facultate habendi bona stabilia in communi, eos ab eorum instituto, & obseruantia sancta Synodus amouere non intendit. Et quia sancta Synodus desiderat, ut omnia, & singula supradicta quamprimum executioni demandentur;

dentur; præcipit omnibus Episcopis, in monasterijs sibi subiectis, & in omnibus alijs, ipsis in superioribus decretis specialiter commissis, atque omnibus Abbatibus, & Generalibus, & alijs Superioribus Ordinum supradictorum; ut statim prædicta exequantur. Et si quid executioni mandatum non sit, Episcoporum negligentiam Concilia prouincialia suppleant, & coerceant. regularium uero Capitula prouincialia, & generalia, & in defectum Capitulorum generalium Concilia prouincialia per deputationem aliquorum eiusdem Ordinis prouideant. Hortatur etiam sancta Synodus omnes Reges, Principes, Resp. & Magistratus, & in uirtute sanctæ obedientiæ præcipit, ut uelint prædictis Episcopis, Abbatibus, ac Generalibus, & ceteris Præfectis in superius contentæ reformationis executione suum auxilium, & auctoritatem interponere, quoties fuerint requisiti; ut sine ullo impedimento præmissa recte exequantur ad laudem Dei omnipotentis.

Decretum de reformatione. Cap. I.

OPTANDVM *est, ut ij, qui Episcopale ministerium suscipiunt, quæ suæ sint partes, agnoscant; ac se non ad propria commoda, non ad diuitias, aut luxum, sed ad labores & solicitudines pro Dei gloria uocatos esse intelligant. nec enim dubitandum est, & fideles reliquos ad religionem, innocentiamq. facilius inflammandos, si*

Præposito-

Præpositos suos uiderint non ea, quæ mundi sunt, sed animarum salutem, ac cælestem patriam cogitantes. Hæc cum ad restituendam Ecclesiasticam disciplinam præcipua esse sancta Synodus animaduertat; admonet Episcopos omnes, ut secum ea sæpe meditantes, factis etiam ipsis, ac uitæ actionibus, quod est ueluti perpetuum quoddam prædicandi genus, se muneri suo conformes ostendant: in primis uero ita mores suos omnes componant, ut reliqui ab eis frugalitatis, modestiæ, continentiæ, ac, quæ nos tantopere commendat Deo, sanctæ humilitatis exempla petere possint. Quapropter, exemplo Patrum nostrorum in Concilio Carthaginensi, non solum iubet, ut Episcopi modesta supellectili, & mensa, ac frugali uictu contenti sint; uerum etiam in reliquo uitæ genere, ac tota eius domo caueant, ne quid appareat, quod a sancto hoc instituto sit alienum; quodq. non simplicitatem, Dei zelum, ac uanitatum contemptum præseferat. Omnino uero eis interdicit, ne ex redditibus ecclesiæ consanguineos, familiaresue suos augere studeant: cum & Apostolorum canones prohibeant, ne res ecclesiasticas, quæ Dei sunt, consanguineis donent; sed, si pauperes sint, ijs, ut pauperibus, distribuant; eas autem non distrahant, nec dissipent illorum causa: immo, quammaxime potest, eos sancta Synodus monet, ut omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquosq. carnis affectum, unde multorum malorum

lorum

lorum in Ecclesia seminarium extat, penitus deponant. Quæ uero de Episcopis dicta sunt; eadem non solum in quibuscumque beneficia Ecclesiastica, tam sæcularia, quam Regularia obtinentibus, pro gradus sui condicione obseruari, sed ad sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales pertinere decernit: quorum consilio apud Sanctissimum Romanum Pontificem cum uniuersalis Ecclesiæ administratio nitatur, nefas uideri potest, non ijs etiam uirtutum insignibus, ac uiuendi disciplina eos fulgere, quæ merito omnium in se oculos conuertant.

Caput II.

COGIT *temporum calamitas, & inualescentium hæresum malitia, ut nihil sit prætermittendum, quod ad populorum ædificationem, & Catholicæ fidei præsidium uideatur posse pertinere. Præcipit igitur sancta Synodus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & omnibus alijs, qui de iure, uel consuetudine in Concilio prouinciali interesse debent, ut in ipsa prima Synodo prouinciali, post finem præsentis Concilij habenda, ea omnia, & singula, quæ ab hac sancta Synodo definita, & statuta sunt, palam recipiant; necnon ueram obedientiam summo Romano Pontifici spondeant, & profiteantur, simulq. hæreses omnes, a sacris Canonibus, & generalibus Concilijs, præsertimq. ab hac eadem Synodo damnatas, publice detestentur, & anathematizent.*

thematizent. Idemq. in posterum quicumque in Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcoposq. promouendi, in prima Synodo prouinciali, in qua ipsi interfuerint, omnino obseruent. Quod si quis ex supradictis omnibus, quod absit, renuerit; Episcopi comprouinciales statim summum Romanum Pontificem admonere sub pœna diuinæ indignationis teneantur; interimq. ab eiusdem communione abstineant. Ceteri uero omnes siue in præsenti, siue in futurum beneficia ecclesiastica habituri, & qui in Synodo diœcesana conuenire debent; idem, ut supra, in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, faciant, & obseruent: alias secundum formam sacrorum Canonum puniantur. Ad hæc, omnes ij, ad quos Vniuersitatum, & Studiorum generalium cura, uisitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent, ut ab eisdem Vniuersitatibus Canones, & decreta huius sanctæ Synodi integre recipiantur; ad eorumq. normam Magistri, Doctores, & alij in eisdem Vniuersitatibus ea, quæ Catholicæ fidei sunt, doceant, & interpretentur; seq. ad hoc institutum initio cuiuslibet anni sollemni iuramento obstringant: sed et si aliqua alia in prædictis Vniuersitatibus correctione, & reformatione digna fuerint, ab eisdem, ad quos spectat, pro religionis, & disciplinæ ecclesiasticæ augmento emendentur, & statuantur. Quæ uero Vniuersitates immediatè summi Romani Pontificis protectioni,

&

& uiſitationi ſunt ſubiectæ; has ſua Beatitudo per eius delegatos eadem, qua ſupra, ratione, &, prout ei utilius uiſum fuerit, ſalubriter uiſitari, & reformari curabit.

Caput III.

QVAMVIS *excommunicationis gladius neruus ſit eccleſiaſticæ diſciplinæ, & ad continendos in officio populos ualde ſalutaris: ſobrie tamen, magnaq. circumſpectione exercendus eſt: cum experientia doceat, ſi temere, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quam formidari; & perniciem potius parere, quam ſalutem. Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmiſſis, ad finem reuelationis, ut aiunt, aut pro deperditis, ſeu ſubtractis rebus ferri ſolent, a nemine prorſus, præterquam ab Epiſcopo, decernantur; & tunc non alias, quam ex re non uulgari, cauſaq. diligenter, ac magna maturitate per Epiſcopum examinata, quæ eius animum moueat; nec ad eas concedendas cuiuſuis ſæcularis, etiam Magiſtratus, auctoritate adducatur: ſed totum hoc in eius arbitrio, & conſcientia ſit poſitum: quando ipſe pro re, loco, perſona, aut tempore eas decernendas eſſe iudicauerit. In cauſis uero iudicialibus mandatur omnibus iudicibus eccleſiaſticis, cuiuſcumque dignitatis exiſtant, ut quandocumque executio realis, uel perſonalis in qualibet parte iudicij propria auctorita-*

te ab ipsis fieri poterit, abstineant se tam in procedendo, quam definiendo, a censuris ecclesiasticis, seu interdicto: sed liceat eis, si expedire uidebitur, in causis ciuilibus, ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus, contra quoscumque, etiam laicos, per multas pecuniarias; quæ locis pijs, ibi existentibus, eo ipso, quod exactæ fuerint, assignentur; seu per captionem pignorum, personarumq. districtionem, per suos proprios, aut alienos executores faciendam, siue etiam per priuationem beneficiorum, aliaq. iuris remedia procedere, & causas definire. Quod si executio realis, uel personalis aduersus reos hac ratione fieri non poterit; sitq. erga iudicem contumacia: tunc eos etiam anathematis mucrone, arbitrio suo, præter alias pœnas ferire poterit. In causis quoque criminalibus, ubi executio realis, uel personalis, ut supra, fieri poterit; erit a censuris abstinendum: sed si dictæ executioni facile locus esse non possit; licebit iudici hoc spirituali gladio in delinquentes uti; si tamen delicti qualitas, præcedente bina saltem monitione, etiam per edictum, id postulet. Nefas autem sit sæculari cuilibet magistratui prohibere Ecclesiastico iudici, ne quem excommunicet; aut mandare, ut latam excommunicationem reuocet, sub prætextu, quod contenta in præsenti decreto non sint obseruata; cum non ad sæculares, sed ad Ecclesiasticos hæc cognitio pertineat. Excommunicatus uero quicumque

ſi poſt legitimas monitiones non reſipuerit, non ſolum ad Sacramenta, & communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiatur: ſed, ſi obdurato animo, cenſuris annexus, in illis per annum inſorduerit; etiam contra eum, tamquam de hæreſi ſuſpectum, procedi poſſit.

Caput IIII.

CONTINGIT *ſæpe in quibuſdam eccleſiis uel tam magnum Miſſarum celebrandarum numerum ex uarijs defunctorum relictis impoſitum eſſe, ut illis pro ſingulis diebus, a teſtatoribus præſcriptis, nequeat ſatisfieri; uel eleemoſynam huiuſmodi pro illis celebrandis adeo tenuem eſſe, ut non facile inueniatur, qui uelit huic ſe muneri ſubijcere; unde depereunt piæ teſtantium uoluntates; & eorum conſcientias, ad quos prædicta ſpectant, onerandi occaſio datur. Sancta Synodus, cupiens hæc, ad pios uſus relicta, quo plenius, & utilius poteſt impleri, facultatem dat Epiſcopis, ut in Synodo diæceſana, itemq; Abbatibus, & Generalibus Ordinum, ut in ſuis Capitulis generalibus, re diligenter perſpecta, poſſint pro ſua conſcientia in prædictis eccleſiis, quas hac prouiſione indigere cognouerint, ſtatuere circa hæc, quidquid magis ad Dei honorem, & cultum, atque eccleſiarum utilitatem uiderint expedire; ita tamen, ut eorum ſemper defunctorum commemoratio fiat, qui pro ſuarum animarum ſalute*

lute legata ea ad pios usus reliquerunt.

Caput V.

RATIO *postulat, ut illis, quæ bene constituta sunt; contrarijs ordinationibus non detrahatur. quando igitur ex beneficiorum quorumcumque erectione, seu fundatione, aut alijs constitutionibus, qualitates aliquæ requiruntur; seu certa illis onera sunt iniuncta, in beneficiorum collatione, seu in quacumque alia dispositione, eis non derogetur. Idem in præbendis Theologalibus, Magistralibus, Doctoralibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, ac Subdiaconalibus, quandocumque ita constituta fuerint, obseruetur, ut eorum qualitatibus, uel Ordinibus nihil in ulla prouisione detrahatur: et aliter facta prouisio subrepticia censeatur.*

Caput VI.

STATVIT *sancta Synodus, ut in omnibus ecclesiis cathedralibus, & collegiatis decretum sub fel. rec. Paulo* III, *quod incipit, Capitula cathedralium, obseruetur non solum, quando Episcopus uisitauerit; sed & quoties ex officio, uel ad petitionem alicuius, contra aliquem ex contentis in dicto decreto, procedat: ita tamen, ut, cum extra uisitationem processerit, infrascripta omnia locum habeant: uidelicet, ut Capitulum initio cuiuslibet anni eligat ex Capitulo duos: de*

quorum consilio, & assensu Episcopus, uel eius Vicarius, tam in formando processum, quam in ceteris omnibus actibus usque ad finem causæ inclusiue, coram notario tamen ipsius Episcopi, & in eius domo, aut consueto tribunali procedere teneatur. Unum autem tantum sit utriusque uotũ; possitq. alter Episcopo accedere. Quod si ambo ab Episcopo discordes in aliquo actu, seu interlocutoria, uel definitiua sententia fuerint; tunc intra sex dierum spatium cum Episcopo tertium eligant. et, si in electione tertij etiam discordent; ad uiciniorem Episcopum electio deuoluatur; & iuxta eam partem, cum qua tertius conueniet, articulus, in quo erat discordia, terminetur: alias processus, & inde secuta nulla sint, nullosq. producant iuris effectus. In criminibus tamen ex incontinentia prouenientibus, de qua in decreto de concubinarijs, & in atrocioribus delictis, depositionem, aut degradationem requirentibus, ubi de fuga timetur, ne iudicium eludatur, & ideo opus sit personali detentione, possit initio solus Episcopus ad summariam informationem, & necessariam detentionem procedere: seruato tamen in reliquis ordine præmisso. In omnibus autem casibus ea ratio habeatur, ut iuxta qualitatem delicti, ac personarum, delinquentes ipsi in loco decenti custodiantur. Episcopis præterea ubique is honor tribuatur, qui eorum dignitati par est; eisq. in Choro, & in Capitulo, in Processionibus, & alijs

alijs actibus publicis sit prima sedes, & locus, quem ipsi elegerint, & præcipua omnium rerum agendarum auctoritas. Qui si aliquid Canonicis ad deliberandum proponant; nec de re ad suum, uel suorum cõmodum spectante agatur: Episcopi ipsi Capitulum conuocent; uota exquirant; et iuxta ea concludant. Absente uero Episcopo omnino hoc ab ijs de Capitulo, ad quos hoc de iure, uel consuetudine spectat, perficiatur; nec ad id Vicarius Episcopi admittatur. Ceteris autem in rebus Capituli iurisdictio, & potestas, si qua eis competit, & bonorum administratio salua, & intacta omnino relinquatur. Qui uero non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo; hi omnes in causis ecclesiasticis Episcopo subijciantur: non obstantibus, quo ad supradicta, priuilegijs, etiam ex fundatione competentibus, necnon consuetudinibus, etiam immemorabilibus, sententijs, iuramentis, concordijs, quæ tantum suos obligent auctores: saluis tamen in omnibus, priuilegijs, quæ Vniuersitatibus Studiorum generalium, seu earum personis sunt concessa. Hæc autem omnia, et singula in ijs ecclesiis locum non habeant, in quibus Episcopi, aut eorum Vicarij ex constitutionibus, uel priuilegijs, aut consuetudinibus, siue concordijs, seu quocumque alio iure maiorem habent potestatem, auctoritatem, ac iurisdictionem, quam præsenti decreto sit comprehensum: quibus sancta Synodus derogare non intendit.

Caput VII.

CUM in beneficijs ecclesiasticis ea, quæ hereditariæ successionis imaginem referunt, sacris constitutionibus sint odiosa, & Patrum decretis contraria; nemini in posterum accessus, aut regressus, etiam de consensu, ad beneficium ecclesiasticum cuiuscumque qualitatis concedatur; nec hactenus concessi suspendantur, extendantur, aut transferantur. Hocq. decretum in quibuscumque beneficijs ecclesiasticis, ac etiam cathedralibus ecclesiis, ac in quibuscumque personis, etiã Cardinalatus honore fulgentibus, locum habeat. In Coadiutorijs quoque cum futura successione idem posthac obseruetur; ut nemini in quibuscumque beneficijs ecclesiasticis permittantur. Quod si quando ecclesiæ cathedralis, aut monasterij urgens necessitas, aut euidens utilitas postulet Prælato dari Coadiutorem; is non alias cum futura successione detur, quam hæc causa prius diligenter a Sanctissimo Romano Pontifice sit cognita; & qualitates omnes in illo concurrere certum sit, quæ a iure, et decretis huius sanctæ Synodi in Episcopis, et Prælatis requiruntur: alias concessiones super his factæ subrepticiæ esse censeantur.

Caput VIII.

ADMONET sancta Synodus quoscumque ecclesiastica beneficia, sæcularia, seu regularia

ria obtinentes, ut hospitalitatis officium, a sanctis Patribus frequenter commendatum, quantum per eorum prouentus licebit, prompte, benigneq. exercere assuescant; memores, eos, qui hospitalitatem amant, Christum in hospitibus recipere. Illis uero, quæ hospitalia uulgo nuncupata, seu alia pia loca, ad peregrinorum, infirmorum, senum, pauperumue usum præcipue instituta, in commendam, administrationem, aut quemcumque titulum, aut etiam ecclesiis suis unita, obtinent; uel si ecclesiæ parochiales, hospitalibus forte unitæ, aut in hospitalia erectæ, earumq. patronis in administrationem concessæ sint; præcipit omnino, ut impositum illis onus, officiumue administrent, atque hospitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis actu exerceant, iuxta Constitutionem Concilij Viennensis, alias in hac eadem Synodo sub fel. rec. Paulo III innouatam, quæ incipit, Quia contingit. Quod si hospitalia hæc ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum personarum genus suscipiendum fuerit instituta; nec in loco, ubi sunt dicta hospitalia, similes personæ, aut perpaucæ reperiantur; mandat adhuc, ut fructus illorum in alium pium usum, qui eorum institutioni proximior sit, ac pro loco, & tempore utilior, conuertantur, prout Ordinario cum duobus de Capitulo, qui rerum usu peritiores sint, per ipsum deligendis, magis expedire uisum fuerit: ni-

si aliter forte, etiam in hunc euentum, in eorum fundatione, aut institutione fuerit expressum: quo casu, quod ordinatum fuit obseruari curet Episcopus; aut, si id non possit, ipse, prout supra, utiliter prouideat. Itaque si prædicti omnes, & singuli, cuiuscumque Ordinis, & religionis, & dignitatis, etiam si laici fuerint, qui administrationem hospitalium habent, non tamen regularibus subiecti, ubi uiget regularis obseruantia, ab Ordinario moniti hospitalitatis munus adhibitis omnibus, ad quæ tenentur, necessarijs, re ipsa obire cessauerint; non solum per ecclesiasticas censuras, & alia iuris remedia ad id compelli possint; sed etiam hospitalis ipsius administratione, curaue perpetuo priuari possint; alijq. eorum loco ab ijs, ad quos spectabit, substituantur. Et prædicti nihilominus, etiam ad fructuum restitutionem, quos contra ipsorum hospitalium institutionem perceperunt, quæ nulla eis remissione, aut compositione indulgeatur, in foro conscientiæ teneantur: nec administratio, seu gubernatio huiusmodi locorum uni et idem personæ ultra triennium deinceps committatur; nisi aliter in fundatione cautum reperiatur: non obstante, quo ad omnia supradicta, quacumque unione, exemptione, & consuetudine in contrarium, etiam immemorabili, seu priuilegijs, aut indultis quibuscumque.

Caput

Caput IX.

SICVTI *legitima patronatuum iura tollere, piasq. fidelium uoluntates in eorum institutione uiolare æquum non est: sic etiam ut hoc colore beneficia ecclesiastica in seruitutem, quod a multis impudenter fit, redigantur, non est permittendum. Vt igitur debita in omnibus ratio obseruetur; decernit sancta Synodus, ut titulus iurispatronatus sit ex fundatione, uel dotatione; qui ex authentico documento, & alijs iure requisitis ostendatur; siue etiam ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat, aliasue secundum iuris dispositionem. In ijs uero personis, seu Communitatibus, uel Vniuersitatibus, in quibus id ius plerumque ex usurpatione potius quæsitum præsumi solet, plenior, & exactior probatio ad docendum uerum titulum requiratur: nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si, præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes, etiam continuatæ, non minori saltem, quam quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probentur. Reliqui patronatus omnes in beneficijs, tam sæcularibus, quam regularibus, seu parochialibus, uel dignitatibus, aut quibuscumque alijs beneficijs, in cathedrali, uel collegiata ecclesia; seu facultates, & priuilegia concessa,*

tam

tam in uim patronatus, quam alio quocumque iure nominandi, eligendi, præsentandi ad ea, cum uacant, exceptis patronatibus, super cathedralibus ecclesiis competentibus, & exceptis alijs, quæ ad Imperatorem, & Reges, seu regna possidentes, aliosq. sublimes, ac supremos Principes, iura Imperij in dominijs suis habentes, pertinent; & quæ in fauorem Studiorum generalium concessa sunt, in totum prorsus abrogata, & irrita cum quasi possessione indesecuta intelligantur. Beneficiaq. huiusmodi, tamquam libera, a suis collatoribus conferantur; ac prouisiones huiusmodi plenum effectum consequantur. Ad hæc liceat Episcopo, præsentatos a patronis, si idonei non fuerint, repellere. Quod si ad inferiores institutio pertineat; ab Episcopo tamen, iuxta alias statuta ab hac sancta Synodo, examinentur: alioquin institutio ab inferioribus facta, irrita sit, & inanis. Patroni autem beneficiorum, cuiuscumque Ordinis, & dignitatis, etiam si Cõmunitates, Vniuersitates, collegia quæcumque Clericorum, uel laicorum existant, in perceptione fructuum, prouentuum, obuentionum quorumcumque beneficiorum, etiam si uere de iure patronatus ipsorum ex fundatione, & dotatione essent, nullatenus, nullaue causa, uel occasione se ingerant; sed illos libere Rectori, seu Beneficiato, non obstante etiam quacumque consuetudine, distribuendos dimittant. Nec dictum ius

patronatus

patronatus uenditionis, aut alio quocumque titulo in alios contra canonicas sanctiones transferre præsumant. si secus fecerint; excommunicationis, & interdicti pœnis subijciantur; & dicto iurepatronatus, ipso iure, priuati existant. Insuper accessiones, per uiam unionis factæ de beneficijs liberis, ad ecclesias iurispatronatui, etiam laicorũ, subiectas, tam ad parochiales, quã ad alia quæcumque beneficia, etiam simplicia, seu dignitates, uel hospitalia, ita ut prædicta beneficia libera eiusdem naturæ cum ijs, quibuscum uniuntur, efficiantur, atque sub iure patronatus constituantur. Hæ si nondum plenarium sortitæ sunt effectum; uel deinceps ad cuiusuis instantiam fient, quacumque auctoritate, etiam Apostolica, concessæ fuerint; simul cum unionibus ipsis per subreptionem obtentæ intelligantur: non obstante quacumque in ijs uerborum forma, seu derogatione, quæ habeatur pro expressa: nec executioni amplius demandentur; sed beneficia ipsa unita, cum uacauerint, libere, ut antea, conferantur. Quæ uero a quadraginta annis citra factæ, effectum & plenam incorporationem sunt consecutæ; hæ nihilominus ab Ordinarijs, tamquam a Sede Apostolica delegatis, reuideantur, & examinentur; ac quæ per subreptionem, uel obreptionem obtentæ fuerint, simul cum unionibus irritæ declarentur; ac beneficia ipsa separentur, & alijs conferantur. Similiter quoque patronatus qui

cumque

cumque in ecclesiis, & quibuscumque aliјs beneficijs, etiam dignitatibus antea liberis, acquisiti a quadraginta annis citra, & in futurum acquirendi, seu ex augumento dotis, seu ex noua constructione, uel alia simili causa, etiam auctoritate Sedis Apostolicæ, ab iјsdem Ordinarijs, uti delegatis, ut supra, qui nullius in his facultatibus, aut priuilegijs impediantur, diligenter cognoscantur: & quos non repererint ob maxime euidentem ecclesiæ, uel beneficij, seu dignitatis necessitatem legitime constitutos esse, in totum reuocent; atque beneficia huiusmodi sine damno illa possidentium, & restituto patronis eo, quod ab eis iccirco datum est, in pristinum libertatis statum reducant: non obstantibus priuilegijs, constitutionibus, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Caput X.

QVONIAM *ob malitiosam petentium suggestionem, & quandoque ob locorum longinquitatem personarum notitia, quibus causæ mandantur, usqueadeo haberi non potest; hincq. interdum iudicibus, non undequaque idoneis, causæ in partibus delegantur: statuit sancta Synodus, in singulis Concilijs prouincialibus, aut diœcesanis aliquot personas, quæ qualitates habeant, iuxta Constitutionem Bonifacij* VIII, *quæ incipit, Statutum; & alioquin ad id aptas designari, ut*

præter

præter Ordinarios locorum ijs etiam posthac causæ ecclesiasticæ, ac spirituales, & ad forum ecclesiasticum pertinentes, in partibus delegandæ committantur. Et, si aliquem interim ex designatis mori contigerit; substituat Ordinarius loci cum consilio Capituli alium in eius locum usque ad futuram prouincialem, aut diœcesanam Synodũ: ita ut habeat quæque diœcesis quattuor saltem, aut etiam plures probatas personas, ac ut supra qualificatas; quibus huiusmodi causæ a quolibet Legato, uel Nuncio, atque etiam a Sede Apostolica committantur: alioquin post designationem factam, quamstatim Episcopi ad summum Romanum Pontificem transmittant, delegationes quæcumque aliorum iudicum alijs, quam his, factæ, subreptitiæ censeantur. Admonet dehinc sancta Synodus tam Ordinarios, quam alios quoscumque iudices, ut terminandis causis, quanta fieri poterit breuitate, studeant; ac litigatorum artibus, seu in litis contestatione, seu alia parte iudicij differenda, modis omnibus aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant.

Caput XI.

MAGNAM *ecclesiis perniciem afferre solet, cum earum bona, repræsentata pecunia, in successorum præiudicium alijs locantur. omnes igitur hæ locationes, si anticipatis solutionibus fient, nullatenus in præiudicium successorum ualidæ intelli-*

telligantur: quocumque indulto, aut priuilegio non obstante: nec huiusmodi locationes in Romana Curia, uel extra eam confirmentur. Non liceat etiam, iurisdictiones ecclesiasticas, seu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in spiritualibus locare; nec conductoribus per se, aut alios ea exercere: aliterq. concessiones, etiam a Sede Apostolica factæ, subrepticiæ censeantur. Locationes uero rerum ecclesiasticarum, etiam auctoritate Apostolica confirmatas, sancta Synodus irritas decernit, quas triginta annis citra, ad longum tempus, seu, ut in nonnullis partibus, ad uiginti nouem, seu bis uiginti nouem annos, uocant factas: Synodus prouincialis, uel deputandi ab ea, in damnum Ecclesiæ, & contra Canonicas sanctiones contractas fuisse iudicabunt.

Caput XII.

NON sunt ferendi, qui uarijs artibus decimas, ecclesiis obuenientes, subtrahere moliuntur; aut qui ab alijs soluẽdas temere occupant, & in rẽ suam uertunt: cum decimarum solutio debita sit Deo: & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas inuadunt. Præcipit igitur sancta Synodus omnibus, cuiuscumque gradus, & condicionis sint, ad quos decimarum solutio spectat, ut eas, ad quas de iure tenentur, in posterum Cathedrali, aut quibuscumque alijs ecclesiis, uel personis, quibus legitime debentur, integre persoluant.

soluant. Qui uero eas aut subtrahunt, aut impediunt; excommunicentur; nec ab hoc crimine, nisi plena restitutione secuta, absoluantur. Hortatur dehinc omnes, & singulos, pro Christiana caritate, debitoq. erga Pastores suos munere, ut de bonis sibi a Deo collatis, Episcopis, & Parochis, qui tenuioribus præsunt ecclesiis, large subuenire ad Dei laudem, atque ad Pastorum suorum, qui pro eis inuigilant, dignitatem tuendam, non grauentur.

Caput XIII.

DECERNIT *sancta Synodus, ut quibuscumque in locis, iam ante annos quadraginta, Quarta, quæ funeralium dicitur, Cathedrali, aut Parochiali ecclesiæ solita esset persolui, ac postea fuerit ex quocumque priuilegio, alijs monasterijs, hospitalibus, aut quibuscumque locis pijs concessa, eadem posthac integro iure, & eadem portione, quæ antea solebat, cathedrali, seu parochiali ecclesiæ persoluatur: non obstantibus concessionibus, gratijs, priuilegijs, etiam, Mari magno, nuncupatis, aut alijs quibuscumque.*

Caput XIIII.

QVAM *turpe, ac Clericorum nomine, qui se diuino cultui addixerunt, sit indignum, in impudicitiæ sordibus, immundoq. concubinatu uersari, satis res ipsa, communi fidelium omnium of-*

fensione

fensione summoq. Clericalis militiæ dedecore, testatur. Vt igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac uitæ integritatem ministri ecclesiæ reuocentur; populusq. hinc eos magis discat reuereri, quo illos uita honestiores cognouerit: prohibet sancta Synodus quibuscumque Clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus possit haberi suspicio in domo, uel extra detinere, aut cum ijs ullam consuetudinem habere audeant: alioquin pœnis, a sacris Canonibus, uel Statutis ecclesiarum impositis, puniantur. Quod si, a Superioribus moniti, ab ijs se non abstinuerint; tertia parte fructuum, obuentionum, ac prouentuum beneficiorum suorum quorumcumque, & pensionum ipso facto sint priuati; quæ fabricæ ecclesiæ, aut alteri pio loco arbitrio Episcopi applicetur. Sin uero in delicto eodem cum eadem, uel alia femina perseuerantes, secundæ monitioni, adhuc non paruerint; non tantum fructus omnes, ac prouentus suorum beneficiorum, & pensiones eo ipso amittant, qui prædictis locis applicentur; sed etiam a beneficiorum ipsorum administratione, quoad Ordinarius, etiam uti Sedis Apostolicæ delegatus, arbitrabitur, suspendantur: &, si ita suspensi, nihilominus eas non expellant; aut cum ijs etiam uersentur; tunc beneficijs, portionibus, ac officijs, & pensionibus quibuscumque ecclesiasticis perpetuo priuentur, atque inhabiles, ac indigni quibuscumque honoribus, dignitatibus, benefi-

cijs,

cijs, ac officijs in posterum reddantur; donec post manifestam uitæ emendationem ab eorum Superioribus cum ijs ex causa uisum fuerit dispensandum. Sed si, postquam eas semel dimiserint, intermissum consortium repetere, aut alias huiusmodi scandalosas mulieres sibi adiungere ausi fuerint; præter prædictas pœnas, excommunicationis gladio plectantur. Nec quæuis appellatio, aut exemptio prædictam executionem impediat, aut suspendat: supradictorumq. omnium cognitio, nõ ad Archidiaconos, nec Decanos, aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat: qui sine strepitu, & figura iudicij, & sola facti ueritate inspecta, procedere possint. Clerici uero, beneficia ecclesiastica, aut pensiones non habentes, iuxta delicti, & contumaciæ perseuerantiam, & qualitatem ab ipso Episcopo carceris pœna, suspensione ab Ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, alijsue modis, iuxta sacros Canones puniantur. Episcopi quoque, quod absit, si ab huiusmodi crimine non abstinuerint; & a Synodo prouinciali admoniti, se non emendauerint; ipso facto sint suspensi: &, si perseuerent, etiam ad Sanctissimum Romanum Pontificem ab eadem Synodo deferantur; qui pro qualitate culpæ, etiam per priuationem, si opus erit, in eos animaduertat.

Caput XV.

Vt paternæ incontinentiæ memoria a locis, Deo consecratis, quos maxime puritas, sanctitasq. decet, longissime arceatur; non liceat filijs Clericorum, qui non ex legitimo nati sunt matrimonio, in ecclesiis, ubi eorum patres beneficium aliquod ecclesiasticum habent, aut habuerunt, quodcumque, etiam dissimile, beneficium obtinere; nec in dictis ecclesiis quoquo modo ministrare, nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, uel alias obtinuerunt, habere. Quod si in præsenti pater, & filius in eadem ecclesia beneficia obtinere reperiantur; cogatur filius suum beneficium resignare, aut cum alio permutare extra ecclesiá intra trium mensium spatium: alias ipso iure eo priuatus existat, & super ijs quæcumque dispensatio subreptícia censeatur. Ad hæc, reciprocæ resignationes, si quæ posthac a parentibus Clericis in fauorem filiorum fient, ut alter alterius beneficium consequatur; in fraudem huius decreti, & canonicarum sanctionum factæ omnino censeantur: nec collationes secutæ, uigore huiusmodi resignationum, seu aliarum quarumcumque, quæ in fraudem factæ fuerint, ipsis Clericorum filijs suffragentur.

Caput XVI.

STATVIT *sancta Synodus, ut ecclesiastica beneficia sæcularia, quocumque nomine appellentur, quæ curam animarum ex primæua eorum institutione, aut aliter quomodocumque retinent, illa deinceps in simplex beneficium, etiam assignata Vicario perpetuo congrua portione, non conuertantur: non obstantibus quibuscumque gratijs, quæ suum plenarium effectum non sunt consecutæ. In ijs uero, in quibus contra earum institutionem, seu fundationem cura animarum in Vicarium perpetuum translata est, etiam si in hoc statu ab immemorabili tempore reperiantur, si congrua portio fructuum Vicario ecclesiæ, quocumque nomine is appelletur, non fuerit assignata; ea quamprimum, & ad minus intra annum a fine præsentis Concilij, arbitrio Ordinarij, iuxta formam decreti sub fel. rec. Paulo* III, *assignetur. Quod si id commode fieri non possit; aut intra dictum terminum factum non erit: cum primum per cessum uel decessum Vicarij, seu Rectoris, aut quomodolibet alterum eorum uacauerit; beneficium curam animarum recipiat; ac Vicariæ nomen cesset; & in antiquum statum restituatur.*

Caput XVII.

NON *potest sancta Synodus non grauiter dolere, audiens Episcopos aliquos, sui status*

oblitos, Pontificiam dignitatem non leuiter dehonestare; qui cum Regum ministris, Regulis, et Baronibus in ecclesia, & extra, indecenti quadam demissione se gerunt, & ueluti inferiores ministri altaris, nimis indigne non solum loco cedunt, sed etiam personaliter illis inseruiunt. Quare hæc, & similia detestans sancta Synodus, sacros Canones omnes, Conciliaq. generalia, atque alias Apostolicas sanctiones ad dignitatis Episcopalis decorum, & grauitatem pertinentes renouando, præcipit, ut ab huiusmodi in posterum Episcopi se abstineant; mandans eisdem, ut tam in ecclesia, quã foris suum gradum, & Ordinem præ oculis habentes, ubique se Patres, & Pastores esse meminerint; reliquis uero tam Principibus, quam ceteris omnibus, ut eos paterno honore, ac debita reuerentia prosequantur.

Caput XVIII.

SICVTI *publice expedit, legis uinculum quandoque relaxare, ut plenius, euenientibus casibus, & necessitatibus, pro communi utilitate satisfiat: sic frequentius legem soluere, exemploq. potius, quam certo personarum, rerumq. delectu, petentibus indulgere, nil aliud est, quam unicuique ad leges transgrediendas aditum aperire. Quapropter sciant uniuersi, sacratissimos Canones exacte ab omnibus, &, quoad eius fieri poterit, indistincte obseruandos. Quod si urgens, iustaq.*

ſtaq. ratio, & maior quandoque utilitas poſtulauerit, cum aliquibus diſpenſandum eſſe; id cauſa cognita, ac ſumma maturitate, atque gratis, a quibuſcumque, ad quos diſpenſatio pertinebit, erit præſtandum: aliterq. facta diſpenſatio ſubreptitia cenſeatur.

Caput XIX.

DETESTABILIS *duellorum uſus, fabricante Diabolo, introductus, ut cruenta corporum morte, animarum etiam perniciem lucretur, ex Chriſtiano orbe penitus exterminetur: Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocumque alio nomine, Domini temporales; qui locum ad monomachiam in terris ſuis inter Chriſtianos conceſſerint; eo ipſo ſint excommunicati; ac iuriſdictione, & dominio ciuitatis, caſtri, aut loci, in quo, uel apud quem duellum fieri permiſerint, quod ab Eccleſia obtinent, priuati intelligantur; &, ſi feudalia ſint, directis Dominis ſtatim acquirantur. Qui uero pugnam commiſerint; & qui eorum Patrini uocantur; excommunicationis, ac omnium bonorum ſuorum proſcriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam incurrant; & ut homicidæ, iuxta ſacros Canones, puniri debeant. et, ſi in ipſo conflictu deceſſerint; perpetuo careant eccleſiaſtica ſepultura. Illi etiã, qui conſilium in cauſa duelli, tam in iure, quam facto dederint; aut alia quacumque ratione ad id*

quemqam suaserint; necnon spectatores, excommunicationis, ac perpetuæ maledictionis uinculo teneantur: non obstante quocumque priuilegio, seu praua consuetudine, etiam immemorabili.

Caput XX.

CVPIENS *sancta Synodus ecclesiasticam disciplinam in Christiano populo non solum resti tui, sed etiam perpetuo sartam tectam a quibuscumque impedimentis conseruari; præter ea, quæ de ecclesiasticis personis constituit, sæculares quo que Principes officij sui admonendos esse censuit; confidens eos, ut Catholicos, quos Deus sanctæ fidei, Ecclesiæq. protectores esse uoluit, ius suum Ecclesiæ restitui, non tantum esse concessuros; sed etiam subditos suos omnes ad debitam erga Clerum, Parochos, & superiores Ordines reuerentiam reuocaturos; nec permissuros, ut officiales, aut inferiores magistratus Ecclesiæ & personarum ecclesiasticarum immunitatem, Dei ordinatione, & canonicis sanctionibus constitutam, ali quo cupiditatis studio, seu inconsideratione aliqua uiolent; sed una cum ipsis Principibus debitam sacris summorum Pontificum, & Conciliorum constitutionibus obseruantiam præstent. Decernit itaque, & præcipit, sacros Canones, & Concilia generalia omnia, necnon alias Apostolicas sanctiones, in fauorem Ecclesiasticarum personarum, libertatis ecclesiasticæ, & contra eius uiolato-*

latores editas, quæ omnia præsenti etiam decreto innouat, exacte ab omnibus obseruari debere: proptereaque admonet Imperatorem, Reges, Resp. Principes, & omnes, & singulos, cuiuscumque status, & dignitatis extiterint, ut, quo largius bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ornati, eo sanctius, quæ ecclesiastici iuris sunt, tamquam Dei præcipua, eiusq. patrocinio tecta, uenerentur; nec ab ullis Baronibus Domicellis, Rectoribus, alijsue Dominis temporalibus, seu magistratibus, maximeq. ministris ipsorum Principum lædi patiantur; sed seuere in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque iurisdictionem impediunt, animaduertant: quibus etiam ipsimet exemplo ad pietatem, religionem, ecclesiarumq. protectionem existant; imitantes anteriores optimos, religiosissimosq. Principes, qui res Ecclesiæ sua in primis auctoritate, ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorum iniuria uindicarunt. Adeoq. ea in re quisque officium suum sedulo præstet; quo cultus diuinus deuote exerceri, & Prælati, ceteriq. Clerici in residentijs, & officijs suis, quieti, & sine impedimentis, cum fructu, & ædificatione populi, permanere ualeant.

Caput XXI.

POSTREMO *sancta Synodus, omnia, & singula, sub quibuscumque clausulis, & uerbis*

quemqam suaserint; necnon spectatores, excommunicationis, ac perpetuæ maledictionis uinculo teneantur: non obstante quocumque priuilegio, seu praua consuetudine, etiam immemorabili.

Caput XX.

CVPIENS *sancta Synodus ecclesiasticam disciplinam in Christiano populo non solum resti tui, sed etiam perpetuo sartam tectam a quibuscumque impedimentis conseruari; præter ea, quæ de ecclesiasticis personis constituit, sæculares quo que Principes officij sui admonendos esse censuit; confide ns eos, ut Catholicos, quos Deus sanctæ fidei, Ecclesiæq. protectores esse uoluit, ius suum Ecclesiæ restitui, non tantum esse concessuros; sed etiam subditos suos omnes ad debitam erga Clerum, Parochos, & superiores Ordines reuerentiam reuocaturos; nec permissuros, ut officiales, aut inferiores magistratus Ecclesiæ & personarum ecclesiasticarum immunitatem, Dei ordinatione, & canonicis sanctionibus constitutam, ali quo cupiditatis studio, seu inconsideratione aliqua uiolent; sed una cum ipsis Principibus debitam sacris summorum Pontificum, & Conciliorum constitutionibus obseruantiam præstent. Decernit itaque, & præcipit, sacros Canones, & Concilia generalia omnia, necnon alias Apostolicas sanctiones, in fauorem Ecclesiasticarum personarum, libertatis ecclesiasticæ, & contra eius uiolato-*

latores editas, quæ omnia præsenti etiam decreto innouat, exacte ab omnibus obseruari debere. proptereaque admonet Imperatorem, Reges, Resp. Principes, & omnes, & singulos, cuiuscumque status, & dignitatis extiterint, ut, quo largius bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ornati, eo sanctius, quæ ecclesiastici iuris sunt, tamquam Dei præcipua, eiusq. patrocinio tecta, uenerentur; nec ab ullis Baronibus Domicellis, Rectoribus, alijsue Dominis temporalibus, seu magistratibus, maximeq. ministris ipsorum Principum lædi patiantur; sed seuere in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque iurisdictionem impediunt, animaduertant: quibus etiam ipsimet exemplo ad pietatem, religionem, ecclesiarumq. protectionem existant; imitantes anteriores optimos, religiosissimosq. Principes, qui res Ecclesiæ sua in primis auctoritate, ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorum iniuria uindicarunt. Adeoq. ea in re quisque officium suum sedulo præstet; quo cultus diuinus deuote exerceri, & Prælati, ceteriq. Clerici in residentijs, & officijs suis, quieti, & sine impedimentis, cum fructu, & ædificatione populi, permanere ualeant.

Caput XXI.

POSTREMO *sancta Synodus, omnia, & singula, sub quibuscumque clausulis, & uerbis*

quæ de morum reformatione, atque Ecclesiastica disciplina, tam sub fel. rec. Paulo III, ac Iulio III, quam sub Beatissimo Pio Quarto, Pontificibus Maximis, in hoc sacro Concilio statuta sunt, declarat, ita decreta fuisse, ut in his salua semper auctoritas Sedis Apostolicæ & sit, & esse intelligatur.

Decretum de continuanda Sesione in diem sequentem.

CVM *ea omnia, quæ in præsenti Sessione tractanda erant, quia hora tarda est, commode expediri non possint; propterea iuxta id, quod in generali Congregatione a Patribus statutum fuit, ea, quæ supersunt, in diem crastinam, hanc eandem Sessionem continuando, differuntur.*

CONTINVATIO SESSIONIS DIE IIII DEC.

Decretum de indulgentiis.

CVM *potestas conferendi indulgentias a Christo Ecclesiæ concessa sit; atque huiusmodi potestate, diuinitus sibi tradita, antiquissimis etiam temporibus illa usa fuerit: sacrosancta Synodus indulgentiarum usum, Christiano populo maxime salutarem, & sacrorum Conciliorum auctoritate probatum, in Ecclesia retinendum esse docet, & præcipit; eosq. anathemate damnat, qui aut*

inutiles

inutiles esse asserunt; uel eas concedendi in Ecclesia potestatem esse negant. In his tamen concedendis moderationem, iuxta ueterem, & probatam in Ecclesia consuetudinem, adhiberi cupit; ne nimia facilitate Ecclesiastica disciplina eneruetur. Abusus uero, qui in his irrepserunt, & quorum occasione insigne hoc Indulgentiarum nomen ab hæreticis blasphematur, emendatos, & correctos cupiens, præsenti decreto generaliter statuit, prauos quæstus omnes pro his consequendis, unde plurima in Christiano populo abusuum causa fluxit, omnino abolendos esse. Ceteros uero, qui ex superstitione, ignorantia, irreuerentia, aut aliunde quomodocumque prouenerunt; cum ob multiplices locorum, & prouinciarum, apud quas hi committuntur, corruptelas commode nequeant specialiter prohiberi; mandat omnibus Episcopis, ut diligenter quisque huiusmodi abusus ecclesiæ suæ colligat, eosq. in prima Synodo prouinciali referat: ut aliorum quoque Episcoporum sententia cogniti, statim ad summum Romanum Pontificem deferantur: cuius auctoritate, & prudentia, quod Vniuersali Ecclesiæ expediet, statuatur; ut ita sanctarum indulgentiarum munus pie, sancte, & incorrupte omnibus fidelibus dispensetur.

De

De delectu ciborum, ieiuniis, & diebus festis.

Insvper *hortatur sancta Synodus, & per sanctissimum Domini nostri, atque Saluatoris aduentum Pastores omnes obtestatur, ut tamquam boni militis illa omnia, quæ sancta Romana Ecclesia, omnium ecclesiarum mater, & magistra, statuit, necnon ea, quæ tam in hoc Concilio, quam in alijs œcumenicis statuta sunt, quibuscumque fidelibus sedulo commendent; omniq. diligentia utantur, ut illis omnibus, & ijs præcipue, sint obsequentes, quæ ad mortificandam carnem conducunt, ut ciborum delectus, & ieiunia; uel etiam, quæ faciunt ad pietatem augendam, ut dierum festorum deuota, & religiosa celebratio; admonentes populos crebro, obedire Præpositis suis: quos qui audiunt, Deum remuneratorem audient; qui uero contemnunt, Deum ipsum ultorem sentient.*

De Indice librorum, Catechismo, Breuiario, & Missali.

Sacrosancta *Synodus in secunda Sessione, sub sanctissimo Domino nostro Pio Quarto celebrata, delectis quibusdam patribus commisit, ut de uarijs censuris, ac libris, uel suspectis, uel perniciosis, quid facto opus esset, considerarent; atque ad ipsam sanctam Synodum referrent;*

audiens

audiens nunc, huic operi ab eis extremam manũ impoſitam eſſe; nec tamen, ob librorum uarietatem, & multitudinem, diſtincte, & commode poſſit a ſancta Synodo diiudicari; præcipit, ut, quidquid ab illis præſtitum eſt, Sanctiſſimo Romano Pontifici exhibeatur; ut eius iudicio, atque auctoritate terminetur, & euulgetur. Idemq. de Catechiſmo a Patribus, quibus illud mandatum fuerat, & de Miſſali, & Breuiario fieri mandat.

De loco Oratorum.

DECLARAT *ſancta Synodus, ex loco aſſignato Oratoribus, tam eccleſiaſticis, quam ſæcularibus, in ſedendo, incedendo, aut quibuſcumque alijs actibus, nullum cuiquam eorum factum fuiſſe præiudicium; ſed omnia illorum, & Imperatoris, Regum, Rerumpublicarum, ac Principum ſuorum iura, & prærogatiuas illæſas, & ſaluas eſſe, in eodemq. ſtatu permanere, prout ante præſens Concilium reperiebantur.*

De recipiendis, & obſeruandis Decretis Concilii.

TANTA *fuit horum temporum calamitas, & hæreticorum inueterata malitia, ut nihil tam clarum in fide noſtra aſſeréda umquam fuerit, aut tam certo ſtatutum; quod non, humani generis hoſte ſuadente, illi errore aliquo contaminauerint. ea propter ſancta Synodus id potiſſimum curauit,*

rauit, ut præcipuos hæreticorum nostri temporis errores damnaret, & anathematizaret; ueramq. & Catholicam doctrinam traderet, & doceret, prout damnauit, anathematizauit, & definiuit. Cumq. tamdiu tot Episcopi, ex uarijs Christiani orbis prouincijs euocati, sine magna gregis sibi commissi iactura, & uniuersali periculo ab ecclesiis abesse non possint; nec ulla spes restet, hæreticos, toties, fide etiam publica, quam desiderarunt, inuitatos, & tamdiu expectatos, huc amplius aduenturos; ideoq. tandem huic sacro Concilio finem imponere necesse sit: superest nunc, ut Principes omnes, quod facit, in Domino moneat ad operam suam ita præstandam, ut, quæ ab ea decreta sunt, ab hæreticis deprauari, aut uiolari non permittant; sed ab his, & omnibus deuote recipiantur, & fideliter obseruentur. Quod si in his recipiendis aliqua difficultas oriatur; aut aliqua inciderint, quæ declarationem, quod non credit, aut definitionem postulent; præter alia remedia, in hoc Concilio instituta, confidit sancta Synodus Beatissimum Romanum Pontificem curaturum, ut uel euocatis ex illis præsertim prouincijs, unde difficultas orta fuerit, ijs, quos eidem negotio tractando uiderit expedire, uel etiam Concilij generalis celebratione, si necessarium iudicauerit, uel commodiore quacumque ratione ei uisum fuerit, prouincialium necessitatibus, pro Dei gloria, & Ecclesiæ tranquillitate consulatur.

De

De recitandis Decretis Concilij ſub Paulo III, & Iulio III, in Seſsione.

QVONIAM *diuerſis temporibus, tam ſub fel. rec. Paulo III, quam Iulio III, multa in hoc ſacro Concilio, quo ad Dogmata, ac morum reformationem, ſtatuta, & definita ſunt; uult ſancta Synodus, ut illa nunc recitentur, & legantur.* Recitata ſunt.

De fine Concilij, & confirmatione petenda a Sanctiſsimo Domino noſtro.

ILLVSTRISSIMI *Domini, Reuerendiſſimiq. Patres, Placet ne uobis, ut ad laudem Dei omnipotentis huic ſacræ œcumenicæ Synodo finis imponatur? & omninm, & ſingulorum, quæ tam ſub fel. rec. Paulo III, & Iulio III, quam ſub Sanctiſſimo Domino noſtro Pio Quarto, Romanis Pontificibus, in ea decreta, & definita ſunt, confirmatio nomine ſanctæ huius Synodi per Apoſtolicæ Sedis Legatos, & Præſidentes a Beatiſſimo Romano Pont. petatur?* Reſponderunt, Placet.

POSTMODVM Illuſtriſſimus & Reuerendiſſimus Cardinalis Moronus, primus Legatus, & Præſidens, benedicens ſanctæ Synodo, dixit: POST GRATIAS DEO ACTAS REVERENDISSIMI PATRES ITE IN PACE. Qui Reſponderunt, AMEN.

ACCLA-

ACCLAMATIONES PATRVM IN FINE CONCILII.

CARDINALIS A LOTHARINGIA.

Beatiſsimo Pio Papæ, & Domino noſtro, ſanctæ Vniuerſalis Eccleſiæ Pontifici, multi anni, & æterna memoria.

RESPONSIO PATRVM.

Domine Deus, Sanctiſsimum Patrem diutiſsime Eccleſiæ tuæ conſerua; multos annos.

Card. Beatiſsimorum ſummorum Pontificum animabus, Pauli III, & Iulij III, quorum auctoritate hoc ſacrũ generale Concilium inchoatum eſt, pax a Domino, & æterna gloria, atque felicitas in luce Sanctorum.

Reſp. Memoria in benedictione ſit.

Card. Caroli V Imperatoris, & Sereniſsimorum Regum, qui hoc uniuerſale Conciliũ promouerunt, & protexerunt, memoria in benedictione ſit.

Reſp. Amen, Amen.

Card. Sereniſsimo Imperatori Ferdinando, ſemper Auguſto, Orthodoxo, & pacifico, & omnibus Regibus, Rebuſp. & Principibus noſtris, multi anni.

Reſp

Resp. Pium, & Christianum Imperatorem Domine conserua: Imperator cælestis terrenos Reges, rectæ fidei conseruatores, custodi.

Card. Apostolicæ Romanæ Sedis Legatis, & in hac Synodo Præsidentibus, cum multis annis magnæ gratiæ.

Resp. Magnæ gratiæ: Dominus retribuat.

Card. Reuerendissimis Cardinalibus, & Illustribus Oratoribus.

Resp. Magnas gratias, multos annos.

Card. Sanctissimis Episcopis uita, & felix ad ecclesias suas reditus.

Resp. Præconibus ueritatis perpetua memoria: Orthodoxo Senatui multos annos.

Card. Sacrosancta œcumenica Tridentina Synodus: eius fidem confiteamur, eius decreta semper seruemus.

Resp. Semper confiteamur, semper seruemus.

Card. Omnes ita credimus: omnes id ipsum sentimus: omnes consentientes, & amplectentes subscribimus. Hæc est fides beati Petri, & Apostolorum: hæc est fides Patrum: hæc est fides Orthodoxorum.

Resp. Ita credimus; ita sentimus; ita subscribimus.

Card. His decretis inhærentes, digni reddamur misericordijs, & gratia primi, & magni supremi Sacerdotis, Iesu Christi Dei, intercedente simul inuiolata Domina nostra

sancta

ſancta Deipara, & omnibus Sanctis.
Reſp. Fiat, fiat. Amen, Amen.
Card. Anathema cunctis hæreticis.
Reſp. Anathema, anathema.

Poſt hæc mandatum fuit Legatis, & Præſidentibus ſub pœna excommunicationis omnibus Patribus, ut, antequam diſcederent e ciuitate Tridentina, ſubſcriberent manu propria Decretis Concilij; aut ea per publicum inſtrumentum approbarent. qui omnes deinde ſubſcripſerunt, & fuerunt numero CCLV, uidelicet, Legati quattuor, Cardinales duo, Patriarchæ tres, Archiepiſcopi XXV, Epiſcopi CLXVIII, Abbates ſeptem, Procuratores abſentium cum legitimo mandato XXXIX, Generales Ordinum ſeptem.

LAVS DEO.

Concordat cum originali: in cuius fidem ſubſcripſimus,

Ego Angelus Maſſarellus, Epiſcopus Theleſinus, ſacri Concilij Tridentini Secretarius.
Ego Marcus Antonius Peregrinus, Comenſis, eiuſdem Concilij Notarius.
Ego Cynthius Pamphilus, clericus Camerinenſis diœceſis, eiuſdem Concilij Notarius.

Nos Alexander, S. Laurentij in Damaso Diaconus Cardinalis, de Farnesio, S.R.E. Vicecācellarius, fidē facimus, & attestamur, qualiter hodie die Mercurij, XXVI. Ian. MDLXIIII. Pontificatus Sanctissimi D. nostri D. Pij, diuina prouidentia Papæ Quarti, anno quinto, in Consistorio secreto, apud S. Petrum Reuerendiss. DD. mei, Cardinalis Moronus, & Simoneta, nuper reuersi a sacro Concilio Tridentino, cui uti Sedis Apostolicæ Legati præerant, petierunt ab eodem Sanctiss. D. nostro ut infra.

Beatissime Pater, in Decreto super fine Concilij Oecumenici Tridentini, pridie nonas Decēbris præteriti publicato, statutum fuit, ut per Sanctitatis Vestræ, & sanctæ Sedis Apostolicæ Legatos, & Præsidentes peteretur nomine dicti Concilii a Sanctitate Vestra confirmatio omnium, & singulorū, quæ tam sub fel. rec. Paulo III, & Iulio III, quam sub Sanctitate Vestra in eo decreta, & definita sunt. Quapropter no Ioanns es Cardinalis Moronus, & Ludouicus Cardinalis Simoneta, qui tūc Legati, & Præsidētes eramus, uolētes exequi, quod in dicto Decreto stabilitum fuit, humiliter petimus nomine dicti Conci-

lii Oecumenici Tridentini, ut Sanctitas Vestra dignetur confirmare omnia, & singula, quæ tam sub fel. rec. Paulo III, & Iulio III, quam sub Sanctitate Vestra in eo decreta, & definita sunt.

Quibus auditis, Sãctitas Sua, uiso, & lecto tenore dicti Decreti, & habitis uotis Reuerendiss. DD. meorum Cardinalium, respondit per hæc uerba.

Petitioni, nomine Concilii Oecumenici Tridentini super eius confirmatione per dictos Legatos nobis factæ, annuentes, omnia, & singula, quæ in dicto Cõcilio tam sub fel. rec. Paulo III, & Iulio III, prædecessoribus nostris, quam Pontificatus nostri tempore decreta, & definita sunt auctoritate Apostolica, etiam de Venerabilium fratrum nostrorum Cardinalium consilio, & assensu, matura cum illis deliberatione præhabita, confirmamus, atque ab omnibus Christi fidelibus recipi, & inuiolabiliter obseruari mãdamus, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sãcti, Amẽ.

Ita est. A. Cardinalis
Farnesius, Vicecancell.

Erratorum correctio, pagina, uersuq. notato. 45.a.19. prorogationes. 55.a.6. peculiari Spiritus sancti ductu. 58.a.13. ut eam sæculum etiam Nicæni.

INDEX

INDEX DOGMATVM, ET REFORMATIONIS, BREVITER COLLECTVS.

 Articulis

tis

causa

prius

Cardi-

Causæ

omnium

Extrema

Illiteralis

Legislator

Opera

Pont.

Purgato-

Suffra-

Visitandi

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

113b
144b
141a
157a
Saro
78b
147
152a
158a
64b
32b
VII
20b